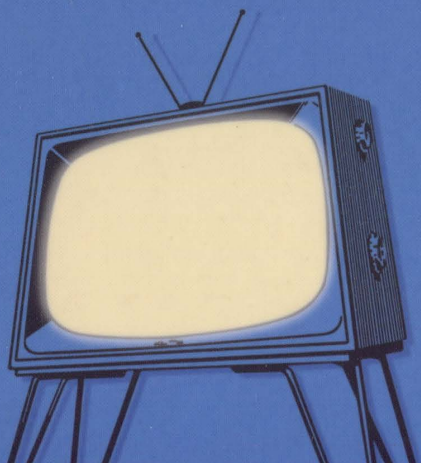
RAYMOND CARVER

KATEDRAL

Çeviri: AYÇA SABUNCUOĞLU

can
öykü

RAYMOND CARVER

KATEDRAL

Cathedral, Raymond Carver
© 1983, Raymond Carver; 1989, Tess Gallagher
© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2014, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Berrak Göçer

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3
Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2219-6

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

RAYMOND CARVER

KATEDRAL

ÖYKÜ

İngilizce aslından çeviren

Ayça Sabuncuoğlu

♥can

Raymond Carver'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Bilmezsiniz Aşk Nedir, 2011
Lütfen Sessiz Olur musun, Lütfen?, 2012
Aşk Konuştuğumuzda Ne Konuşuruz, 2013

RAYMOND CARVER, 1938'de Oregon'da doğdu. Lise öğrenimini yarıda bırakıp Chicago ve Humbold devlet üniversitelerinde, dünyaca ünlü Iowa Yazarlık Atölyesi'nde öğrenimini tamamladı. Öykülerini yayımlamaya üniversitenin dergisinde başladı. İlk öyküsü 1960'ta yayımlandı. 1976'da yayımlanan öykü derlemesi *Lütfen Sessiz Olur musun, Lütfen?* 1977 National Book Award'da ilk beşe girdi. Çok erken yaşta evlenen Carver, ailesini geçindirmek için bir yandan yazarlık uğraşını sürdürürken, öte yandan hademelik, servis elemanlığı, benzincilik gibi farklı iş kollarında çalıştı. Sonraları ABD'nin çeşitli üniversitelerinde yaratıcı yazarlık dersleri verdi ve Syracuse Üniversitesi'nde İngiliz edebiyatı profesörü oldu. 1988'de Amerikan Güzel Sanatlar ve Edebiyat Akademisi'ne üye seçildi ve aynı yıl akciğer kanserinden öldü.

AYÇA SABUNCUOĞLU, 1972'de İstanbul'da doğdu. Avusturya Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Çevirmenlik ve kitap editörlüğü yapıyor. Bazı çevirileri: *Satranç* (Stefan Zweig), *Dokuz Buçukta Bilardo* (Heinrich Böll), *Amerika* (Franz Kafka), *Üç Deniz Öyküsü* (Joseph Conrad), *Umut Tarlaları* (José Saramago), *Lütfen Sessiz Olur musun, Lütfen?* (Raymond Carver), *Kardeşimin Gölgesinde* (Uwe Timm), *Dünyanın Ölçümü* (Daniel Kehlmann), *Birbirimiz Olmadan* (Martin Walser).

Tess Gallagher için ve John Gardner'ın anısına

İçindekiler

Tüyler 13
Şef'in Evi 37
Muhafaza 43
Kompartıman 55
Küçük, İyi Bir Şey 67
Vitaminler 97
Dikkatli 115
Nereden Aradığım 129
Tren 149
Ateş 159
At Başlığı 189
Katedral 211

TÜYLER

İşten arkadaşım Bud, Fran'le beni akşam yemeğine çağırdı. Karısını tanımıyordum, o da Fran'i tanımıyordu. Bu da bizi eşitliyordu. Ama Bud'la ben arkadaştık. Ve Bud'ın evinde küçük bir bebek olduğunu biliyordum. Bud bizi akşam yemeğine çağırdığında, o bebek sekiz aylık olmalıydı. O sekiz ay nereye gitmişti? Allah kahretsin, o günden beri geçen zaman nereye gitmişti? Bud'ın bir kutu puroyla işe geldiği günü hatırlıyorum. Onları yemekhanede dağıtmıştı. Tekel bayisinden alınma puroydu. Dutch Masters. Ama her puronun üstünde kırmızı bir etiket ve "OĞLUMUZ OLDU!" yazan bir kılıf vardı. Ben puro içmezdim ama yine de bir tane aldım. "İki tane al," dedi Bud. Kutuyu salladı. "Ben de puro sevmem. Bu onun fikri." Karısından söz ediyordu. Olla.

Bud'ın karısıyla hiç karşılaşmamıştım ama bir keresinde telefonda sesini duymuştum. Bir cumartesi akşamüstüydü ve canım hiçbir şey yapmak istemiyordu. Ben de bir şey yapmak ister mi diye Bud'ı aradım. Bir kadın telefonu açıp, "Alo," dedi. Şaşaladım ve adını hatırlayamadım. Bud'ın karısı. Bud, onun adını bana defalarca söylemişti. Ama bir kulağımdan girip öbüründen çıkmıştı. "Alo!" dedi kadın yine. Televizyonun sesini duyabiliyordum. Sonra kadın, "Kimsiniz?" dedi. Bir bebeğin ağ-

lamaya başladığını duydum. "Bud!" diye seslendi kadın. "Ne?" dediğini duydum Bud'ın. Kadının adını hâlâ hatırlayamıyordum. Ben de telefonu kapadım. Bud'ı işyerinde bir dahaki görüşümde, aradığımı ona söylemedim tabii. Ama karısının adını söyletmeye özen gösterdim. "Olla," dedi. Olla, dedim kendi kendime. *Olla*.

"Büyütülecek bir şey değil," dedi Bud. Yemekhanede kahve içiyorduk. "Sadece dördümüz. Sen ve karın, ben ve Olla. Abartılı bir şey değil. Yedi gibi gelin. Bebeği altıda emziriyor. Daha sonra onu yatırır, biz de yemek yeriz. Evin yeri kolay. Al sana harita." Ana ve ara yolları, sokakları gösteren çizgilerle dolu bir kâğıt verdi, üstünde pusulanın dört kutbunu işaret eden oklar da vardı. Büyük bir X evinin yerini gösteriyordu. "Sabırsızlıkla bekliyoruz," dedim. Ama Fran çok da heyecanlı değildi.

O akşam, televizyon seyrederken, Bud'a bir şey götürsek mi, diye sordum.

"Ne gibi?" dedi Fran. "Bir şey getir, dedi mi? Ben nereden bileyim? Hiçbir fikrim yok." Omuz silkti ve bana o bakışıyla baktı. Daha önce Bud konusunu açtığımı duymuştu. Ama onu tanımıyordu, tanımakla da ilgilenmiyordu. "Bir şişe şarap götürebiliriz," dedi. "Umurumda değil. Neden şarap almıyorsun?" Başını iki yana salladı. Uzun saçları omuzlarının üzerinde ileri geri sallandı. Neden başka insanlara ihtiyacımız olsun ki? der gibiydi. Birbirimize sahibiz ya. "Gel buraya," dedim. Ona sarılabileyim diye biraz daha sokuldu. Fran uzun boyluydu, bir içim suydu. Beline kadar inen sarı saçları vardı. Saçının birazını elime alıp kokladım. Elimi saçına doladım. Ona sarılmama izin verdi. Yüzümü saçlarına gömdüm ve ona biraz daha sarıldım.

Bazen saçı önüne gelirse, onu alıp omzunun üzerinden atması gerekir. Buna çok kızar. "Şu saç var ya," der. "Tam bir baş belası." Fran bir sütçü dükkânında çalışıyor

ve işe giderken saçını toplaması gerekiyor. Her gece yıkaması ve televizyonun karşısında oturduğumuz sırada fırçalaması gerekiyor. Ara sıra saçını keseceğine dair tehditler savurur. Ama bunu yapacağını sanmıyorum. Saçını çok sevdiğimi bilir. Saçına deli olduğumu bilir. Saçı yüzünden ona âşık olduğumu söylerim. Saçını keserse onu sevmeyi bırakacağımı söylerim. Bazen ona "İsveçli" derim. Görseniz İsveçli sanırsınız. Akşamları birlikteyken saçını fırçalardı ve yüksek sesle sahip olmadığımız şeyleri dilerdik. Yeni bir araba dilerdik, dilediğimiz şeylerden biri buydu. Ve Kanada'da birkaç hafta geçirebilmeyi dilerdik. Ama dilemediğimiz bir şey varsa, o da çocuktu. Çocuğumuz olmamasının nedeni, çocuk istememizdi. Belki bir gün, derdik birbirimize. Ama şimdilik bekliyorduk. Beklemeye devam etmemiz gerektiğini düşünüyorduk. Bazı geceler sinemaya giderdik. Diğer geceler evde kalıp televizyon seyrederdik. Bazen Fran bana bir şeyler pişirirdi ve hepsini bir oturuşta yerdik.

"Belki şarap içmiyorlardır," dedim.

"Yine de şarap al," dedi Fran. "Onlar içmezse biz içeriz."

"Beyaz mı kırmızı mı?" dedim.

"Tatlı bir şey götürelim," dedi, beni duymazdan gelerek. "Ama bir şey götürüp götürmememiz umurumda değil. Bu senin şovun. İşi gösterişe dökmeyelim, yoksa gitmem. Ahududulu kahveli kek yapabilirim. Ya da küçük yuvarlak keklerden."

"Tatlıları vardır," dedim. "Tatlı hazırlamadan insanları akşam yemeğine davet etmezsin."

"Sütlaç çıkarabilirler. Ya da jöle! Sevmediğimiz bir şey," dedi. "Kadın hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Ne çıkaracağını nereden bileceğiz? Ya bize jöle verirse?" Fran başını iki yana salladı. Omuz silktim. Ama haklıydı. "Sana verdiği şu eski purolar," dedi. "Onları al. Yemekten sonra

sen ve adam misafir odasına gidip puro ve Porto şarabı içebilirsiniz ya da filmlerdeki insanlar her ne içiyorlarsa."

"Peki, sadece kendimizi götürürüz," dedim.

Fran dedi ki: "Benim yaptığım ekmekten bir tane götürelim."

Bud ve Olla kasabanın otuz kilometre kadar dışında yaşıyordu. Biz o kasabada üç yıl yaşamıştık ama Allah kahretsin, Fran ve ben kırlarda şöyle bir dolaşacak fırsat bulamamıştık. O dolambaçlı, dar yollarda arabayla gezmek iyi geliyordu. Akşamın ilk saatleriydi, hava güzel ve sıcaktı, otlaklar, demiryolu çitleri, eski ahırlara doğru ağır ağır ilerleyen sağmal inekler gördük. Çitlerde kırmızı kanatlı karatavuklar gördük, güvercinler samanlıkların etrafında çember çiziyordu. Bahçeler filan vardı, yabani çiçekler açmıştı ve yoldan içerlek küçük evler vardı. "Keşke burada bir evimiz olsaydı," dedim. Boş bir düşünceydi, hiçbir yere varmayacak bir dilek daha. Fran cevap vermedi. Bud'ın haritasına bakmakla meşguldü. Onun işaretlemiş olduğu dörtyol ağzına geldik. Haritanın söylediği gibi sağa döndük ve tam olarak beş kilometre üç yüz metre gittik. Yolun sol tarafında bir mısır tarlası, bir posta kutusu ve uzun, çakıl döşeli bir garaj yolu gördüm. Garaj yolunun sonunda, gerideki ağaçların arasında, önünde veranda olan bir ev vardı. Evin bir bacası vardı. Ama yaz mevsimiydi, dolayısıyla elbette bacadan duman çıkmıyordu. Ama bence güzel bir manzaraydı, Fran'e de böyle söyledim.

"Burası taşra," dedi.

Garaj yoluna döndüm. Yolun her iki tarafında mısırlar boy atmıştı. Mısırlar arabadan yüksekti. Lastiklerin altında çakılların gıcırdadığını duyabiliyordum. Eve yaklaşınca, beyzbol topu büyüklüğünde yeşil şeylerin asmalardan sarktığı bir bahçe gördük.

"Nedir bu?" dedim.

"Ben nereden bileyim?" dedi. "Kabaktır belki. Hiçbir fikrim yok."

"Hey, Fran," dedim. "Sakin ol."

Hiçbir şey söylemedi. Altdudağını içine çekip bırakt. Eve yaklaştığımız sırada radyoyu kapadı.

Ön bahçede bir bebek beşiği duruyordu, verandada ise oyuncaklar vardı. Arabayı evin önüne çekip durdurdum. O sırada o korkunç feryadı duyduk. Evde bir bebek vardı, tamam ama bu çığlık bir bebek için fazla yüksekti.

"Neydi o ses?" dedi Fran.

Derken akbaba kadar kocaman bir şey ağır kanatlarını çırparak ağaçların birinden aşağı indi ve tam arabanın önüne kondu. Silkindi. Uzun boynunu arabaya doğru çevirdi, kafasını kaldırdı ve bize baktı.

"Vay canına!" dedim. Ellerim direksiyonda, öylece oturup yaratığa bakakaldım.

"İnanabiliyor musun?" dedi Fran. "Daha önce hiç gerçeğini görmemiştim."

İkimiz de onun bir tavus kuşu olduğunu biliyorduk tabii ama kelimeyi yüksek sesle söylemedik. Sadece seyrettik. Kuş, kafasını havaya kaldırdı ve o kulak tırmalayıcı çığlığı yine koyverdi. Tüylerini kabartmıştı ve konduğunda olduğunun iki katı kadar görünüyordu.

"Vay canına!" dedim yine. Ön koltukta olduğumuz yerde kaldık.

Kuş biraz ilerledi. Sonra kafasını yana çevirdi ve yerini sağlamladı. Parlak, vahşi gözü tam üstümüzdeydi. Kuyruğu kalkıktı, katlanıp açılan büyük bir yelpaze gibiydi. O kuyrukta gökkuşağının bütün renkleri vardı.

"Tanrı'm," dedi Fran usulca. Elini dizime koydu.

"Vay canına!" dedim. Başka söylenecek bir şey yoktu.

Kuş, o tuhaf inleme sesini bir kez daha çıkardı. "*Mey-ov, mey-ov!*" diyordu. Gece geç saatte ve ilk kez duydu-

ğum bir şey olsaydı, ölmekte olan biri ya da vahşi ve tehlikeli bir yaratık sanırdım.

Sokak kapısı açıldı ve Bud verandaya çıktı. Gömleğini ilikliyordu. Saçları ıslaktı. Az önce duştan çıkmış gibiydi.

"Kapa gaganı, Joey!" dedi tavus kuşuna. Kuşa ellerini çırptı, yaratık da biraz geri çekildi. "Bu kadarı yeter. Tamam, kapa gaganı! Kapa gaganı, moruk!" Bud basamaklardan indi. Arabaya gelirken gömleğini içine soktu. Her zaman işte giydiği şeyleri giymişti: blucin ve kot gömlek. Benim üzerimde bol pantolon ve kısa kollu spor gömlek vardı. Ayağımda kaliteli mokasenlerim. Bud'ın üzerindekileri görünce, giyinip kuşanmış olmam hoşuma gitmedi.

"Gelebilmenize sevindim," dedi Bud arabanın yanına gelince. "İçeri buyurun."

"Selam Bud," dedim.

Fran'le ben arabadan indik. Tavus kuşu biraz yana çekildi, kötü kötü bakan kafasını sağa sola oynattı. Onunla aramızda biraz mesafe bırakmaya dikkat ediyorduk.

"Evi bulmakta zorlandınız mı?" dedi Bud bana. Fran'e bakmamıştı. Tanıştırılmayı bekliyordu.

"Yol tarifi iyiydi," dedim. "Selam Bud, bu Fran. Fran, Bud. Senin hakkında çok şey anlattım, Bud."

Bud güldü ve el sıkıştılar. Fran, Bud'dan uzundu. Bud'ın başını yukarı kaldırması gerekiyordu.

"Boyuna senden söz ediyor," dedi Fran. Elini geri çekti. "Bud şöyle, Bud böyle. Buralarda sözünü ettiği tek insan sensin. Seni tanıyor gibiyim." Gözü tavus kuşunun üzerindeydi. Hayvan verandaya yaklaşmıştı.

"O benim arkadaşım," dedi Bud. "Benden söz *etmeli*." Bud böyle söyledi, sonra da sırıtarak koluma hafifçe vurdu.

Fran elinde somun ekmekle duruyordu. Onu ne yapacağını bilmiyordu. Bud'a verdi. "Size bir şey getirdik."

Bud somunu aldı. Evirip çevirdi ve şimdiye dek gördüğü ilk somun ekmekmiş gibi baktı. "Çok naziksiniz." Somunu yüzüne götürüp kokladı.

"Fran pişirdi o ekmeği," dedim Bud'a.

Bud başını salladı. Sonra şöyle dedi: "İçeri girelim de eş ve anneyle buluşalım."

Olla'dan söz ediyordu tabii. Olla etraftaki tek anneydi. Bud bana kendi annesinin öldüğünü ve babasının Bud küçükken çekip gittiğini anlatmıştı.

Tavus kuşu önümüz sıra seğirtti, sonra Bud kapıyı açtığında verandaya sıçradı. Evin içine girmeye çalışıyordu.

"Ayy," dedi Fran, tavus kuşu bacağına sürtününce.

"Joey, kahretsin," dedi Bud. Kuşun kafasına bir tane patlattı. Tavus kuşu verandada geriledi ve silkindi. Silkinirken kuyruğundaki telekler birbirine vurdu. Bud onu tekmeleyecek gibi yaptı ve tavus kuşu biraz daha geriledi. Sonra Bud bize kapıyı tuttu. "Olla kahrolası yaratığı eve alıyor. Yakında kahrolası masada yemek yiyip kahrolası yatakta uyumak isteyecek."

Fran kapının hemen iç tarafında durdu. Dönüp mısır tarlasına baktı. "Güzel bir eviniz var," dedi. Bud hâlâ kapıyı tutuyordu. "Öyle değil mi, Jack?"

"Aynen," dedim. Bunu demesine şaşırmıştım.

"Böyle bir ev öyle sanıldığı gibi matah değildir," dedi Bud, hâlâ kapıyı tutarak. Tavus kuşuna doğru tehditkâr bir hareket yaptı. "İnsanı ayakta tutar. Bir an bile sıkıcı geçmez." Sonra şöyle dedi: "İçeri girin, millet."

Dedim ki: "Hey, Bud, şurada yetişen ne?"

"Onlar domates," dedi Bud.

"Benimki de ne çiftçidir ya," dedi Fran ve başını iki yana salladı.

Bud güldü. İçeri girdik. Saçını topuz yapmış, etine dolgun, ufak tefek bir kadın bizi oturma odasında bekliyordu. Ellerini önlüğüne sarmıştı. Yanakları kıpkırmızıy-

dı. İlk başta, nefes nefese kalmış ya da bir şeye kızmış olabileceğini sandım. Bana şöyle bir göz attı, sonra bakışları Fran'e yöneldi. Düşmanca değildi, sadece bakıyordu. Gözlerini dikip Fran'e baktı ve kızarmaya devam etti.

Bud dedi ki: "Olla, bu Fran. Bu da arkadaşım Jack. Jack hakkında her şeyi biliyorsun. Millet, bu Olla." Olla'ya ekmeği uzattı.

"Nedir bu?" dedi Olla. "Ah, ev yapımı ekmek. Şey, teşekkürler. İstediğiniz yere oturun. Rahatınıza bakın. Bud, neden ne içmek istediklerini sormuyorsun? Ocakta yemeğim var." Olla böyle söyledi ve ekmekle birlikte mutfağa geri döndü.

"Buyurun, oturun," dedi Bud. Fran'le ben kanepeye kendimizi pat diye bıraktık. Cebimden sigaramı çıkardım. Bud, "İşte küllük," dedi. Televizyonun tepesinden ağır bir şey aldı. "Bunu kullan," dedi ve nesneyi önümdeki sehpanın üstüne koydu. Kuğu şekli verilmiş cam küllüklerden biriydi. Sigarayı yaktım ve kibriti kuğunun sırtındaki açıklıktan içeri attım. Kuğunun içinden küçük bir duman bulutunun çıktığını gördüm.

Renkli televizyon açıktı, bir an ona baktık. Ekranda, modifiye arabalar pisti tam gaz turluyordu. Spiker ciddi bir sesle konuşuyordu. Ama biraz da heyecanını bastırıyor gibiydi. "Hâlâ resmî onaylamayı bekliyoruz," dedi spiker.

"Bunu seyretmek ister misiniz?" dedi Bud. Hâlâ ayakta duruyordu.

Umurumda olmadığını söyledim. Gerçekten de değildi. Fran omuz silkti. Benim için ne fark edebilir? der gibiydi. Gün zaten mahvolmuştu.

"Sadece yirmi tur filan kaldı," dedi Bud. "Başa baş gidiyorlar. Daha önce büyük bir zincirleme kaza oldu. Yarım düzine araba yarış dışı kaldı. Bazı sürücüler yaralandı. Ne durumda olduklarını henüz söylemediler."

"Açık kalsın," dedim. "Seyredelim."

"Belki şu lanet arabalardan biri gözümüzün önünde patlar," dedi Fran. "Ya da belki bir tanesi tribüne dalar ve beş para etmez sosisli sandviçleri satan çocuğu ezer." Bir tutam saçı parmaklarının arasına aldı ve gözlerini televizyona dikti.

Bud, şaka yapıp yapmadığını anlamak için Fran'e baktı. "Öbür mesele, zincirleme kaza, acayip bir şeydi. Olaylar birbirini izledi. Arabalar, araba parçaları, piste doluşan insanlar... Ee, size ne ikram edeyim? Siyah biramız var, bir şişe de Old Crow."

"Sen ne içiyorsun?" dedim Bud'a.

"Siyah bira," dedi Bud. "Kaliteli ve soğuk."

"Ben siyah bira alayım," dedim.

"Ben biraz Old Crow, azıcık da su alayım," dedi Fran. "Uzun bir bardakta lütfen. Biraz da buz. Teşekkürler, Bud."

"Tamamdır," dedi Bud. Televizyona bir bakış daha attı ve mutfağa doğru uzaklaştı.

Fran beni dürttü ve başıyla televizyonu işaret etti. "Tepesine bak," diye fısıldadı. "Benim gördüğümü sen de görüyor musun?" Onun baktığı yere baktım. İnce, kırmızı bir vazo vardı, içine birisi birkaç bahçe papatyası tıkıştırmıştı. Vazonun yanında, dantel örtünün üstünde, dünyanın en çarpık, en çentikli dişlerinden oluşan eski bir alçı kalıp duruyordu. Korkunç görünümlü şeyin dudakları yoktu, çenesi de yoktu; sadece koyu, sarı zamka benzeyen bir şeye yerleştirilmiş o eski alçı dişler vardı.

Tam o sırada Olla bir kutu karışık kuruyemiş ve bir şişe alkolsüz birayla geri döndü. Önlüğünü çıkarmıştı. Kuruyemiş kutusunu sehpanın üstüne, kuğunun yanına koydu. Dedi ki: "Buyurun. Bud içkilerinizi getiriyor." Bunu söylerken Olla'nın yüzü yine kızardı. Eski, hasır bir sallanan sandalyeye oturdu ve sallanmaya başladı. Alkol-

süz birasını içip televizyona baktı. Bud, içinde Fran'in viski kadehiyle suyunun ve benim siyah bira şişemin bulunduğu küçük bir ahşap tepsiyle geri döndü. Tepside kendisi için de bir şişe siyah bira vardı.

"Bardak ister misin?" diye sordu bana.

Başımı iki yana salladım. Dizime hafifçe vurdu ve Fran'e döndü.

Fran kadehini Bud'dan alıp, "Teşekkürler," dedi. Gözleri yeniden dişlere takıldı. Bud onun nereye baktığını gördü. Arabalar pisti inletiyordu. Siyah birayı aldım ve dikkatimi ekrana verdim. Dişler beni ilgilendirmezdi. "Diş tellerini takmadan önce Olla'nın dişleri de bunlara benziyordu," dedi Bud, Fran'e. "Ben onlara alıştım. Ama galiba orada tuhaf görünüyorlar. Bütün çabalarıma rağmen, onları neden ortalıkta tuttuğunu anlamıyorum." Olla'ya bir göz attı. Sonra bana bakıp göz kırptı. Baba koltuğuna oturup bacak bacak üstüne attı. Siyah birasını içerek Olla'ya uzun uzun baktı.

Olla bir kez daha kızardı. Alkolsüz bira şişesini elinde tutuyordu. Bir yudum aldı. Sonra şöyle dedi: "Bud'a ne çok şey borçlu olduğumu hatırlatıyorlar bana."

"Ne dedin?" dedi Fran. Kuruyemiş kutusunu karıştırıp kaju cevizi arıyordu. Yaptığı şeyi bırakıp Olla'ya baktı. "Pardon, duyamadım." Fran gözlerini kadına dikip baktı ve söyleyeceği bir sonraki şeyi bekledi.

Olla'nın yüzü yine kızardı. "Minnettar olduğum bir sürü şey var," dedi. "Bu da minnettar olduğum şeylerden biri. Bud'a ne çok şey borçlu olduğumu bana hatırlatsınlar diye onları ortalıkta tutuyorum." Alkolsüz birasını içti. Sonra şişeyi indirip şöyle dedi: "Güzel dişlerin var, Fran. Hemen fark ettim. Ama benim dişlerim çocukken çarpık çıktı." Tırnağıyla ön dişlerinin birkaçına hafifçe vurdu. Dedi ki: "Annemle babam dişlerimi yaptırmam için gerekli parayı karşılayamadı. Dişlerimin her biri başka yöne

bakıyordu. İlk kocam nasıl göründüğümü umursamıyordu. Kesinlikle umursamıyordu! Bir sonraki, içkisinin nereden geleceği dışında hiçbir şeyi umursamıyordu. Bu dünyada tek bir dostu vardı, o da şişesiydi." Başını iki yana salladı. "Sonra Bud çıkageldi ve beni bu dertten kurtardı. Birlikte olmaya başladıktan sonra, Bud'ın söylediği ilk şey, 'Şu dişleri yaptıracağız,' oldu. O kalıp, ortodontiste yapacağım ikinci ziyaret vesilesiyle Bud'la buluşmamızdan hemen sonra yapıldı. Teller takılmadan hemen önce."

Olla'nın yüzünün kırmızılığı geçmedi. Ekrandaki görüntüye baktı. Alkolsüz birasını içti, başka söyleyecek bir şeyi yok gibiydi.

"Şu ortodontist çok becerikli olmalı," dedi Fran. Televizyonun tepesindeki korku filmi dişlerine tekrar baktı.

"Harikaydı," dedi Olla. Koltuğunda dönüp, "Bakın," dedi. Ağzını açıp bize dişlerini bir kez daha gösterdi, utangaçlığından eser kalmamıştı.

Bud televizyonun yanına gidip dişleri almıştı. Olla'nın yanına gidip onları Olla'nın yanağına tuttu. "Öncesi ve sonrası," dedi Bud.

Olla uzanıp kalıbı Bud'dan aldı. "Biliyor musunuz, ortodontist bunları alıkoymak istedi." Konuşurken onları kucağında tutuyordu. "Olmaz, dedim. Onların *benim* dişlerim olduğuna dikkatini çektim. O da bunun yerine kalıbın resimlerini çekti. Resimleri bir dergiye vereceğini söyledi bana."

Bud, "Ne tür bir dergi olduğunu siz düşünün. Bu türden bir yayının pek revaçta olduğunu sanmıyorum," dedi ve hepimiz güldük.

"Telleri çıkardıktan sonra, gülerken hep elimi ağzıma götürüyordum. İşte böyle," dedi Olla. "Bazen hâlâ yapıyorum. Alışkanlık işte. Bir gün Bud dedi ki: 'İstediğin zaman bunu bırakabilirsin, Olla. Bu kadar güzel dişleri saklamana gerek yok. Artık güzel dişlerin var.'" Olla,

Bud'a bir göz attı. Bud ona göz kırptı. Olla sırıttı ve bakışlarını indirdi.

Fran kadehinden bir yudum aldı. Ben siyah biramın birazını içtim. Buna ne diyeceğimi bilmiyordum. Fran de. Ama Fran'in daha sonra yığınla şey söyleyeceğini biliyordum.

Dedim ki: "Olla, bir keresinde burayı aramıştım. Telefonu sen açtın. Ama ben kapadım. Neden kapadığımı bilmiyorum." Bunu söyledim, sonra da siyah biramı yudumladım. Şimdi bu konuyu neden açtığımı bilmiyordum.

"Hatırlamıyorum," dedi Olla. "Ne zamandı bu?"

"Bir süre oldu."

"Hatırlamıyorum," dedi ve başını iki yana salladı. Kucağındaki alçı dişleri elledi. Yarışa baktı ve sallanmaya devam etti.

Fran bakışlarını bana çevirdi. Dudağını büktü. Ama bir şey söylemedi.

Bud dedi ki: "Ee, başka ne havadisler var?"

"Biraz daha kuruyemiş alın," dedi Olla. "Yemek birazdan hazır olur."

Evin arka tarafındaki bir odadan ağlama sesi geldi.

"Olamaz," dedi Olla, Bud'a ve yüzünü buruşturdu.

"Bizim oğlan," dedi Bud. Koltuğunda arkasına yaslandı ve yarışın geri kalanını seyrettik, üç-dört tur kalmıştı, televizyonun sesi kapalıydı.

Bir-iki kez bebeği yeniden duyduk, evin arka tarafındaki odadan küçük, aksi bağrışlar geliyordu.

"Bilmem ki," dedi Olla. Koltuğundan kalktı. "Sofraya oturmamız için her şey hazır gibi. Sadece et sosunu getirmem gerek. Ama önce bebeğe baksam iyi olur. Neden siz sofraya oturmuyorsunuz millet? Ben hemen dönerim."

"Bebeği görmek isterim," dedi Fran.

Olla hâlâ dişleri elinde tutuyordu. Gidip onları televizyonun tepesine geri koydu. "Şimdi bu onu huzursuz

eder," dedi. "Yabancılara alışık değil. Dur bakalım onu tekrar uyutabilecek miyim? Sonra içeri göz atabilirsin. O uyurken." Böyle söyledi, sonra da holden geçip bir odaya gitti, kapıyı açtı. Usulca içeri girip kapıyı arkasından kapadı. Bebek ağlamayı kesti.

Bud televizyonu kapadı ve içeri girip sofraya oturduk. Bud'la ben iş konuştuk. Fran dinledi. Hatta ara sıra soru bile sordu. Ama sıkıldığından emindim, belki de bebeği görmesine izin vermediği için Olla'nın kendisini dışladığını hissediyordu. Olla'nın mutfağına göz gezdirdi. Bir tutam saçı parmaklarına dolayıp Olla'nın eşyalarını gözden geçirdi.

Olla mutfağa geri döndü ve şöyle dedi: "Altını değiştirip plastik ördeğini verdim. Belki şimdi yemek yememize izin verir. Ama belli olmaz." Bir kapağı kaldırdı ve ocaktan bir tavayı aldı. Bir kâseye kırmızı et sosu doldurdu ve kâseyi sofraya koydu. Birkaç başka kabın daha kapaklarını açtı ve her şeyin hazır olup olmadığına baktı. Sofrada fırın jambon, tatlı patates, patates püresi, lima fasulyesi, koçanlı mısır ve yeşil salata vardı. Fran'in somun ekmeği jambonun yanında, başköşedeydi.

"Peçeteleri unuttum," dedi Olla. "Siz başlayın. Kim ne içmek ister? Bud bütün yemekleriyle süt içer."

"Süt olur," dedim.

"Ben su alayım," dedi Fran. "Ama kendim alabilirim. Bana hizmet etmeni istemiyorum. Yapacak yeterince işin var." Sandalyesinden kalkacakmış gibi yaptı.

Olla dedi ki: "Lütfen. Siz misafirsiniz. Yerinden kalkma. Ben getireyim." Yine yüzü kızarıyordu.

Ellerimiz kucağımızda, oturup bekledik. Şu alçı dişleri düşündüm. Olla, peçeteler, Bud'la benim için büyük bardaklarda süt, Fran içinse bir bardak buzlu suyla geri döndü. Fran, "Teşekkürler," dedi.

"Bir şey değil," dedi Olla. Sonra kendi de oturdu. Bud hafifçe öksürerek boğazını temizledi. Başını eğip şükran duası etmeye başladı. O kadar alçak sesle konuşuyordu ki, kelimeleri zar zor seçebildim. Ama anafikri anladım; birazdan mideye indireceğimiz yemek için yüce Tanrı'ya teşekkür ediyordu.

"Âmin," dedi Olla, Bud duayı bitirdiğinde.

Bud bana jambon tabağını uzattı ve kendine püre koydu. Sonra yumulduk. Ara sıra Bud'ın ya da benim, "Jambon çok güzel olmuş," ya da "Bu tatlı mısır şimdiye kadar yediğim en güzel tatlı mısır," dememiz dışında pek fazla konuşmadık.

"Ekmek fevkalade," dedi Olla.

"Biraz daha salata alayım lütfen, Olla," dedi Fran, belki biraz yumuşayarak.

"Biraz daha al," diyordu Bud, jambon tabağını ya da kırmızı et sosu kâsesini bana uzatırken.

Zaman zaman bebeğin ses çıkardığını duyuyorduk. Olla başını çevirip kulak kabartıyor, sonra, sadece kuru gürültü yaptığına ikna olarak dikkatini tekrar yemeğine veriyordu.

"Bu gece bebeğin huysuzluğu üzerinde," dedi Olla, Bud'a.

"Yine de onu görmek isterim," dedi Fran. "Kız kardeşimin küçük bir bebeği var. Ama o ve bebek Denver'da yaşıyorlar. Ben Denver'a ne zaman gideceğim ki? Hiç görmediğim bir yeğenim var." Fran bir an bunu düşündü, sonra da yemeye devam etti.

Olla çatalla ağzına biraz jambon götürdü. "Umut edelim de uykuya dalsın," dedi.

Bud dedi ki: "Her şeyden daha çok var. Biraz daha jambon ve tatlı patates alın."

"Bir lokma daha yiyemem," dedi Fran. Çatalını tabağına bıraktı. "Harika olmuş ama daha fazla yiyemeyeceğim."

"Tatlıya yer ayır," dedi Bud. "Olla raventli turta yaptı."

Fran dedi ki: "Sanırım küçük bir parça yiyebilirim. Herkes yemeğini bitirdiğinde."

"Ben de," dedim. Ama kibarlık olsun diye söyledim. On üç yaşında çilekli dondurmayla birlikte raventli turta yerken midemi bozmuştum, raventli turtadan o zamandan beri nefret ederdim.

Tabaklarımızdakileri bitirdik. Sonra o lanet tavus kuşunu yeniden duyduk. Yaratık bu kez çatıdaydı. Onu tepemizde duyabiliyorduk. Padavraların üstünde bir ileri bir geri yürürken tık tık ses çıkarıyordu.

Bud başını iki yana salladı. "Joey bunu birazdan keser. Yorulup yatmaya gider," dedi Bud. "Ağaçların birinde uyur."

Kuş, çığlığını bir kez daha koyverdi. "*Mey-ov!*" dedi. Kimse bir şey söylemedi. Söylenecek ne vardı ki?

Sonra Olla şöyle dedi: "İçeri girmek istiyor, Bud."

"İçeri filan giremez," dedi Bud. "Misafirimiz var, eğer fark etmediysen. Bu insanlar evin içinde kahrolası yaşlı bir kuşu istemezler. Şu pis kuş ve senin eski dişlerin! İnsanlar kim bilir ne düşünecekler!" Başını iki yana salladı. Güldü. Hepimiz güldük. Bizimle beraber Fran de güldü.

"O *pis* değil, Bud," dedi Olla. "Senin neyin var böyle? Sen Joey'yi seversin. Ne zamandan beri ona pis demeye başladın?"

"Geçen sefer kilime sıçtığından beri," dedi Bud. "Pardon," dedi Fran'e. "Ama inanın, bazen o yaşlı kuşun gırtlağını sıkasım geliyor. Öldürmeye bile değmez, değil mi Olla? Bazen, gecenin bir yarısı, o çığlığıyla beni yataktan fırlatıyor. Baş para etmez – değil mi, Olla?"

Olla, Bud'ın saçma sapan konuşması karşısında başını iki yana salladı. Tabağındaki birkaç lima fasulyesiyle oynadı.

"Bir tavus kuşunu nasıl edindiniz ki zaten?" diye sordu Fran.

Olla başını tabağından kaldırıp baktı. Dedi ki: "Hep bir tavus kuşumun olmasını hayal etmiştim. Küçük bir kızken bir dergide fotoğrafını gördüğümden beri. O güne kadar gördüğüm en güzel şey olduğunu düşündüm. Fotoğrafı kestim ve yatağımın üzerine astım. O fotoğrafı uzun süre sakladım. Sonra Bud'la burayı aldığımızda, fırsat bu fırsattır dedim. 'Bud, ben bir tavus kuşu istiyorum,' dedim. Bud bu fikre gülüp geçti."

"Sonunda sordum soruşturdum," dedi Bud. "Komşu ilçede onları yetiştiren bir ihtiyar olduğunu duydum. Cennet kuşu diyordu onlara. O cennet kuşu için yüz papel ödedik," dedi. Alnına vurdu. "Ulu Tanrı'm, pahalı zevkleri olan bir karım var." Olla'ya sırıttı.

"Bud," dedi Olla. "Bunun doğru olmadığını biliyorsun. Her şey bir yana, Joey iyi bir bekçi köpeği," dedi Fran'e. "Joey varken bekçi köpeğine ihtiyacımız yok. Her şeyi duyabiliyor."

"Eğer sıkışırsak, Joey'yi bir tencereye koyacağım," dedi Bud. "Tüyleriyle filan."

"Bud! Bu hiç komik değil," dedi Olla. Ama güldü ve dişlerini yine iyice gördük.

Bebek bir kez daha ağlamaya başladı. Bu seferki ağlaması ciddiydi. Olla peçetesini bırakıp sofradan kalktı.

Bud dedi ki: "Biri bitmeden öbürü başlıyor. Onu buraya getir, Olla."

"Öyle yapacağım," dedi Olla ve bebeği almaya gitti.

Tavus kuşu yeniden feryat etti; tüylerim diken diken oldu. Fran'e baktım. Peçetesini aldı, sonra da bıraktı. Mutfak penceresine doğru baktım. Dışarısı karanlıktı. Cam yukarı kaldırılmıştı ve çerçevede sinek teli vardı. Kuşu ön verandada duyduğumu sandım.

Fran bakışlarını çevirip holün öbür ucuna baktı. Olla'yla bebeği gözlüyordu.

Bir süre sonra Olla bebekle beraber geri döndü. Bebeğe bakıp soluk aldım. Olla bebekle beraber sofraya oturdu. Onu kollarının altından tuttu, böylece bebek bize bakarak onun kucağında ayakta durabildi. Olla bir Fran'e bir bana baktı. Yüzü kızarmıyordu artık. Birimizin yorum yapmasını bekliyordu.

"Aa!" dedi Fran.

"Ne var?" dedi Olla hemen.

"Hiç," dedi Fran. "Pencerede bir şey gördüm sandım. Yarasa gördüm sandım."

"Buralarda yarasa yoktur," dedi Olla.

"Belki de pervaneydi," dedi Fran. "Bir şeydi işte. Vay!" dedi. "Ne bebek ama!"

Bud bebeğe bakıyordu. Sonra Fran'e bir göz attı. Sandalyesini arka bacaklarının üstünde eğip başını salladı. Tekrar başını salladı ve şöyle dedi: "Sorun yok, endişelenmeyin. Şimdilik güzellik yarışması kazanamayacağını biliyoruz. Bir Clark Gable değil. Ama ona zaman tanıyın. Şansı yaver giderse, büyüyünce babasına benzer."

Bebek Olla'nın kucağında ayakta duruyor, masaya göz gezdirip bize bakıyordu. Olla ellerini onun beline indirmişti, böylece bebek şişko bacaklarının üstünde ileri geri sallanabiliyordu. İstisnasız, hayatımda gördüğüm en çirkin bebekti. Öyle çirkindi ki, hiçbir şey söyleyemedim. Ağzımdan tek kelime çıkmıyordu. Hastalıklı olduğunu ya da şekil bozukluğu bulunduğunu kastetmiyorum. Öyle bir şey değil. Sadece çirkindi. Kocaman kırmızı bir suratı, pörtlek gözleri, geniş bir alnı ve kocaman şişko yanakları vardı. Boyun denen şeyden eser yoktu ve suratında üç-dört tane şişko çıkıntı vardı. Çıkıntılar kulaklarının altına kadar çıkıyordu, kulakları ise dazlak kafasından fırlamıştı. Bileklerinden yağlar sarkıyordu. Kolları ve parmakları şişkoydu. Ona çirkin demek bile onun için bir şerefti.

Çirkin bebek sesler çıkarıyor ve annesinin kucağında zıp zıp zıplıyordu. Sonra zıplamayı bıraktı. Öne eğildi ve şişko elini Olla'nın tabağına uzatmaya çalıştı.

Ben çok bebek gördüm. Büyüme çağımda, iki ablamın toplam altı bebeği vardı. Çocukken bebeklerle çok vakit geçirdim. Mağazalarda filan bebekler gördüm. Ama bu bebek gibisi yoktu. Fran de ona bakakalmıştı. Sanırım o da ne söyleyeceğini bilmiyordu.

"Biraz toraman, ha?" dedim.

Bud dedi ki: "Tanrı şahidim olsun, yakında futbola başlar. Bu evde yemeksiz kalmayacağı kesin."

Bunu sağlama bağlarcasına, Olla çatalını tatlı patateslere daldırdı ve çatalı bebeğin ağzına götürdü. "Hanimiş benim bebeğim?" dedi şişkoya, bizi görmezden gelerek.

Bebek öne doğru eğildi ve tatlı patates için ağzını açtı. Olla tatlı patatesi onun ağzına sokarken, bebek Olla'nın çatalına uzandı, ham yaptı. Bebek ağzındakini çiğnedi ve Olla'nın kucağında biraz daha sallandı. Öyle pörtlek gözlüydü ki, gözleri yerine takılmış gibiydi.

Fran dedi ki: "Ne bebek ama Olla!"

Bebeğin yüzü buruştu. Yine yaygarayı bastı.

"Joey'yi içeri al," dedi Olla, Bud'a.

Bud sandalyesinin bacaklarını yere indirdi. "Sanırım en azından bu insanlara sakıncası olup olmadığını sormalıyız," dedi Bud.

Olla bir Fran'e bir bana baktı. Yüzü yine kızarmıştı. Bebek kucağında boyuna hoplayıp zıplıyor, aşağı inmek için kıvranıyordu.

"Burada hepimiz arkadaşız," dedim. "Ne istiyorsan yap."

Bud dedi ki: "Belki Joey gibi koca, yaşlı bir kuşu evin içinde istemezler. Bunu hiç düşündün mü, Olla?"

"Sakıncası var mı, millet?" dedi Olla bize. "Joey'nin içeri girmesinin? Bu gece o kuş için işler ters gitti. Bence bebek için de. Uyku saatinden önce Joey'nin içeri girip

onunla biraz oynamasına alışkın. Bu gece ikisi de bir türlü rahat durmuyor."

"Bize sorma," dedi Fran. "Bence içeri girmesinde sakınca yok. Daha önce bir tavus kuşunu hiç yakından görmedim. Ama bence sakıncası yok." Bana baktı. Bir şey söylememi istediğinden emindim diyebilirim.

"Tabii canım," dedim. "İçeri alın." Bardağımı kaldırıp sütü bitirdim.

Bud sandalyesinden kalktı. Sokak kapısına gidip kapıyı açtı. Bahçe ışıklarını yaktı.

"Bebeğinin adı ne?" diye sordu Fran.

"Harold," dedi Olla. Tabağından Harold'a biraz daha tatlı patates verdi. "Çok akıllı. Cin gibi. Ona ne söylediğini her zaman anlar. Öyle değil mi, Harold? Kendi bebeğin olana kadar bekle, Fran. Göreceksin."

Fran ona bakmakla yetindi. Sokak kapısının açıldığını, sonra da kapandığını duydum.

"Akıllı mı akıllı," dedi Bud, tekrar mutfağa girerken. "Olla'nın babasına çekmiş. İhtiyar da akıl küpüydü."

Bud'ın arka tarafına göz gezdirdim ve o tavus kuşunun çekinerek oturma odasına girdiğini görebildim; kafasını bir oraya bir buraya çeviriyordu, insanın bir el aynasını çevirmesi gibi. Şöyle bir silkindi, öbür odada bir deste iskambil kâğıdı karılıyormuş gibi bir ses çıktı.

Bir adım ilerledi. Sonra bir adım daha.

"Bebeği kucağıma alabilir miyim?" dedi Fran. Olla'nın izin vermesi bir lütuf olurmuş gibi söyledi bunu.

Olla bebeği masanın üzerinden ona uzattı.

Fran bebeği kucağına oturtmaya çalıştı. Ama bebek kıvranmaya ve sesler çıkarmaya başladı.

"Harold," dedi Fran.

Olla, Fran'le bebeği izledi. Dedi ki: "Harold'ın dedesi on altı yaşındayken, ansiklopediyi A'dan Z'ye okuma-

ya girişmiş. Okumuş da. Yirmi yaşında bitirmiş. Annemle tanışmadan hemen önce."

"Şimdi nerede?" diye sordum. "Ne yapıyor?" Kendine böyle bir hedef koymuş bir adamın başına ne geldiğini bilmek istiyordum.

"Öldü," dedi Olla. O sırada bebeği dizlerinin üstüne sırtüstü yatırmış olan Fran'i izliyordu. Fran bebeğin çıkıntılarından birinin altını okşadı. Onunla bebek gibi konuşmaya başladı.

"Ormanda çalışıyordu," dedi Bud. "Ağaç kesiciler üzerine ağaç devirdiler."

"Annem sigortadan biraz para aldı," dedi Olla. "Ama hepsini harcadı. Bud her ay ona bir miktar yolluyor."

"Fazla değil," dedi Bud. "Bizde de fazla yok. Ama o, Olla'nın annesi."

O sırada tavus kuşu cesaretini toplamış ve yavaşça hareket etmeye başlamıştı; ufak ufak sallanarak ve sarsılarak mutfağa ilerliyordu. Kafası belli bir açıyla dikilmiş, kırmızı gözleri bize odaklanmıştı. Tüylü küçük bir filizi andıran tepeliği kafasının birkaç santim üzerinde duruyordu. Kuyruğundan gösterişli tüyler yükseliyordu. Kuş masaya bir metre kadar kala durdu ve bize bir göz attı.

"Boşuna cennet kuşu dememişler," dedi Bud.

Fran başını kaldırıp bakmadı. Bütün dikkatini bebeğe veriyordu. Ellerini çırparak onunla oyun oynamaya başlamış, bu da bebeğin az buçuk hoşuna gitmişti. Yani, en azından velet yaygarayı kesmişti. Fran onu boynuna doğru kaldırdı ve kulağına bir şeyler fısıldadı.

"Dediklerimi kimseye söyleme ha," dedi.

Bebek pörtlek gözlerini ona dikip baktı. Sonra uzanıp Fran'in sarı saçlarını bebek avucuna aldı. Tavus kuşu masaya daha da sokuldu. Hiçbirimiz bir şey söylemedik. Öylece kıpırdamadan oturduk. Bebek Harold, kuşu gördü. Fran'in saçını bıraktı ve kucağında ayağa kalktı. Şişko parmaklarını kuşa doğrulttu. Zıp zıp zıplayıp sesler çıkardı.

Tavus kuşu çabucak masanın etrafından dolanıp bebeğin yanında bitti. Uzun boynunu bebeğin bacaklarına sürttü. Gagasını bebeğin pijama üstünün altından içeri soktu ve kaskatı duran kafasını ileri geri salladı. Bebek gülüp ayaklarını çırptı. Sırtüstü kayarak Fran'in dizlerinin üzerinden yere indi. Tavus kuşu, bebeği iteklemeye devam etti, sanki oyun oynuyorlardı. Bebek ilerlemeye çalışırken Fran onu bacaklarının dibinde tuttu.

"Buna inanamıyorum," dedi.

"Tavus kuşu delinin teki," dedi Bud. "Lanet olası kuş, bir kuş olduğunu bilmiyor, asıl sorun bu."

Olla sırıttı ve yeniden dişlerini gösterdi. Bud'a bir göz attı. Bud sandalyesini iterek masadan uzaklaştırdı ve başını salladı.

Gerçekten çirkin bir bebekti. Ama bana kalırsa, sanırım Bud ve Olla için pek önemli değildi bu. Ya da önemliyse bile, belki sadece şöyle düşünüyorlardı: Ne yapalım, çirkinse çirkin. O bizim bebeğimiz. Zaten bu sadece bir evre. Çok yakında başka bir evreye geçeceğiz. Şimdi bu evredeyiz, ardından bir sonraki evre gelecek. Uzun vadede işler düzelecek, hele bütün evreleri geçelim. Böyle bir şey düşünmüş olabilirler.

Bud bebeği yerden aldı ve Harold çığlığı basana dek başının üzerine savurdu. Tavus kuşu tüylerini kabartarak onları izliyordu.

Fran yine başını iki yana salladı. Elbisesinin, bebeğin oturduğu yerini düzeltti. Olla çatalını aldı ve tabağındaki lima fasulyeleriyle oynamaya başladı.

Bud bebeği kalçasına doğru kaydırıp şöyle dedi: "Daha kahve ve turta var."

Bud ve Olla'nın evindeki o akşam özeldi. Özel olduğunu biliyordum. O akşam hayatımdaki hemen her şey hakkında iyi hissettim. Hissettiklerimi Fran'le konuşmak üzere onunla yalnız kalmak için sabırsızlanıyor-

dum. O akşam bir dilek tuttum. Sofrada otururken, bir an gözlerimi kapadım ve çok yoğun düşündüm. Dilediğim şey, o akşamı hiç unutmamak ya da başka bir şekilde aklımdan çıkarmamaktı. Gerçekleşen tek dileğim bu. Gerçekleşmesi de benim için şanssızlık oldu. Ama bunu o zaman bilemezdim tabii.

"Ne düşünüyorsun, Jack?" dedi Bud bana.

"Öylesine düşünüyorum," dedim. Ona sırıttım.

"Arpacı kumrusu," dedi Olla.

Biraz daha sırıtmakla yetindim ve başımı iki yana salladım.

O gece Bud ve Olla'dan eve döndükten sonra örtünün altına girdik ve Fran şöyle dedi: "Tatlım, tohumunla doldur beni!" Bunu söylediğinde onu ta ayak parmaklarıma kadar duydum ve haykırarak kapıp koyuverdim.

Daha sonra, işler bizim için değiştikten sonra –çocuk gelmişti filan– Fran, Bud'ın evindeki o akşama, değişimin başlangıcı olarak bakar oldu. Ama yanılıyor. Değişim daha sonra geldi; geldiğinde de, bizim başımıza gelebilecek bir şey değil, başka insanların başına gelen bir şey gibiydi.

"Kahrolsun o insanlar ve çirkin bebekleri," der Fran durup dururken, gece geç saatte televizyon seyrettiğimiz sırada. "Ve o pis kokulu kuş," der. "Tanrı'm, kim ne yapsın onu!" der Fran. O tek seferden beri Bud ve Olla'yı bir daha görmemiş olsa da, bu türden şeyleri çok söyler.

Fran artık sütçü dükkânında çalışmıyor ve saçını uzun zaman önce kesti. Kilo da aldı. Bu konuda konuşmayız. Söylenecek ne var ki?

Bud'ı hâlâ fabrikada görüyorum. Birlikte çalışıyor, sefertaslarımızı birlikte açıyoruz. Eğer sorarsam, bana Olla ve Harold'dan söz ediyor. Joey artık yok. Bir gece ağacına uçmuş ve uçtuğuyla kalmış. Aşağı inmemiş. Bel-

ki yaşlılıktan, diyor Bud. Sonra onun yerini baykuşlar almış. Bud omuz silkiyor. Sandviçini yiyor ve Harold'ın ileride defans oyuncusu olacağını söylüyor. "O çocuğu görmelisin," diyor Bud. Başımı sallıyorum. Hâlâ arkadaşız. Bu hiç değişmedi. Ama ona söylediklerime dikkat eder oldum. Onun bunu hissettiğini, durumun farklı olmasını istediğini de biliyorum. Ben de öyle isterdim.

Ayda yılda bir ailemi sorar. Sorduğunda da herkesin iyi olduğunu söylerim. "Herkes iyi," derim. Sefertasını kapatıp sigaramı çıkarırım. Bud başını sallayıp kahvesini yudumlar. Gerçek şu ki, çocuğumun içten pazarlıklı bir yanı var. Ama ben bunu konuşmam. Annesiyle bile. Özellikle onunla. Onunla gittikçe daha az konuşuyoruz. Çoğunlukla televizyon seyrediyoruz. Ama o geceyi hatırlıyorum. Tavus kuşunun, gri ayaklarını kaldırarak masanın etrafından dolandığını anımsıyorum. Sonra arkadaşımla karısının verandada bize iyi geceler dilediğini. Olla'nın Fran'e, eve götürmesi için birkaç tavus kuşu tüyü verdiğini. Hepimizin el sıkıştığını, kucaklaştığını, bir şeyler söylediğini hatırlıyorum. Arabada, oradan uzaklaşırken, Fran bana sokuldu. Elini bacağıma koydu. Arkadaşımın evinden kendi evimize böyle gittik.

ŞEF'İN EVİ

Wes o yaz Şef adında, tedavi görmüş bir alkolikten, Eureka'nın kuzeyinde mobilyalı bir ev kiraladı. Sonra beni arayıp o sırada hayatımda olan biteni unutmamı ve oraya taşınıp onunla birlikte yaşamamı istedi. İçkiyi bıraktığını söyledi. Ben bilirim o bırakmayı. Ama "hayır" cevabını kabul etmiyordu. Tekrar aradı ve dedi ki: Edna, ön pencereden okyanusu görebiliyorsun. Havada tuz kokusunu alabiliyorsun. Onun konuşmasını dinledim. Dili dolanmıyordu. Düşüneceğim, dedim. Düşündüm de. Bir hafta sonra tekrar aradı ve, Geliyor musun? dedi. Hâlâ düşündüğümü söyledim. Baştan başlarız, dedi. Eğer oraya gelirsem, benim için bir şey yapmanı istiyorum, dedim. Söylemen yeter, dedi Wes. Çaba göstermeni ve eskiden tanıdığım Wes olmanı istiyorum, dedim. Eski Wes. Evlendiğim Wes. Wes ağlamaya başladı ama iyi niyetinin bir işareti olarak aldım bunu. O yüzden, Tamam, geleceğim, dedim.

Wes kız arkadaşından ayrılmıştı ya da kız ondan ayrılmıştı; bilmiyordum, umurumda da değildi. Wes'in yanına gitmeye karar verdiğimde, arkadaşıma veda etmek zorunda kaldım. Arkadaşım, Hata yapıyorsun, dedi. Bunu bana yapma, dedi. Ya biz? dedi. Wes'in iyiliği için bunu yapmam gerek, dedim. İçkiden uzak durmaya çalışıyor.

Bunun nasıl bir şey olduğunu hatırlarsın. Hatırlıyorum, dedi arkadaşım ama gitmeni istemiyorum. Yaz için gideceğim, dedim. Sonrasına bakarım. Geri döneceğim, dedim. Ya ben? dedi. Ya *benim* iyiliğim? Geri dönme, dedi.

O yaz kahve, gazoz ve her türden meyve suyu içtik. Bütün yaz içtiklerimiz bunlardı. Yazın sona ermemesini dilerken buldum kendimi. Yanlış yaptığımı biliyordum, yine de Şef'in evinde Wes'le bir ay birlikte olduktan sonra nikâh yüzüğümü tekrar taktım. Yüzüğü iki yıldır takmamıştım. Wes'in sarhoş olup yüzüğünü bir şeftali bahçesine fırlattığı geceden beri.

Wes'in biraz parası vardı, o yüzden çalışmama gerek yoktu. Şef'in de evi bize neredeyse bedavaya verdiği ortaya çıktı. Telefonumuz yoktu. Gaz ve elektriği ödüyor, Safeway'den indirimli ürünler alıyorduk. Bir pazar akşamüstü Wes fiskiye aleti almaya gitti ve benim için bir şeyle döndü. Güzel bir demet papatya ve bir hasır şapkayla döndü. Salı akşamları sinemaya gidiyorduk. Diğer geceler Wes, onun deyimiyle "İçki İçme" toplantılarına gidiyordu. Şef, arabasıyla onu kapıdan alıyor, daha sonra tekrar eve bırakıyordu. Bazı günler Wes'le yakınlardaki tatlı su lagünlerinden birine alabalık tutmaya gidiyorduk. Kıyıda duruyorduk ve birkaç küçük balık yakalamak bütün günümüzü alıyordu. İdare ederler, diyor ve o akşam yemekte onları kızartıyordum. Bazen şapkamı çıkarıyor ve oltamın yanında, bir battaniyenin üstünde uykuya dalıyordum. Hatırladığım son şey, başımın üzerinden geçip orta vadiye doğru giden bulutlar oluyordu. Geceleyin Wes beni kollarına alıyor ve hâlâ onun olup olmadığımı soruyordu.

Çocuklarımız bizden uzak duruyorlardı. Cheryl birileriyle birlikte Oregon'da bir çiftlikte yaşıyordu. Bir keçi sürüsüne bakıyor ve sağdığı sütü satıyordu. Arı besliyor ve kavanoz kavanoz balı satışa sunuyordu. Kendi

hayatı vardı, onu suçlamıyordum. Biz onu işlerimize bulaştırmadığımız sürece, babasıyla benim ne yaptığımızı şu ya da bu şekilde umursamıyordu. Bobby, Washington'da saman işinde çalışıyordu. Saman yapma sezonundan sonra elma işinde çalışmayı planlıyordu. Bir kızı vardı ve para biriktiriyordu. Mektuplar yazıyor, onları, "Sizi daima seven," diye imzalıyordum.

Bir akşamüstü Wes bahçede ayrıkotlarını sökerken Şef arabayla evin önüne geldi. Ben eviyenin başında çalışıyordum. Baktım ve Şef'in koca arabasının evin önüne yanaştığını gördüm. Onun arabasını, giriş yolunu ve otoyolu görebiliyordum, otoyolun arkasında da kum tepeciklerini ve okyanusu. Bulutlar suyun üzerinde asılıydı. Şef arabasından indi ve pantolonunu çekiştirdi. Bir şey olduğunu anladım. Wes yaptığı şeyi bırakıp ayağa kalktı. Elinde eldivenleri, başında da amerikan bezinden bir şapka vardı. Şapkasını çıkardı ve elinin tersiyle yüzünü sildi. Şef yanına gelip kolunu Wes'in omuzlarına doladı. Wes eldivenlerinden birini çıkardı. Kapıya gittim. Şef'in Wes'e, Tanrı biliyor ya üzgün olduğunu ama ay sonu evden ayrılmamızı istemek durumunda kaldığını söylediğini duydum. Wes öbür eldivenini de çıkardı. Neden o, Şef? Şef, kızı Linda'nın, Wes'in içtiği günlerde Şişko Linda dediği kadının kalacak bir yere ihtiyacı olduğunu ve o yerin de burası olduğunu söyledi. Şef, Wes'e, Linda'nın kocasının birkaç hafta önce balıkçı teknesiyle açıldığını ve o günden beri kimsenin ondan haber almadığını söyledi. O benim öz kızım, dedi Şef, Wes'e. Kocasını kaybetti. Bebeğinin babasını kaybetti. Ona yardım edebilirim. Yardım edebilecek durumda olduğuma memnunum, dedi Şef. Üzgünüm Wes ama başka bir ev aramanız gerekecek. Sonra Şef, Wes'i yeniden kucakladı, pantolonunu çekiştirdi ve koca arabasına binip çekti gitti.

Wes eve girdi. Şapkasıyla eldivenlerini elinden halıya bırakıp büyük koltuğa oturdu. Şef'in koltuğu, diye düşündüm. Hatta Şef'in halısı. Wes solgun görünüyordu. İki fincan kahve koydum ve birini ona verdim.

Sorun değil, dedim. Wes, takma kafana, dedim. Kahvemle Şef'in kanepesine oturdum.

Burada bizim yerimize Şişko Linda oturacak, dedi Wes. Fincanını elinde tuttu ama kahveyi içmedi.

Wes, mesele haline getirme, dedim.

Kocası Ketchikan'da ortaya çıkar, dedi Wes. Şişko Linda'nın kocası resmen onları terk etmiş. Kim suçlayabilir ki onu? dedi Wes. Wes dedi ki, iş oraya gelseymiş, kalan günlerini Şişko Linda ve onun çocuğuyla geçirmektense, o da teknesiyle alıp başını gidermiş. Sonra Wes fincanını aşağıya, eldivenlerinin yanına koydu. Şimdiye kadar mutlu bir yuva olmuştu burası, dedi.

Başka bir ev buluruz, dedim.

Bunun gibisini bulamayız, dedi Wes. Aynısı olmaz zaten. Bu ev bizim için güzel bir yuva olmuştu. Bu evde güzel anılar var. Şimdiyse Şişko Linda'yla çocuğu olacak burada, dedi Wes. Fincanını yerden alıp kahvenin tadına baktı.

Burası Şef'in evi, dedim. Yapması gerekeni yapmalı.

Biliyorum, dedi Wes. Ama bu, hoşuma gideceği anlamına gelmiyor.

Wes'in yüzünde o bakış vardı. Biliyordum o bakışı. Dilini dudaklarına değdirip duruyordu. Gömleğini kemerinin altına tıkıştırıp duruyordu. Koltuktan kalkıp pencereye gitti. Orada durup okyanusa ve toplanmakta olan bulutlara baktı. Bir şey düşünüyormuş gibi parmaklarıyla çenesini sıvazladı. Gerçekten de düşünüyordu.

Sakin ol, Wes, dedim.

Sakin olmamı istiyor, dedi Wes. Orada durmaya devam ediyordu.

Ama bir anda gelip yanıma, kanepeye oturdu. Bacak bacak üstüne atıp gömleğinin düğmeleriyle oynamaya başladı. Elini tuttum. Konuşmaya başladım. Yazdan söz ettim. Ama geçmişte olmuş bir şeymiş gibi konuşurken yakaladım kendimi. Belki yıllar önce. Her halükârda, bitmiş bir şeymiş gibi. Sonra çocuklardan söz etmeye başladım. Keşke baştan başlayabilsem ve bu kez doğrusunu yapabilsem, dedi Wes.

Seni seviyorlar, dedim.

Hayır, sevmiyorlar, dedi.

Günün birinde her şeyi anlayacaklar, dedim.

Belki, dedi Wes. Ama o zaman bir önemi kalmayacak.

Bunu bilemezsin, dedim.

Bildiğim birkaç şey var, dedi Wes ve bana baktı. Buraya geldiğine memnunum. Bu yaptığını unutmayacağım, dedi Wes.

Ben de memnunum, dedim. Bu evi bulduğuna memnunum, dedim.

Wes burnundan sertçe soludu. Sonra güldü. İkimiz de güldük. Şu Şef yok mu, dedi Wes ve başını iki yana salladı. Bize kazık attı, orospu çocuğu. Ama yüzüğünü taktığına memnunum. Bu kez birlikte olduğumuza memnunum, dedi Wes.

Sonra ben bir şey söyledim. Dedim ki: Hiçbir şey olmadığını farz et, sadece farz et. Bunun ilk kez olduğunu farz et. Sadece farz et. Farz etmenin zararı dokunmaz. Diğer hiçbir şeyin olmadığını düşün. Ne demek istediğimi anlıyor musun? O zaman ne olur? dedim.

Wes gözlerini bana dikti. Dedi ki: Eğer böyle olsaydı, o zaman sanırım başka birileri olmamız gerekirdi. Olmadığımız birileri. İçimde o türden bir farz etme gücü kalmadı. Neysek öyle doğduk. Ne demek istediğimi anlamıyor musun?

İyi bir ilişkiyi ziyan edip bin kilometre yolu onun böyle konuşmasını dinlemek için gelmediğimi söyledim.

Dedi ki: Üzgünüm ama olmadığım biri gibi konuşamam. Ben başka biri değilim. Eğer başka biri olsaydım hayatta burada olmazdım. Eğer başka biri olsaydım, ben olmazdım. Ama ben neysem oyum. Anlamıyor musun?

Wes, tamam, dedim. Elini yanağına götürdüm. Sonra, bilmiyorum, on dokuz yaşındaki halini hatırladım, babasının traktör tepesinde oturduğu tarlaya koşarkenki halini; babası, eli gözlerinin üzerinde, Wes'in ona doğru koşmasını izlerdi. Kaliforniya'dan yeni gelmiştik. Cheryl ve Bobby'yle birlikte arabadan inip, İşte dedeniz, demiştim. Ama daha bebektiler.

Wes çenesini sıvazlayarak yanıma oturdu; bir sonraki şeyin ne olacağını çıkarmaya çalışıyor gibiydi. Wes'in babası ölmüştü ve çocuklarımız büyümüştü. Wes'e baktım, sonra da Şef'in oturma odasına göz gezdirip Şef'in eşyalarına baktım ve şöyle düşündüm: Şimdi bir şey yapmalıyız ve hemen yapmalıyız.

Tatlım, dedim. Wes, dinle beni.

Ne istiyorsun? dedi. Ama tek söylediği bu oldu. Kararını vermiş gibiydi. Ama kararını verdiğinden acelesi yoktu. Kanepede arkasına yaslandı, kollarını kucağında kavuşturdu ve gözlerini kapadı. Başka bir şey söylemedi. Söylemesine gerek yoktu.

Kendi kendime ismini söyledim. Söylemesi kolay bir isimdi ve uzun zamandır söylemeye alışmıştım. Sonra bir daha söyledim. Bu kez yüksek sesle söyledim. Wes, dedim.

Gözlerini açtı. Ama bana bakmadı. Olduğu yerde oturup pencereye doğru baktı. Şişko Linda, dedi. Ama meselenin o olmadığını biliyordum. O bir hiçti. Sadece bir isim. Wes ayağa kalkıp perdeleri çekti ve okyanus öylece yok oluverdi. Akşam yemeğini hazırlamak için içeri gittim. Buzlukta hâlâ biraz balığımız vardı. Başka da pek bir şey yoktu. Bu gece onu silip süpürürüz, diye düşündüm, temize havale ederiz.

MUHAFAZA

Sandy'nin kocası üç ay önce işten çıkarıldığından beri kanepeden kalkmamıştı. Üç ay önce o gün, solgun ve korkmuş bir yüzle ve işyerindeki her şeyini bir kutuya doldurmuş halde eve geldi. Sandy'ye, "Sevgililer günün kutlu olsun," dedi ve kalp biçiminde bir kutu şekerlemeyle bir şişe Jim Beam'i mutfak masasına koydu. Kasketini çıkarıp onu da masaya bıraktı. "Bugün sepetlendim. Baksana, sence şimdi bize ne olacak?"

Sandy'yle kocası masaya oturup viski içtiler ve çikolata yediler. Erkeğin, yeni evlere çatı takmak dışında ne yapabileceğini konuştular. Ama akıllarına hiçbir şey gelmedi. "Bir şey buluruz," dedi Sandy. Yüreklendirici olmak istiyordu. Ama o da korkuyordu. Sonunda, erkek bu meseleyi ertesi güne bırakarak uyuyacağını söyledi. Öyle de yaptı. O gece yatağını kanepeye yaptı ve bu olay olduğundan beri de her gece orada uyudu.

İşten çıkarılmasının ertesi günü, işsizlik yardımı almakla uğraşması gerekiyordu. Form doldurmak ve başka bir iş aramak için, şehre inip iş bulma kurumuna gitti. Ama onun çalışma alanında ya da başka herhangi bir çalışma alanında iş yoktu. Orada dolanıp duran erkek ve kadın kalabalığını Sandy'ye tarif etmeye çalışırken yüzü terlemeye başladı. O akşam kanepeye geri döndü. Bütün

zamanını orada geçirmeye başladı, sanki, Sandy'ye göre, artık bir işi olmadığından yapması gereken şey buydu. Arada sırada bir iş olanağı için gidip biriyle konuşması ve iki haftada bir işsizlik maaşını almak için bir şeyi imzalaması gerekiyordu. Ama geri kalan zamanda kanepeden kalkmıyordu. Orada *yaşıyor* gibi, diye düşündü Sandy. Oturma odasında *yaşıyor*. Ara sıra, Sandy'nin marketten eve getirdiği dergileri karıştırıyordu; bazen de Sandy içeri girdiğinde, bir kitap kulübüne üye olduğu için kendisine hediye edilmiş büyük kitaba bakarken buluyordu onu; *Geçmişin Gizemleri* diye bir şey. Kitabı iki eliyle önünde tutuyor, okuduğu şey onu içine çekiyormuşçasına başı sayfaların üzerine eğiliyordu. Ama bir süre sonra Sandy onun kitapta ilerliyor gibi görünmediğini fark etti; hâlâ aynı yerdeymiş gibi görünüyordu, Sandy'nin tahminine göre ikinci bölüm civarında. Sandy bir keresinde kitabı alıp onun kaldığı yeri açtı. Hollanda'da bir bataklıkta iki bin yıl geçirdikten sonra keşfedilen bir adam hakkında bir şeyler okudu. Bir sayfada fotoğraf vardı. Adamın alnı kırışmıştı ama yüzünde dingin bir ifade vardı. Deri bir kasket takmıştı ve yan yatıyordu. Adamın elleri ve ayakları büzülmüştü ama bunun dışında o kadar da korkunç görünmüyordu. Sandy kitabı biraz daha okudu, sonra aldığı yere geri koydu. Kocası onu kolayca uzanabileceği bir yerde, kanepenin önündeki sehpanın üstünde tutardı. O kahrolası kanepe! Sandy'ye kalsa, bir daha ona oturmak bile istemiyordu. Geçmişte, sevişmek için oraya uzanmış olduklarını hayal edemiyordu.

Gazete her gün eve gelirdi. Erkek ilk sayfadan sonuna kadar okurdu. Sandy onun her şeyi okuduğunu görürdü, ölüm ilanlarına varana kadar, belli başlı şehirlerin hava sıcaklıklarını gösteren bölümü de, şirket birleşmeleri ve faiz oranlarını yazan ekonomi sayfasını da. Sabahları, erkek ondan önce kalkar ve tuvaleti kullanırdı. Son-

ra televizyonu açar ve kahve yapardı. Sandy onun günün o saatinde iyimser ve neşeli göründüğünü düşünürdü. Ama Sandy işe gitmek için evden çıktığı sırada, erkek kanepeye kurulmuş, televizyon da açık olurdu. Çoğunlukla akşamüstü Sandy eve döndüğünde televizyon hâlâ açık olurdu. Erkek kanepede oturuyor ya da yatıyor olurdu, üzerinde eski iş kıyafeti; blucin ve flanel gömlek. Ama bazen televizyon kapalı, erkek de elinde kitabıyla orada oturuyor olurdu.

"Nasıl gidiyor?" derdi erkek, Sandy yanına uğradığında.

"İyi," derdi Sandy. "Senden n'aber?"

"İyi."

Her zaman ocakta Sandy için bir demlik kahveyi sıcak tutardı. Oturma odasında, Sandy büyük koltukta, o ise kanepede oturur, günün nasıl geçtiğini konuşurlardı. Fincanlarını tutup kahvelerini içerlerdi; sanki normal insanlarmışız gibi, diye düşünürdü Sandy.

Sandy işlerin acayipleşmeye başladığını bilse de, onu hâlâ seviyordu. İşi olduğu için şükrediyordu ama başlarına ya da dünyadaki diğer insanların başlarına ne geleceğini bilmiyordu. Bir keresinde işyerindeki bir kız arkadaşına kocası hakkında içini döktü; bir türlü kanepeden kalkmaması hakkında. Nedense, arkadaşı bunun çok garip bir şey olduğunu düşünüyor gibi değildi, bu da Sandy'yi hem şaşırttı hem de üzdü. Arkadaşı ona Tennessee'deki amcasından söz etti; amcası kırk yaşına bastığında yatağına girmiş ve bir daha da kalkmamış. Ve çok ağlamış; her gün en az bir kere ağlamış. Kadın, Sandy'ye, amcasının yaşlanmaktan korktuğunu tahmin ettiğini söyledi. Kalp krizinden filan korktuğunu tahmin ediyordu. Ama dediğine göre adam şimdi altmış üç yaşındaydı ve hâlâ nefes alıyordu. Sandy bunu duyduğunda afalladı. Eğer bu kadın doğruyu söylüyorsa, adamın yirmi üç yıldır yatakta

olduğunu düşündü. Sandy'nin kocası daha otuz bir yaşındaydı. Otuz bir artı yirmi üç eşittir elli dört. O zaman kendisi de ellili yaşlarında olurdu. Tanrı'm, bir insan ömrünün geri kalanını yatakta ya da kanepede geçiremezdi. Eğer kocası yaralı ya da hasta olsaydı veya trafik kazası geçirmiş olsaydı durum farklı olurdu. Sandy bunu anlayabilirdi. Eğer böyle bir şey söz konusu olsaydı, katlanabileceğini bilirdi. O zaman erkek, kanepede yaşamak zorunda kalırsa ve Sandy'nin onun yemeğini oraya getirmesi, belki de kaşıkla ağzına vermesi gerekirse – böyle bir şeyin romantik bir yanı bile olurdu. Ama kocasına gelince; genç ve sağlıklı bir adamın bu şekilde kanepeye bağlanması ve tuvalete gitmek ya da sabah televizyonu açıp akşam kapamak dışında oradan kalkmak istememesi farklı bir durumdu. Sandy'yi utandırıyordu bu ve o tek sefer dışında bundan kimseye söz etmedi. Amcası yirmi üç yıl önce yatağa giren ve Sandy'nin bildiği kadarıyla hâlâ orada olan arkadaşına da başka bir şey söylemedi.

Bir gün akşama doğru işten eve geldi, arabayı park etti ve içeri girdi. Mutfak kapısına doğru yollanırken, oturma odasında televizyonun çalıştığını duyabiliyordu. Kahve demliği ocağın üstündeydi, altı kısıktı. Elinde çantasıyla mutfakta durduğu yerden oturma odasına bakabiliyor, kanepenin sırtını ve televizyon ekranını görebiliyordu. Ekranda karaltılar hareket ediyordu. Kocasının çıplak ayakları kanepenin bir ucundan çıkmıştı. Öbür uçta, kanepenin kolunda duran bir yastığın üstünde, başının tepesini görebiliyordu. Erkek kıpırdamıyordu. Uyumuş da olabilirdi uyumamış da, onun içeri girdiğini duymuş da olabilirdi duymamış da. Ama Sandy ikisinin de fark etmeyeceğine karar verdi. Çantasını masaya bıraktı ve yoğurt almak için buzdolabına gitti. Ama kapısını açtığında, sıcak, sıkışmış hava yüzüne çarptı. İçerideki karmaşaya inanamadı. Buz-

luktaki dondurma erimiş ve dünden kalma balık köftelerinin üzerine akmıştı. Dondurma paella[1] kâsesinin içine girmiş ve buzdolabının dibinde göllenmişti. Dondurma her yerdeydi. Buzluk bölmesinin kapağını açtı. Yüzüne salınan berbat bir koku midesini ağzına getirdi. Dondurma bölmenin dibini kaplamış ve bir buçuk kiloluk bir hamburger paketinin etrafına birikmişti. Parmağını etin üzerindeki selofan ambalaja bastırdı ve parmağı paketin içine battı. Domuz pirzolasının da buzları çözülmüştü. Her şeyin buzları çözülmüştü, diğer balık köftelerinin, bir paket bifteğin ve iki hazır Çin yemeğinin de. Sosislerin ve ev yapımı spagetti sosunun buzları çözülmüştü. Buzluğun kapağını kapadı ve buzdolabının içine uzanıp yoğurt kutusunu aldı. Yoğurdun kapağını kaldırıp kokladı. İşte o zaman kocasına bağırdı.

"Ne var?" dedi erkek, doğrulup oturdu ve kanepenin sırtının üzerinden baktı. "Hey, sorun ne?" Elini birkaç kez saçında gezdirdi. Sandy onun bunca zamandır uyuyup uyumadığından emin olamıyordu.

"Bu kahrolası buzdolabı gitmiş," dedi Sandy. "Sorun bu."

Kocası kanepeden kalkıp televizyonun sesini kıstı. Sonra televizyonu kapatıp mutfağa geldi. "Bir bakayım," dedi. "Of, inanmıyorum."

"Kendin gör," dedi Sandy. "Her şey bozulacak."

Kocası buzdolabının içine baktı ve yüzü çok ciddi bir ifadeye büründü. Sonra buzdolabının orasını burasını karıştırdı ve içindekilerin ne durumda olduğuna baktı.

"Ne yapacağımızı söyle," dedi.

Sandy'nin kafasına bir yığın fikir üşüştü ama hiçbir şey söylemedi.

1. Değişik malzemeler katılarak yapılan İspanyol pilavı. (Ç.N.)

"Allah kahretsin," dedi erkek. "Her şey de üst üste gelir. Hey, bu buzdolabı en fazla on yıllıktır. Satın aldığımızda neredeyse yeniydi. Dinle, annemlerin yirmi beş yıl idare eden bir buzdolabı vardı. Evlendiğinde erkek kardeşime verdiler. Gayet güzel çalışıyordu. Baksana, neler oluyor?" Buzdolabı ile duvar arasındaki dar boşluğu görebilecek şekilde ilerledi. "Anlamıyorum," dedi ve başını iki yana salladı. "Prize takılı." Sonra buzdolabını tutup ileri geri salladı. Omzunu ona yasladı ve cihazı itip çekerek mutfağın birkaç santim içine soktu. Buzdolabının içindeki bir şey raftan düşüp kırıldı. "Canına yandığımın," dedi.

Sandy yoğurdu hâlâ elinde tuttuğunu fark etti. Çöp tenekesine gitti, kapağını kaldırdı ve kutuyu içine attı. "Bu akşam her şeyi pişirmem gerek," dedi. Kendisini ocağın başında et kızartırken, tavalardaki yiyecekleri ocakta ve fırında pişirirken hayal etti. "Yeni bir buzdolabına ihtiyacımız var," dedi.

Erkek bir şey söylemedi. Buzluk bölmesine bir kez daha baktı ve başını ileri geri çevirdi.

Sandy onun önüne gitti ve yiyecekleri raflardan alıp masaya koymaya başladı. Erkek yardım etti. Eti buzluktan çıkarıp paketleri masaya koydu. Sonra diğer şeyleri buzluktan çıkarıp masanın başka bir yerine koydu. Her şeyi çıkardı, sonra da kâğıt havlu ve bulaşık bezi bulup buzdolabının içini silmeye başladı.

"Freon'umuzu[1] kaybettik," dedi ve silmeyi bıraktı. "Olan bu. Kokusunu alabiliyorum. Freon sızdırmış. Bir şey oldu ve Freon gitti. Baksana, bir keresinde bunun bir başkasının buzdolabına olduğunu görmüştüm." Artık sakindi. Yeniden silmeye başladı. "Freon," dedi.

1. Soğutucu özelliği olan kimyasal bir gaz markası. (Y.N.)

Sandy yaptığı şeyi bırakıp ona baktı. "Başka bir buzdolabına ihtiyacımız var," dedi.

"Bunu söylemiştin. Baksana, nereden bulacağız? Bunlar ağaçlarda yetişmiyor."

"Almamız gerek," dedi Sandy. "Bir buzdolabına ihtiyacımız yok mu? Belki de yoktur. Belki de bozulacak yiyeceklerimizi, ucuz kiralık evlerdeki insanların yaptığı gibi pencere pervazında tutabiliriz. Ya da şu küçük polistiren soğutuculardan edinir ve her gün buz alırız." Bir göbek salata ve birkaç domatesi masaya, et paketlerinin yanına koydu. Sonra yemek sandalyelerinden birine oturdu ve ellerini yüzüne götürdü.

"Başka bir buzdolabı alırız," dedi kocası. "Allah kahretsin, evet. İhtiyacımız var, değil mi? Onsuz idare edemeyiz. Sorun şu ki, nereden bulacağız ve ne kadar para verebiliriz? Seri ilanlarda sürüyle kullanılmış buzdolabı olmalı. Dur bakalım, gazeteye bakarız. Hey, ben seri ilanlar konusunda uzmanımdır," dedi.

Sandy ellerini yüzünden indirip ona baktı.

"Sandy, gazeteden iyi bir kullanılmış buzdolabı buluruz," diye devam etti erkek. "Buzdolaplarının çoğu ömür boyu dayanacak şekilde yapılıyor. Bu bizimki, Tanrı'm, ona ne olduğunu bilmiyorum. Hayatımda böyle topu diktiğini duyduğum sadece ikinci buzdolabı bu," dedi. Bakışlarını yine buzdolabına kaydırdı. "Ben böyle talihin içine tüküreyim," dedi.

"Gazeteyi getir," dedi Sandy. "Bakalım ne varmış."

"Merak etme," dedi erkek. Sehpaya gitti, gazete yığınını sıraya koydu ve seri ilanlar ekiyle mutfağa geri döndü. Sayfaları yayabilsin diye yiyecekleri bir kenara itti. Sandalyelerden birini aldı.

Sandy önce gazeteye, sonra da buzu çözülmüş yiyeceklere bir göz attı. "Bu akşam domuz pirzolası kızartmam gerek," dedi. "Şu hamburgeri de pişirmeliyim. Şu

biftekli sandviçleri ve balık köftelerini de. Hazır yemekleri de unutma."

"Kahrolası Freon," dedi erkek. "Kokusu geliyor."

Seri ilanlara göz gezdirmeye başladılar. Erkek parmağını bir sütunun, sonra da bir başkasının üzerinde kaydırıyordu. İŞ İMKÂNLARI bölümünü çabuk geçti. Sandy birkaç şeyin yanında tik işareti gördü ama erkeğin neyi işaretlemiş olduğuna bakmadı. Önemli değildi. KAMP MALZEMELERİ başlıklı bir sütun vardı. Derken buldular: YENİ VE KULLANILMIŞ CİHAZLAR.

"İşte," dedi Sandy ve parmağını gazetenin üstüne koydu.

Erkek onun parmağını çekti. "Bakayım," dedi.

Sandy parmağını tekrar aynı yere koydu. "'Buzdolapları, Set Üstü Ocaklar, Çamaşır Makineleri, Kurutma Makineleri vs.,'" dedi, sütunda çerçeve içindeki ilandan okuyarak. "'Açıkartırma Ambarı.' Nedir bu? Açıkartırma Ambarı." Okumaya devam etti. "'Yeni ve kullanılmış cihazlar ve daha fazlası, her perşembe akşamı. Açıkartırma saat yedide.' Yani bugün. Bugün perşembe," dedi. "Açıkartırma bu akşam. Çok uzakta da değil. Pine Caddesi'nde. Arabayla oradan yüzlerce kez geçmişimdir. Sen de. Nerede olduğunu biliyorsun. Baskin-Robbins'e yakın."

Kocası bir şey söylemedi. İlana uzun uzun baktı. Elini kaldırıp iki parmağıyla altdudağını çekiştirdi. "Açıkartırma Ambarı," dedi.

Sandy gözlerini ona dikti. "Haydi gidelim. Ne dersin? Dışarı çıkmak sana iyi gelir ve bir buzdolabı bulup bulamayacağımıza bakarız. Bir taşla iki kuş," dedi.

"Hayatımda açıkartırmaya gitmedim," dedi erkek. "Şimdi de gitmek istediğimi sanmıyorum."

"Haydi ama," dedi Sandy. "Senin neyin var? Eğlenceli olur. Yıllardır gitmedim, çocukluğumdan beri. Eskiden babamla giderdim." Birden bu açıkartırmaya gitmeyi çok istedi.

"Babanla," dedi erkek.

"Evet, babamla." Kocasına baktı, başka bir şey söylemesini bekledi. En ufak bir şey. Ama o söylemedi.

"Açıkartırmalar eğlencelidir," dedi Sandy.

"Herhalde öyledir ama ben gitmek istemiyorum."

"Bir de yatak lambasına ihtiyacım var," diye devam etti Sandy. "Yatak lambaları da var."

"Hey, bir sürü şeye ihtiyacımız var. Ama unuttun mu, ben işsizim."

"Ben bu açıkartırmaya gidiyorum," dedi Sandy. "Sen gelsen de gelmesen de. İstersen arkadan gelebilirsin. Umurumda değil. Aslını istersen, benim için önemi yok. Ben gidiyorum."

"Seninle geliyorum. Gelmeyeceğimi kim söyledi?" Erkek ona baktı, sonra da başını çevirdi. Gazeteyi alıp ilanı yeniden okudu. "Açıkartırmalardan hiç anlamam. Ama her şeyi bir kez denerim tabii. Kim derdi ki açıkartırmadan buzdolabı satın alacağız."

"Kimse," dedi Sandy. "Ama yine de alacağız."

"Tamam," dedi erkek.

"Güzel," dedi Sandy. "Ama eğer gerçekten istiyorsan."

Erkek başını salladı.

Sandy dedi ki: "Yemek pişirmeye başlasam iyi olur. Şimdi kahrolası domuz pirzolalarını pişireyim de yiyelim. Geri kalanı bekleyebilir. Diğer her şeyi daha sonra pişiririm. Şu açıkartırmaya gittikten sonra. Ama elimizi çabuk tutmalıyız. Gazetede saat yedi diyor."

"Saat yedi," dedi erkek. Masadan kalkıp oturma odasına seğirtti, bir an cumbadan dışarı baktı. Sokaktan bir araba geçti. Parmaklarını dudağına götürdü. Sandy onun kanepeye oturup kitabını eline almasını izledi. Kaldığı yeri açtı. Ama biraz sonra kitabı bırakıp kanepede arkasına yasandı. Sandy, başının kanepenin kolunda duran

yastığa indiğini gördü. Başının altındaki yastığı düzeltti ve ellerini ensesine koydu. Sonra kıpırdamadan yattı. Çok geçmeden Sandy kollarının yanlarına düştüğünü gördü.

Gazeteyi katladı. Sandalyeden kalkıp sessizce oturma odasına gitti, kanepenin sırtının üzerinden baktı. Erkeğin gözleri kapalıydı. Göğsü belli belirsiz kalkıp iniyordu. Sandy mutfağa geri döndü ve ocağın üstüne bir kızartma tavası koydu. Ocağı yakıp tavaya yağ döktü. Domuz pirzolalarını kızartmaya başladı. Babasıyla açıkartırmalara giderdi. O açıkartırmaların çoğu çiftlik hayvanlarıyla ilgili olurdu. Babasının her zaman bir buzağı satmaya ya da almaya çalıştığını hayal meyal hatırlıyordu. Bazen çiftlik araç gereçleri ve ev aletleri açıkartırmaya çıkardı. Ama çoğunlukla çiftlik hayvanları olurdu. Sonraları, annesiyle babası boşandıktan ve kendisi annesiyle birlikte yaşamak için uzaklara gittikten sonra, babası onunla açıkartırmalara gitmeyi özlediğini yazdı mektuplarında. Ona yazdığı son mektupta –Sandy artık büyümüştü ve kocasıyla yaşıyordu– açıkartırmada iki yüz dolara fıstık gibi bir araba aldığını söyledi. Eğer Sandy orada olsaymış, ona da bir tane alırmış. Üç hafta sonra, gecenin bir yarısı, babasının öldüğünü söyleyen bir telefon geldi. Aldığı arabanın döşemesi karbon monoksit sızdırmış ve babası direksiyon başında ölmüş. Taşrada yaşıyordu. Depodaki benzin bitene kadar motor çalışmaya devam etmiş. Babası, birkaç gün sonra birisi onu bulana kadar arabada kalmış.

Tavanın dumanı tütmeye başlamıştı. Biraz daha yağ döküp aspiratörü açtı. Yirmi yıldır açıkartırmaya gitmemişti, şimdiyse, bu akşam bir tanesine gitmeye hazırlanıyordu. Ama önce şu domuz pirzolalarını kızartmalıydı. Buzdolaplarının pert olması talihsizlikti ama bu açıkartırmayı sabırsızlıkla beklediğini fark etti. Babasını özlemeye başladı. Şimdi annesini bile özlüyordu, oysa kocasıyla tanışıp onunla yaşamaya başlamadan önce annesiy-

le sürekli kavga ederlerdi. Ocağın başında durmuş, eti çeviriyor, hem babasını hem de annesini özlüyordu.

Hâlâ onları özleyerek bir tutacak aldı ve tavayı ocaktan kaldırdı. Duman ocağın üzerindeki menfezden içeri çekiliyordu. Elinde tavayla kapı eşiğinde durup oturma odasına baktı. Tavanın dumanı hâlâ tütüyordu ve Sandy onu tutarken yanlardan yağ damlaları sıçrıyordu. Kararmış odada, kocasının başını ve çıplak ayaklarını ancak seçebildi. "Haydi gel," dedi. "Yemek hazır."

"Tamam," dedi erkek.

Sandy onun başının kanepenin ucundan kalktığını gördü. Tavayı ocağa geri koyup dolaba döndü. İki tane tabak çıkarıp tezgâhın üstüne koydu. Spatulasını kullanarak domuz pirzolalarından birini kaldırdı. Sonra onu tabağa koydu. Et, ete benzemiyordu. Eski bir kürekkemiğinin ya da bir kazı aletinin parçası gibi görünüyordu. Ama Sandy onun domuz pirzolası olduğunu biliyordu; ötekini de tavadan alıp tabağa koydu.

Az sonra kocası mutfağa geldi. Kapısı açık duran buzdolabına bir kez daha baktı. Sonra gözleri domuz pirzolalarına takıldı. Ağzı açıldı ama bir şey söylemedi. Sandy onun bir şey söylemesini bekledi, herhangi bir şey; ama o söylemedi. Sandy sofraya tuz ve biber koyup ona oturmasını söyledi.

"Otursana," dedi ve içinde domuz pirzolası kalıntıları olan bir tabağı ona verdi. "Bunu yemeni istiyorum," dedi. Erkek tabağı aldı. Ama orada öylece durup tabağa baktı. Sonra Sandy dönüp kendi tabağını aldı.

Sandy gazeteyi kaldırdı ve yiyecekleri masanın uzak ucuna itti. "Otursana," dedi kocasına bir kez daha. Erkek tabağını bir elinden öbürüne geçirdi. Ama ayakta durmaya devam etti. İşte o sırada Sandy masada gölcükler gördü. Suyun sesini de duydu. Masadan yer muşambasının üzerine damlıyordu.

Kocasının çıplak ayaklarına baktı. Göllenmiş suyun

yanındaki ayaklara gözlerini dikip baktı. Hayatında bir daha asla bu kadar sıra dışı bir şey görmeyeceğini biliyordu. Ama henüz bundan ne anlam çıkaracağını bilmiyordu. En iyisi ruj süreyim, mantomu alayım ve açıkartırmaya gideyim, diye düşündü. Ama gözlerini kocasının ayaklarından alamıyordu. Tabağını masaya koydu ve ayaklar mutfaktan ayrılıp oturma odasına geri dönene kadar izledi.

KOMPARTIMAN

Strasbourg'da üniversitede okuyan oğlunu ziyaret etmek için yola düşen Myers, birinci sınıf vagonda Fransa'yı kat ediyordu. Oğlanı sekiz yıldır görmemişti. Bu süre boyunca telefonla konuşmamışlar, Myers ile oğlanın annesi kendi yollarına gittiklerinden beri –oğlan annesiyle kalıyordu– kartpostal bile yollamamışlardı. Myers her zaman, kişisel ilişkilerine oğlanın kötü niyetle burnunu sokmasının, nihai kopuşu hızlandırdığına inanmıştı.

Myers'ın oğlunu son görüşünde, oğlan şiddetli bir tartışma sırasında onun üzerine çullanmıştı. Myers'ın karısı büfenin yanında durmuş, porselen tabakları birbiri ardına yemek odasının zeminine bırakıyordu. Sonra fincanlara geçmişti. "Bu kadarı yeter," demişti Myers ve o anda oğlan ona saldırmıştı. Myers yana adım atıp onu kafakola almıştı, bu sırada oğlan ağlayarak Myers'ın sırtını ve böbreklerini yumrukluyordu. Myers onu eline geçirmişti ve hazır eline geçirmişken, bundan en iyi şekilde faydalanmıştı. Onu duvara çalmış ve öldürmekle tehdit etmişti. Ciddiydi. "Sana ben hayat verdim," diye bağırdığını hatırlıyordu Myers. "Onu geri almasını da bilirim!"

Şimdi o korkunç sahneyi düşününce Myers, tüm bunlar sanki başka birine olmuş gibi başını iki yana salladı. Öyle de olmuştu. Aynı kişi değildi artık. Bugünlerde

yalnız yaşıyordu ve iş dışında pek kimseyle ilişkisi olmuyordu. Geceleri klasik müzik dinliyor ve su kuşu avlamakta kullanılan yapma kuşlar üzerine kitaplar okuyordu.

Bir sigara yaktı ve trenin penceresinden dışarıya bakmaya devam etti, kapının yanındaki koltukta oturan ve şapkasını gözlerinin üzerine çekmiş uyuyan adamı görmezden geldi. Sabahın erken saatleriydi, dışarıdan geçen yeşil tarlaların üzerinde pus asılıydı. Myers ara sıra bir çiftlik evi ve ek binalarını görüyordu, hepsi bir duvarla çevriliydi. Bunun iyi bir yaşam tarzı olabileceğini düşündü; duvarla çevrili eski bir evde yaşamak.

Saat altıyı geçiyordu. Myers, önceki gece on birde Milano'da trene bindiğinden beri uyumamıştı. Tren Milano'dan ayrıldığında, kompartıman kendisine kaldığı için kendini şanslı saymıştı. Işığı açık bırakıp ve rehber kitaplara baktı. Anlatıkları yere gelmeden önce okumuş olmayı dilediği şeyler okudu. Görmüş ve yapmış olması gereken çok şey öğrendi. Bir anlamda, ülke hakkında bazı şeyleri ilk ve kuşkusuz son ziyaretinden sonra, tam da İtalya'yı ardında bırakırken öğrenmiş olduğuna üzülüyordu.

Rehber kitapları bavuluna kaldırdı, bavulu başüstü rafına koydu ve battaniye gibi kullanabilmek için ceketini çıkardı. Işığı söndürdü ve kararmış kompartımanda gözleri kapalı oturdu; uykusunun gelmesini umdu.

Uzun gibi gelen bir süreden sonra, tam uykuya dalacağını düşünürken tren yavaşlamaya başladı. Basel dışında küçük bir istasyonda durdu. Orada, koyu renk takım elbiseli ve şapkalı, orta yaşlı bir adam kompartımana girdi. Adam Myers'a Myers'ın anlamadığı bir dilde bir şeyler söyledi, sonra da deri çantasını yukarıdaki rafa koydu. Kompartımanın öbür tarafına oturdu ve omuzlarını doğrulttu. Sonra şapkasını gözlerinin üzerine çekti. Tren yeniden hareket ettiği sırada adam uyumuştu ve usulca horluyordu. Myers ona imrendi. Birkaç dakika

sonra, İsviçreli bir yetkili kompartımanın kapısını açıp ışığı yaktı. Yetkili, İngilizce olarak ve başka bir dilde –Almanca olduğunu varsaydı Myers– pasaportlarını görmek istedi. Myers'la birlikte kompartımanda olan adam şapkayı tekrar başına itti, gözlerini kırpıştırdı ve ceketinin cebine uzandı. Yetkili pasaportu inceledi, adama dikkatle baktı ve belgeyi ona geri verdi. Myers kendi pasaportunu uzattı. Yetkili bilgileri okudu, fotoğrafı inceledi ve Myers'a baktıktan sonra başını sallayıp pasaportu geri verdi. Çıkarken ışığı söndürdü. Myers'ın karşısındaki adam şapkayı gözlerinin üzerine çekti ve bacaklarını uzattı. Myers onun hemen uykuya geri döneceğini tahmin etti ve bir kez daha imrendi.

Ondan sonra uyanık kaldı ve oğluyla buluşmasını düşünmeye başladı, sadece birkaç saat kalmıştı. Oğlanı istasyonda görünce nasıl davranacaktı? Ona sarılmalı mıydı? Bu olasılık onu rahatsız etti. Yoksa sadece elini uzatmalı, bu sekiz yıl hiç yaşanmamış gibi gülümsemeli ve oğlanın omzunu mu sıvazlamalıydı? Belki oğlan birkaç kelime söylerdi: *Seni gördüğüme sevindim... Yolculuk nasıldı?* Myers da... bir şey söylerdi. Ne söyleyeceğini gerçekten bilmiyordu.

Fransız *contrôleur* kompartımanın önünden geçti. İçerideki Myers'a ve Myers'ın karşısında uyuyan adama baktı. Aynı *contrôleur* biletlerini zaten zımbalamıştı, o yüzden Myers başını çevirdi ve pencereden bakmaya devam etti. Daha fazla ev görünmeye başladı. Ama artık duvarlar yoktu, evler de daha küçük ve birbirine daha yakındı. Myers, çok geçmeden bir Fransız köyü göreceğinden emindi. Pus kalkıyordu. Tren düdüğünü öttürdü ve üzerindeki bariyerin indirilmiş olduğu bir hemzemin geçitten hızla geçti. Myers, saçını tokalarla tutturmuş, üzerinde süveter olan genç bir kadın gördü; bisikletiyle durmuş, vagonların hızla geçmesini izliyordu.

Annen nasıl? diyebilirdi oğlana, yürüyerek istasyondan biraz uzaklaştıktan sonra. *Annenden haber alıyor musun?* Çılgınca bir an, Myers'ın aklına onun ölmüş olabileceği geldi. Ama sonra böyle olamayacağını anladı, duyardı – öyle ya da böyle, duyardı. Bunları düşünmeye devam ederse kalbinin kırılabileceğini biliyordu. Gömleğinin en üst düğmesini ilikledi ve kravatını düzeltti. Ceketini yanındaki koltuğa koydu. Ayakkabılarını bağladı, ayağa kalktı ve uyuyan adamın bacaklarının üzerinden atladı. Kendini kompartımandan dışarı attı.

Myers vagonun sonuna doğru ilerlerken kendini dengelemek için koridor boyunca elini pencerelere dayamak zorunda kaldı. Küçük tuvaletin kapısını kapatıp kilitledi. Sonra suyu açıp yüzüne çarptı. Tren bir dönemece girdi, hâlâ aynı yüksek hızdaydı, Myers dengesini kaybetmemek için lavaboya tutunmak zorunda kaldı.

Oğlanın mektubu birkaç ay önce eline geçmişti. Mektup kısaydı. Fransa'da yaşadığını ve bir yıldır Strasbourg'da üniversitede okuduğunu yazıyordu. Fransa'ya gitmenin nereden aklına estiğine ya da Fransa öncesi yıllarda ne yapmış olduğuna dair bir bilgi yoktu. Mektupta oğlanın annesinden söz edilmemesinin son derece yerinde olduğunu düşündü Myers; durumu ya da bulunduğu yer hakkında hiçbir ipucu yoktu. Ama oğlan mektubu açıklanamaz bir biçimde, *Sevgiler* sözcüğüyle bitirmişti ve bu, uzun bir süre Myers'ın aklını kurcalamıştı. Nihayet mektubu cevaplamıştı. Biraz kafa yorduktan sonra, bir süredir Avrupa'ya küçük bir gezi yapmayı düşündüğünü yazdı. Oğlan onunla Strasbourg'daki istasyonda buluşmak ister miydi? Mektubunu, "Sevgiler, baban," diye imzaladı. Oğlandan cevap almıştı, sonra da ayarlamalarını yaptı. Sekreteri ve birkaç iş arkadaşı dışında, uzaklara gideceğini söyleme gereği duyduğu kimsenin olmadığı kafasına dank etti. Çalıştığı mühendislik firma-

sında altı haftalık izin biriktirmişti ve bu gezi için hepsini almaya karar verdi. Şimdi, bunca zamanı Avrupa'da geçirmeye niyeti olmasa da bunu yaptığına memnundu.

Önce Roma'ya gitmişti. Ama kendi başına sokaklarda dolaştığı ilk birkaç saatten sonra, bir gruba katılmayı ayarlamadığı için üzüldü. Yalnızdı. Venedik'e gitti, o ve karısının hep gitmekten söz ettikleri bir şehir. Ama Venedik tam bir hayal kırıklığıydı. Kalamar tava yiyen tek kollu bir adam gördü; baktığı her yerde pis, su lekeli binalar vardı. Trenle Milano'ya gitti, dört yıldızlı bir otele kayıt yaptırdı ve geceyi Sony renkli televizyonda futbol maçı seyrederek geçirdi, ta ki kanalın yayını bitene dek. Ertesi sabah kalktı ve istasyona gitme zamanı gelene kadar şehirde dolaştı. Strasbourg'da vereceği molayı, gezisinin doruk noktası olarak planlamıştı. Bir ya da iki, bilemedin üç gün sonra –nasıl gittiğine bakacaktı– Paris'e gidecek ve uçakla eve dönecekti. Yabancılara derdini anlatmaya çalışmaktan yorulmuştu, geri döndüğüne memnun olacaktı.

Birisi tuvaletin kapısını kurcaladı. Myers gömleğini pantolonunun içine sokmayı bitirdi. Kemerini bağladı. Sonra kapının kilidini açtı ve trenin hareketiyle sallanarak kompartımanına geri döndü. Kapıyı açınca, ceketinin kaldırılmış olduğunu hemen gördü. Bıraktığından farklı bir koltukta duruyordu. Gülünç ama potansiyel olarak ciddi bir duruma girdiğini hissetti. Ceketi alırken kalbi hızlı hızlı atmaya başladı. Elini içcebe götürüp pasaportunu çıkardı. Cüzdanını arka cebinde taşırdı. Yani cüzdanı ve pasaportu hâlâ duruyordu. Ceketinin öbür ceplerini yokladı. Oğlana aldığı hediye kayıptı; Roma'da bir dükkândan alınma pahalı bir Japon kol saati. Güvenli olsun diye saati ceketinin içcebinde taşımıştı. Şimdi saat gitmişti.

"Pardon," dedi adama; bacaklar açık, şapka gözleri-

nin üzerinde, koltuğa gömülmüştü adam. "Pardon." Adam şapkayı geriye itip gözlerini açtı. Kendini yukarı çekip Myers'a baktı. Gözleri iri iriydi. Rüya görmüş olabilirdi. Olmayabilirdi de.

Myers, "Buraya giren birini gördünüz mü?" dedi.

Ama adamın Myers'ın ne dediğini anlamadığı belliydi. Myers'a göre, hiçbir şeyi kavrayamadığını belli eden bir bakışla gözlerini dikmiş, ona bakmaya devam ediyordu. Ama belki de başka bir şey vardı, Myers böyle düşündü. Belki de o bakış kurnazlığı ve hilekârlığı maskeliyordu. Myers adamın dikkatini çekmek için ceketini silkeledi. Sonra elini cebine sokup karıştırdı. Gömleğinin kolunu geriye çekip adama kendi kol saatini gösterdi. Adam Myers'a, sonra da Myers'ın saatine baktı. Afallamış gibiydi. Myers saatinin yüzüne hafifçe vurdu. Öbür elini tekrar ceketinin cebine soktu ve bir şey aranıyormuş gibi bir hareket yaptı. Myers saati bir kez daha gösterdi ve parmaklarını salladı, kol saatinin kayıplara karıştığını ifade ettiğini umdu.

Adam omuz silkti ve başını iki yana salladı.

"Allah kahretsin," dedi Myers hüsranla. Ceketini giyip koridora çıktı. Kompartımanda bir dakika daha kalamazdı. Adama vurabileceğinden korkuyordu. Hırsızı görüp tanıyabilmeyi umar gibi koridorda bir aşağı bir yukarı baktı. Ama etrafta kimse yoktu. Belki de kompartımanını paylaşan adam almamıştı kol saatini. Belki de başka birisi, tuvaletin kapısını kurcalayan kişi, kompartımanın önünden geçmiş, ceketi ve uyuyan adamı görmüş, kapıyı açıp cepleri yoklamış ve kapıyı kapatıp uzaklaşmıştı.

Myers öteki kompartımanlara göz atarak yavaşça vagonun sonuna yürüdü. Bu birinci sınıf vagon kalabalık değildi ama her kompartımanda birer ikişer kişi vardı. Çoğu uyuyordu ya da uyuyor gibiydi. Gözleri kapalıydı, başları ise koltukta arkaya doğru yaslanmıştı. Bir kompar-

tımanda, kendi yaşlarında bir adam pencerenin yanına oturmuş, kırlara bakıyordu. Myers camın önünde durup ona baktığında, adam dönüp sert bakışlarla onu süzdü.

Myers ikinci sınıf vagonuna geçti. Bu vagondaki kompartımanlar kalabalıktı; yer yer her birinde beş-altı yolcu vardı ve insanlar daha çaresizdi, bir bakışta anlayabildi bunu. Çoğu uyanıktı –rahat uyumak mümkün değildi– ve Myers geçerken gözlerini ona çevirdiler. Yabancılar, diye düşündü. Kompartımanındaki adam saati almadıysa o zaman hırsızın bu kompartımanların birinden olduğu belliydi. Ama ne yapabilirdi? Durum umutsuzdu. Saat gitmişti. Şimdi başka birinin cebindeydi. *Contrôleur*'ün neler olup bittiğini anlamasını sağlamayı umut edemezdi. Sağlayabilse bile, sonra ne olacaktı? Kendi kompartımanına geri döndü. İçeriye baktı ve adamın, gözlerinin üzerinde şapkası, yine yayılmış olduğunu gördü.

Myers adamın bacaklarının üzerinden atlayıp pencere tarafındaki koltuğuna oturdu. Öfkeden sersemlemişti. Şimdi şehrin dış mahallelerindeydiler. Çiftlikler ve otlaklar yerini, binaların ön cephesindeki telaffuz edilemez isimleriyle sanayi tesislerine bırakmıştı. Tren yavaşlamaya başladı. Myers şehrin sokaklarında dolaşan ve hemzemin geçitlerde sıraya girmiş, trenin geçmesini bekleyen otomobilleri görebiliyordu. Ayağa kalkıp bavulunu indirdi. Pencereden bu nefretlik yere bakarken onu kucağında tuttu.

Oğlanı aslında görmek istemediği geldi aklına. Bunu anlamak onu sarstı ve bir an bunun kötülüğüyle küçüldüğünü hissetti. Başını iki yana salladı. Aptalca işlerle dolu bir ömürde, bu gezi herhalde şimdiye kadar yaptığı en aptalca şeydi. Ama gerçek şu ki, tutumuyla uzun zaman önce kendisini Myers'ın sevgisinden soyutlayan bu oğlanı görmeyi gerçekten arzu etmiyordu. Bir keresinde üzerine çullanan oğlanın yüzünü birdenbire ve büyük bir netlikle hatırladı ve bir burukluk dalgası Myers'ı ya-

layıp geçti. Bu oğlan Myers'ın gençliğini tüketmiş, flört ettiği ve evlendiği genç kızı sinirli, alkolik bir kadına çevirmiş, ona kâh acımış kâh zorbalık etmişti. Nefret ettiği birini görmek için bunca yolu ne demeye gelmişti, Myers kendi kendine bunu sordu. Oğlanın elini, düşmanının elini sıkmak istemiyordu, omzunu sıvazlayıp onunla çene çalmak zorunda kalmak da istemiyordu. Ona annesini sormak zorunda kalmak istemiyordu.

Tren istasyona girerken, koltukta öne doğru oturdu. Trenin haberleşme sisteminden Fransızca bir anons yapıldı. Myers'ın karşısındaki adam kıpırdanmaya başladı. Şapkasını düzeltti ve koltukta doğrulup oturdu, o sırada hoparlörden başka bir Fransızca cümle yükseldi. Myers söylenen hiçbir şeyi anlamadı. Tren yavaşlayıp sonra da dururken huzursuzluğu arttı. Kompartımandan ayrılmamaya karar verdi. Tren kalkana kadar olduğu yerde oturacaktı. Tren kalktığında da içinde olacaktı, trenle Paris'e devam edecekti, işte o kadar. Pencereden dikkatle baktı, camda oğlanın yüzünü görmekten korkuyordu. Böyle bir şey olursa ne yapacağını bilmiyordu. Yumruğunu sallamaktan korkuyordu. Peronda ceketli ve eşarplı birkaç kişi gördü, bavullarının yanında duruyor, trene binmeyi bekliyorlardı. Başka birkaç kişi bagajsız, elleri ceplerinde bekliyordu, belli ki biriyle buluşacaklardı. Oğlu bekleyenlerden biri değildi; ama bu onun oralarda bir yerlerde olmadığı anlamına gelmiyordu tabii. Myers bavulu kucağından yere indirdi ve koltuğunda biraz kaydı.

Karşısındaki adam esniyor ve pencereden bakıyordu. Şimdi bakışlarını Myers'a çevirdi. Şapkasını çıkardı ve elini saçlarında gezdirdi. Sonra şapkayı tekrar taktı, ayağa kalktı ve çantasını raftan çekerek indirdi. Kompartımanın kapısını açtı. Ama dışarı çıkmadan önce dönüp istasyonu işaret etti.

"Strasbourg," dedi adam.

Myers başını çevirdi.

Adam bir an daha bekledi, sonra da çantasıyla ve –Myers emindi– kol saatiyle koridora çıktı. Ama bu onu endişelendiren en son şeydi. Tren penceresinden bir kez daha baktı. İstasyonun kapısında durmuş, sigara içen önlüklü bir adam gördü. Adam, kucağında bebek olan uzun etekli bir kadına bir şeyler açıklayan iki tren görevlisini izliyordu. Kadın dinledi, sonra da başını salladı ve biraz daha dinledi. Bebeği bir kolundan öbürüne geçirdi. Adamlar konuşmaya devam ettiler. Kadın dinledi. Adamlardan biri bebeğin gıdısını okşadı. Kadın başını eğip baktı ve gülümsedi. Bebeği yine öbür koluna geçirdi ve biraz daha dinledi. Myers, vagonunun biraz ilerisinde, peronda birbirine sarılmış genç bir çift gördü. Sonra genç adam genç kadını bıraktı. Bir şeyler söyledi, valizini yerden aldı ve trene binmek için ilerledi. Kadın onun gidişini izledi. Bir elini yüzüne götürdü, başparmağının alt kısmıyla önce bir gözüne, sonra ötekine dokundu. Bir an sonra Myers onun peronda ilerlediğini gördü, birisini takip ediyormuş gibi gözleri erkeğin bulunduğu vagona takılmıştı. Myers bakışlarını kadından uzaklaştırıp istasyonun bekleme odasının üzerindeki büyük saate dikti. Peronda bir aşağı bir yukarı baktı. Oğlan görünürlerde yoktu. Uyuyakalmış olması mümkündü veya o da fikrini değiştirmiş olabilirdi. Her hâlükârda, Myers rahatladı. Yeniden saate, sonra da oturduğu pencereye doğru aceleyle gelmekte olan genç kadına baktı. Kadın cama çarpacakmış gibi geriye çekildi Myers.

Kompartımanın kapısı açıldı. Dışarıda gördüğü genç adam kapıyı arkasından kapatıp, "*Bonjour*," dedi. Karşılık beklemeden valizini başüstü rafına fırlattı ve pencerenin yanına geçti. "*Pardonnez-moi.*" Pencereyi aşağıya çekti. "Marie," dedi. Genç kadın aynı anda hem gülüp hem ağlamaya başladı. Genç adam onun ellerini yukarıya alıp parmaklarını öpmeye başladı.

Myers başını çevirip dişlerini sıktı. Tren görevlilerinin son bağrışlarını duydu. Birisi düdük çaldı. Az sonra tren perondan uzaklaşmaya başladı. Genç adam kadının ellerini bırakmıştı ama tren ilerlerken ona el sallamaya devam etti.

Tren kısa bir mesafe gitti, demiryolu bakım ve manevra istasyonunun açık alanına girdi, sonra da Myers trenin aniden durduğunu hissetti. Genç adam pencereyi kapatıp kapı tarafındaki koltuğa geçti. Ceketinden bir gazete çıkarıp okumaya başladı. Myers ayağa kalkıp kapıyı açtı. Koridorun sonuna, vagonların birbirine eklenmiş olduğu yere yürüdü. Neden durduklarını bilmiyordu. Belki de ters giden bir şeyler vardı. Pencereye ilerledi. Ama tek görebildiği, trenlerin hazırlandığı, vagonların çıkarıldığı ya da bir trenden öbürüne aktarıldığı girift bir ray sistemiydi. Pencereden geriye çekildi. Bitişik vagonun kapısındaki levhada *POUSSEZ*[1] yazıyordu. Myers levhaya yumruğuyla vurdu ve kapı kayarak açıldı. Yeniden ikinci sınıf vagonundaydı. Uzun bir geziye hazırlanıyormuş gibi yerleşmekte olan insanlarla dolu bir dizi kompartımanın yanından geçti. Birisinden bu trenin nereye gittiğini öğrenmeliydi. Bileti aldığı zaman, Strasbourg treni Paris'e devam edecek diye anlamıştı. Ama başını kompartımanlardan birine uzatmanın ve son noktaya varıp varmadıklarını sorar gibi, "*Pari?*"[2] ya da nasıl diyorlarsa öyle demenin küçük düşürücü olacağını düşünüyordu. Büyük bir tangırtı duydu ve tren biraz geriledi. İstasyonu yeniden görebiliyordu; bir kez daha oğlunu düşündü. Belki de geride bir yerde durmuş, istasyona gitmek için acele etmekten nefes nefese, babasına ne olduğunu merak ediyordu. Myers başını iki yana salladı.

1. (Fr.) İtiniz. (Ç.N.)
2. "Paris"in telaffuz edildiği şekilde yazılması. (Y.N.)

İçinde bulunduğu vagon altında gıcırdadı ve inledi, sonra ağır bir şey çarpıp yerine oturdu. Myers dışarıdaki ray labirentine baktı ve trenin yeniden hareket etmeye başladığını fark etti. Dönüp aceleyle vagonun sonuna gitti ve seyahat etmiş olduğu vagona geçti. Koridorun öbür ucundaki kompartımanına yürüdü. Ama gazeteli genç adam gitmişti. Myers'ın bavulu da gitmişti. Zaten bu onun kompartımanı değildi. Tren bakım ve manevra istasyonundayken onun vagonunu ayırmış ve trene başka bir ikinci sınıf vagonu eklemiş olmaları gerektiğini anlayınca irkildi. Önünde durduğu kompartıman, Myers'ın daha önce hiç duymadığı bir dilde hızlı hızlı konuşan ufak tefek, esmer tenli adamlarla neredeyse doluydu. Adamlardan biri, ona içeri gelmesini işaret etti. Myers kompartımana girdi ve adamlar ona yer açtılar. Kompartımanda neşeli bir hava vardı sanki. Ona işaret eden adam gülerek yanındaki yere hafifçe vurdu. Myers, sırtı trenin ön tarafına dönük halde oturdu. Pencerenin dışındaki kırlar giderek daha hızlı geçmeye başladı. Bir an için Myers arazinin ondan hızla uzaklaştığı izlenimine kapıldı. Bir yere gidiyordu, bunu biliyordu. Ve yanlış yöne gidiyorsa, er ya da geç bunu öğrenecekti.

Koltuğa yaslanıp gözlerini kapadı. Adamlar konuşup gülüşmeye devam ettiler. Sesleri ona uzaktan geliyordu sanki. Çok geçmeden sesler trenin hareketinin bir parçası haline geldi – ve Myers yavaş yavaş uykunun içine çekildiğini hissetti.

KÜÇÜK, İYİ BİR ŞEY

Kadın cumartesi öğleden sonra arabayla alışveriş merkezindeki pastaneye gitti. Pastaların fotoğraflarının sayfalara yapıştırılmış olduğu klasörü karıştırdıktan sonra, çikolatalısından sipariş etti, çocuğun en sevdiğinden. Seçtiği pasta, beyaz bir yıldız serpintisinin altındaki bir uzay gemisi ve fırlatma rampasıyla, öbür uçta da kırmızı şeker kaplamadan yapılmış bir gezegenle süslenmişti. Oğlanın adı, SCOTTY, gezegenin altına yeşil şekerle yazılacaktı. Kadın, çocuğun gelecek pazartesi sekiz yaşına basacağını söylerken kalın boyunlu, yaşlı bir adam olan pastacı hiçbir şey söylemeden dinledi. İş gömleğini andıran beyaz bir önlük takmıştı. Kollarının altından biçilmiş bantlar arkadan dolanarak yeniden öne gelmiş, hürmetli belinin altından sımsıkı tutturulmuştu. Kadını dinlerken ellerini önlüğüne sildi. Gözlerini fotoğraflardan ayırmadı ve onun konuşmasına izin verdi. Ona zaman tanıdı. İşe yeni gelmişti ve bütün gece orada kalıp pasta yapacaktı, hiç acelesi yoktu.

Kadın, pastacıya adını –Ann Weiss– ve telefon numarasını verdi. Pasta pazartesi sabahı hazır olacak, fırından yeni çıkacak, o öğleden sonra çocuk için verilecek partiye rahat rahat yetişecekti. Pastacı neşeli biri değildi. Aralarında tatlı şakalaşmalar olmadı, karşılıklı çok az söz söylendi,

gerekli bilgi verildi. Adam onun kendini rahatsız hissetmesine yol açtı, bu da kadının hoşuna gitmedi. Adam elinde kurşunkalemle tezgâhın üzerine eğilmişken, kadın onun kaba yüz hatlarını inceledi ve hayatında pastacı olmak dışında başka bir şey yapıp yapmadığını merak etti. Kadın bir anneydi ve otuz üç yaşındaydı; ona göre herkesin, özellikle pastacının yaşındaki birinin –kendi babası olacak yaşta bir adam– pastalı ve doğum günü partili bu özel dönemden geçecek çocukları olmalıydı. Bunu paylaşmaları gerektiğini düşündü. Ama adam ona ters davrandı; kabalık etmedi, sadece ters davrandı. Kadın onunla arkadaşlık etmeye çalışmaktan vazgeçti. Pastanenin arka tarafına baktı ve bir ucuna alüminyum fırın tepsilerinin yığılmış olduğu uzun, ağır bir tahta masa gördü; masanın yanında da boş raflarla dolu metal bir konteyner. Muazzam bir fırın vardı. Radyoda country müzik çalıyordu.

Pastacı, özel sipariş kartına bilgileri basmayı bitirdi ve klasörü kapadı. Kadına bakıp, "Pazartesi sabahı," dedi. Kadın ona teşekkür edip arabayla eve döndü.

Pazartesi sabahı, doğum günü çocuğu başka bir çocukla beraber okula yürüyordu. Bir patates cipsi paketi ikisi arasında gidip geliyordu ve doğum günü çocuğu, arkadaşının o öğleden sonra doğum günü için kendisine ne vermeyi planladığını öğrenmeye çalışıyordu. Doğum günü çocuğu bir kavşakta bakmadan kaldırımın kenarından indi ve hemen bir arabanın altında kaldı. Yan tarafına düştü, başı yağmur kanalında, bacakları yolda. Gözleri kapalıydı ama bir şeyin üzerinden tırmanmaya çalışıyormuş gibi bacakları ileri geri hareket ediyordu. Arkadaşı patates cipsini elinden düşürdü ve ağlamaya başladı. Araba otuz metre kadar gitmiş ve yolun ortasında durmuştu. Sürücü koltuğundaki adam omzunun üzerinden geriye baktı. Çocuk titrek bir halde ayağa kalkana kadar

bekledi. Çocuk biraz sallanıyordu. Sersemlemişti ama iyi görünüyordu. Sürücü arabayı vitese takıp uzaklaştı.

Doğum günü çocuğu ağlamadı ama hiçbir konuda söyleyecek hiçbir şeyi de yoktu. Arkadaşı araba çarpmasının nasıl bir his olduğunu sorduğunda, cevap vermeyecekti. Eve yürüdü, arkadaşı da okula doğru yoluna devam etti. Ama doğum günü çocuğu evine girip de olayı annesine anlattıktan sonra –kadın kanepede onun yanında oturuyor, onun ellerini kucağında tutuyor, "Scotty, tatlım, iyi olduğundan emin misin, bebeğim?" diyor, yine de doktoru aramayı düşünüyordu– birden kanepeye sırtüstü uzandı, gözlerini kapadı ve kendinden geçti. Kadın onu uyandıramayınca telefona koşup işyerindeki kocasını aradı. Howard ona sakin olmasını, sakin olmasını söyledi, sonra da çocuk için ambulans çağırdı ve kendi de hastaneye gitmek üzere yola çıktı.

Tabii doğum günü partisi iptal edildi. Çocuk hafif bir beyin sarsıntısı ve şok geçirdiği için hastanedeydi. Kusmuştu ve ciğerlerine sıvı kaçmıştı, o öğleden sonra pompayla boşaltılması gerekiyordu. Şimdi çok derin bir uykuda gibiydi; ama koma değil, Dr. Francis anne babanın gözlerindeki telaşı gördüğünde bunun altını çizmişti, koma değil. O gece saat on birde, bir sürü röntgen ve laboratuvar testinden sonra çocuk rahatça dinlenir görünürken ve uyanıp kendine gelmesi an meselesiyken, Howard hastaneden ayrıldı. O ve Ann o öğleden sonradan beri çocukla beraber hastanedeydi ve Howard banyo yapıp üzerini değiştirmek için kısa bir süreliğine eve gidiyordu. "Bir saate kadar dönerim," dedi. Kadın başını salladı. "Tamam," dedi. "Ben burada olacağım." Howard onu alnından öptü ve elleri birbirine değdi. Kadın yatağın yanındaki sandalyeye oturup çocuğa baktı. Uyanmasını ve iyi olmasını bekliyordu. Ancak o zaman rahatlamaya başlayabilirdi.

Howard arabayla hastaneden eve gitti. Islak, karanlık sokaklardan çok hızlı geçti, derken yaptığının farkına vardı ve yavaşladı. Şimdiye dek hayatı pürüzsüz gitmiş ve onu tatmin etmişti; üniversite, evlilik, işletmeden ileri dereceyle mezun olmak için bir yıl daha üniversite, bir yatırım firmasında küçük ortaklık. Babalık. Mutluydu ve şimdiye kadar şansı yaver gitmişti; bunu biliyordu. Annesiyle babası hâlâ hayattaydı, erkek ve kız kardeşlerinin hali vakti yerindeydi, üniversiteden arkadaşları hayatta belli yerlere gelmişlerdi. Şimdiye kadar, gerçekten zarar verecek her şeyden uzak durmuştu, var olduğunu bildiği ve şansı yaver gitmezse, işler birden tersine dönerse bir erkeği felce uğratabilecek ya da alaşağı edebilecek güçlerden. Garaj yoluna girip park etti. Sol bacağı titremeye başladı. Arabanın içinde bir an oturup mevcut durumu akılcı bir biçimde ele almaya çalıştı. Scotty'ye araba çarpmıştı ve hastanedeydi; ama iyileşecekti. Howard gözlerini kapadı ve elini yüzünde gezdirdi. Arabadan inip sokak kapısına gitti. Evin içinde köpek havlıyordu. Kapının kilidini açarken ve el yordamıyla elektrik düğmesini ararken, telefon çaldı da çaldı. Hastaneden ayrılmamalıydı, bunu yapmamalıydı. "Kahretsin!" dedi. Ahizeyi kaldırdı ve, "Kapıdan yeni girdim!" dedi.

"Burada gelip alınmamış bir pasta var," dedi hattın öbür ucundaki ses.

"Ne diyorsunuz?" diye sordu Howard.

"Bir pasta," dedi ses. "On altı dolarlık bir pasta."

Howard anlamaya çalışarak ahizeyi kulağına bastırdı. "Pastadan filan haberim yok benim," dedi. "Tanrı'm, siz neden söz ediyorsunuz?"

"Bana maval okuma," dedi ses.

Howard telefonu kapadı. Mutfağa gidip kendine viski koydu. Hastaneyi aradı. Ama çocuğun durumu aynıydı; hâlâ uyuyordu ve hiçbir şey değişmemişti. Su kü-

vetin içine dolarken, Howard yüzüne köpük sürüp tıraş oldu. Tam küvete yayılıp gözlerini kapamıştı ki, telefon yeniden çaldı. Kendini küvetten dışarı attı, bir havlu kaptı ve hastaneden ayrıldığı için, "Aptal, aptal," diyerek evin içinde koşturdu. Ama ahizeyi kaldırıp, "Alo!" diye bağırdığında, hattın öbür ucunda ses yoktu. Sonra, arayan kapadı.

Gece yarısını biraz geçe hastaneye döndü. Ann hâlâ yatağın yanındaki sandalyede oturuyordu. Başını kaldırıp Howard'a baktı, sonra yine çocuğa baktı. Çocuğun gözleri hâlâ kapalıydı, başı hâlâ bandajlarla sarılıydı. Usulca ve düzenli nefes alıp veriyordu. Yatağın tepesindeki düzenekten bir şişe glikoz sarkıyor, şişeden çıkan boru çocuğun koluna uzanıyordu.

"Durumu nasıl?" diye sordu Howard. "Nedir bütün bunlar?" dedi, elini glikoza ve boruya doğru sallayarak.

"Dr. Francis'in talimatı," dedi kadın. "Beslenmesi gerek. Gücünü toplaması gerek. Neden uyanmıyor, Howard? Anlamıyorum, madem iyi..."

Howard elini kadının başının arkasına koydu. Parmaklarını onun saçlarında gezdirdi. "İyileşecek. Kısa bir süre sonra uyanacak. Dr. Francis neyin ne olduğunu bilir."

Bir süre sonra şöyle dedi: "Belki de eve gidip biraz dinlemelisin. Ben burada kalırım. Yalnız, arayıp duran şu kıl herife kulak asma. Telefonu hemen kapa."

"Kim arıyor?" diye sordu kadın.

"Kim olduğunu bilmiyorum, insanları aramaktan başka yapacak daha iyi bir şeyi olmayan birisi işte. Git artık."

Kadın başını iki yana salladı. "Hayır," dedi. "Ben iyiyim."

"Gerçekten," dedi Howard. "Bir süreliğine eve git, sabah da tekrar gelip yerimi al. Her şey düzelecek. Dr.

Francis ne dedi? Scotty'nin iyileşeceğini söyledi. Endişelenmemize gerek yok. Şimdi sadece uyuyor, hepsi bu."

Bir hemşire kapıyı itip açtı. Yatağın başucuna yaklaşırken onları başıyla selamladı. Sol kolu örtünün altından çıkardı ve parmaklarını bileğe koydu, nabzı buldu, sonra saatine baktı. Biraz sonra kolu örtünün altına geri koydu ve yatağın ayakucuna gitti, yatağa tutturulmuş olan kıskaçlı kâğıt altlığına bir şeyler yazdı.

"Durumu nasıl?" dedi Ann. Howard'ın eli omzunda bir yüktü. Parmaklarının yaptığı basıncın farkındaydı.

"Stabil," dedi hemşire. Sonra şöyle dedi: "Doktor birazdan gelecek. Kendisi yine hastanede. Şu anda vizite yapıyor."

"Ben de eve gidip biraz dinlense diyordum," dedi Howard. "Doktor geldikten sonra," dedi.

"Bunu yapabilir," dedi hemşire. "Bence isterseniz ikiniz de bunu yapmakta serbestsiniz." Hemşire iriyarı, sarı saçlı, İskandinav bir kadındı. Konuşmasında hafif bir aksan vardı.

"Bakalım doktor ne diyecek," dedi Ann. "Doktorla konuşmak istiyorum. Bence böyle uyumaya devam etmemeli. Bence bu iyiye işaret değil." Elini gözlerine götürüp başını biraz öne uzattı. Howard onun omzundaki parmaklarını sıktı, sonra da eli onun boynuna çıktı, parmakları oradaki kasları ovmaya başladı.

"Dr. Francis birkaç dakika içinde burada olur," dedi hemşire. Sonra odadan ayrıldı.

Howard bir süre oğluna baktı, küçük göğsü örtünün altında usulca kalkıp iniyordu. Ann'in onu işyerinden aradığı korkunç dakikalardan beri ilk kez, kolları ve bacaklarında sahici bir korkunun başladığını hissediyordu. Başını iki yana sallamaya başladı. Scotty iyiydi; ama evde kendi yatağında uyumak yerine, başında bandajlar ve kolunda bir boruyla hastane yatağındaydı. Ama bu yardım şu anda ihtiyacı olan şeydi.

Dr. Francis geldi ve Howard'la el sıkıştı, oysa daha birkaç saat önce görüşmüşlerdi. Ann sandalyeden kalktı. "Doktor?"

"Ann," dedi doktor ve başını salladı. "Önce, nasıl olduğuna bakalım," dedi doktor. Yatağın yanına yaklaşıp çocuğun nabzına baktı. Bir gözkapağını, sonra da diğerini yukarı kaldırdı. Howard ile Ann doktorun yanında durmuş, izliyorlardı. Sonra doktor örtüyü sıyırıp stetoskobuyla çocuğun kalbini ve ciğerlerini dinledi. Parmaklarını karnının orasına burasına bastırdı. İşini bitirdiğinde, yatağın ayakucuna gidip hasta tablosunu inceledi. Zamanı kaydetti, tabloya bir şeyler karaladı, sonra da Howard ile Ann'e baktı.

"Doktor, durumu nasıl?" dedi Howard. "Tam olarak nesi var?"

"Neden uyanmıyor?" dedi Ann.

Doktor yakışıklı, geniş omuzlu, bronz tenli bir adamdı. Yelekli, mavi bir takım elbise giymiş, çizgili bir kravat ve fildişi kol düğmeleri takmıştı. Kır saçları başının iki yanına taranmıştı ve az önce bir konserden çıkmış gibi görünüyordu. "Durumu iyi," dedi doktor. "Sevinç çığlıkları atılacak bir durum yok, bence daha iyi olabilirdi. Ama durumu iyi. Yine de, keşke uyansaydı. Yakında uyanacaktır." Doktor yeniden çocuğa baktı. "Bir-iki saat içinde, birkaç testin daha sonuçları geldikten sonra daha fazlasını öğreneceğiz. Ama durumu iyi, inanın bana, kafatasındaki incecik çatlak dışında. Böyle bir şey var."

"Yo, hayır!" dedi Ann.

"Ve daha önce de dediğim gibi, biraz da beyin sarsıntısı var. Şokta olduğunu biliyorsunuz tabii," dedi doktor. "Bazen şok vakalarında bunu görürsünüz. Bu uyumayı."

"Ama gerçek anlamda tehlikede değil, değil mi?" dedi Howard. "Daha önce, komada olmadığını söylemiş-

tiniz. Buna koma demezsiniz öyleyse... değil mi doktor?" Howard bekledi. Doktora baktı.

"Hayır, koma demek istemem," dedi doktor ve çocuğa bir kez daha göz attı. "Sadece çok derin bir uykuda. Vücudun kendi başına aldığı şifalı bir önlem. Gerçek anlamda tehlikede değil, bunu kesin olarak söylerim, evet. Ama uyandığında ve öbür test sonuçları geldiğinde daha fazlasını öğreneceğiz," dedi doktor.

"Koma," dedi Ann. "Düpedüz koma."

"Henüz koma değil, tam olarak değil," dedi doktor. "Koma demek istemem. Henüz değil, en azından. Şok geçirdi. Şok vakalarında bu tür bir tepki olağandır; bedensel travmaya verilen geçici bir tepki. Komaya gelince; koma derin, uzun süreli bir bilinçsizlik halidir, günlerce, hatta haftalarca sürebilecek bir şeydir. Scotty o aşamada değil, bilebildiğimiz kadarıyla değil. Durumunun sabaha gelişme göstereceğinden eminim. Bahse girerim öyle olacak. Uyandığında, ki uyanması uzun sürmeyecektir, daha fazlasını öğreneceğiz. İstediğinizi yapabilirsiniz tabii, burada kalabilir ya da bir süre eve gidebilirsiniz. Ama her halükârda, istiyorsanız bir süreliğine hastaneden ayrılmaktan çekinmeyin. Bunun kolay olmadığını biliyorum." Doktor yeniden çocuğa göz attı, onu izledi, sonra da Ann'e dönüp şöyle dedi: "Endişelenmemeye çalış, küçük anne. İnan bana, yapılabilecek her şeyi yapıyoruz. Sadece biraz daha zamana ihtiyaç var." Ona başını salladı, Howard'la yeniden el sıkıştı, sonra da odadan ayrıldı.

Ann elini çocuğun alnına koydu. "En azından ateşi yok," dedi. Sonra dedi ki: "Tanrı'm, teni çok da soğuk. Howard? Böyle mi olması gerekir? Başına baksana."

Howard çocuğun şakaklarına dokundu. Kendi nefes alışı yavaşlamıştı. "Bence şu anda böyle hissetmesi gerekiyor," dedi. "Şokta, unuttun mu? Doktorun söylediği bu. Doktor az önce buradaydı. Scotty iyi olmasaydı, bir şey söylerdi."

Ann dişlerini dudağına bastırarak bir süre daha orada durdu. Sonra sandalyesine gidip oturdu.

Howard onun sandalyesinin yanındaki sandalyeye oturdu. Birbirlerine baktılar. Erkek başka bir şey söyleyip ona güven vermek istedi; ama o da korkuyordu. Kadının elini alıp kucağına koydu, bu kendini daha iyi hissetmesini sağladı, onun elinin orada olması. Kadının elini alıp sıktı. Sonra onun elini öylece tuttu. Bir süre böyle oturdular, çocuğu izleyerek, konuşmayarak. Zaman zaman erkek, kadının elini sıkıyordu. Nihayet kadın elini çekti.

"Dua ediyordum," dedi Ann.

Howard başını salladı.

Ann dedi ki: "Nasıl olduğunu unuttum sanıyordum ama aklıma geldi. Tek yapmam gereken, gözlerimi kapayıp, 'Lütfen Tanrı'm, bize yardım et... Scotty'ye yardım et,' demekti, gerisi kolaydı. Kelimeler geliverdi. Belki sen de dua edersen..." dedi ona.

"Ben dua ettim zaten," dedi Howard. "Bu öğleden sonra dua ettim... Dün öğleden sonra demek istiyorum... Sen aradıktan sonra, arabayla hastaneye gelirken. Dua ediyordum," dedi.

"İyi," dedi Ann. İlk kez, bu belanın içinde birlikte olduklarını hissetti. O âna dek, bunun sadece kendisinin ve Scotty'nin başına gelmiş olduğunu fark ederek irkildi. Howard'ı işin içine sokmamıştı, oysa başından beri oradaydı ve ona ihtiyaç vardı. Ann onun karısı olduğu için sevindi.

Aynı hemşire gelip yeniden çocuğun nabzına baktı ve yatağın tepesinde asılı şişedeki akışı kontrol etti.

Bir saat sonra başka bir doktor geldi. Adının Parsons olduğunu söyledi, radyolojidenmiş. Fırça gibi bir bıyığı vardı. Mokasen, kovboy gömleği ve kot pantolon giymişti.

"Birkaç film daha çekmek için onu aşağı indirece-

ğiz," dedi onlara. "Birkaç film daha çekmemiz gerek, bir de tarama yapmak istiyoruz."

"Ne dediniz?" dedi Ann. "Tarama mı?" Bu yeni doktor ile yatağın arasında durdu. "Zaten bütün röntgenlerinizi çektiniz sanıyordum."

"Korkarım birkaç tane daha çekmemiz gerek," dedi. "Telaşlanacak bir şey yok. Sadece birkaç filme daha ihtiyacımız var, bir de beyin taraması yapmak istiyoruz."

"Tanrı'm," dedi Ann.

"Böyle vakalarda son derece normal bir prosedür," dedi bu yeni doktor. "Neden henüz uyanmadığını kesin olarak bulmalıyız. Normal tıbbi prosedür, telaşlanacak bir şey yok. Birkaç dakika içinde onu aşağı indireceğiz," dedi bu doktor.

Kısa süre sonra iki hademe tekerlekli bir sedyeyle odaya geldi. Siyah saçlı, esmer tenli, beyaz üniformalı adamlardı ve çocuğun borusunu çıkarıp onu yatağından sedyeye alırlarken, birbirlerine yabancı bir dilde birkaç söz söylediler. Sonra sedyeyi iterek onu odadan çıkardılar. Howard ile Ann aynı asansöre bindiler. Ann çocuğa göz attı. Asansör aşağı inmeye başlayınca gözlerini kapadı. Hademeler sedyenin iki ucunda hiçbir şey söylemeden durdular, gerçi bir kez adamlardan biri öbürüne kendi dillerinde bir yorum yaptı, öbür adam da yavaşça başını sallayarak karşılık verdi.

O sabahın ilerleyen saatlerinde, güneş röntgen bölümünün önündeki bekleme odasının pencerelerini aydınlatmaya başlamıştı ki, çocuğu çıkardılar ve yeniden odasına götürdüler. Howard ile Ann bir kez daha onunla birlikte asansöre bindiler ve bir kez daha yatağın yanındaki yerlerini aldılar.

Bütün gün beklediler ama çocuk hâlâ uyanmamıştı. Ara sıra bir tanesi odadan ayrılıp aşağı kattaki kafeterya-

ya kahve içmeye gidiyor, sonra da, birdenbire hatırlamış ve kendini suçlu hissetmiş gibi, masadan kalkıp koştura koştura odaya dönüyordu. Dr. Francis o öğleden sonra yeniden geldi ve çocuğu bir kez daha muayene etti; iyiye gittiğini ve artık her an uyanabileceğini söyledikten sonra oradan ayrıldı. Zaman zaman hemşireler, önceki geceden farklı hemşireler geliyordu. Sonra laboratuvardan genç bir kadın kapıyı çalıp odaya girdi. Beyaz bol pantolon ve beyaz bir bluz giymişti, elinde taşıdığı küçük tepside bir şeyler vardı, tepsiyi yatağın yanındaki komodine koydu. Onlara tek kelime etmeden çocuğun kolundan kan aldı. Kadın, çocuğun kolunda doğru yeri bulup iğneyi batırırken Howard gözlerini kapadı.

"Bunu anlamıyorum," dedi Ann, kadına.

"Doktorun talimatı," dedi genç kadın. "Ben bana söyleneni yaparım. Kan al, derler, alırım. Nesi var ki?" dedi. "Şeker şey."

"Araba çarptı,"dedi Howard. "Çarpıp kaçtı."

Genç kadın başını iki yana salladı ve yeniden çocuğa baktı. Sonra tepsisini alıp odadan ayrıldı.

"Neden uyanmıyor?" dedi Ann. "Howard? Bu insanlardan bir cevap istiyorum."

Howard bir şey söylemedi. Yeniden sandalyeye oturup bacak bacak üstüne attı. Yüzünü ovuşturdu. Oğluna baktı ve sandalyede arkasına yaslandı, gözlerini kapayıp uyuklamaya başladı.

Ann pencereye gidip otoparka baktı. Geceydi, farları yanan arabalar otoparka girip çıkıyordu. Elleri pervazı kavramış halde, pencerenin önünde durdu; işlerinin zor olduğunu içten içe biliyordu. Korkuyordu ve dişleri takırdamaya başladı, ta ki çenelerini sıkana dek. Büyük bir arabanın hastanenin önünde durduğunu ve birisinin, uzun mantolu bir kadının arabaya bindiğini gördü. Keşke o kadının yerinde olsaydı ve birisi, herhangi birisi onu

buradan alıp başka bir yere götürseydi; arabadan indiğinde Scotty'yi kendisini beklerken, *anne*, demeye ve kollarına atılmaya hazır halde bulacağı bir yere.

Kısa bir süre sonra Howard uyandı. Yeniden çocuğa baktı. Sonra sandalyeden kalktı, gerindi ve kadının yanına gidip pencerenin önünde durdu. İkisi de otoparka gözlerini dikip baktı. Bir şey söylemediler. Ama birbirlerinin içini hissediyor gibiydiler, endişe son derece doğal bir biçimde onları saydam hale getirmişti sanki.

Kapı açıldı ve Dr. Francis içeri girdi. Bu kez farklı bir takım elbise ve kravat vardı üzerinde. Kır saçları başının iki yanına taranmıştı ve yeni tıraş olmuş gibiydi. Doğruca yatağa gidip çocuğu muayene etti. "Şimdiye kadar kendine gelmiş olması gerekirdi. Hâlâ uyuyor olmasının iyi bir nedeni yok," dedi. "Ama tehlikede olmadığından hepimizin emin olduğunu söyleyebilirim. Sadece uyandığında kendimizi daha iyi hissedeceğiz. Kendine gelmemesinin hiçbir nedeni yok, kesinlikle yok. Çok yakında. Ha, kendine geldiğinde başı çok ağrıyacak, bunu hesaba katın. Ama bütün belirtileri iyi. Olabildiğince normal."

"Öyleyse komada, değil mi?" dedi Ann.

Doktor pürüzsüz yanağını ovuşturdu. "Şimdilik böyle diyelim, uyanana dek. Ama bitkin düşmüş olmalısınız. Bu durum zordur. Zor olduğunu biliyorum. Bir şeyler atıştırmak için dışarı çıkmaya çekinmeyin," dedi. "Size iyi gelir. Canınız gitmek isterse, siz yokken buraya bir hemşire koyarım. Gidip bir şeyler yiyin."

"Ben hiçbir şey yiyemem," dedi Ann.

"Ne yapmanız gerekiyorsa onu yapın tabii," dedi doktor. "Neyse, bütün belirtilerin iyi olduğunu, testlerin negatif çıktığını, hiçbir şey çıkmadığını ve uyanır uyanmaz bu vartayı atlatacağını söylemek istedim."

"Teşekkürler doktor," dedi Howard. Doktorla yeniden el sıkıştı. Doktor onun omzunu sıvazlayıp dışarı çıktı.

"Sanırım birimiz eve gidip ortalığı kontrol etmeli," dedi Howard. "Bir kere Slug'ın beslenmesi gerek."

"Komşulardan birini ara," dedi Ann. "Morgan'ları ara. Rica edersen bir köpeği herkes besler."

"Tamam," dedi Howard. Bir süre sonra şöyle dedi: "Tatlım, neden *sen* yapmıyorsun? Neden eve gidip ortalığı kontrol etmiyor, sonra da geri dönmüyorsun? Sana iyi gelir. Ben burada onunla kalırım. Cidden," dedi. "Gücümüzü toplamalıyız. O uyandıktan sonra bile bir süre burada olacağız."

"*Sen* neden gitmiyorsun?" dedi Ann. "Slug'ı besle. Kendini besle."

"Ben gittim zaten," dedi Howard. "Tam bir saat on beş dakikalığına gittim. Sen bir saat eve git ve yıkanıp rahatla. Sonra geri dön."

Kadın bunu düşünmeye çalıştı ama çok yorgundu. Gözlerini kapadı ve yeniden düşünmeye çalıştı. Bir süre sonra şöyle dedi: "Belki birkaç dakikalığına eve giderim. Belki ben burada oturup her an onu seyretmezsem uyanır ve iyileşir. Değil mi? Belki ben burada olmazsam uyanır. Eve gidip banyo yapayım ve üstümü değiştireyim. Slug'ı besleyeyim. Sonra geri dönerim."

"Ben burada olacağım," dedi Howard. "Sen eve git, tatlım. Ben buraya göz kulak olurum." Uzun süredir içiyormuş gibi gözleri kan çanağıydı ve küçülmüştü. Giysileri buruşmuştu. Sakalı uzamıştı. Kadın onun yüzüne dokundu, sonra elini geri çekti. Bir süre kendi başına kalmak istediğini, konuşmak ya da endişesini paylaşmak zorunda kalmak istemediğini anlıyordu. Çantasını komodinden aldı ve Howard ona mantosunu tuttu.

"Uzun sürmez," dedi Ann.

"Eve gittiğinde biraz oturup dinlen," dedi Howard. "Bir şeyler ye. Banyo yap. Banyodan çıktıktan sonra bir süre oturup dinlen. Çok iyi gelecek, göreceksin. Sonra

geri dön," dedi. "Endişelenmemeye çalış. Dr. Francis'in ne dediğini duydun."

Ann doktorun sözlerini tam olarak hatırlamak için bir an mantosuyla durdu; ince ayrıntılar, sözlerinin arkasında söylediklerinden farklı bir şeyler olabileceğine dair ipuçları aradı. Çocuğu muayene etmek için eğildiğinde yüz ifadesinin değişip değişmediğini hatırlamaya çalıştı. Çocuğun gözkapaklarını yukarı kaldırırken ve sonra nefesini dinlerken yüz hatlarının şekillenişini hatırladı.

Kapıya gitti, orada dönüp arkasına baktı. Çocuğa baktı, sonra da babaya baktı. Howard başını salladı. Kadın odadan çıktı ve kapıyı arkasından çekip kapadı.

Hemşire odasını geçti ve asansörü arayarak koridorun sonuna kadar yürüdü. Koridorun sonunda sağına döndü ve küçük bir bekleme odasına girdi, içeride bir zenci aile hasır koltuklarda oturuyordu. Başında geriye yatırılmış bir beyzbol kasketi olan, haki gömlekli ve pantolonlu, orta yaşlı bir adam vardı. Ev elbiseli ve terlikli iriyarı bir kadın koltuklardan birine gömülmüştü. Saçı düzinelerce küçük örgüyle dolu, blucinli bir yeniyetme kız koltuklardan birine yayılıp yatmış, sigara içiyordu, bacaklarını bileklerinden çaprazlamıştı. Ann odaya girince ailenin bakışları birden ona döndü. Küçük masanın üstü hamburger ambalajları ve strafor bardaklarla darmadağınıktı.

"Franklin," dedi iriyarı kadın, yerinde hareketlenerek. "Franklin hakkında mı?" Gözleri irileşti. "Söyleyin bana hanımefendi," dedi kadın. "Franklin hakkında mı?" Koltuğundan kalkmaya çalışıyordu ama adam elini onun kolunun üzerine kapamıştı.

"Tamam, tamam," dedi adam. "Evelyn."

"Özür dilerim," dedi Ann. "Asansörü arıyorum. Oğlum hastanede yatıyor, şimdi de asansörü bulamıyorum."

"Asansör şu ileride, sola dönün," dedi adam, parmağıyla göstererek.

Kız sigarasından bir nefes çekti ve gözlerini dikip Ann'e baktı. Dumanı salarken gözleri ince yarıklar halinde kısıldı ve geniş dudakları yavaşça aralandı. Zenci kadın başını omzuna eğdi ve Ann'den öte yana baktı, artık onunla ilgilenmiyordu.

"Oğluma araba çarptı," dedi Ann adama. Kendini açıklama gereği hissetmiş gibiydi. "Beyin sarsıntısı geçirdi ve kafatasında küçük bir çatlak var ama iyileşecek. Şimdi şokta; ama bir tür koma da olabilir. Aslında bizi endişelenirden de bu, koma kısmı. Kısa bir süreliğine dışarı çıkıyorum ama kocam yanında. Belki ben yokken uyanır."

"Bu çok kötü," dedi adam ve koltuğunda kımıldadı. Başını iki yana salladı. Başını eğip masaya baktı, sonra yine Ann'e baktı. Ann hâlâ orada duruyordu. Adam dedi ki: "Franklin'imiz ameliyat masasında. Biri onu bıçakladı. Öldürmeye çalıştı. Bulunduğu yerde bir kavga çıkmış. Şu partide. Sadece durup izlediğini söylüyorlar. Kimseye bulaşmamış. Ama bugünlerde bunun hiçbir önemi yok. Şimdi ameliyat masasında. Sadece umut ediyor ve dua ediyoruz, şimdilik yapabileceğimiz tek şey bu." Sabit gözlerle Ann'e bakıyordu.

Ann yeniden kıza baktı, kız hâlâ onu izliyordu, sonra yaşlı kadına baktı, kadın başını eğik tutuyordu; ama şimdi gözleri kapalıydı. Ann, dudakların sessizce kıpırdadığını, kelimeler oluşturduğunu gördü. Bu kelimelerin ne olduğunu sormak geldi içinden. Kendisi gibi bekleyen bu insanlarla daha çok konuşmak istiyordu. Korkuyordu, onlar da korkuyorlardı. Ortak yanları buydu. Kaza hakkında başka bir şey söylemek, onlara Scotty'den daha çok söz etmek, bunun pazartesi günü, onun doğum gününde olduğunu ve hâlâ bilincinin kapalı olduğunu anlatmak isterdi. Ancak söze nasıl başlayacağını bilmiyordu. Başka bir şey söylemeden onlara bakarak durdu.

Koridorda adamın gösterdiği yöne yürüdü ve asansörü buldu. Kapalı kapıların önünde bir dakika bekledi, doğru şeyi yapıp yapmadığını düşünüyordu hâlâ. Sonra parmağını uzatıp düğmeye dokundu.

Arabayı garaj yoluna sokup motoru durdurdu. Gözlerini kapadı ve başını bir an direksiyona dayadı. Motorun soğumaya başlarken çıkardığı hırıltıları dinledi. Sonra arabadan indi. Köpeğin evin içinde havladığını duyabiliyordu. Sokak kapısına gitti, kilitli değildi. İçeri girip ışıkları yaktı ve çay için ısıtıcıya su koydu. Biraz köpek maması açtı ve arka verandada Slug'ı besledi. Acıkan köpek mamayı hapır hupur yedi. Kadının kalıp kalmadığına bakmak için mutfağa koşup duruyordu. Kadın çayını alıp kanepeye oturduğu sırada telefon çaldı.

"Evet!" dedi cevap olarak. "Alo!"

"Mrs. Weiss," dedi bir erkek sesi. Saat sabahın beşiydi ve kadın arka planda bir tür makine ya da araç gereç sesi duyduğunu sandı.

"Evet, evet! Ne vardı?" dedi. "Ben Mrs. Weiss'ım. Benim. Ne vardı acaba?" Arka plandaki şey her ne ise ona kulak kabarttı. "Scotty mi, Tanrı aşkına?"

"Scotty," dedi erkek sesi. "Scotty hakkında, evet. Sorun Scotty'yle ilgili. Scotty'yi unuttunuz mu?" dedi adam. Sonra telefonu kapadı.

Kadın hastanenin numarasını çevirdi ve üçüncü katı bağlattı. Telefona cevap veren hemşireden oğluyla ilgi bilgi istedi. Sonra kocasıyla konuşmak istedi. Acil bir durum olduğunu söyledi.

Telefonun kordonunu parmaklarının arasında çevirerek bekledi. Gözlerini kapadı ve midesinin bulandığını hissetti. Kendisini yemek yemeye zorlaması gerekecekti. Slug arka verandadan gelip ayaklarının dibine yattı. Kuyruğunu salladı. Kadın onun kulağını çekiştirirken köpek parmaklarını yaladı. Howard hattaydı.

"Az önce birisi burayı aradı," dedi Ann. Telefonun kordonunu büktü. "Scotty hakkında olduğunu söyledi," diye sesini yükseltti.

"Scotty iyi," dedi Howard ona. "Yani hâlâ uyuyor. Değişiklik yok. Sen gittiğinden beri iki kere hemşire geldi. Hemşire ya da doktor. Durumu iyi."

"Adamın teki aradı. Scotty hakkında olduğunu söyledi," dedi Ann ona.

"Tatlım, biraz dinlen, dinlenmen gerek. Beni arayan kişi olmalı. Unut gitsin. Dinlendikten sonra buraya dön. Kahvaltı filan ederiz."

"Kahvaltıymış," dedi Ann. "Kahvaltı filan istemiyorum ben."

"Neyi kastettiğimi biliyorsun," dedi Howard. "Meyve suyu filan. Bilmiyorum. Hiçbir şey bilmiyorum, Ann. Tanrı'm, aç da değilim. Ann, şimdi konuşmanın sırası değil. Burada bankoda duruyorum. Dr. Francis bu sabah saat sekizde yeniden gelecekmiş. Bize bir şeyler söyleyecekmiş, daha kesin bir şeyler. Hemşirelerden biri söyledi bunu. Bundan daha fazlasını bilmiyordu. Ann? Tatlım, belki o zaman daha fazlasını öğreniriz. Saat sekizde. Sekizden önce buraya dön. Bu arada ben buradayım ve Scotty iyi. Durumu hâlâ aynı," diye ekledi.

"Bir fincan çay içiyordum," dedi Ann. "O sırada telefon çaldı. Scotty hakkındaymış. Arka planda bir gürültü vardı. Sana gelen telefonda arka planda bir gürültü var mıydı, Howard?"

"Hatırlamıyorum," dedi Howard. "Belki arabanın sürücüsüdür, belki adam psikopat ve bir şekilde Scotty'nin yerini öğrendi. Ama ben burada onun yanındayım. Sen dinlenmene bak. Banyo yap ve yedi gibi geri dön, doktor buraya geldiğinde birlikte konuşuruz. Her şey düzelecek tatlım. Ben buradayım, etrafta doktorlar ve hemşireler var. Durumunun stabil olduğunu söylüyorlar."

"Ödüm patlıyor," dedi Ann.

Suyu açtı, soyundu ve küvetin içine girdi. Çabucak yıkanıp kurulandı, saçını yıkamaya zaman ayırmadı. Temiz iç çamaşırları, yünlü bol pantolon ve süveter giydi. Oturma odasına gitti, köpek kafasını kaldırıp ona baktı ve kuyruğunu bir kez yere vurdu. Kadın dışarı çıkıp arabaya gittiği sırada hava yeni yeni aydınlanıyordu.

Hastanenin otoparkına girdi ve ön kapıya yakın bir yer buldu. Çocuğun başına gelenden belli belirsiz sorumlu olduğunu hissetti. Düşüncelerini zenci aileye kaydırdı. Franklin ismini, hamburger kâğıtlarıyla kaplı masayı ve sigarasından bir nefes çekerken gözlerini dikip kendisine bakan yeniyetme kızı hatırladı. "Çocuk sahibi olma," dedi kızın hayaline, hastanenin ön kapısından girerken. "Tanrı aşkına, sakın."

İşbaşı yapmakta olan iki hemşireyle birlikte asansörle üçüncü kata çıktı. Çarşamba sabahıydı, yediye birkaç dakika vardı. Asansör kapıları üçüncü katta kayarak açılırken, Dr. Madison diye birine çağrı geldi. Ann hemşirelerin arkasından indi, hemşireler öbür tarafa döndüler ve onun asansöre bindiğinde kestiği sohbetlerine devam ettiler. Ann koridorun öbür ucuna, zenci ailenin beklemiş olduğu küçük girintiye yürüdü. Gitmişlerdi; ama koltuklar öyle bir saçılmıştı ki, sanki bir dakika önce insanlar onlardan atlamış gibi görünüyordu. Masanın üstü aynı bardaklar ve kâğıtlarla darmadağındı, kül tablası sigara izmaritleriyle doluydu.

Hemşire odasında durdu. Bir hemşire tezgâhın arkasında durmuş, saçını fırçalıyor ve esniyordu.

"Dün gece ameliyatta olan bir zenci çocuk vardı," dedi Ann. "Adı Franklin'di. Ailesi bekleme odasındaydı. Durumunu sormak istemiştim."

Tezgâhın arkasındaki masanın başında oturan bir

hemşire, önündeki hasta tablosundan başını kaldırıp baktı. Telefon vızıldadı ve kadın ahizeyi kaldırdı ama gözlerini Ann'den ayırmadı.

"Vefat etti," dedi tezgâhın başındaki hemşire. Hemşire, saç fırçası elinde, ona bakmaya devam etti. "Ailenin arkadaşı mısınız yoksa?"

"Aileyle dün gece tanıştım," dedi Ann. "Kendi oğlum da hastanede. Sanırım şokta. Sorunun ne olduğunu tam olarak bilmiyoruz. Sadece Franklin'i merak etmiştim, hepsi bu. Teşekkürler." Koridorun öbür ucuna ilerledi. Duvarlarla aynı renk olan asansör kapıları kayarak açıldı ve beyaz pantolonlu, beyaz keten ayakkabılı sıska, kel bir adam ağır bir servis arabasını asansörden çekerek çıkardı. Ann dün gece bu kapıları fark etmemişti. Adam arabayı tekerlerleri üzerinde iterek koridora soktu ve asansöre en yakın odanın önünde durup kıskaçlı bir kâğıt altlığını kontrol etti. Sonra aşağı uzanıp arabadan bir tepsi çıkardı. Kapıyı hafifçe tıklatıp odaya girdi. Ann arabanın yanından geçerken sıcak yemeklerin nahoş kokularını alabiliyordu. Hemşirelerin hiçbirine bakmadan aceleyle yürümeye devam etti ve çocuğun odasının kapısını iterek açtı.

Howard, elleri arkasında, pencerenin önünde duruyordu. Kadın içeri girince, arkasına döndü.

"Durumu nasıl?" dedi kadın. Yatağın yanına gitti. Çantasını komodinin yanına, yere bıraktı. Uzun bir süre gitmiş gibi geldi. Çocuğun yüzüne dokundu. "Howard?"

"Dr. Francis kısa bir süre önce buradaydı," dedi Howard. Kadın ona dikkatle baktı ve omuzlarının biraz çökmüş olduğunu düşündü.

"Bu sabah saat sekize kadar gelmeyeceğini sanıyordum," dedi çabucak.

"Yanında başka bir doktor vardı. Nörolog."

"Nörolog demek," dedi kadın.

Howard başını salladı. Omuzları çöküyordu, kadın bunu görebiliyordu. "Ne dediler, Howard? Tanrı aşkına, ne dediler? Ne var?"

"Onu aşağı götürüp başka testler yapacaklarını söylediler, Ann. Ameliyat etmeyi düşünüyorlar, tatlım. Tatlım, ameliyat *edecekler*. Neden uyanmadığını anlayamıyorlar. Şok ya da beyin sarsıntısından fazlası var, o kadarını biliyorlar. Sorun kafatasında, çatlak var ya, onunla bir ilgisi olduğunu düşünüyorlar. Yani ameliyat edecekler. Seni aramaya çalıştım ama sanırım evden ayrılmıştın."

"Aman Tanrı'm," dedi kadın. "Ah, lütfen, Howard, lütfen!" dedi, onun kollarını tutarak.

"Bak!" dedi Howard. "Scotty! Bak, Ann!" Onu yatağa doğru çevirdi.

Çocuk gözlerini açmış, sonra kapamıştı. Şimdi yeniden açtı. Gözleri bir an dosdoğru karşıya baktı, sonra yavaşça hareket edip Howard ile Ann'e takıldı, sonra yeniden kayıp gitti.

"Scotty," dedi annesi, yatağa sokularak.

"Hey, Scott!" dedi babası. "Hey, evlat!"

Yatağın üzerine eğildiler. Howard çocuğun elini ellerinin arasına aldı ve eli okşayıp sıkmaya başladı. Ann çocuğun üzerine eğilip alnını tekrar tekrar öptü. Ellerini onun yüzünün her iki yanına koydu. "Scotty, tatlım, biz annenle babanız," dedi. "Scotty?"

Çocuk onlara baktı; ama tanıma belirtisi göstermeden. Sonra ağzı açıldı, gözleri sıkı sıkı yumuldu ve ciğerlerinde hava kalmayıncaya kadar haykırdı. O zaman yüzü rahatlar ve yumuşar gibi oldu. Dudakları aralanarak son nefesi gırtlağından çıktı ve sıkılı dişlerinin arasından nazikçe salıverildi.

Doktorlar gizli damar tıkanıklığı dediler ve milyonda bir görüldüğünü söylediler. Belki bir şekilde saptana-

bilse ve ameliyat hemen yapılabilseydi, onu kurtarabilirlerdi. Ama büyük olasılıkla kurtulamazdı. Her halükârda, neyi arayacaklardı? Testlerde ya da röntgenlerde bir şey çıkmamıştı.

Dr. Francis sarsılmıştı. "Kendimi ne kadar kötü hissettiğimi size anlatamam. Çok, çok üzgünüm, size anlatamam," dedi, onları doktorlar odasına götürürken. Koltukta oturan bir doktor vardı, bacaklarını başka bir koltuğun arkalığına geçirmiş, televizyonda sabah şovu seyrediyordu. Üzerinde yeşil bir doğumhane kıyafeti, yeşil bol pantolon ve yeşil bluz vardı, saçlarını da yeşil bir boneyle örtmüştü. Bir Howard ile Ann'e, bir Dr. Francis'e baktı. Ayağa kalkıp televizyonu kapadı ve odadan çıktı. Dr. Francis, Ann'i kanepeye götürdü, yanına oturdu ve alçak, avutucu bir sesle konuşmaya başladı. Bir noktada uzanıp onu kucakladı. Kadın onun göğsünün kendi omzunda eşit olarak kalkıp indiğini hissetti. Gözlerini açık tutup onun kendisine sarılmasına izin verdi. Howard tuvalete gitti ama kapıyı açık bıraktı. Şiddetli bir ağlama krizinden sonra suyu açıp yüzünü yıkadı. Sonra tuvaletten çıktı ve üstünde telefon olan küçük masanın başına oturdu. Önce ne yapacağına karar verir gibi telefona baktı. Birkaç yeri aradı. Bir süre sonra Dr. Francis telefonu kullandı.

"Şu an için yapabileceğim başka bir şey var mı?" diye sordu onlara.

Howard başını iki yana salladı. Ann, sözlerini anlayamıyormuş gibi gözlerini Dr. Francis'e dikip baktı.

Doktor onları hastanenin ön kapısına kadar geçirdi. İnsanlar hastaneye girip çıkıyorlardı. Saat sabahın on biriydi. Ann ayaklarını nasıl yavaşça, neredeyse isteksizce hareket ettirdiğinin farkındaydı. Kalmaları gerektiğini hissederken, kalmak yapılacak daha doğru şey olacakken, Dr. Francis onları gönderiyor gibi geliyordu. Oto-

parka bir göz attı, sonra da arkasına dönüp hastanenin ön cephesine baktı. Başını iki yana sallamaya başladı. "Hayır, hayır," dedi. "Onu burada bırakamam, hayır." Kendi kendinin bunu söylediğini duydu ve ağzından çıkan yegâne kelimelerin, cebren ya da ani ölümler karşısında insanların afalladığı televizyon şovlarında kullanılan kelimeleri andırmasının haksızlık olduğunu düşündü. Kelimelerinin kendine ait olmasını istiyordu. "Hayır," dedi ve nedense, zenci kadının omzuna düşen başı geldi aklına. "Hayır," dedi yeniden.

"Gün içinde daha sonra sizinle konuşacağım," diyordu doktor, Howard'a. "Hâlâ yapılması gereken şeyler var, tatmin olmamız için aydınlatılması gereken şeyler. Açıklanması gereken şeyler."

"Otopsi," dedi Howard.

Dr. Francis başını salladı.

"Anlıyorum," dedi Howard. Sonra dedi ki: "Ah, Tanrı'm. Hayır, anlamıyorum, doktor. Anlayamıyorum, anlayamıyorum. Anlayamıyorum işte."

Dr. Francis kolunu Howard'ın omuzlarına doladı. "Üzgünüm. Tanrı'm, öyle üzgünüm ki." Howard'ın omuzlarını bıraktı ve elini uzattı. Howard ele baktı, sonra da onu tuttu. Dr. Francis bir kez daha kollarını Ann'e doladı. Kadının anlamadığı bir iyilikle dolu gibiydi. Kadın başını onun omzuna yasladı ama gözleri açık kaldı. Hastaneye bakıp duruyordu. Arabayla otoparktan çıkarlarken dönüp hastaneye baktı.

Evde, elleri mantosunun ceplerinde, kanepede oturdu. Howard, çocuğun odasının kapısını kapadı. Kahve makinesini çalıştırdı, sonra da boş bir kutu buldu. Çocuğun, oturma odasına saçılmış birkaç eşyasını toplamayı düşünmüştü. Ama bunun yerine kanepeye kadının yanına oturdu, kutuyu bir kenara itti ve kolları dizlerinin

arasında, öne doğru eğildi. Ağlamaya başladı. Kadın onun başını kucağına çekip omzunu sıvazladı. "O gitti," dedi. Omzunu sıvazlamaya devam etti. Erkeğin hıçkırıklarının arasından, mutfakta tıslayan kahve makinesini duyabiliyordu. "Tamam, tamam," dedi şefkatle. "Howard, o gitti. O gitti ve bizim buna alışmamız gerek. Yalnız olmaya."

Kısa bir süre sonra Howard ayağa kalktı ve elinde kutuyla odada amaçsızca gezinmeye başladı, kutunun içine hiçbir şey koymuyor ama yerdeki bazı şeyleri bir araya toplayıp kanepenin bir ucuna bırakıyordu. Kadın, elleri mantosunun ceplerinde, oturmaya devam etti. Howard kutuyu yere koydu ve oturma odasına kahve getirdi. Daha sonra Ann akrabaları aradı. Yapılan her aramadan ve karşı tarafın cevap vermesinden sonra, Ann'in ağzından birkaç söz dökülüyor ve bir süre ağlıyordu. Sonra, olup biteni usulca, ölçülü bir sesle açıklıyor ve yapılacak düzenlemeleri anlatıyordu. Howard kutuyu garaja götürdü, orada çocuğun bisikletini gördü. Kutuyu yere bıraktı ve bisikletin yanındaki kaldırıma oturdu. Bisikleti beceriksizce kavradı, öyle ki bisiklet göğsüne yaslandı. Onu tuttu, lastik pedal göğsüne battı. Tekerleği şöyle bir döndürdü.

Ann kız kardeşiyle konuştuktan sonra telefonu kapadı. Rehberde başka bir numarayı arıyordu ki, telefon çaldı. İlk çalışta açtı.

"Alo," dedi ve arka planda bir şey duydu, bir uğultu. "Alo!" dedi. "Tanrı aşkına," dedi. "Kimsiniz? Ne istiyorsunuz?"

"Scotty'niz, onu sizin için hazırladım," dedi erkek sesi. "Onu unuttunuz mu?"

"Seni uğursuz piç kurusu!" diye bağırdı Ann ahizeye. "Bunu nasıl yapabilirsin, seni uğursuz orospu çocuğu?"

"Scotty," dedi adam. "Scotty'yi unuttunuz mu?" Sonra adam telefonu onun yüzüne kapadı.

Howard bağrışları duyup içeri geldiğinde, onu, başı kollarında masaya kapanmış, ağlarken buldu. Ahizeyi kaldırdı ve çevir sesini dinledi.

İlerleyen saatlerde, gece yarısından hemen önce, ikisi de bir sürü şeyle uğraştıktan sonra, telefon yeniden çaldı.

"Sen bak," dedi Ann. "Howard, arayan o, biliyorum." Önlerinde kahve, mutfak masasında oturuyorlardı. Howard'ın fincanının yanında küçük bir kadeh viski vardı. Üçüncü çalışta telefona baktı.

"Alo," dedi. "Kimsiniz? Alo! Alo!" Hat kesildi. "Kapadı," dedi Howard. "Her kimdiyse."

"Oydu," dedi Ann. "O piç kurusu. Onu öldürmek istiyorum," dedi. "Onu vurmak ve geberdiğini seyretmek istiyorum," dedi.

"Ann, Tanrı'm," dedi Howard.

"Bir şey duyabildin mi?" dedi Ann. "Arka planda? Bir gürültü, makine, uğuldayan bir şey?"

"Pek sayılmaz. Öyle bir şey duymadım," dedi Howard. "Kısa sürdü. Radyoda müzik çalıyordu sanırım. Evet, radyo çalışıyordu, bütün söyleyebileceğim bu. Tanrı adına neler olduğunu bilmiyorum," dedi.

Kadın başını iki yana salladı. "Onu bir elime geçirebilsem." O sırada aklına geldi. Kim olduğunu biliyordu. Scotty, pasta, telefon numarası... Sandalyeyi iterek masadan uzaklaştırıp ayağa kalktı. "Beni arabayla alışveriş merkezine götür," dedi. "Howard."

"Ne diyorsun?"

"Alışveriş merkezi. Arayanın kim olduğunu biliyorum. Kim olduğunu biliyorum. Pastacı, orospu çocuğu pastacı, Howard. Scotty'nin doğum günü için ona pasta yaptırmıştım. Arayan o. Numarayı bilen ve bizi arayıp duran o. Pasta konusunda bizi taciz etmek için. Pastacı, o piç kurusu."

Arabayla alışveriş merkezine gittiler. Gökyüzü berraktı ve yıldızlar çıkmıştı. Hava soğuktu, arabanın kaloriferini çalıştırdılar. Pastanenin önüne park ettiler. Bütün dükkânlar ve mağazalar kapalıydı ama otoparkın uzak ucunda, sinemanın önünde arabalar vardı. Fırının pencereleri karanlıktı ama camdan baktıklarında arka odada ışık gördüler ve ara sıra, önlüklü iriyarı bir adam beyazlığın, hatta ışığın içine girip çıkıyordu. Kadın camdan vitrinli dolapları ve birkaç küçük masayla sandalyeleri görebiliyordu. Kapıyı yokladı. Camı tıklattı. Ama pastacı onları duyduysa bile belli etmedi. Onlardan yana bakmadı.

Fırının arkasına dolanıp park ettiler. Arabadan indiler. İçeriyi göremeyecekleri kadar yüksekte olan, ışıklı bir pencere vardı. Arka kapıya yakın bir tabelada "BÜFE FIRIN, ÖZEL SİPARİŞ ALINIR" yazıyordu. Kadın içeriden cılız bir radyo sesi ve bir gıcırtı duydu; aşağı çekilen bir fırın kapağı mı? Kapıyı çalıp bekledi. Sonra yeniden, daha yüksek sesle çaldı. Radyonun sesi kısıldı ve bir sürtünme sesi duyuldu, çekilip açılan ve sonra kapatılan bir şeyin, bir çekmecenin belirgin sesi.

Birisi kapının kilidini ve kapıyı açtı. Pastacı ışıkta durup onları süzdü. "Kapalıyız," dedi. "Bu saatte ne istiyorsunuz? Gece yarısı oldu. Sarhoş filan mısınız?"

Kadın açık kapıdan sızan ışığa adım attı. Adam onu tanıyınca ağır gözkapaklarını kırpıştırdı. "Siz ha," dedi.

"Benim ya," dedi Ann. "Scotty'nin annesi. Bu da Scotty'nin babası. İçeri gelmek istiyoruz."

Pastacı dedi ki: "Şimdi meşgulüm. Yapmam gereken işler var."

Ann yine de kapı ağzından içeriye adımını atmıştı. Howard peşinden geldi. Pastacı geriledi. "Burası pastane gibi kokuyor. Burası pastane gibi kokmuyor mu, Howard?"

"Ne istiyorsunuz?" dedi pastacı. "Pastanızı mı istiyorsunuz acaba? İşte bu, pastanızı istediğinize karar verdiniz. Pasta sipariş etmiştiniz, değil mi?"

"Bir pastacı için oldukça akıllısın," dedi Ann. "Howard, bizi arayan adam bu." Yumruklarını sıktı. Gözlerini adama dikip yiyecekmiş gibi baktı. İçi yanıyordu, kendini olduğundan daha büyük, bu adamların her birinden daha büyük hissettiren bir öfke duyuyordu.

"Bir dakika," dedi pastacı. "Üç günlük pastanızı mı almak istiyorsunuz? Bu mu? Sizinle tartışmak istemiyorum, hanımefendi. Şurada durmuş, bayatlıyor. Size söylediğim fiyatın yarısına veririm. Hayır. İstiyor musunuz? Alabilirsiniz. Benim işime yaramaz, kimsenin işine yaramaz. O pastayı yapmak bana zaman ve paraya mal oldu. İstiyorsanız, tamam; istemiyorsanız, o da tamam. İşe dönmem gerek." Onlara baktı ve dilini dişlerinin arkasında döndürdü.

"Daha fazla pasta ha," dedi Ann. İçinde büyümekte olan şeyin, kontrolü altında olduğunu biliyordu. Sakindi.

"Hanımefendi, hayatımı kazanmak için burada günde on altı saat çalışıyorum," dedi pastacı. Ellerini önlüğüne sildi. "Geçinmek için burada gece gündüz çalışıyorum." Ann'in yüzünden öyle bir bakış geçti ki, pastacı gerileyip şöyle dedi: "Sorun çıkarmayın." Tezgâha uzanıp sağ eliyle bir oklava aldı ve öbür elinin ayasına hafifçe vurmaya başladı. "Pastayı istiyor musunuz, istemiyor musunuz? İşe dönmem gerek. Pastacılar geceleri çalışırlar," dedi yeniden. Kadın onun gözlerinin küçük olduğunu ve kötü baktığını düşündü, yanaklarının etrafındaki kıllı etlerin içinde neredeyse kaybolmuşlardı. Boynu yağdan kat kattı.

"Pastacıların geceleri çalıştıklarını biliyorum," dedi Ann. "Geceleri telefonla da ararlar. Seni piç kurusu," dedi.

Pastacı oklavayı eline hafifçe vurmaya devam etti. Howard'a göz attı. "Ağır olun bakalım," dedi Howard'a.

"Oğlum öldü," dedi Ann soğuk, hatta kesin bir tavırla. "Pazartesi sabahı araba çarptı. Ölene kadar başında bekledik. Ama bunu bilmeniz beklenemezdi tabii, değil mi?

Pastacılar her şeyi bilemezler; öyle değil mi, pastacı bey? Ama o öldü. Öldü, seni piç kurusu!" Öfke, içinde kabardığı gibi söndü, başka bir şeye yol açtı, baş döndüren bir mide bulantısına. Üstüne un serpilmiş olan tahta masaya yaslandı, ellerini yüzüne kapadı ve omuzları ileri geri sarsılarak ağlamaya başladı. "Haksızlık bu," dedi. "Haksızlık."

Howard elini onun sırtının çukur kısmına koydu ve pastacıya baktı. "Utan, utan," dedi Howard ona. "Utan."

Pastacı oklavayı tezgâha geri koydu. Önlüğünü çözüp tezgâhın üstüne attı. Onlara baktı, sonra da başını yavaşça iki yana salladı. Üstünde kâğıtlarla faturalar, hesap makinesi ve telefon rehberi bulunan oyun masasının altından bir sandalye çekti. "Lütfen oturun," dedi. "Size bir sandalye getireyim," dedi Howard'a. "Oturun lütfen." Pastacı dükkânın ön tarafına gidip iki tane küçük ferforje sandalyeyle geri döndü. "Lütfen oturun."

Ann gözlerini silip pastacıya baktı. "Seni öldürmek istedim," dedi. "Ölmeni istedim."

Pastacı masada onlara yer açmıştı. Hesap makinesini bir kenara itti, not kâğıdı yığınlarını ve faturaları da öyle. Telefon rehberini yere itti, rehber pat diye düştü. Howard ile Ann oturup sandalyelerini masaya doğru çektiler. Pastacı da oturdu.

"Ne kadar üzgün olduğumu söylememe izin verin," dedi pastacı, dirseklerini masaya dayayarak. "Ne kadar üzgün olduğumu ancak Tanrı bilir. Dinleyin beni. Ben sadece bir pastacıyım. Başka bir şey olduğumu iddia etmiyorum. Belki bir zamanlar, belki yıllar önce, farklı bir insandım. Unuttum, emin değilim. Ama öyle idiysem bile, artık öyle değilim. Şimdi sadece bir pastacıyım. Bu, yaptığım şeyi mazur göstermez, biliyorum. Ama çok üzgünüm. Oğlunuz için üzgünüm, bu meseledeki payım için de üzgünüm," dedi pastacı. Ellerini açarak masanın üstüne yaydı ve çevirip avuçlarını ortaya çıkardı. "Benim

çocuklarım yok, o yüzden ne hissettiğinizi ancak tahmin edebilirim. Size tek söyleyebileceğim, üzgün olduğum. Eğer mümkünse beni affedin," dedi pastacı. "Ben kötü bir adam değilim, sanmıyorum. Telefonda söylediğiniz gibi kötü değilim. Görünüşe bakılırsa, artık nasıl davranacağımı bilemez hale geldim, bunu anlamalısınız. Lütfen," dedi adam, "sormama izin verin, kalbinizde beni affedecek gücü bulabilecek misiniz?"

İçerisi sıcaktı. Howard masadan kalkıp paltosunu çıkardı. Ann'in mantosunu çıkarmasına yardım etti. Pastacı bir an onlara baktı, sonra da başını sallayıp masadan kalktı. Fırının yanına gidip birtakım düğmeleri kapadı. Fincanlar buldu ve elektrikli kahve makinesinden kahve doldurdu. Masaya bir kutu krema ve bir kâse şeker koydu.

"Muhtemelen bir şeyler yemeniz gerekiyordur," dedi pastacı. "Sıcak rulo pastalarımdan yersiniz umarım. Yemek yemeli ve hayata devam etmelisiniz. Yemek yemek böyle bir zamanda küçük, iyi bir şeydir," dedi.

Onlara fırından yeni çıkmış sıcak, tarçınlı rulo pasta ikram etti, şeker kaplaması hâlâ akışkandı. Masaya tereyağı ve tereyağını sürmek için bıçaklar koydu. Sonra pastacı onlarla birlikte masaya oturdu. Bekledi. İkisi de tabaktan birer rulo pasta alıp yemeye başlayana dek bekledi. "Bir şeyler yemek iyidir," dedi, onları seyrederek. "Daha var. Hepsini yiyin. İstediğinizi yiyin. Dünyanın bütün rulo pastaları burada."

Rulo pasta yiyip kahve içtiler. Ann birden acıkmıştı, rulo pastalar da sıcak ve tatlıydı. Üç tane yedi, bu da pastacıyı memnun etti. Sonra adam konuşmaya başladı. Dikkatle dinlediler. Yorgun olmalarına ve çok acı çekmelerine rağmen, pastacının söyleyeceklerine kulak verdiler. Pastacı yalnızlıktan ve orta yaşlarında üzerine çöken kuşku ve kısıtlılık duygusundan söz etmeye başladığında, başlarını salladılar. Bunca yıl çocuksuz olmanın nasıl

bir şey olduğunu anlattı onlara. Dolup dolup boşalan fırınlarla günleri tekrar etmenin nasıl bir şey olduğunu. Parti yiyecekleri, üzerinde çalıştığı kutlamalar. Parmak kalınlığında şeker kaplama. Pastalara saplanan minik evli çiftler. Yüzlerce, hayır, binlerce. Doğum günleri. Yanan onca mumu hayal edin. Olmazsa olmaz bir iş yapıyordu. Pastacıydı. Çiçekçi olmadığına seviniyordu. İnsanları beslemek daha iyiydi. Her zaman çiçeklerden daha iyi kokardı.

"Koklayın şunu," dedi pastacı, bir esmer ekmek somununu ortasından koparark. "Ağır bir ekmek; ama besleyici." Kokladılar, sonra da onlara tattırdı. Melas ve iri taneli tahıl tadı vardı. Onu dinlediler. Yiyebildiklerini yediler. Esmer ekmeği mideye indirdiler. Floresan ışık panellerinin altı gün ışığı gibiydi. Sabahın erken saatlerine kadar konuşmaya devam ettiler, pencerelere yüksek, solgun ışıklar vurdu, gitmeye niyetleri yoktu.

VİTAMİNLER

Benim bir işim vardı, Patti'ninse yoktu. Gece birkaç saat hastanede çalışıyordum. Hava cıva bir işti. Biraz çalışıyor, sekiz saatin sonunda kartı imzalıyor, hemşirelerle içmeye gidiyordum. Bir süre sonra, Patti de bir iş istedi. Kendine olan saygısı için bir işe ihtiyacı olduğunu söyledi. Böylece kapı kapı dolaşıp multivitamin satmaya başladı.

Bir süre, yabancı mahallelerdeki sokaklarda bir aşağı bir yukarı gidip gelerek kapıları çalan kızlardan biri oldu. Ama işin inceliklerini öğrendi. Hızlıydı ve öğrenme konusunda çok iyiydi. Kişiliği vardı. Çok geçmeden şirket onu terfi ettirdi. Ahım şahım olmayan bazı kızlar onun altında çalışmak üzere atandılar. Kısa bir süre sonra, kendi ekibi ve alışveriş merkezinde küçük bir ofisi oldu. Ama onun için çalışan kızlar sürekli değişiyordu. Bazısı birkaç gün sonra istifa ediyordu; bazen birkaç saat sonra. Ama bazen iyi iş çıkaran kızlar oluyordu. Vitamin satabiliyorlardı. Bu kızlar Patti'nin yanından ayrılmıyorlardı. Ekibin belkemiğini oluşturuyorlardı. Ama vitaminleri elinden çıkaramayan kızlar vardı.

Beceremeyen kızlar işten ayrılıyorlardı. İşe gelmeyiveriyorlardı. Telefonları varsa, açık bırakıyorlardı. Kapıya cevap vermiyorlardı. Bu kayıplar Patti'nin içine işliyordu, kızlar yolunu kaybetmiş yeni döneklerdi sanki. Ken-

dini suçluyordu. Ama üstesinden geldi. O kadar çoklardı ki, üstesinden gelmekten başka şansı yoktu.

Arada sırada bir kız kalakalır ve kapı zilini çalamazdı. Ya da belki kapıya vardığında sesine bir şey olurdu. Ya da selamlama faslını, içeri girdikten sonra söylemesi gereken bir şeyle karıştırırdı. Bunun gibi bir kız vazgeçmeye, numune çantasını almaya, arabaya ilerlemeye, Patti ile diğerlerinin işi bitene kadar oyalanmaya karar verirdi. Toplantı yapılırdı. Sonra hepsi ofise geri dönerdi. Morallerini düzeltecek şeyler söylerlerdi. "İşler güçleşince, güçlüler işler" ve "Doğru şeyleri yap, doğru şeyler olsun." Bunun gibi şeyler.

Bazen bir kız sırra kadem basardı, numune çantasıyla beraber. Otostopla kasabaya gider, sonra kirişi kırardı. Ama onun yerini alacak kızlar her zaman vardı. O günlerde kızların biri gidip biri geliyordu. Patti'nin listesi vardı. Birkaç haftada bir *The Pennysaver*'a küçük bir ilan verirdi. Kızların sayısı ve verilen eğitim giderek artardı. Kızların sonu gelmezdi.

Çekirdek grup Patti, Donna ve Sheila'dan oluşuyordu. Patti çok çekiciydi. Donna ile Sheila orta güzellikteydi. Bir gece bu Sheila, Patti'ye, onu dünyadaki her şeyden çok sevdiğini söylemiş. Patti onun aynen bu sözleri kullandığını söyledi bana. Patti, Sheila'yı arabayla eve bırakmış; Sheila'nın evinin önünde oturuyorlarmış. Patti de Sheila'ya onu sevdiğini söylemiş. Patti, Sheila'ya, kızlarının hepsini sevdiğini söylemiş. Ama Sheila'nın aklındaki gibi değil. Derken Sheila, Patti'nin göğüslerine dokunmuş. Patti, Sheila'nın elini tuttuğunu söyledi. Böyle aniden dönmeyeceğini söylediğini söyledi. Sheila'nın hiç istifini bozmadığını, sadece başını salladığını, Patti'nin elini tutup öptüğünü ve arabadan indiğini söyledi.

Noel civarı oldu bu. Vitamin işi o sıralar epey kötülemişti, biz de herkesi neşelendirmek için parti vermeyi

düşündük. O zaman iyi bir fikir gibi görünmüştü. İlk sarhoş olup sızan Sheila oldu. Ayaktayken sızdı, yere yuvarlandı ve saatlerce uyanmadı. Bir an oturma odasının ortasında duruyordu, sonra gözleri kapandı, bacakları büküldü ve elinde kadehle yere yığıldı. Düşerken, içkiyi tutan eli sehpaya çarptı. Başka da bir ses çıkarmadı. İçki kilime döküldü. Patti, ben ve başka biri onu arka verandaya sürükleyip bir portatif yatağa yatırdık ve onu unutmak için elimizden geleni yaptık.

Herkes sarhoş olup eve gitti. Patti yatmaya gitti. Ben devam etmek istedim, o yüzden hava aydınlanmaya başlayıncaya kadar elimde içkiyle masada oturdum. Derken Sheila verandadan içeri girdi ve konuşmaya başladı. Başı öyle kötü ağrıyormuş ki, birisi beynine teller batırıyor gibiymiş. Öyle kötü bir baş ağrısıymış ki, şaşı kalacağından korkuyormuş. Serçeparmağının kırıldığından da eminmiş. Onu bana gösterdi. Mor görünüyordu. Bütün gece lensleriyle uyumasına izin verdiğimiz için bize söylendi. Kimsenin umurunda olup olmadığını öğrenmek istiyordu. Parmağını yaklaştırıp ona baktı. Başını iki yana salladı. Parmağını olabildiğince uzakta tuttu ve biraz daha baktı. O gece başına gelen şeylere inanamıyor gibiydi. Yüzü şişmişti ve saçları darmadağınıktı. Parmağını soğuk suya tuttu. "Tanrı'm. Aman Tanrı'm," dedi ve eviyenin üzerine kapanıp biraz ağladı. Ama Patti'ye ciddi bir hamle yapmıştı, aşkını ilan etmişti ve ben ona hiç anlayış gösterecek halde değildim.

İçinde buz parçacıkları olan sütlü İskoç viskisi içiyordum. Sheila kurutmalığa yaslanmaktaydı. Küçük birer yarık haline gelmiş gözlerinden beni izliyordu. İçkimden bir yudum aldım. Hiçbir şey söylemedim. Kendini ne kadar kötü hissettiğini anlatmaya devam etti. Bir doktora görünmesi gerektiğini söyledi. Patti'yi uyandıracağını söyledi. İşi bırakacağını, eyaletten ayrılacağını, Portland'a

gideceğini söyledi. Önce Patti'ye veda etmesi gerektiğini. Devam etti. Parmağı ve gözleri için Patti'nin onu arabayla hastaneye götürmesini istiyordu.

"Ben seni götürürüm," dedim. Bunu yapmak istemiyordum; ama yapacaktım.

"Beni Patti'nin götürmesini istiyorum," dedi Sheila.

Kötü elinin bileğini iyi eliyle tutuyordu, serçeparmağı bir cep feneri kadar olmuştu. "Hem konuşmamız gerek. Portland'a gideceğimi ona söylemeliyim. Veda etmeliyim."

Dedim ki: "Sanırım senin adına benim söylemem gerekecek. Uyuyor."

Sheila huysuzlandı. "Biz *arkadaşız*," dedi. "Onunla konuşmalıyım. Ona kendim anlatmalıyım."

Başımı iki yana salladım. "Uyuyor. Söyledim ya."

"Biz arkadaşız ve birbirimizi seviyoruz," dedi Sheila. "Ona veda etmeliyim."

Sheila mutfaktan ayrılmaya davrandı.

Ayaklandım. "Ben seni götürürüm, dedim," dedim.

"Sen sarhoşsun! Daha yatmadın bile." Tekrar parmağına baktı ve şöyle dedi: "Allah kahretsin, başıma bu da mı gelecekti!"

"Seni hastaneye götüremeyecek kadar sarhoş değilim," dedim.

"Ben seninle gitmem!" diye haykırdı Sheila.

"Keyfin bilir. Ama Patti'yi uyandırmayacaksın. Lezbiyen orospu," dedim.

"Piç kurusu," dedi.

Böyle söyledi, sonra da tuvalete girmeden, hatta yüzünü bile yıkamadan mutfaktan ve sokak kapısından çıktı. Ayağa kalkıp pencereden baktım. Euclid'e doğru yürüyordu. Başka kimse kalkmamıştı. Çok erkendi.

İçkimi bitirdim ve bir tane daha hazırlamayı düşündüm.

Hazırladım.

Bir daha Sheila'yı gören olmadı. En azından biz vitamincilerden. Euclid Bulvarı'na yürüdü ve hayatlarımızdan çıktı.

Sonraları Patti, "Sheila'ya ne oldu?" dediğinde, "Portland'a gitti," dedim.

Çekirdek grubun öbür üyesi olan Donna'ya vurulmuştum. O geceki partide Duke Ellington plakları eşliğinde dans etmiştik. Ona sıkı sıkı sarılmış, saçını koklamış, onu kilimin üzerinde hareket ettirirken elimi belinin aşağısında tutmuştum. Onunla dans etmek harikaydı. Partideki tek erkek bendim, yedi kız vardı, altısı birbiriyle dans ediyordu. Oturma odasına bakınmak bile harikaydı.

Ben mutfaktayken Donna boş kadehiyle içeri girdi. Bir süre yalnız kaldık. Onu şöyle bir kucakladım. O da bana sarıldı. Orada durup birbirimize sarıldık.

Sonra, "Yapma. Şimdi olmaz," dedi.

O "şimdi olmaz"ı duyunca bıraktım. Çantada keklik olduğunu düşündüm.

Masada, o sarılmayı düşünüyordum ki, Sheila parmağıyla içeri girdi.

Donna'yı biraz daha düşündüm. İçkiyi bitirdim. Telefonu askısından alıp yatak odasına yollandım. Giysilerimi çıkarıp Patti'nin yanına girdim. Bir süre yatıp sakinleştim. Sonra işe başladım. Ama uyanmadı. Daha sonra gözlerimi kapadım.

Onları yeniden açtığımda akşamüstüydü. Yatakta yalnızdım. Yağmur pencereyi dövüyordu. Patti'nin yastığında şekerli bir çörek duruyordu, komodinin üstünde de bir bardak bayat su vardı. Hâlâ sarhoştum ve hiçbir şey düşünemiyordum. Pazar günü olduğunu ve Noel'in yaklaştığını biliyordum. Çöreği yiyip suyu içtim. Patti'nin elektrikli süpürgeyi çalıştırdığını duyana kadar uyudum.

Yatak odasına gelip Sheila'yı sordu. Portland'a gittiğini o zaman söyledim.

Yeni yılın ilk haftası filandı, Patti'yle içki içiyorduk. İşten eve yeni gelmişti. O kadar geç bir saat değildi ama hava karanlık ve yağmurluydu. Birkaç saate kadar işe gidecektim. Ama öncesinde biraz viski içip konuşuyorduk. Patti yorgundu. Dibe vurmuştu, üçüncü içkisindeydi. Kimse vitamin satın almıyordu. Elinde bir tek Donna ve Pam vardı; kleptoman olan, kısmen yeni bir kız. Kötü hava ve insanın en fazla kaç tane trafik cezasından yırtabileceği gibi şeylerden söz ediyorduk. Sonra, Arizona gibi bir yere taşınsak durumumuzun ne kadar düzeleceğinden söz etmeye başladık.

Birer içki daha hazırladım. Pencereden dışarıya baktım. Arizona kötü bir fikir değildi.

Patti, "Vitaminler," dedi. Kadehini alıp buzu çalkaladı. "İçine sıçayım!" dedi. "Yani, genç bir kızken böyle bir iş yapacağımı asla tahmin etmezdim. Tanrı'm, büyüyünce vitamin satacağım hiç aklıma gelmemişti. Kapı kapı gezip vitamin satacağım... Bu hepsini aştı. Gerçekten kafayı yiyeceğim."

"Benim de hiç aklıma gelmemişti tatlım," dedim.

"Doğru," dedi. "İma etmiştin."

"Tatlım."

"Tatlım deme bana," dedi. "Bu çok zor, kardeşim. Bu hayat kolay değil, neresinden bakarsan bak."

Bir süre olayları düşünür gibi göründü. Başını iki yana salladı. Sonra içkisini bitirdi. Dedi ki: "Uyurken bile rüyamda vitaminleri görüyorum. Bunun çaresi yok. Çaresi yok! Sen en azından işinden ayrılıp onu arkanda bırakabilirsin. Bahse girerim, onu bir kez bile rüyanda görmemişsindir. Bahse girerim, yerleri cilalamayı ya da orada her ne yapıyorsan onu rüyanda görmüyorsundur. Kah-

rolası yerden çıktıktan sonra, eve gelip onu rüyanda görmüyorsun, değil mi?" diye haykırdı.

Dedim ki: "Rüyamda ne gördüğümü hatırlayamıyorum. Belki de rüya görmüyorumdur. Uyandığımda hiçbir şey hatırlamıyorum." Omuz silktim. Uyurken aklımdan geçenlerin çetelesini tutmuyordum. Umurumda değildi.

"Rüya görüyorsun!" dedi Patti. "Hatırlamasan bile. Herkes rüya görür. Rüya görmesen delirirdin. Bunu bir yerde okumuştum. Bir çıkış yolu bu. İnsanlar uyurken rüya görürler. Yoksa kafayı üşütürlerdi. Ama ben rüya gördüğümde, vitaminleri görüyorum. Ne demek istediğimi anlıyor musun?" Gözlerini bana dikmişti.

"Hem evet hem hayır," dedim.

Basit bir soru değildi.

"Rüyamda, sokaklarda vitamin sattığımı görüyorum," dedi. "Gece gündüz vitamin satıyorum. Tanrı'm, ne hayat!" dedi.

İçkisini bitirdi.

"Pam nasıl?" dedim. "Hâlâ bir şeyler çalıyor mu?" Bu konudan uzaklaşmak istiyordum. Ama aklıma başka bir şey gelmiyordu.

Patti, "Siktir," dedi ve hiçbir şey bilmiyormuşum gibi başını iki yana salladı. Yağmuru dinledik.

"Kimse vitamin satmıyor," dedi Patti. Kadehini eline aldı. Ama boştu. "Kimse vitamin almıyor. Sana söylüyorum. Beni duymadın mı?"

Birer içki daha hazırlamak için ayağa kalktım. "Donna bir şey yapıyor mu?" dedim. Şişenin üstündeki etiketi okudum ve bekledim.

Patti dedi ki: "İki gün önce küçük bir satış yaptı. Hepsi bu. Bu hafta herhangi birimizin yaptığı bu. Ayrılırsa şaşmam. Onu suçlamam," dedi Patti. "Ben onun yerinde olsam ayrılırdım. Ama o ayrılırsa, o zaman ne olur?

O zaman başladığım yere dönerim, bu olur. Sıfır noktasına. Kışın ortası, eyaletin her yerinde insanlar hasta, insanlar ölüyor ve kimse vitamine ihtiyacı olduğunu düşünmüyor. Canımdan bezdim."

"Sorun ne tatlım?" İçkileri masaya koyup oturdum. Ben bir şey söylememişim gibi devam etti. Belki de söylememiştim.

"Tek müşterim benim," dedi. "Sanırım onca vitamini almak cildime bir şey yapıyor. Cildim sana düzgün görünüyor mu? Bir insan aşırı dozda vitamin alabilir mi? Normal bir insan gibi sıçmayı bile başaramayacağım bir noktaya geliyorum."

"Tatlım," dedim.

Patti dedi ki: "Vitamin alıp almamam senin umurunda değil. Sorun bu. Hiçbir şey umurunda değil. Cam sileceği bu akşamüstü yağmurda bozuldu. Az kalsın kaza yapıyordum. Ramak kaldı."

İşe gitme vaktim gelene kadar içmeye ve konuşmaya devam ettik. Patti, öncesinde uyuyakalmazsa küveti doldurup içine gireceğini söyledi. "Ayakta uyuyorum," dedi. Dedi ki: "Vitaminler. Bir tek onlar kaldı." Mutfakta etrafına baktı. Boş kadehine baktı. Sarhoştu. Ama onu öpmeme izin verdi. Sonra işe gitmek üzere evden ayrıldım.

İşten sonra gittiğim bir yer vardı. Müzik için gitmeye başlamıştım, bir de kapanış saatinden sonra orada içki içebildiğim için. Off-Broadway diye bir yerdi. Kara derili bir mahallede kara derili bir yerdi. Haki adında bir kara derili tarafından işletiliyordu. Diğer yerler servis yapmayı bıraktıktan sonra insanlar burada boy gösterirlerdi. Mekânın spesiyalitesini isterler –bir fırt viskili RC Cola– ya da ceketlerinin altında kendi mallarını getirir, RC sipariş eder ve kendi içkilerini yaparlardı. Müzisyenler çıkıp prova yapmadan caz çalarlardı, içmeye devam

etmek isteyen içkiciler de içmeye ve müzik dinlemeye gelirlerdi. Bazen insanlar dans ederlerdi. Ama genel olarak oturup içki içer ve müzik dinlerlerdi.

Ara sıra bir kara derili başka bir kara derilinin kafasına şişeyle vururdu. Bir keresinde birinin başka birini erkekler tuvaletine kadar takip ettiğine ve adam ellerini aşağı götürmüş işerken onun gırtlağını kestiğine dair bir hikâye anlatılırdı. Ama ben hiç sorun çıktığını görmedim. Haki'nin halledemeyeceği bir şey olmazdı. Haki, kel kafası floresanların altında tuhaf bir şekilde parlayan iriyarı bir kara deriliydi. Pantolonunun üzerinden dökülen Hawaii gömlekleri giyerdi. Sanırım kemer kısmının iç tarafında bir şey taşırdı. En azından bir cop belki. Birisi zıvanadan çıkmaya başlarsa, Haki olayın başladığı yere giderdi. İri elini karşı tarafın omzuna koyup birkaç söz söyler ve iş biterdi. Aylardır oraya gidip geliyordum. Bana bir şeyler söylemesi hoşuma gidiyordu, "Bu akşam nasılsın dostum?" ya da "Dostum, epeydir görünmüyorsun," gibisinden şeyler.

Off-Broadway, ilk buluşmamızda Donna'yı götürdüğüm yerdir. Tek buluşmamız o oldu.

Gece yarısından hemen sonra hastaneden çıkmıştım. Gökyüzü berraklaşmış ve yıldızlar çıkmıştı. Patti'yle içtiğim viskiden kafam dumanlıydı hâlâ. Ama eve giderken New Jimmy's'e uğrayıp bir tek atmayı düşünüyordum. Donna'nın arabası benim arabamın yanındaki yere park edilmişti ve Donna arabanın içindeydi. Mutfakta sarılmamızı hatırladım. "Şimdi değil," demişti.

Camı aşağı indirdi ve sigarasının külünü silkti.

"Uyuyamadım," dedi. "Aklımda bazı şeyler var, uyuyamadım."

Dedim ki: "Donna. Hey, seni gördüğüme sevindim, Donna."

"Neyim olduğunu bilmiyorum," dedi.

"Gidip bir şeyler içmek ister misin?" dedim.

"Patti benim arkadaşım," dedi.

"O benim de arkadaşım," dedim. Sonra, "Haydi gidelim," dedim.

"Arkadaşım olduğunu bil de," dedi.

"Bir yer var. Kara derili yeri," dedim. "Müzik var. Bir şeyler içebilir, müzik dinleyebiliriz."

"Beni arabayla mı götüreceksin?" dedi Donna.

"Atla," dedim.

Hemen vitaminler konusuna girdi. Vitamin işi çuvallamıştı, vitaminler tepe üstü çakılmıştı. Vitamin piyasasının altından zemin kaymıştı.

Donna dedi ki: "Patti'ye bunu yapmaktan nefret ediyorum. O benim en iyi arkadaşım ve bizim için işleri ayakta tutmaya çalışıyor. Ama ben ayrılmak zorunda kalabilirim. Aramızda kalsın. Yemin et! Ama karnımı doyurmam lazım. Kira ödemem lazım. Yeni ayakkabılara ve yeni bir mantoya ihtiyacım var. Vitaminler bunu beceremez," dedi Donna. "Bence artık vitaminlerde para yok. Patti'ye bir şey söylemedim. Dediğim gibi, hâlâ düşünüyorum."

Donna elini bacağımın yanına koydu. Uzanıp parmaklarını sıktım. O da benimkileri sıktı. Sonra elini çekti ve arabanın çakmağını bastırdı. Sigarasını yaktıktan sonra, elini geri koydu. "Hepsinden kötüsü, Patti'yi yüzüstü bırakmaktan nefret ediyorum. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Biz bir takımdık." Bana sigarasını uzattı. "Farklı bir marka olduğunu biliyorum," dedi, "ama bir dene, haydi."

Off-Broadway'in otoparkına girdim. Üç kara derili, ön camı çatlak olan eski bir Chrysler'a yaslanmıştı. Aylaklık ediyorlar, bir kesekâğıdının içindeki şişeyi elden ele dolaştırıyorlardı. Bize şöyle bir göz attılar. Arabadan indim ve Donna'nın kapısını açmak için etrafından do-

landım. Kapıları kontrol ettim, onu kolundan tuttum ve sokağa doğru ilerledik. Kara derililer bizi seyrediyorlardı.

Dedim ki: "Portland'a taşınmayı düşünmüyorsun, değil mi?"

Kaldırımdaydık. Kolumu beline doladım.

"Portland hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Portland bir kere bile aklımdan geçmedi."

Off-Broadway'in ön yarısı sıradan bir kafe ve bar gibiydi. Birkaç kara derili barda oturuyordu, birkaçı da kırmızı muşamba örtülü masalardaki yemek tabaklarına gömülmüştü. Kafeden geçip arkadaki büyük salona girdik. Uzun bir bar ve duvar dibinde bölmeler vardı, daha arkada da müzisyenlerin sahne alabilecekleri bir platform bulunuyordu. Platformun önündeki yer dans pisti yerine geçiyordu. Barlar ve gece kulüplerinde hâlâ servis vardı, o yüzden insanlar henüz kalabalık gruplar halinde gelmemişlerdi. Donna'nın mantosunu çıkarmasına yardım ettim. Bir bölme seçtik ve sigaralarımızı masaya koyduk. Hannah adındaki kara derili garson geldi. Hannah ile ben selamlaştık. Donna'ya baktı. Birer RC spesiyal sipariş ettim ve kendimi iyi hissetmeye karar verdim.

İçkiler geldikten, ben parasını ödedikten ve ikimiz de birer yudum aldıktan sonra sarılmaya başladık. Bir süre böyle devam ettik, birbirimizi sıkıştırıp okşadık, birbirimizin yüzünü öptük. Donna ikide bir durup geri çekiliyor, beni biraz itiyor, sonra bileklerimden tutuyordu. Gözlerimin içine bakıyordu. Sonra gözkapakları yavaşça kapanıyor ve tekrar öpüşmeye koyuluyorduk. Çok geçmeden mekân dolmaya başladı. Öpüşmeyi kestik. Ama kolumu belinden çekmedim. Parmaklarını bacağıma koydu. İki kara derili kornocu ve beyaz bir davulcu kafalarına göre takılmaya başladılar. Donna'yla birer içki daha alıp grubu dinleriz, diye düşündüm. Sonra oradan ayrılır ve işi bitirmek için onun evine giderdik.

Hannah'ya iki içki daha sipariş etmiştim ki, Benny denen şu kara derili öbür kara deriliyle beraber yanımıza geldi; şu iriyarı, iyi giyimli kara deriliyle. İriyarı kara derilinin küçük, kırmızı gözleri vardı ve yelekli, çizgili bir takım elbise giymişti. Pembe gömlek, kravat, pardösü, fötr şapka... hepsi tamamdı.

"Nasılmış benim adamım?" dedi Benny.

Benny kardeşçe bir tokalaşma için elini uzattı. Benny ile benim konuşmuşluğumuz vardı. Müziği sevdiğimi biliyordu ve ne zaman ikimiz de mekânda olsak, konuşmak için yanıma gelirdi. Johnny Hodges'dan, Johnny'nin arkasında saksafon çaldığından söz etmeyi severdi. "Johnny ile ben Mason City'de sahneye çıktığımızda" gibisinden şeyler söylerdi.

"Selam Benny," dedim.

"Nelson'la tanışmanı istiyorum," dedi Benny. "Daha bugün Nam'dan[1] döndü. Bu sabah. İyi müzik dinlemek için burada. Ne olur ne olmaz diye dans ayakkabılarını giydi." Benny, Nelson'a bakıp başını salladı. "İşte bu Nelson."

Nelson'ın parlak ayakkabılarına bakıyordum, sonra da Nelson'a baktım. Beni bir yerden hatırlamak ister gibiydi. Beni inceledi. Sonra dişlerini gösteren bir sırıtış yayıldı yüzüne.

"Bu Donna," dedim. "Donna, bu Benny, bu da Nelson. Nelson, bu Donna."

"Merhaba kızım," dedi Nelson, Donna da cevap verdi: "Merhaba Nelson. Merhaba Benny."

"Şöyle sıkışsanız da biz de size katılsak, millet?" dedi Benny. "Olur mu?"

"Tabii," dedim.

Ama başka bir yer bulamadıklarına üzüldüm.

1. Vietnam kastediliyor. (Y.N.)

"Biz fazla kalmayacağız," dedim. "Bu içkiyi bitirecek kadar."

"Biliyorum abi, biliyorum," dedi Benny. Nelson bölmeye girdikten sonra, Benny karşıma oturdu. "Yapılacak işler, gidilecek yerler var. Evet efendim, Benny bilir," dedi Benny ve göz kırptı.

Nelson bölmenin karşı tarafındaki Donna'ya baktı. Sonra şapkayı çıkardı. Siperliğinde bir şey arar gibi, şapkayı iri ellerinin arasında çevirdi. Masada şapkaya yer açtı. Başını kaldırıp Donna'ya baktı. Sırıttı ve omuzlarını dikleştirdi. Birkaç dakikada bir omuzlarını dikleştirmesi gerekiyordu. Onları taşımaktan çok yorulmuş gibiydi.

"Bahse girerim onunla gerçekten iyi arkadaşsınızdır," dedi Nelson, Donna'ya.

"İyi arkadaşız," dedi Donna.

Hannah yanımıza geldi. Benny, RC istedi. Hannah uzaklaşınca, Nelson pardösüsünden yarım litrelik viski çıkardı.

"İyi arkadaşlar," dedi Nelson. "Gerçekten iyi arkadaşlar." Viskisinin kapağını açtı.

"Dikkat et, Nelson," dedi Benny. "Görünmesin. Nelson, Nam uçağından yeni indi," dedi Benny.

Nelson şişeyi kaldırıp viskisinden biraz içti. Kapağı yeniden kapadı, şişeyi masaya koydu ve şapkasını şişenin üstüne geçirdi. "Gerçekten iyi arkadaşlar," dedi.

Benny bana bakıp gözlerini devirdi. Ama o da sarhoştu. "Forma girmem lazım," dedi bana. Kadehlerinin ikisinden de RC içti, sonra da kadehleri masanın altına tutup viski doldurdu. Şişeyi ceketinin cebine koydu. "Abi, bir aydır dudaklarım ağızlığa değmedi. Acısını çıkarmam lazım."

Önümüzde kadehler, masada Nelson'ın şapkası, bölmede toplanmıştık. "Sen," dedi Nelson bana. "Sen başka biriyle berabersin, değil mi? Bu güzel kadın senin karın

değil. Bunu biliyorum. Ama bu kadınla gerçekten iyi arkadaşsınız. Yanılıyor muyum?"

İçkimden biraz içtim. Viskinin tadını alamadım. Hiçbir şeyin tadını alamıyordum. Dedim ki: "Televizyonda Vietnam'la ilgili gördüğümüz bütün o saçmalıklar doğru mu?"

Nelson kırmızı gözlerini bana dikmişti. Dedi ki: "Söylemek istediğim şu ki, karının nerede olduğunu biliyor musun? Bahse girerim züppenin tekiyle dışarı çıkmıştır ve sen burada iyi arkadaşınla rahat rahat otururken o, adamın meme uçlarını sıkıp çükünü avuçluyordur. Bahse girerim onun da iyi bir arkadaşı vardır."

"Nelson," dedi Benny.

"Nelson ne?" dedi Nelson.

Benny dedi ki: "Nelson, bu insanları rahat bırakalım. Öbür bölmede birisi var. Sana sözünü ettiğim birisi. Nelson daha bu sabah uçaktan indi," dedi Benny.

"Bahse girerim ne düşündüğünü biliyorum," dedi Nelson. "Bahse girerim şöyle düşünüyorsun: 'Al sana iriyarı, sarhoş bir zenci, ne yapacağım onunla? Belki de kıçını kırbaçlarım!' Düşündüğün bu mu?"

Salonda etrafıma baktım. Haki'nin platformun yakınında durduğunu gördüm, müzisyenler onun arkasında çalıyorlardı. Pistte dans edenler vardı. Haki'nin doğruca bana baktığını sandım; ama baktıysa bile yeniden başını çevirdi.

"Konuşma sırası sende değil mi?" dedi Nelson. "Sana takılıyorum. Nam'dan ayrıldığımdan beri kimseye takılmadım. Çekik gözlülere takılmıştım." Yeniden sırıttı, iri dudakları geriye çekildi. Sonra sırıtmayı bıraktı ve gözlerini dikip baktı.

"Şu kulağı göster onlara," dedi Benny. Kadehini masaya koydu. "Nelson o küçük züppelerin birinden kendine bir kulak almış," dedi Benny. "Yanında taşıyor. Göster onlara, Nelson."

Nelson öylece oturdu. Sonra pardösüsüsün cepleri-

ni yoklamaya başladı. Bir cebinden bir şeyler çıkardı. Anahtarlar ve bir kutu pastil çıkardı.

Donna dedi ki: "Kulak görmek istemiyorum. Iyy. Iyy ki ne ıyy. Tanrı'm." Bana baktı.

"Bizim gitmemiz lazım," dedim.

Nelson hâlâ ceplerini yokluyordu. Ceketinin içcebinden bir cüzdan çıkarıp masaya koydu. Cüzdanı sıvazladı. "Beş koca papel var içinde. Dinle beni," dedi Donna'ya. "Sana iki banknot vereceğim. Anladın? Sana iki koca papel vereceğim, sen de bana Fransız yapacaksın. Tıpkı onun kadınının başka iriyarı bir arkadaşa yaptığı gibi. Duydun mu? Bunun eli senin eteğinden yukarı çıkarken, şu anda o kadının ağzı birinin aletinde. Haklıya haklı. Al." Cüzdanından banknotların köşelerini çekti. "Kahretsin, bir yüzlük de iyi arkadaşın için al, kendini dışlanmış hissetmesin. Hiçbir şey yapmasına gerek yok. Hiçbir şey yapmana gerek yok," dedi Nelson bana. "Sen orada oturup içkini iç ve müzik dinle. Güzel müzik. Ben ve bu kadın iyi arkadaşlar gibi birlikte dışarı çıkacağız. Ve o tek başına geri dönecek. Uzun sürmez, dönecek."

"Nelson," dedi Benny. "Böyle konuşulmaz, Nelson."

Nelson sırıttı. "Konuşmayı bitirdim," dedi.

Aradığı şeyi buldu. Gümüş bir sigara kutusuydu. Açtı. İçindeki kulağa baktım. Bir pamuk yatağının üstündeydi. Kurutulmuş mantara benziyordu. Ama gerçek bir kulaktı ve anahtarlığa takılmıştı.

"Tanrı'm," dedi Donna. "Öö."

"Nasıl ama?" dedi Nelson. Donna'yı izliyordu.

"Olmaz. Siktir git," dedi Donna.

"Kızım," dedi Nelson.

"Nelson," dedim. Bunun üzerine Nelson kırmızı gözlerini bana dikti. Şapkayı, cüzdanı ve sigara kutusunu yolundan çekti.

"Ne istiyorsun?" dedi Nelson. "İstediğini vereceğim."

Haki'nin bir eli benim omzumda, öbürü Benny'nin omzundaydı. Masanın üzerine eğildi, başı ışıkların altında parlıyordu. "Nasılsınız millet? Eğleniyor musunuz?"

"Her şey yolunda, Haki," dedi Benny. "Her şey on numara. Bu insanlar tam da gitmeye hazırlanıyorlardı. Ben ve Nelson oturup müzik dinleyeceğiz."

"İyi," dedi Haki. "Milleti mutlu etmek benim şiarımdır."

Bölmede etrafına baktı. Nelson'ın masadaki cüzdanına ve cüzdanın yanındaki açık sigara kutusuna baktı. Kulağı gördü.

"Gerçek bir kulak mı o?" dedi Haki.

Benny dedi ki: "Öyle. Şu kulağı göster ona, Nelson. Nelson bu kulakla birlikte Nam uçağından yeni indi. Bu kulak bu gece bu masada olmak için dünyanın yarısını dolaştı. Nelson, göster ona," dedi Benny.

Nelson kutuyu alıp Haki'ye uzattı.

Haki kulağı inceledi. Anahtarlığı yukarı kaldırıp kulağı yüzünün önünde salladı. Ona baktı. Anahtarlığın ucunda bir sağa bir sola salladı. "Bu kurutulmuş kulakları, çükleri filan duymuştum."

"Çekik gözlünün tekinden aldım," dedi Nelson. "Artık onunla hiçbir şey duyamıyordu. Hatıra olarak aldım."

Haki kulağı anahtarlığın ucunda çevirdi.

Donna ile ben bölmeden çıkmaya koyulduk.

"Kızım, gitme," dedi Nelson.

"Nelson," dedi Benny.

Haki şimdi Nelson'ı izliyordu. Bölmenin yanında Donna'nın mantosuyla durdum. Bacaklarım tir tir titriyordu.

Nelson sesini yükseltti. Dedi ki: "Sen bu karıyla gidersen, sen de yüzünü memişlerine gömmesine izin verirsen, ikinizin de benden çekeceği var."

Bölmeden uzaklaşmaya başladık. İnsanlar bakıyorlardı.

Benny'nin, "Nelson, Nam uçağından daha bu sabah indi," dediğini duydum. "Bütün gün içtik. Kayıtlara geçmiş en uzun gün oldu. Ama o ve ben, biz iyi olacağız, Haki."

Nelson bağırarak müziği bastırdı. Şöyle bağırdı: "İşe yaramayacak! Ne yaparsanız yapın, hiçbir faydası olmayacak!" Bunları söylediğini duydum, daha fazlasını duyamadım. Müzik durdu, sonra yeniden başladı. Arkamıza bakmadık. Yürümeye devam ettik. Kaldırıma çıktık.

Ona kapıyı açtım. Hastaneye dönmek üzere yola koyulduk. Donna kendi tarafında kaldı. Arabanın çakmağını kullanıp bir sigara yakmıştı ama konuşmuyordu.

Bir şeyler söylemeye çalıştım. Dedim ki: "Bak Donna, bunun yüzünden moralini bozma. Olanlardan ötürü üzgünüm," dedim.

"Para işime yarardı," dedi Donna. "Düşündüğüm buydu."

Arabayı sürmeye devam ettim ve ona bakmadım.

"Doğru," dedi. "Para işime yarardı." Başını iki yana salladı. "Bilmiyorum," dedi. Çenesini aşağı eğip ağladı.

"Ağlama," dedim.

"Yarın, bugün, alarm ne zaman çalışıyorsa o zaman işe gitmeyeceğim," dedi. "Gitmeyeceğim. Kasabadan ayrılacağım. Orada olanları bir işaret olarak alıyorum." Arabanın çakmağını bastırdı ve dışarı fırlamasını bekledi.

Arabayı benimkinin yanına çektim ve kontağı kapadım. Dikiz aynasından baktım, içinde Nelson'ın oturduğu o eski Chrysler'ın benim arkamdan park yerine girdiğini göreceğimi düşündüm kısmen. Bir an ellerimi direksiyondan çekmedim, sonra da kucağıma indirdim. Donna'ya dokunmak istemiyordum. O gece benim mutfakta birbirimize sarılmamız, Off-Broadway'de öpüşmemiz, hepsi geçmişte kalmıştı.

"Ne yapacaksın?" dedim. Ama umurumda değildi. Tam o sırada kalp krizinden ölebilirdi ve bunun hiçbir anlamı olmazdı.

"Belki Portland'a gidebilirim," dedi. "Portland'da bir şeyler olmalı. Portland bugünlerde herkesin aklında. Portland, kazanan bilet. Portland şöyle, Portland böyle. Portland'ın diğer yerlerden bir farkı yok. Hepsi aynı."

"Donna," dedim, "gitsem iyi olur."

Çıkmaya yeltendim. Kapı gıcırdayarak açıldı ve tepe lambası yandı.

"Tanrı aşkına, söndür şu ışığı!"

Telaşla indim. "İyi geceler Donna," dedim.

Gösterge paneline gözlerini dikmiş bakarken bıraktım onu. Arabamı çalıştırıp farları yaktım. Vitese takıp gaz verdim.

Viski koydum, birazını içtim ve kadehi banyoya götürdüm. Dişlerimi fırçaladım. Sonra bir çekmeceyi açtım. Patti yatak odasından bağırarak bir şey söyledi. Banyo kapısını açtı. Hâlâ giyinikti. Kıyafetleriyle uyumuştu sanırım.

"Saat kaç?" diye haykırdı. "Uyuyakalmışım! Tanrı'm, aman Tanrı'm! Uyuyakalmama izin verdin, Allah kahretsin seni!"

Çılgına dönmüştü. Üzerinde kıyafetleriyle kapı ağzında durdu. İşe gitmek için hazırlanıyor olabilirdi. Ama ortada numune çantası yoktu, vitaminler de yoktu. Kötü bir rüya görüyordu, hepsi bu. Başını bir o yana bir bu yana sallamaya başladı.

Bu gece daha fazlasını kaldıramazdım. "Yatağa dön, tatlım. Ben bir şey arıyorum," dedim. İlaç dolabından bazı şeyleri düşürdüm. Lavabonun içine yuvarlandılar. "Aspirin nerede?" dedim. Bir şeyleri daha devirdim. Umurumda değildi. Düşmeye devam ettiler.

DİKKATLİ

Bir sürü konuşmadan sonra –karısı Inez bunlara *durum değerlendirmesi* diyordu– Lloyd evden taşınıp kendi evine çıktı. Üç katlı bir binanın en üst katında iki odası ve bir banyosu vardı. Odaların içinde, çatı keskin bir eğim yapıyordu. Ortalıkta dolaşırken başını eğmek zorunda kalıyordu. Pencerelerinden bakmak için öne doğru eğilmesi ve yatağa girip çıkarken dikkatli olması gerekiyordu. İki anahtar vardı. Bir anahtarla binaya giriyordu. Sonra binanın içinden geçen birkaç merdiveni tırmanıp bir sahanlığa geliyordu. Bir kat merdiven daha çıkıp dairesinin kapısına geliyor ve öbür anahtarı bu kilitte kullanıyordu.

Bir keresinde, içinde üç şişe André şampanyası ve preslenmiş et olan bir kesekâğıdıyla akşamüstü evine dönerken, sahanlıkta durup ev sahibesinin oturma odasına baktı. Yaşlı kadının halıda sırtüstü yattığını gördü. Uyuyor gibiydi. Sonra, ölmüş olabileceği geldi aklına. Ama televizyon açıktı, o yüzden uyuduğunu düşünmeyi seçti. Ne anlam çıkaracağını bilmiyordu. Kesekâğıdını bir kolundan öbürüne geçirdi. O sırada kadın hafifçe öksürdü, elini yan tarafına götürdü, yeniden sessiz ve hareketsiz kaldı. Lloyd basamakları çıkmaya devam etti ve kapısının kilidini açtı. O günün ilerleyen saatlerinde, akşama

doğru, mutfak penceresinden bakarken, yaşlı kadını avluda gördü, başında hasır bir şapka vardı ve eliyle yan tarafını tutuyordu. Küçük bir bahçe sulama kabıyla menekşeleri suluyordu.

Lloyd'un mutfağında ocaklı buzdolabı vardı. Buzdolabı ve ocak, eviye ile duvar arasındaki boşluğa sıkıştırılmış minik bir setti. Buzdolabından bir şey almak için eğilmesi, neredeyse diz çökmesi gerekiyordu. Ama sorun değildi çünkü zaten içinde fazla bir şey bulundurmuyordu; meyve suyu, preslenmiş et ve şampanya dışında. Ocağın iki gözü vardı. Ara sıra saplı tencerede su ısıtıp hazır kahve yapıyordu. Ama bazı günler kahve içmiyordu. Unutuyor ya da canı kahve istemiyordu. Bir sabah uyandı ve hemen çörek kırıntıları yiyip şampanya içmeye koyuldu. Yıllar önce olsa, böyle bir kahvaltıya gülüp geçerdi. Şimdiyse, bunda pek de olağandışı bir taraf görünmüyordu. Aslında, yatağa girip de sabah kaçta kalktığından başlayarak o gün yaptığı şeyleri hatırlamaya çalışana kadar bu konuda hiçbir şey düşünmemişti. İlk önce, kayda değer hiçbir şey hatırlayamadı. Sonra, o çörekleri yiyip şampanya içtiğini hatırladı. Bir zamanlar bunu hafif bir delilik, arkadaşlara anlatılacak bir şey olarak görürdü. Sonraları, üzerinde düşündükçe, şu ya da bu şekilde pek önemi olmadığını anladı. Kahvaltıda çörek yiyip şampanya içmişti. Ne vardı bunda?

Mobilyalı odalarında bir yemek odası takımı, küçük bir kanepe, eski ve rahat bir koltuk ve sehpanın üstünde duran bir televizyon da vardı. Burada elektriği ödemiyordu, televizyon onun bile değildi, o yüzden bazen cihazı bütün gün ve bütün gece açık bırakıyordu. Ama seyretmek istediği bir şey görmedikçe sesini kısık tutuyordu. Telefonu yoktu, bunu da dert etmiyordu. Telefon istemiyordu. Yatak odasında çift kişilik yatak, komodin, şifoniyer ve banyo vardı.

Inez'in ziyarete geldiği tek sefer, saat sabahın on biriydi. Lloyd iki haftadır yeni evindeydi ve onun uğrayıp uğramayacağını merak ediyordu. Ama içki konusunda da bir şeyler yapmaya çalışıyordu, o yüzden yalnız olmaktan memnundu. O kadarını açıklığa kavuşturmuştu; yalnız olmak en çok ihtiyaç duyduğu şeydi. Onun geldiği gün, pijamasıyla kanepeye oturmuş, yumruğunu başının sağ tarafına vuruyordu. Yeniden kendine vurmasına fırsat bulamadan, alt kattaki sahanlıkta sesler duydu. Karısının sesini seçebildi. Ses, uzaktaki bir kalabalıktan duyulan mırıltılar gibiydi; ama Inez olduğunu biliyordu ve her nasılsa bunun önemli bir ziyaret olduğunu anladı. Yumruğuyla başına bir tane daha patlattı, sonra ayağa kalktı.

O sabah uyanmış ve kulağının kirden tıkandığını fark etmişti. Hiçbir şeyi net olarak duyamıyordu ve bu süreçte denge duyusunu yitirmiş gibiydi. Son bir saattir kanepede hüsran içinde kulağıyla uğraşıyor, ara sıra yumruğuyla başına vuruyordu. Arada bir kulağının alt kısmındaki kıkırdağa masaj yapıyor ya da kulakmemesini çekiştiriyordu. Sonra serçeparmağıyla kulağını öfkeyle karıştırıyor ve ağzını açıp esneme taklidi yapıyordu. Ama aklına gelen her şeyi denemişti ve sabrının sonuna geliyordu. Aşağıdaki seslerin mırıltıyı aştığını duyabiliyordu. Başına sağlam bir yumruk attı ve kadehindeki şampanyayı bitirdi. Televizyonu kapattı ve kadehi eviyeye götürdü. Açık şampanya şişesini kurutmalıktan alıp banyoya götürdü, taburenin arkasına koydu. Sonra kapıya bakmaya gitti.

"Selam Lloyd," dedi Inez. Gülümsemedi. Cıvıl cıvıl baharlık elbisesiyle kapı ağzında durdu. Lloyd bu elbiseyi daha önce görmemişti. Elinde, yanlarına ayçiçekleri işlenmiş kumaş bir çanta vardı. Lloyd çantayı da daha önce görmemişti.

"Beni duyduğunu düşünmedim," dedi Inez. "Bir yere gittin sandım. Ama alt kattaki kadın –adı neydi? Mrs. Matthews– senin burada olduğunu düşünüyordu."

"Seni duydum," dedi Lloyd. "Ama zar zor." Pijamasını yukarı çekti ve elini saçlarında gezdirdi. "Aslında berbat haldeyim. İçeri gel."

"Saat on bir," dedi Inez. İçeri girip kapıyı arkasından kapattı. Onu duymamış gibi davranıyordu. Belki de duymamıştı.

"Saatin kaç olduğunu biliyorum," dedi Lloyd. "Uzun zamandır ayaktayım. Sekizden beri ayaktayım. *Today* şovunun bir kısmını seyrettim. Ama şimdi bir şey beni çıldırtmak üzere. Kulağım tıkandı. Bir kere daha olmuştu, hatırlıyor musun? Hazır Çin yemeği satan yerin yakınındaki evde oturuyorduk. Hani çocuklar zincirini sürükleyen şu buldoğu bulmuşlardı. O zaman doktora gidip kulaklarımı temizletmem gerekmişti. Hatırladığını biliyorum. Beni arabayla götürdün ve uzun süre beklemek zorunda kaldık. İşte şimdi de öyle oldu. Yani o kadar kötü. Yalnız, bu sabah doktora gidemem. Bir kere doktorum yok. Kafayı yemek üzereyim, Inez. Kafamı kesmek istiyormuşum filan gibi hissediyorum."

Kanepenin bir ucuna oturdu, kadın da öbür ucuna geçti. Ama küçük bir kanepeydi ve yine de birbirlerine yakın oturuyorlardı. O kadar yakındılar ki, Lloyd elini uzatıp onun dizine dokunabilirdi. Ama yapmadı. Kadın odaya göz gezdirdi ve gözlerini yeniden ona dikti. Lloyd traş olmadığını ve saçının havaya dikilmiş olduğunu biliyordu. Ama Inez onun karısıydı ve onun hakkında bilinecek her şeyi biliyordu.

"Ne denedin?" dedi Inez. Çantasının içine baktı ve sigara çıkardı. "Yani, şimdiye kadar bunun için ne yaptın?

"Ne dedin?" Lloyd başının sol tarafını ona çevirdi. "Inez, yemin ederim, abartmıyorum. Bu beni çıldırtıyor.

Konuşurken bir fıçının içinde konuşuyormuşum gibi hissediyorum. Kafam gümbürdüyor. İyi de duyamıyorum. Sen konuşurken, kurşun bir borudan konuşuyormuşsun gibi geliyor."

"Sende kulak temizleme çubuğu ya da sıvıyağ var mı?" dedi Inez.

"Tatlım, bu durum ciddi," dedi Lloyd. "Bende kulak temizleme çubuğu ya da sıvıyağ yok. Şaka mı yapıyorsun?"

"Sıvıyağımız olsaydı, ısıtıp birazını kulağına koyabilirdim. Annem eskiden böyle yapardı," dedi Inez. "İçindekileri yumuşatır."

Lloyd başını iki yana salladı. Başı dolu ve cambul cumbul gibi geliyordu. Eskiden belediye havuzunun dibine yakın yüzdüğünde ve kulakları suyla dolu halde yukarı çıktığında da böyle hissederdi. Ama o zamanlar suyu çıkarmak kolay olurdu. Tek yapması gereken, ciğerlerini havayla doldurmak, ağzını kapamak ve burnunu sıkmaktı. Sonra yanaklarını şişirir ve başının içine hava sokmaya çalışırdı. Gözleri yerinden uğrardı ve birkaç saniyeliğine, suyun başının içinden akıp omuzlarına damladığı o hoş duyguyu yaşardı. Sonra kendini yukarı çekip havuzdan çıkardı.

Inez sigarasını bitirip söndürdü. "Lloyd, konuşmamız gereken şeyler var. Ama sanırım sırayla gitmemiz gerekecek. Git de sandalyeye otur. O sandalyeye değil, mutfaktaki sandalyeye! Böylece belki duruma ışık tutabiliriz."

Lloyd kafasına bir tane daha patlattı. Sonra gidip bir yemek sandalyesine oturdu. Kadın oraya gidip arkasında durdu. Parmaklarıyla onun saçlarına dokundu. Sonra saçları kulaklarından çekti. Lloyd onun eline uzandı; ama Inez elini çekti.

"Hangi kulak demiştin?" dedi Inez.

"Sağ kulak," dedi Lloyd. "Sağdaki."

"Önce," dedi Inez, "burada kıpırdamadan oturmalısın. Ben firkete ve pelür kâğıt bulacağım. Bunlarla kulağın içine girmeye çalışacağım. Belki sonuç verir."

Kulağının içine firkete sokulması ihtimali Lloyd'u telaşlandırdı. O minvalde bir şeyler söyledi.

"Ne?" dedi Inez. "Tanrı'm, ben de seni duyamıyorum. Belki bulaşıcıdır."

"Ben çocukken," dedi Lloyd, "okulda bir sağlık öğretmenimiz vardı. Aynı zamanda hemşire gibiydi. Dirsekten küçük bir şeyi kulağımıza asla sokmamamız gerektiğini söylerdi." Girift bir kanallar, geçitler ve duvarlar sistemiyle birlikte kulağın muazzam bir şemasını gösteren duvar haritasını hayal meyal hatırladı.

"Eh, senin hemşire bu sorunla hiç karşı karşıya kalmamış," dedi Inez. "Her neyse, *bir şeyler* denememiz gerekiyor. Önce bunu deneyeceğiz. İşe yaramazsa başka bir şey deneriz. Hayat bu, öyle değil mi?"

"Bunun gizli bir anlamı filan mı var?" dedi Lloyd.

"Ne dediysem o anlama geliyor. Ama istediğin gibi düşünmekte özgürsün. Yani, burası özgür bir ülke," dedi Inez. "Şimdi, bana gereken şeyi hazırlamama izin ver. Sen sadece orada otur."

Çantasını karıştırdı ama aradığı şeyi bulamadı. Nihayet, çantanın içindekileri kanepenin üstüne boşalttı. "Firkete yok," dedi. "Allah kahretsin." Ama sözleri başka bir odadan söylüyormuş gibiydi. Bir bakıma, Lloyd onun bunları söylediğini hayal etmişti adeta. Bir zamanlar, uzun zaman önce, biri öbürünün ne düşündüğünü altıncı hisle algılardı. Öbürünün başladığı cümleyi bitirebilirdi.

Inez bir tırnak makası aldı, biraz kurcaladı, derken Lloyd aletin onun parmaklarının arasında ikiye bölündüğünü ve bir parçasının öbür parçadan ayrıldığını gördü. Makastan bir tırnak törpüsü çıktı. Kadının elinde küçük bir hançer varmış gibi geldi ona.

"Onu kulağıma mı sokacaksın?" dedi.

"Belki daha iyi bir fikrin vardır," dedi Inez. "Ya bu olur ya da başka ne olur bilmiyorum. Kurşunkalemin vardır belki? Onu kullanmamı ister misin? Ya da buralarda bir tornavida vardır belki," dedi ve güldü. "Endişelenme. Dinle, Lloyd, canını acıtmayacağım. Dikkatli olacağımı söyledim. Bunun ucuna pelür saracağım. Sorun çıkmayacak. Dediğim gibi, dikkatli olacağım. Sen olduğun yerde kal, ben gidip pelür getireceğim. Pamuklu çubuk yapacağım."

Banyoya gitti. Gideli epey olmuştu. Lloyd olduğu yerde, yemek sandalyesinde kaldı. Ona söylemesi gereken şeyleri düşünmeye başladı. Kendini şampanyayla, sadece şampanyayla sınırladığını söylemek istiyordu ona. Şampanyayı gittikçe azalttığını da söylemek istiyordu. Artık sadece zaman meselesiydi. Ama Inez odaya döndüğünde, Lloyd hiçbir şey söyleyemedi. Nereden başlayacağını bilmiyordu. Ama kadın ona bakmadı zaten. Kanepenin üstüne boşalttığı yığının içinden bir sigara buldu. Sigarayı çakmağıyla yaktı ve sokağa bakan pencerenin yanında durdu. Bir şey söyledi ama Lloyd sözcükleri seçemedi. Inez konuşmayı bitirdiğinde, Lloyd ona ne söylediğini sormadı. Her ne ise, yeniden söylemesini istemediğini biliyordu. Kadın sigarayı söndürdü. Ama pencerenin yanında durmaya devam etti, öne eğilmişti, çatının eğimi başından sadece birkaç santim uzaktaydı.

"Inez," dedi Lloyd.

Kadın dönüp onun yanına geldi. Lloyd tırnak törpüsünün ucundaki pelürü görebiliyordu.

"Başını yana çevir ve öyle tut," dedi Inez. "Tamam. Şimdi sakince otur ve kıpırdama. Kıpırdama," dedi yeniden.

"Dikkatli ol," dedi Lloyd. "Tanrı aşkına."

Kadın ona cevap vermedi.

"Lütfen, lütfen," dedi Lloyd. Sonra başka bir şey söylemedi. Korkuyordu. Tırnak törpüsünün döne döne kulağının iç kısmından geçip sondaja başladığını hissedince, gözlerini kapayıp nefesini tuttu. Kalbinin duracağından emindi. Sonra kadın biraz daha ilerledi ve törpüyü sağa sola çevirmeye başladı, içerideki her ne ise onun üzerinde çalışıyordu. Lloyd kulağının içinde bir gıcırtı duydu.

"Ah!" dedi.

"Canını mı acıttım?" Kadın tırnak törpüsünü onun kulağından çıkardı ve bir adım geriledi. "Bir farklılık hissediyor musun, Lloyd?"

Lloyd ellerini kaldırıp kulaklarına götürdü ve başını eğdi.

"Durum aynı," dedi.

Kadın ona bakıp dudaklarını ısırdı.

"Banyoya gideyim," dedi Lloyd. "Daha ileri gitmeden önce, benim banyoya gitmem lazım."

"Git bakalım," dedi Inez. "Ben de alt kata inip ev sahibende sıvıyağ ya da onun gibi bir şey var mı diye bakacağım. Kadında kulak temizleme çubuğu bile olabilir. Bunu neden daha önce düşünemedim, bilmem. Ona sormayı."

"İyi fikir," dedi Lloyd. "Ben banyoya gideceğim."

Kadın kapıda durup ona baktı, sonra da kapıyı açıp dışarı çıktı. Lloyd oturma odasını bir uçtan öbür uca geçti, yatak odasına girdi ve banyo kapısını açtı. Taburenin arkasına uzanıp şampanya şişesini çıkardı. Uzun uzun içti. Şampanya ısınmıştı; ama ânında mideye indi. Biraz daha içti. Başlangıçta, kendini şampanyayla sınırlarsa içmeye devam edebileceğini düşünmüştü gerçekten. Ama günde üç-dört şişe içtiğini fark etmesi uzun sürmemişti. Çok geçmeden bunun icabına bakması gerekeceğini biliyordu. Ama önce, duyma hissini geri kazanması gerekiyordu. Sırayla, tıpkı Inez'in söylediği gibi. Şampanyanın

geri kalanını bitirdi ve boş şişeyi taburenin arkasındaki yerine koydu. Sonra suyu açıp dişlerini fırçaladı. Havluyu kullandıktan sonra tekrar öbür odaya gitti.

Inez geri dönmüştü ve ocağın başında, küçük bir tavada bir şey ısıtıyordu. Lloyd'un bulunduğu yöne baktı; ama önce bir şey söylemedi. Lloyd onun omzunu pas geçip pencereden dışarı baktı. Kuşun teki bir ağaçtan öbürüne uçup tüylerini temizliyordu. Ama kuş sesi çıkartıyorsa eğer, Lloyd duymuyordu.

Kadının söylediği bir şeyi kaçırdı.

"Bir daha söyle," dedi.

Kadın başını iki yana salladı ve ocağa geri döndü. Ama sonra yine arkasına döndü ve onun duyabileceği kadar yüksek sesle ve tane tane, "Banyodaki zulanı buldum," dedi.

"Azaltmaya çalışıyorum," dedi Lloyd.

Kadın başka bir şey söyledi. "Ne?" dedi Lloyd. "Ne dedin?" Gerçekten onu duymamıştı.

"Sonra konuşuruz," dedi Inez. "Tartışmamız gereken şeyler var, Lloyd. Bir tanesi para. Ama başka şeyler de var. Önce şu kulağın çaresine bakmalıyız." Parmağını tavaya soktu, sonra da tavayı ateşten indirdi. "Biraz soğumaya bırakacağım," dedi. "Şimdi çok sıcak. Otur. Şu havluyu omuzlarına ört."

Lloyd söyleneni yaptı. Sandalyeye oturdu ve havluyu ensesiyle omuzlarına örttü. Sonra yumruğuyla başının yan tarafına vurdu.

"Allah kahretsin," dedi.

Kadın başını kaldırıp bakmadı. Parmağını bir kez daha tavaya sokarak kontrol etti. Sonra sıvıyı tavadan plastik bir bardağa döktü. Bardağı alıp Lloyd'un yanına geldi.

"Korkma," dedi. "Ev sahibenin bebe yağı, hepsi bu. Ona sorunu anlattım, o da bunun işe yarayabileceğini düşündü. Garantisi yok," dedi Inez. "Ama belki de içeri-

deki şeyi yumuşatır. Eskiden kocasına da olurmuş. Bir keresinde adamın kulağından bir parça kulak kirinin düştüğünü görmüş, iri bir tıkaç gibiymiş. Kulak kiriymiş içinden çıkan. 'Bunu dene,' dedi. Kulak temizleme çubuğu yokmuş. Onda kulak temizleme çubuğu olmamasına anlam veremedim. O kısmı beni gerçekten şaşırttı."

"Peki," dedi Lloyd. "Tamam. Her şeyi denemeye hazırım. Inez, eğer böyle devam ederse, ben öleyim daha iyi. Anlıyor musun? Ciddiyim Inez."

"Şimdi başını tamamen yana eğ," dedi Inez. "Kıpırdama. Kulağın dolana kadar bunu dökeceğim, sonra bulaşık beziyle tıkayacağım. Sen de, diyelim ki, on dakika oturacaksın. Sonra bakacağız. Bu halletmezse, başka önerim yok. O zaman ne yaparız bilmiyorum."

"İşe yarayacak," dedi Lloyd. "İşe yaramazsa, bir tüfek bulup kendimi vururum. Ciddiyim. Zaten içimden bunu yapmak geliyor."

Başını yana eğip aşağı sarkıttı. Odadaki eşyalara bu yeni perspektiften baktı. Ama her şeyin yan dönmüş olması dışında, eski bakış açısından farklı değildi.

"Devam," dedi. Denge sağlamak için sandalyeye tutundu ve başını daha da indirdi. Görüş alanındaki bütün nesneler, hayatındaki bütün nesneler, bu odanın uzak ucunda gibiydi. Sıcak sıvının kulağının içine döküldüğünü hissedebiliyordu. Sonra kadın bulaşık bezini bastırıp orada tuttu. Kısa bir süre sonra, onun kulağının etrafındaki bölgeye masaj yapmaya başladı. Çenesi ile kafatası arasındaki etin yumuşak kısmına bastırdı. Parmaklarını onun kulağının üzerindeki bölgeye götürdü ve parmak uçlarını ileri geri hareket ettirmeye başladı. Bir süre sonra, Lloyd ne kadar zamandır oturduğunu bilemez hale geldi. On dakika olmuş olabilirdi. Daha fazla da olmuş olabilirdi. Hâlâ sandalyeye tutunuyordu. Ara sıra, kadının parmakları onun başının yan tarafına basınca, Lloyd

onun dökmüş olduğu sıcak yağın kulağının içindeki kanalları yıkadığını hissedebiliyordu. Kadın belli bir yere bastırdığında, Lloyd başının içinde yumuşak bir ıslık sesi duyduğunu hayal etti.

"Dik otur," dedi Inez. Lloyd dik oturdu ve başparmağının alt kısmını başına bastırdı, bu sırada sıvı kulağından döküldü. Kadın onu havluya topladı. Sonra kulağının dışını sildi.

Inez burnundan nefes alıyordu. Lloyd onun nefes alıp verirken çıkardığı sesi duydu. Evin önündeki sokaktan bir arabanın geçtiğini ve evin arka tarafında, mutfak penceresinin altında, budama makasının *kırt-kırt* ettiğini duydu.

"Ee?" dedi Inez. Elleri belinde, kaşlarını çatarak bekledi.

"Seni duyabiliyorum," dedi Lloyd. "İyiyim! Yani *duyabiliyorum*. Artık suyun altından konuşuyormuşsun gibi gelmiyor. Güzel. Tamam. Tanrı'm, bir an delireceğim sandım. Ama şimdi iyiyim. Her şeyi duyabiliyorum. Dinle, tatlım, kahve yapacağım. Meyve suyu da var."

"Gitmeliyim," dedi Inez. "Bir yere geç kaldım. Ama tekrar geleceğim. Bir ara öğle yemeğine çıkarız. Konuşmamız gerek."

"Başımın bu tarafına yatıp uyuyamam, hepsi o," diye devam etti Lloyd. Kadının peşinden oturma odasına girdi. Kadın bir sigara yaktı. "Olan bu. Bütün gece başımın bu tarafına yatıp uyudum ve kulağım tıkandı. Unutmayıp başımın bu tarafına yatmadığım sürece iyi olurum. Dikkatli olursam... Ne dediğimi anlıyor musun? Sırtüstü ya da sol tarafıma yatıp uyuyabilirsem..."

Kadın ona bakmadı.

"Sonsuza kadar değil, elbette değil, bunu biliyorum. Bunu yapamam. Ömrümün geri kalanında bunu yapamam. Ama bir süreliğine zaten. Sadece sol tarafıma ya da dümdüz sırtüstü."

Ama bunu söylerken bile, yaklaşmakta olan geceden korkmaya başladı. Yatma hazırlıkları yapmaya başlayacağı andan ve sonrasında olabileceklerden korkmaya başladı. O zamana daha saatler vardı; ama şimdiden korkuyordu. Ya gecenin bir yarısı kazara sağ tarafına dönerse ve yastığa bastıran başının ağırlığı kulak kirini yeniden kulağının karanlık kanallarına tıkarsa? Ya başı tavandan birkaç santim uzakta uyandığında hiçbir şey duyamazsa?

"Ulu Tanrı'm," dedi. "Tanrı'm, korkunç bir şey bu. Inez, az önce kâbus gibi bir şey gördüm. Inez, nereye gitmen gerekiyor?"

"Söyledim ya," dedi Inez, her şeyi çantasına geri koyup gitmeye hazırlanırken. Saatine baktı. "Bir yere geç kaldım." Kapıya yürüdü. Ama kapıda dönüp ona başka bir şey söyledi. Lloyd dinlemedi. Dinlemek istemiyordu. Kadının, söyleyeceği şeyi söylerken dudaklarının kıpırdamasını izledi. Inez lafını bitirdiğinde, "Hoşça kal," dedi. Sonra kapıyı açtı ve arkasından kapadı.

Lloyd giyinmek için yatak odasına girdi. Ama biraz sonra, üzerinde sadece pantolonu, telaşla çıkıp kapıya gitti. Kapıyı açıp orada durdu, kulak kabarttı. Alt kattaki sahanlıkta, Inez'in Mrs. Matthews'a yağ için teşekkür ettiğini duydu. Yaşlı kadının, "Bir şey değil," dediğini duydu. Sonra da onun, rahmetli kocası ile kendisi arasında bağlantı kurduğunu duydu. Onun, "Bana numaranızı bırakın. Bir şey olursa ararım. Hiç belli olmaz," dediğini duydu.

"Umarım mecbur kalmazsınız," dedi Inez. "Ama yine de vereceğim. Yazacak bir şeyiniz var mı?"

Lloyd, Mrs. Matthews'un bir çekmeceyi açıp içini karıştırdığını duydu. Sonra o yaşlı kadın sesiyle, "Tamam," dedi.

Inez ona evdeki telefonlarının numarasını verdi. "Teşekkürler," dedi.

"Sizinle tanıştığıma sevindim," dedi Mrs. Matthews.

Lloyd, Inez'in merdivenden inmesini ve sokak kapısını açmasını dinledi. Sonra kapının kapandığını duydu. Ortak arabalarını çalıştırıp uzaklaştığını duyana kadar bekledi. Sonra kapıyı kapadı ve giyinmesini tamamlamak için yatak odasına döndü.

Ayakkabılarını giyip bağcıkları bağladıktan sonra, yatağa uzanıp örtüyü çenesine kadar çekti. Kolları iki yanında, örtünün altındaydı. Gözlerini kapadı ve gece olduğunu farz etti, uykuya dalacağını farz etti. Sonra kollarını yukarı kaldırıp göğsünün üzerinde çaprazladı, bu pozisyonun hoşuna gidip gitmediğine baktı. Gözlerini kapalı tutarak denedi. Tamam, diye düşündü. Oldu. Kulağının yeniden tıkanmasını istemiyorsa, sırtüstü yatması gerekecekti, hepsi bu. Yapabileceğini biliyordu. Yalnız uykusunda bile unutmamalı ve yanlış tarafa dönmemeliydi. Zaten tek ihtiyacı olan, gecede dört-beş saat uykuydu. Becerirdi. Bir erkeğin başına daha kötü şeyler gelebilirdi. Bir bakıma zorlayıcı bir durumdu. Ama gücü yeterdi. Yeteceğini biliyordu. Biraz sonra örtüyü fırlatıp ayağa kalktı.

Günün daha iyi kısmı hâlâ önündeydi. Mutfağa gitti, küçük buzdolabının önünde eğilip yeni bir şampanya şişesi çıkardı. Plastik mantarı şişeden olabildiğince dikkatli söktü; ama yine de şampanya açılırken o neşeli *pıt* sesi çıktı. Bebe yağının olduğu bardağı çalkaladı, sonra onu şampanyayla doldurdu. Bardağı kanepeye götürüp oturdu. Bardağı sehpanın üstüne koydu. Ayaklarını kaldırıp sehpaya, şampanyanın yanına uzattı. Arkasına yaslandı. Ama bir süre sonra, yaklaşmakta olan gece onu biraz daha endişelendirmeye başladı. Ya bütün çabalarına karşın kulak kiri öbür kulağını tıkamaya karar verirse? Gözlerini kapayıp başını iki yana salladı. Çok geçmeden ayağa kalkıp yatak odasına gitti. Soyunup tekrar pijama-

sını giydi. Sonra oturma odasına geri döndü. Bir kez daha kanepeye oturdu ve bir kez daha ayaklarını uzattı. Uzanıp televizyonu açtı. Sesi ayarladı. Yatmaya gittiğinde olabilecekler konusunda endişelenmekten kendini alamayacağını biliyordu. Bu korkuyla yaşamayı öğrenmesi gerekiyordu. Bir bakıma, bu mesele ona çörek ve şampanya olayını hatırlattı. Düşünecek olursan, o kadar da dikkate değer değildi. Biraz şampanya içti. Ama tadında bir tuhaflık vardı. Dilini dudaklarının üzerinde gezdirdi, sonra ağzını pijamasının koluna sildi. Bakınca, şampanyanın üzerinde ince bir yağ tabakası gördü.

Ayağa kalkıp bardağı eviyeye götürdü ve içindekini döktü. Şampanya şişesini oturma odasına götürdü ve kanepeye kuruldu. Şişeyi boynundan tutup içti. Şişeden içmek âdeti değildi; ama çok da olağandışı görünmüyordu. Akşamüstünün bir yarısı kanepede otururken uykuya dalacak olsa bile, bunun saatlerce sırtüstü yatmak zorunda kalmaktan daha tuhaf olmayacağına karar verdi. Pencereden dışarı bakmak için başını eğdi. Gün ışığının açısına ve odaya vuran gölgelere göre, saatin üç suları olduğunu tahmin etti.

NEREDEN ARADIĞIM

J.P. ile ben, Frank Martin'in içkiyi bırakma tesisindeki ön verandadayız. Frank Martin'in yerindeki geri kalanlarımız gibi, J.P. de her şeyden önce bir ayyaş. Ama aynı zamanda baca temizleyicisi. Buraya ilk gelişi ve korkuyor. Ben daha önce bir kere gelmiştim. Ne diyelim? Geri geldim. J.P.nin asıl adı Joe Penny; ama ona J.P. dememi istiyor. Otuzlu yaşlarında. Benden daha genç. Fazla genç değil, biraz. Mesleğine başlamaya nasıl karar verdiğini anlatıyor ve konuşurken ellerini kullanmak istiyor. Ama elleri titriyor. Yani hareketsiz durmuyorlar. "Daha önce hiç başıma gelmemişti bu," diyor. Titremeyi kastediyor. Anladığımı söylüyorum. Titremelerin azalacağını söylüyorum. Azalacak da. Ama zaman alacak.

Biz buraya geleli daha iki gün oldu. Henüz ormandan çıkmadık. J.P.nin şu titremeleri var, benim de arada sırada omzumdaki bir sinir –belki de sinir değildir ama bir şey işte– atmaya başlıyor. Bazen boynumun yanı seğiriyor. Bu olduğu zaman ağzım kuruyor. O zaman yutkunmaya çabalıyorum. Bir şey olacağını biliyorum ve onu önlemek istiyorum. Ondan saklanmak istiyorum, yapmak istediğim bu. Sadece gözlerimi kapıyorum ve bırakıyorum geçsin, bırakıyorum bir sonraki adamın yakasına yapışsın. J.P. bir süre bekleyebilir.

Dün sabah birinin nöbet geçirdiğini gördüm. Minik dedikleri bir adam. İriyarı, şişman biri, Santa Rosa'lı bir elektrikçi. Neredeyse iki haftadır burada olduğunu ve en zor dönemi atlattığını söylediler. Bir-iki gün içinde eve gidecek ve yılbaşı gecesini karısıyla birlikte televizyonun karşısında geçirecekti. Minik, yılbaşı gecesi sıcak çikolata içip kurabiye yemeyi planlıyordu. Dün sabah kahvaltıya indiğinde gayet iyi görünüyordu. Vaklama sesleri çıkarıyor, ördekleri nasıl başının üzerine çağırdığını birine gösteriyordu. "Dan. Dan," dedi Minik, birkaçını vurarak. Minik'in saçları nemliydi ve briyantinle başının iki yanına yapıştırılmıştı. Duştan yeni çıkmıştı. Çenesini de jiletiyle kesmişti. Ne olmuş ki? Frank Martin'in yerindeki hemen hemen herkesin yüzünde kesikler vardı. Olur böyle şeyler. Minik, masanın başına ilişti ve içki içtiği dönemlerin birinde olan bir şeyi anlatmaya başladı. Masadakiler yumurtalarını kaşıklarken güldüler ve başlarını iki yana salladılar. Minik, bir şey söylüyor, sırıtıyor, sonra bir onay belirtisi görmek için masada etrafına bakıyordu. Hepimiz bu kadar kötü ve çılgınca şeyler yapmıştık, o nedenle güldüğümüz kesindi. Minik'in tabağında çırpılmış yumurta, bisküvi ve bal vardı. Ben de sofradaydım ama aç değildim. Önümde kahve duruyordu. Birden Minik yok oldu. Büyük bir tangırtıyla sandalyesinden yuvarlanmıştı. Gözleri kapalı halde yerde sırtüstü yatıyor, topukları muşambayı dövüyordu. İnsanlar haykırarak Frank Martin'i çağırdılar. Ama o, zaten oradaydı. Birkaç kişi yere, Minik'in yanına oturdu. İçlerinden biri parmaklarını Minik'in ağzına sokup dilini tutmaya çalıştı. Frank Martin bağırdı: "Herkes geri çekilsin!" Sürü sepet Minik'in üzerine eğildiğimizi, sadece ona baktığımızı, gözlerimizi ondan alamadığımızı o zaman fark ettim. "Bırakın da hava alsın!" dedi Frank Martin. Sonra ofise koşup ambulans çağırdı.

Minik bugün yeniden aramızda. Kendini toparlamak diye buna derler. Bu sabah Frank Martin onu almak için steyşın vagonla hastaneye gitti. Minik, yumurtaya yetişemedi ama oturma odasına kahve götürdü ve sofraya yine de oturdu. Mutfaktaki biri ona ekmek kızarttı; ama Minik yemedi. Kahvesiyle oturdu ve fincanının içine baktı. Arada sırada önündeki fincanı ileri geri hareket ettiriyordu.

Bu olay olmadan önce belirtisine rastlayıp rastlamadığını sormak isterdim. Kalbinin teklediğini ya da küt küt atmaya başladığını hissedip hissetmediğini bilmek isterdim. Gözkapağı seğirmiş miydi? Ama canım bir şey söylemek istemiyordu. Zaten o da bundan söz etmeye can atıyor gibi görünmüyordu. Ama Minik'in başına geleni hiç unutmayacağım. Bizim Minik iki seksen yerde, topukları yere vuruyor. O yüzden, ne zaman bir yerimde bu küçük kıpırtı başlasa, şöyle bir nefes alıyor ve kendimi sırtüstü yatmış, birinin parmakları ağzımda, yukarı bakarken bulmayı bekliyorum.

J.P. ön verandadaki sandalyesinde oturuyor, elleri kucağında. Sigara içiyor ve eski bir kömür kovasını kül tablası olarak kullanıyorum. J.P.nin gelişigüzel konuşmalarını dinliyorum. Saat sabahın on biri; öğle yemeğine bir buçuk saat var. İkimiz de aç değiliz. Ama yine de içeri girip sofraya oturmayı dört gözle bekliyoruz. Belki de acıkırız.

J.P. neden söz ediyor hakikaten? On iki yaşındayken, büyüdüğü çiftliğin yakınlarındaki bir kuyuya düştüğünü anlatıyor. Şansına, kurumuş bir kuyuymuş. "Ya da şanssızlığıma," diyor, etrafına bakıp başını iki yana sallayarak. Akşama doğru, yeri belirlendikten sonra, babasının halatla onu yukarı çektiğini anlatıyor. J.P. aşağıda altına işemiş. O kuyunun içinde çok büyük korku yaşamış,

haykırarak yardım istemiş, beklemiş ve biraz daha haykırmış. Haykırmaktan sesi kısılmış, sonra her şey geçmiş. Ama o kuyunun dibinde olmanın kalıcı bir iz bıraktığını anlattı bana. Orada oturmuş ve başını kaldırıp kuyunun ağzına bakmış. Ta yukarıda, bir çember halinde mavi gökyüzünü görmüş. Arada sırada beyaz bir bulut geçiyormuş. Bir kuş sürüsü uçmuş ve onların kanat çırpışları tuhaf bir kargaşa yarattı gibi gelmiş J.P.ye. Başka şeyler de duymuş. Kuyunun içinde, tepesinde küçücük hışırtılar duymuş, saçına bir şeyler düşüp düşmeyeceğini merak etmiş. Böcekleri düşünüyormuş. Kuyu ağzının üzerinde rüzgârın estiğini duymuş, bu ses de onun üzerinde iz bırakmış. Kısacası, o kuyunun dibinde hayatıyla ilgili her şey onun için farklıymış. Ama üzerine hiçbir şey düşmemiş ve o küçük mavi çemberi hiçbir şey kapamamış. Sonra babası elinde halatla çıkagelmiş ve çok geçmeden J.P., her zaman içinde yaşamış olduğu dünyaya geri dönmüş.

"Anlatmaya devam et J.P. Sonra ne oldu?" diyorum.

On sekiz-on dokuz yaşlarında, liseyi bitirdiğinde ve hayatta yapmak istediği hiçbir şeyin olmadığı bir dönemde, bir akşamüstü bir arkadaşını ziyaret etmek için kasabaya inmiş. Bu arkadaş şömineli bir evde yaşıyormuş. J.P. ile arkadaşı oturup bira içmiş ve havadan sudan konuşmuşlar. Plak çalmışlar. Derken kapı zili çalmış. Arkadaş kapıya gitmiş. Baca temizleyicisi genç bir kadın, temizlik gereçleriyle gelmiş. Başında silindir şapka varmış, bu görüntü karşısında J.P.nin şaşkınlıktan ağzı açık kalmış. Kadın, J.P.nin arkadaşına, şömineyi temizlemek için görevlendirildiğini söylemiş. Arkadaş onu içeri almış ve eğilerek selam vermiş. Genç kadın onu umursamamış. Şöminenin önüne bir battaniye sermiş ve alet edevatını üstüne yaymış. Üzerinde siyah pantolon, siyah gömlek, siyah ayakkabılar ve çoraplar varmış. O arada şapkasını çıkarmış tabii. J.P. ona bakınca neredeyse çıl-

dırdığını söylüyor. Kadın işini yapmış, bacayı temizlemiş, bu sırada J.P. ile arkadaşı plak çalıp bira içmişler. Ama onu seyretmişler, ne yaptığını seyretmişler. Ara sıra J.P. ile arkadaşı birbirlerine bakıp sırıtıyor ya da göz kırpıyorlarmış. Genç kadının üst yarısı bacanın içinde gözden kaybolduğunda kaşlarını kaldırıyorlarmış. J.P.nin söylediğine göre, güzel de sayılırmış.

Kadın işini bitirdiğinde, eşyalarıyla birlikte battaniyeyi dürmüş. J.P.nin arkadaşından, onun annesiyle babası tarafından kendisine yazılmış bir çek almış. Sonra da arkadaşa, kendisini öpmek isteyip istemeyeceğini sormuş. "Şans getirir," demiş. Bu, J.P. için bardağı taşıran son damla olmuş. Arkadaş gözlerini devirmiş. Biraz daha maskaralık yapmış. Sonra, muhtemelen yüzü kızararak, kadını yanağından öpmüş. O anda J.P. kararını vermiş. Birasını bırakmış. Kanepeden kalkmış. Kapıdan çıkmaya yeltenen genç kadının yanına gitmiş.

"Ben de öpeyim mi?" demiş J.P. ona.

Kadın onu tepeden tırnağa süzmüş. J.P., kalbinin küt küt attığını hissedebildiğini söylüyor. Genç kadının adının Roxy olduğu ortaya çıkmış.

"Tabii," demiş Roxy. "Neden olmasın? Fazladan öpücüğüm var." J.P.nin dudaklarına okkalı bir öpücük kondurmuş ve gitmek üzere dönmüş.

J.P. öylece, göz açıp kapayana kadar, onun peşinden verandaya çıkmış. Verandanın tel kapısını onun için tutmuş. Basamakları onunla birlikte inmiş ve kadının kamyonetini park etmiş olduğu garaj yoluna çıkmış. Elinde olmayan bir şeymiş. Dünyada başka hiçbir şeyin önemi yokmuş. Dizlerini titretebilen biriyle karşılaştığını biliyormuş. Onun öpücüğünün hâlâ dudaklarını yaktığını hissedebiliyormuş, falan filan. J.P. ipin ucunu kaçırmış. İçi içine sığmıyormuş.

Ona kamyonetin arka kapısını açmış. Eşyalarını içe-

ri yerleştirmesine yardım etmiş. "Teşekkürler," demiş kadın ona. Sonra J.P., onu yeniden görmek istediğini ağzından kaçırmış. Bir ara kendisiyle filme gider miymiş? Hayatta ne yapmak istediğini de anlamış. Onun yaptığını yapmak istiyormuş. Baca temizleyicisi olmak istiyormuş. Ama o zaman bunu ona söylememiş.

J.P., kadının ellerini beline koyup kendisine tepeden tırnağa baktığını söylüyor. Sonra kamyonetin ön koltuğunda bir kartvizit bulmuş. Onu J.P.ye vermiş. Demiş ki: "Bu gece ondan sonra bu numarayı ara. Konuşuruz. Şimdi gitmeliyim." Silindir şapkayı takmış, sonra da çıkarmış. J.P.ye bir kez daha bakmış. Gördüğü şeyden hoşlanmış olmalıymış; çünkü bu kez sırıtmış. J.P. ona ağzının kenarında bir leke olduğunu söylemiş. Sonra kadın kamyonetine binmiş, kornaya basmış ve çekip gitmiş.

"Sonra ne oldu?" diyorum. "Durma, anlat, J.P."

İlgimi çekmişti. Ama günün birinde atlara nal çakmaya nasıl karar verdiğini bile anlatsa dinlerdim.

Dün gece yağmur yağdı. Bulutlar vadinin karşı tarafındaki tepelerin oraya kümelenmiş halde. J.P. öksürerek boğazını temizliyor ve tepelerle bulutlara bakıyor. Çenesini sıvazlıyor. Sonra, anlattığı şeye devam ediyor.

Roxy onunla çıkmaya başlamış. Ve J.P. onunla birlikte işlere gitmesine izin vermesi için onu yavaş yavaş ikna etmiş. Ama Roxy babası ve erkek kardeşiyle çalışıyormuş, işlere de yetişiyorlarmış. Başka birine ihtiyaçları yokmuş. Hem bu J.P. denen genç kimin nesiymiş? J.P. ne? Dikkatli olması için uyarmışlar onu.

Böylece o ve J.P. birlikte filme gitmişler. Dansa gitmişler. Ama flört olayı genel olarak birlikte baca temizlemeleri etrafında dönüyormuş. J.P.nin söylediğine göre, daha ne olduğunu anlamadan evlenmekten söz etmeye başlamışlar. Bir süre sonra da evlenmişler. J.P.nin kayın-

pederi onu tam ortak olarak işe almış. Bir yıl kadar sonra Roxy'nin çocuğu olmuş. Baca temizleyiciliğini bırakmış. Her halükârda işi bırakmış. Çok geçmeden bir çocuğu daha olmuş. Bu arada J.P. otuzlarına merdiven dayamış. Bir ev almış. O zamanlar hayatından memnun olduğunu söylüyor. "İşlerin gidişatından memnundum," diyor. "İstediğim her şeye sahiptim. Sevdiğim bir karım ve çocuklarım vardı ve hayatta yapmak istediğim şeyi yapıyordum." Ama her nedense –yaptıklarımızı neden yaptığımızı kim bilir?– içkiyi artırmış. Uzun bir süre sadece ve sadece bira içmiş. Her tür bira; fark etmiyormuş. Söylediğine göre, günün yirmi dört saati bira içebilirmiş. Geceleri televizyon seyrederken bira içiyormuş. Arada bir sert şeyler içtiği de oluyormuş tabii. Ama sadece kasabaya inerlerse –ki o da pek sık olmuyormuş– ya da misafir geldiğinde. Sonra bir an gelmiş, neden bilmiyor, biradan cin toniğe geçmiş. Akşam yemeğinden sonra, televizyonun karşısında otururken biraz daha cin tonik içiyormuş. Elinde hep bir kadeh cin tonik varmış. Aslında tadını sevdiğini söylüyor. İşten sonra bara uğrayıp içki içmeye başlamış, ardından eve gidip daha da içiyormuş. Sonra akşam yemeklerini kaçırmaya başlamış. Yemeğe gelmiyormuş. Ya da geliyormuş ama hiçbir şey yemek istemiyormuş. Barda atıştırdığı şeylerle tıkanıyormuş. Bazen kapıdan içeri giriyor ve hiçbir neden olmadan sefertasını oturma odasının öbür tarafına fırlatıyormuş. Roxy ona bağırdığında dönüp tekrar dışarı çıkıyormuş. İçmeye başlama zamanını akşamüstünün ilk saatlerine kadar çekmiş, oysa o saatlerde hâlâ çalışıyor olması gerekiyormuş. Sabaha birkaç kadeh içkiyle başladığını söylüyor. Dişlerini fırçalamadan önce bir yudum alıyormuş. Sonra kahvesini içiyormuş. Sefertasında bir termos votkayla işe gidiyormuş.

J.P. konuşmayı bırakıyor. Çıt çıkarmıyor. Neler oluyor? Dinliyorum ben. Bir kere rahatlamama yardımcı

oluyor. Beni kendi durumumdan uzaklaştırıyor. Bir süre sonra, "Ne var ya? Devam etsene, J.P.," diyorum. Çenesini sıvazlıyor. Ama çok geçmeden yeniden konuşmaya başlıyor.

J.P. ile Roxy artık gerçek anlamda kavga ediyorlarmış. Resmen *kavga* ediyorlarmış. J.P. onun bir keresinde yüzüne yumruk atıp burnunu kırdığını söylüyor. "Şuna bak," diyor. "Tam şurası." Burun kemiğini boydan boya kesen bir çizgiyi gösteriyor. "İşte bu, kırık bir burun." Bu iyiliği karşılıksız bırakmamış. Onun omzunu çıkarmış. Başka bir sefer dudağını yarmış. Çocukların önünde dövüşüyorlarmış. İşler çığırından çıkmış. Ama J.P. içmeye devam etmiş. Duramıyormuş. Hiçbir şey onu durduramıyormuş. Roxy'nin babasıyla erkek kardeşinin onu eşek sudan gelene kadar dövmekle tehdit etmeleri bile. Roxy'ye çocukları alıp evden gitmesini söylemişler. Ama Roxy bunun kendi sorunu olduğunu söylemiş. Bu meseleye kendisi bulaşmış ve bunu kendisi çözecekmiş.

J.P. yine sessizleşiyor. Omuzlarını kamburlaştırıp sandalyesinde büzülüyor. Burası ile tepeler arasındaki yolda giden bir arabayı seyrediyor.

"Gerisini duymak istiyorum, J.P. Konuşmaya devam etsen iyi olur," diyorum.

"Bilmem ki," diyor. Omuz silkiyor.

"Tamam," diyorum. Anlatmasında sakınca olmadığını kastediyorum. "Devam et, J.P."

J.P.nin söylediğine göre, kadının durumu düzeltmek için denediği yollardan biri, erkek arkadaş bulmakmış. J.P. ev ve çocuklar varken onun buna nasıl zaman bulduğunu bilmek istermiş.

Ona bakıyor ve şaşırıyorum. O, yetişkin bir adam. "Bunu yapmak istiyorsan," diyorum, "zaman bulursun. Zaman yaratırsın."

J.P. başını iki yana sallıyor. "Galiba," diyor.

Her neyse, durumu öğrenmiş –Roxy'nin erkek arkadaşını– ve çılgına dönmüş. Roxy'nin nikâh yüzüğünü parmağından çıkarmayı başarmış. Bunu yaptığında da, tel makasıyla kesip parça parça etmiş. Ne cümbüş ama! Bu vesileyle birkaç tur kavga etmişler zaten. J.P. ertesi sabah işe giderken, alkollü araba kullandığı için tutuklanmış. Ehliyetini kaptırmış. Artık işe kamyonetle gidemiyormuş. Fark etmezmiş. Zaten önceki hafta bir çatıdan düşüp başparmağını kırmış. Boynunu kırmasının da an meselesi olduğunu söylüyor.

Buraya, Frank Martin'in yerine, içkiyi bırakmak ve hayatını rayına nasıl geri oturtacağını bulmak için gelmişti. Ama benim gibi o da burada iradesi dışında bulunmuyordu. Buraya kapatılmamıştık. İstediğimiz zaman ayrılabilirdik. Ama en az bir hafta kalınması öneriliyordu, iki hafta ya da bir ay ise, onların ifadesiyle, "şiddetle tavsiye olunurdu".

Söylediğim gibi, Frank Martin'in yerine ikinci gelişim bu. Bir haftalık kalışı peşin ödemek için çek yazmaya çalışırken, Frank Martin dedi ki: "Tatiller her zaman kötüdür. Belki de bu kez biraz daha uzun süre buralarda takılmayı düşünmelisin. Birkaç hafta diye düşün. Birkaç hafta yapabilir misin? Hiç olmazsa düşün. Şu anda hiçbir şeye karar vermen gerekmiyor," dedi. Başparmağını çekin üstünde tuttu, ben de adımın altına imza attım. Sonra kız arkadaşımı sokak kapısına kadar geçirdim ve, "Hoşça kal," dedim. "Hoşça kal," dedi ve sendeleyerek kapı pervazına tutundu, sonra da verandaya çıktı. Akşama doğru. Yağmur yağıyor. Kapıdan pencereye gidiyorum. Perdeyi çekiyor ve onun arabayla uzaklaşmasını izliyorum. Benim arabamda. Sarhoş. Ama ben de sarhoşum ve yapabileceğim hiçbir şey yok. Kalorifere yakın olan büyük bir koltuğa atıyorum kendimi. Bazıları başlarını televizyonlarından

kaldırıp bakıyorlar. Sonra, izlemekte oldukları şeye geri dönüyorlar. Ben orada öylece oturuyorum. Ara sıra başımı kaldırıp ekranda olan bir şeye bakıyorum.

O akşamüstünün ilerleyen saatlerinde sokak kapısı güm diye açıldı ve J.P. iki iriyarı herifin arasında getirildi; bunlar kayınpederiyle eniştesiymiş, sonradan öğreniyorum. J.P.yi odanın bir ucundan öbür ucuna götürdüler. Yaşlı herif onu kaydettirdi ve Frank Martin'e bir çek verdi. Sonra bu iki herif J.P.nin üst kata çıkmasına yardım etti. Sanırım onu yatağa yatırdılar. Çok geçmeden yaşlı herifle öbür herif aşağı inip sokak kapısına yöneldiler. Buradan çıkmak için ellerini çabuk tutuyorlardı. Bütün bunlarla ilişiklerini kesmek için sabırsızlanıyor gibiydiler. Onları suçlamadım. Katiyen. Onların yerinde olsam nasıl davranırdım, bilmiyorum.

Bir buçuk gün sonra J.P. ile ben ön verandada buluşuyoruz. El sıkışıp hava durumu üzerine yorumlar yapıyoruz. J.P.de bir titreme var. Oturuyoruz ve ayaklarımızı kaldırıp parmaklığa dayıyoruz. İstirahat etmeye çıkmışız gibi, av köpeklerimizden söz etmeye hazırlanıyormuşuz gibi sandalyelerimizde arkamıza yaslanıyoruz. İşte J.P. o zaman hikâyesine devam ediyor.

Dışarısı soğuk ama çok da soğuk değil. Hava biraz kapalı. Frank Martin purosunu bitirmek için dışarı çıkıyor. Kazağının düğmelerini boğazına kadar iliklemiş. Frank Martin kısa boylu ve tıknaz. Kıvırcık, kır saçları ve küçük bir kafası var. Kafası vücudunun geri kalanına göre fazla küçük. Frank Martin puroyu ağzına sokuyor ve kollarını göğsünde kavuşturarak duruyor. O puroyu ağzında evirip çeviriyor ve vadinin karşı tarafına bakıyor. Para ödülü için dövüşen bir boksör gibi, işin içyüzünü bilen biri gibi duruyor orada.

J.P. yeniden sessizleşiyor. Yani zar zor nefes alıyor.

Sigaramı kömür kovasına atıp sertçe J.P.ye bakıyorum, sandalyesinde daha da büzülüyor. J.P. yakasını kaldırıyor. Neler oluyor? Merak ediyorum. Frank Martin kavuşturduğu kollarını çözüp purosundan bir nefes alıyor. Dumanı ağzından salıyor. Sonra çenesini tepelere doğru kaldırıp şöyle diyor: "Jack London'ın eskiden bu vadinin öbür tarafında büyük bir evi vardı. Tam şurada, baktığınız şu yeşil tepenin arkasında. Ama alkol onu öldürdü. Bu size ders olsun. Hepimizden daha iyi bir adamdı. Ama şu mereti idare edemedi." Frank Martin purosundan artakalana bakıyor. Sönmüş. Kovaya atıyor. "Buradayken bir şey okumak isterseniz, onun kitabını okuyun, *Vahşetin Çağrısı*. Hangisinden söz ettiğimi anladınız mı? Bir şey okumak isterseniz, içeride var. Yarı köpek yarı kurt olan hayvan hakkında. Vaazın sonu," diyor, sonra da pantolonunu yukarı, kazağını aşağı çekiştiriyor. "Ben içeri giriyorum," diyor. "Yemekte görüşürüz."

"O etraftayken kendimi böcek gibi hissediyorum," diyor J.P. "Bana kendimi böcek gibi hissettiriyor." J.P. başını iki yana sallıyor. Sonra şöyle diyor: "Jack London. Ne isim ama! Keşke ben de kendime böyle bir isim alsaydım. Mevcut ismimin yerine."

Beni buraya ilk kez karım getirdi. O zamanlar hâlâ birlikteydik, sorunlarımızı çözmeye çalışıyorduk. Beni buraya getirdi ve bir-iki saat kaldı, Frank Martin'le özel konuştu. Sonra gitti. Ertesi sabah Frank Martin beni kenara çekip şöyle dedi: "Sana yardım edebiliriz. Eğer yardım istiyorsan ve söylediklerimizi dinleyeceksen." Ama bana yardım edip edemeyeceklerini bilmiyordum. Bir yanım yardım istiyordu. Ama bir de öbür yanım vardı.

Bu kez beni buraya getiren, kız arkadaşımdı. Benim arabamı kullanıyordu. Bir yağmur fırtınasının içinden geçirdi bizi. Yol boyunca şampanya içtik. Garaj yoluna

girerken ikimiz de sarhoştuk. Niyeti beni indirip dönmek ve yeniden eve gitmekti. Yapması gereken şeyler vardı. Yapması gereken şeylerden biri, ertesi gün işe gitmekti. Sekreterdi. Elektronik parçalar üreten bir firmadaki işi, idare ederdi. Bir de geveze bir yeniyetme oğlu vardı. Kasabada bir oda tutmasını, geceyi geçirmesini, sonra eve gitmesini istedim. Odayı tutup tutmadığını bilmiyorum. Geçen gün beni ön basamaklardan çıkarıp Frank Martin'in ofisine soktuğundan ve, "Bilin bakalım kim geldi," dediğinden beri ondan haber almadım.

Ama ona kızgın değildim. Birincisi, karımın evden ayrılmamı istemesinden sonra onun yanında kalabileceğimi söylerken başına nasıl bir iş açtığı konusunda hiçbir fikri yoktu. Onun için üzülüyordum. Onun için üzülmemin nedeni, Noel'den önceki gün smear testinin sonucunun gelmesiydi ve haberler iç açıcı değildi. Tekrar doktora gitmesi gerekecekti, hem de çok yakında. Bu türden haberler ikimizin de içmeye başlaması için yeterli nedendi. Böylece bir güzel sarhoş olduk. Noel günü hâlâ sarhoştuk. Yemek için bir restorana gitmemiz gerekiyordu; çünkü canı yemek pişirmek istemiyordu. İkimiz ve geveze yeniyetme oğlu hediyeleri açtık, sonra da kız arkadaşımın dairesinin yakınındaki et lokantasına gittik. Aç değildim. Çorba ve sıcak sandviç ekmeği aldım. Çorbayla birlikte bir şişe şarap içtim. O da biraz şarap içti. Sonra Bloody Mary'ye başladık. Sonraki birkaç gün boyunca tuzlu fıstıktan başka bir şey yemedim. Ama bolca burbon içtim. Sonra ona şöyle dedim: "Şekerim, en iyisi ben eşyalarımı toplayayım. Frank Martin'in yerine dönsem iyi olur."

Bir süre burada olmayacağını ve kendi yemeğini hazırlaması gerektiğini oğluna açıklamaya çalıştı. Ama tam biz kapıdan çıkarken, geveze velet bize haykırdı. Şöyle haykırdı: "Canınız cehenneme! Umarım bir daha geri

gelmezsiniz. Umarım kendinizi öldürürsünüz!" Bu veledi hayal edebiliyor musunuz!

Kasabadan ayrılmadan önce, onu tekel bayisinde durdurdum, şampanyayı oradan aldım. Plastik bardaklar için başka bir yerde daha durduk. Sonra büyük bir kutu kızarmış tavuk aldık. O yağmur fırtınasında, içki içerek ve müzik dinleyerek Frank Martin'in yerine doğru yola koyulduk. Arabayı o kullanıyordu. Ben radyoyla ilgileniyor ve içkileri koyuyordum. Bunu küçük bir partiye çevirmeye çalıştık. Ama üzgündük de. Kızarmış tavuk vardı; ama yemedik.

Herhalde eve sağ salim dönmüştür. Dönmeseydi duyardım bence. Ama beni aramadı, ben de onu aramadım. Belki şimdiye kadar kendisiyle ilgili bir haber almıştır. Belki de hiçbir şey duymamıştır. Belki bir hata vardı. Belki de başkasının smear'iydi. Ama arabam onda, evinde de eşyalarım var. Birbirimizi yeniden göreceğimizi biliyorum.

Burada insanı yemeğe çağırmak için eski bir çiftlik çanı çalıyorlar. J.P. ile ben sandalyelerimizden kalkıp içeri giriyoruz. Veranda çok soğuk olmaya başlıyor zaten. Konuşurken nefesimizin ağzımızdan çıktığını görebiliyoruz.

Yılbaşı sabahı karımı aramaya çalışıyorum. Cevap yok. Sorun değil. Sorun olsa bile, ne yapacağım? Telefonda son konuşmamızda, birkaç hafta önce, birbirimize bağırıp çağırdık. Ona isimler taktım. "Beyinsiz!" dedi ve telefonu ait olduğu yere koydu.

Ama şimdi onunla konuşmak istiyordum. Eşyalarımla ilgili bir şey yapılması gerekiyordu. Onun evinde de eşyalarım vardı hâlâ.

Buradaki adamlardan biri, seyahat eden bir adam. Avrupa'ya filan gidiyor. En azından söylediği bu. İş gezisi olduğunu söylüyor. İçmesini kontrol altında tuttuğunu

ve neden Frank Martin'in yerinde olduğu hakkında hiçbir fikri olmadığını da söylüyor. Ama buraya gelişini hatırlamıyor. Gülüp geçiyor hatırlamayışına. "Herkes geçici bilinç kaybı yaşayabilir," diyor. "Bu bir şey kanıtlamaz." Sarhoş değil; bize bunları söylüyor, biz de dinliyoruz. "Ciddi bir suçlama bu," diyor. "Bu tarz konuşmak iyi bir adamın geleceğe dair umutlarını yıkabilir." Söylediğine göre, viski sudan şaşmasaymış, içine buz koymasaymış, bu geçici bilinç kayıplarını hiç yaşamazmış. Bunu yapan, içkinize koydukları buzmuş. "Mısır'da kimleri tanıyorsun?" diye soruyor bana. "Orada birkaç isme ihtiyacım olabilir."

Frank Martin yılbaşı yemeğinde biftek ve fırında patates servis ediyor. İştahım yerine geliyor. Tabağımdaki her şeyi silip süpürüyorum, daha da yiyebilirim. Minik'in tabağına bir göz atıyorum. Kahretsin, elini bile sürmemiş. Bifteği olduğu gibi duruyor. Minik, eski Minik değil. Zavallıcık bu gece evde olmayı planlamıştı. Sabahlığı ve terlikleriyle televizyonun karşısına oturmayı, karısıyla el ele tutuşmayı planlamıştı. Şimdiyse gitmeye korkuyordu. Anlayabiliyorum. Bir nöbet bir başkasının habercisidir. O olaydan beri Minik kendisiyle ilgili başka ipe sapa gelmez hikâyeler anlatmadı. Sessiz kaldı ve içine kapandı. Bifteğini alıp alamayacağımı soruyorum, tabağını bana doğu itiyor.

Frank Martin pastasını göstermek için içeri girdiğinde, bazılarımız hâlâ ayakta, televizyonun etrafında oturuyor, Times Meydanı'nı seyrediyor. Pastayı dolaştırıyor ve her birimize gösteriyor. Onun yapmadığını biliyorum. Yalnızca bir pastacı pastası. Ama yine de pasta. Kocaman, beyaz bir pasta. Üstüne pembe harflerle bir şey yazılmış. Şöyle yazılmış: MUTLU YILLAR – HER GÜN ADIM ADIM.

"Aptal bir pasta istemiyorum," diyor Avrupa'ya filan giden adam. "Şampanya nerede?" diyor ve gülüyor.

Hepimiz yemekhaneye gidiyoruz. Frank Martin pastayı kesiyor. Ben J.P.nin yanında oturuyorum. J.P. iki parça yiyip kola içiyor. Ben bir parça yiyor ve sonrasını düşünerek bir parçayı da peçeteye sarıyorum.

J.P. bir sigara yakıyor –elleri titremiyor artık– ve karısının sabah, yeni yılın ilk günü geleceğini söylüyor bana.

"Bu harika," diyorum. Başımı sallıyorum. Parmağıma bulaşan şeker kaplamasını yalıyorum. "Bu iyi haber, J.P."

"Sizi tanıştırırım," diyor.

"Sabırsızlıkla bekliyorum," diyorum.

İyi geceler diliyoruz. Mutlu yıllar diliyoruz. Parmaklarımı peçeteye siliyorum. El sıkışıyoruz.

Telefonun yanına gidiyor, on sent atıyor ve karımı ödemeli arıyorum. Ama bu kez de kimse cevap vermiyor. Kız arkadaşımı aramayı düşünüyorum ve numarasını çevirdiğim sırada, aslında onunla konuşmak istemediğimi fark ediyorum. Muhtemelen evdedir, televizyonda benim seyrettiğim şeyi seyrediyordur. Her neyse, onunla konuşmak istemiyorum. Umarım iyidir. Bir sorunu varsa da bilmek istemiyorum.

Kahvaltıdan sonra, J.P. ile ben kahvelerimizi alıp verandaya çıkıyoruz. Gökyüzü berrak; ama hava kazak ve ceket giyilecek kadar soğuk.

"Çocukları getireyim mi, diye sordu bana," diyor J.P. "Çocukları evde bırakmasını söyledim. Düşünebiliyor musun? Tanrı'm, çocuklarımın buraya gelmesini istemiyorum."

Kömür kovasını kül tablası olarak kullanıyoruz. Vadinin karşı tarafına, eskiden Jack London'ın yaşadığı yere bakıyoruz. Biraz daha kahve içtiğimiz sırada, bir araba yoldan sapıp garaj yoluna giriyor.

"Bu o!" diyor J.P. Fincanını sandalyesinin yanına koyuyor. Ayağa kalkıp basamakları iniyor.

Kadının arabayı durdurup el frenini çektiğini görüyorum. J.P.nin kapıyı açtığını görüyorum. Kadının arabadan inmesini seyrediyorum ve birbirlerine sarıldıklarını görüyorum. Başımı çeviriyorum. Sonra tekrar bakıyorum. J.P. onu kolundan tutuyor ve basamakları çıkıyorlar. Bu kadın bir keresinde bir adamın burnunu kırmış. İki çocuğu var, bir sürü de derdi; ama onu kolundan tutan bu adamı seviyor. Sandalyeden kalkıyorum.

"Bu benim arkadaşım," diyor J.P. karısına. "Bu da Roxy."

Roxy elimi tutuyor. Uzun boylu, güzel bir kadın, başına örgü bere takmış. Manto, kalın bir kazak ve bol pantolon giymiş. J.P.nin onun erkek arkadaşı ve tel makasıyla ilgili anlattıklarını hatırlıyorum. Nikâh yüzüğü görmüyorum. Bir yerlerde parça parça duruyor herhalde. Elleri geniş, parmakları iri boğumlu. Mecbur kalırsa yumruk sıkabilecek bir kadın bu.

"İsmini duymuştum," diyorum. "J.P. nasıl tanıştığınızı anlattı. Bacayla ilgili bir şeyler söyledi."

"Evet, baca," diyor. "Muhtemelen sana anlatmadığı başka birçok şey vardır," diyor. "Bahse girerim her şeyi anlatmamıştır," diyor ve gülüyor. Sonra –daha fazla dayanamıyor– kolunu J.P.nin beline dolayıp onu yanağından öpüyor. Kapıya doğru ilerliyorlar. "Seninle tanıştığıma sevindim," diyor. "Baksana, sektörün en iyi temizlikçisi olduğunu söyledi mi sana?"

"Yapma, Roxy," diyor J.P. Eli kapı tokmağında.

"Bildiği her şeyi senden öğrendiğini söyledi," diyorum.

"Eh, o kadarının doğru olduğu kesin," diyor. Yeniden gülüyor. Ama başka bir şey düşünüyor gibi. J.P. kapı tokmağını çeviriyor. Roxy elini onunkinin üzerine koyuyor. "Joe, öğle yemeği için kasabaya gidemez miyiz? Seni bir yere götüremez miyim?"

J.P. öksürerek boğazını temizliyor. "Daha bir hafta

olmadı," diyor. Elini kapı tokmağından çekip parmaklarını çenesine götürüyor. "Buradan bir süre ayrılmasam hoşlarına giderdi sanırım. Burada kahve içebiliriz," diyor.

"Pekâlâ," diyor kadın. Gözleri yine bana takılıyor. "Joe'nun arkadaş edinmesine sevindim. Seninle tanıştığıma memnun oldum," diyor.

İçeri girmek üzere hareketleniyorlar. Aptalca bir şey olduğunu biliyorum ama yine de yapıyorum. "Roxy," diyorum. Kapı aralığında durup bana bakıyorlar. "Biraz şansa ihtiyacım var," diyorum. "Şaka yapmıyorum. Bir öpücük benim de işime yarayabilir."

J.P. başını eğiyor. Kapı açık olmasına rağmen, eli hâlâ kapı tokmağında. Tokmağı sağa sola çeviriyor. Ama ben kadına bakmaya devam ediyorum. Roxy sırıtıyor. "Ben artık baca temizleyicisi değilim," diyor. "Yıllardır değilim. Joe sana bunu anlatmadı mı? Ama elbette, seni öperim tabii."

Yanıma geliyor. Beni omuzlarımdan tutuyor –ki ben iriyarı bir adamım– ve dudaklarıma bir öpücük konduruyor. "Nasıl?" diyor.

"Güzel," diyorum.

"Önemli değil," diyor. Hâlâ omuzlarımdan tutuyor beni. Gözlerimin ta içine bakıyor. "İyi şanslar," diyor, sonra da beni bırakıyor.

"Sonra görüşürüz, ahbap," diyor J.P. Kapıyı sonuna kadar açıyor ve içeri giriyorlar.

Ön basamaklara oturup bir sigara yakıyorum. Elimin hareketlerini seyrediyorum, sonra kibriti söndürüyorum. Titreme geliyor. Bu sabah başladı. Bu sabah bir şey içmek istedim. Moral bozucu; ama J.P.ye bu konuda bir şey söylemedim. Aklımı başka bir şeye vermeye çalışıyorum.

Baca temizleyicilerini düşünüyorum –J.P.den duyduğum onca şeyi– o sırada her nedense, bir zamanlar karımla benim yaşadığımız bir evi düşünmeye başlıyorum.

O evin bacası yoktu, o yüzden neden şimdi onu hatırladığımı bilmiyorum. Ama evi hatırlıyorum; biz orada kalmaya başlayalı daha birkaç hafta olmuştu ki, bir sabah dışarıda bir ses duydum. Pazar sabahıydı ve yatak odası hâlâ karanlıktı. Ama yatak odası penceresinden içeriye soluk bir ışık vuruyordu. Kulak kabarttım. Evin yan tarafına bir şeyin sürttüğünü duyabiliyordum. Yataktan fırlayıp bakmaya gittim.

"Tanrı'm!" diyor karım, yatakta doğrulup oturuyor ve saçını silkerek yüzünden çekiyor. Sonra gülmeye başlıyor. "Mr. Venturini bu," diyor. "Sana söylemeyi unuttum. Bugün evi boyamaya geleceğini söylemişti. Erkenden. Hava ısınmadan önce. Unuttum gitti," diyor ve gülüyor. "Yatağa dön, tatlım. Gelen odur."

"Bir dakika," diyorum.

Perdeyi çekip açıyorum. Dışarıda, beyaz tulumlu yaşlı bir adam portatif merdiveninin yanında duruyor. Güneş dağların tepesinden doğmak üzere. Yaşlı adamla birbirimizi süzüyoruz. Tamam, bu tulumlu yaşlı adam, ev sahibi. Ama tulumu ona büyük gelmiş. Tıraş olması da gerek. Kel kafasını örtmek için beyzbol kasketi takmış. Kahretsin, amma tuhaf bir ihtiyar, diye düşünüyorum. Ve onun yerinde olmadığım için bir mutluluk dalgası kaplıyor içimi; ben olduğum için, karımla beraber bu yatak odasında olduğum için.

Başparmağını güneşe doğru sallıyor. Alnını siliyormuş gibi yapıyor. Çok da zamanı olmadığını belli ediyor bana. İhtiyar dangalak sırıtıyor. Çıplak olduğumu o zaman fark ediyorum. Başımı eğip kendime bakıyorum. Yeniden ona bakıp omuz silkiyorum. Ne bekliyordu?

Karım gülüyor. "Hadi ama," diyor. "Yatağa dön. Hemen şimdi. Şu an. Yatağa gel."

Perdeyi bırakıyorum. Ama pencerede durmaya devam ediyorum. İhtiyarın, "Haydi, evlat, yatağa dön. An-

lıyorum," der gibi kendi kendine başını salladığını görebiliyorum. Kasketinin siperliğini çekiştiriyor. Sonra işe koyuluyor. Kovasını yerden alıyor. Portatif merdivene tırmanmaya başlıyor.

Arkamdaki basamağa yaslanıp bacak bacak üstüne atıyorum. Belki akşama doğru yeniden karımı aramayı denerim. Sonra da kız arkadaşımı arayıp ne olduğunu öğrenirim. Ama o geveze veledin telefona çıkmasını istemiyorum. Eğer ararsam, evde değilken her ne yapıyorsa dışarıda bir yerlerde onu yapıyor olur umarım. Hiç Jack London kitabı okuyup okumadığımı hatırlamaya çalışıyorum. Hatırlayamıyorum. Ama lisede bir öyküsünü okumuştum. "Ateş Yakmak"tı adı. Yukon'da bir adam donmaktadır. Bir düşünün; eğer ateş yakamazsa, gerçekten donarak ölecektir. Ateş sayesinde, çoraplarıyla giysilerini kurutabilecek ve ısınabilecektir.

Ateşi yakar; ama sonra ateşe bir şey olur. Bir daldaki kar olduğu gibi üzerine düşer. Ateş söner. Bu arada, hava gittikçe soğumaktadır. Gece çökmektedir.

Cebimden biraz bozukluk çıkarıyorum. Önce karımı deneyeceğim. Eğer cevap verirse yeni yılını kutlayacağım. Hepsi bu. İş konusunu açmayacağım. Sesimi yükseltmeyeceğim. Zorluk çıkarsa bile. Nereden aradığımı soracak, ben de ona söylemek zorunda kalacağım. Yeni yıl kararlarıyla ilgili bir şey söylemeyeceğim. Bu konuda şaka yapmak mümkün değil. Onunla konuştuktan sonra kız arkadaşımı arayacağım. Belki önce onu ararım. Veledin telefona çıkmamasını ummaktan başka çarem yok. "Merhaba şekerim," diyeceğim, kız arkadaşım telefonu açtığında. "Benim."

TREN[1]

John Cheever için

Kadının adı Miss Dent'ti ve o akşamın ilk saatlerinde bir adama silah doğrultmuştu. Onu toprağa çöktürmüş ve canını bağışlaması için yalvartmıştı. Adamın gözlerine yaşlar dolarken ve parmakları yaprakları karıştırırken, kadın tabancayı üzerine nişan aldı ve ona, onunla ilgili şeyler anlattı. İnsanların duygularını çiğneyip geçemeyeceğini anlamasını sağlamaya çalıştı. "Kıpırdama!" demişti, oysa adam sadece parmaklarıyla toprağı eşeliyor ve korkudan bacaklarını biraz hareket ettiriyordu. Kadın konuşmayı bitirdiğinde, aklına gelebilecek her şeyi ona söylediğinde, ayağını onun başının arkasına dayadı ve yüzünü toprağın içine itti. Sonra tabancayı çantasına koydu ve yürüyerek tren istasyonuna döndü.

Issız bekleme salonunda bir banka oturup çantasını kucağına koydu. Bilet gişesi kapalıydı; etrafta kimsecikler yoktu. İstasyonun dışındaki otopark bile boştu. Gözleri büyük duvar saatine ilişti. Adamı ve istediğini aldık-

1. Bu öykü, John Cheever'ın *Yüzücü* adlı derlemesindeki "Beş Kırk Sekiz" öyküsünün devamı niteliğindedir. (Y.N.)

tan sonra kendisine nasıl davrandığını daha fazla düşünmek istemiyordu. Ama dizlerinin üzerine çökerken burnundan çıkardığı sesi uzun bir süre hatırlayacağını biliyordu. Nefes aldı, gözlerini kapadı ve bir trenin sesine kulak kabarttı.

Bekleme salonunun kapısı açıldı. Miss Dent'in o tarafa baktığı sırada iki kişi içeri girdi. Bir tanesi, beyaz saçlı ve beyaz ipek kravatlı yaşlı bir adamdı; öteki, gözlerine far, dudaklarına ruj sürmüş ve pembe renkli bir triko elbise giymiş orta yaşlı bir kadındı. Akşam havası serinlemişti ama ikisinin de üzerinde palto yoktu, yaşlı adamın ayakkabıları da yoktu. Kapı aralığında durdular, bekleme salonunda birini bulduklarına şaşırdıkları belliydi. Miss Dent'in varlığı onları hayal kırıklığına uğratmamış gibi davranmaya çalıştılar. Kadın, yaşlı adama bir şeyler söyledi ama Miss Dent, kadının söylediklerini anlayamadı. Çift, salonda ilerledi. Endişeli bir hava yayıyorlarmış gibi geldi Miss Dent'e, sanki az önce bir yerden telaşla ayrılmışlar ve henüz bu konuda konuşma fırsatı bulamamışlardı. Çok içmiş olabileceklerini de düşündü Miss Dent. Kadın ve beyaz saçlı yaşlı adam, içinde bulundukları durum ve bundan sonra ne yapacakları hakkında onlara bir şeyler söyleyebilirmiş gibi saate baktılar.

Miss Dent de bakışlarını saate çevirdi. Bekleme salonunda trenlerin varış ve kalkış saatlerini bildiren hiçbir şey yoktu. Ama uzunca bir süre beklemeye hazırlıklıydı. Yeterince beklerse, bir trenin geleceğini, o trene binebileceğini ve onun kendisini buradan götüreceğini biliyordu.

"İyi akşamlar," dedi yaşlı adam Miss Dent'e. Onun bunu, normal bir yaz gecesiymiş ve ayağında ayakkabılar, sırtında smokin olan önemli bir ihtiyarmış gibi söylediğini düşündü Miss Dent.

"İyi akşamlar," dedi Miss Dent.

Triko elbiseli kadın, bekleme salonunda onu bulmak-

tan memnun olmadığını Miss Dent'e anlatmak için tasarlanmış bir şekilde baktı ona.

Yaşlı adamla kadın salonun öbür tarafına, tam Miss Dent'in karşısındaki banka oturdular. Miss Dent, yaşlı adamın pantolonunun dizlerini şöyle bir çekiştirmesini, sonra da bacak bacak üstüne atıp çoraplı ayağını sallamaya başlamasını izledi. Adam gömlek cebinden bir paket sigara ve bir ağızlık çıkardı. Sigarayı ağızlığa taktı ve elini gömlek cebine götürdü. Sonra pantolon ceplerine uzandı.

"Çakmağım yok," dedi kadına.

"Ben sigara içmem," dedi kadın. "Benim hakkımda bir şey bilseydin, bu kadarını bilirdin. Gerçekten sigara içmen gerekiyorsa, *onda* kibrit olabilir." Kadın çenesini kaldırdı ve sertçe Miss Dent'e baktı.

Ama Miss Dent başını iki yana salladı. Çantasını kendine çekti. Dizlerini birleştirdi, parmakları çantaya yapıştı.

"Üstüne üstlük, kibrit de yok," dedi beyaz saçlı yaşlı adam. Ceplerini bir daha yokladı. Sonra iç çekti ve sigarayı ağızlıktan çıkardı. Sigarayı pakete geri soktu. Sigaraları ve ağızlığı gömlek cebine koydu.

Kadın, Miss Dent'in anlamadığı bir dilde konuşmaya başladı. İtalyanca olabileceğini düşündü Miss Dent; çünkü seri sözcükler Sophia Loren'in bir filmde kullandığını duyduğu sözcüklere benziyordu.

Yaşlı adam başını iki yana salladı. "Seni takip edemiyorum, anlasana. Benim için fazla hızlısın. Yavaşlaman gerek. İngilizce konuşman gerek. Seni takip edemiyorum," dedi.

Miss Dent çantayı kavrayan parmaklarını gevşetti ve onu kucağından alıp bankta yanında bir yere koydu. Çantanın tokasına gözlerini dikip baktı. Ne yapması gerektiğinden emin değildi. Küçük bir bekleme salonuydu ve birdenbire ayağa kalkıp başka bir yere oturmaktan nefret ederdi. Bakışları saate gitti.

"O kaçık sürüsünü aklım almıyor," dedi kadın. "Muazzam! Kelimeler kifayetsiz kalır. Tanrı'm!" Kadın bunu söyledi ve başını iki yana salladı. Bitkin düşmüş gibi banka yığıldı. Bakışlarını kaldırdı ve tavana şöyle bir baktı.

Yaşlı adam ipek kravatı parmaklarının arasına aldı ve kumaşı amaçsızca ileri geri ovalamaya başladı. Gömleğinin bir düğmesini açıp kravatı içine tıktı. Kadın konuşmaya devam ederken, o başka bir şey düşünüyor gibiydi.

"O kıza üzülüyorum ben," dedi kadın. "Zavallıcık, şapşallar ve yılanlarla dolu bir evde tek başına. Benim üzüldüğüm o. Bedelini ödeyecek olan da o! Geri kalanların hiçbiri değil. Hele Kaptan Nick dedikleri o geri zekâlı hiç değil! Hiçbir şeyden sorumlu değil. O değil," dedi kadın.

Yaşlı adam bakışlarını kaldırdı ve bekleme odasında etrafına baktı. Bir süre Miss Dent'i süzdü.

Miss Dent onun omzunun yanından, pencereden baktı. Uzun elektrik direğini, boş otoparkta yansıyan ışığını görebiliyordu. Ellerini kavuşturarak kucağında tuttu ve kendi işine bakmaya çalıştı. Ama bu insanların söylediklerini dinlemekten kendini alamıyordu.

"Sana şu kadarını söyleyebilirim," dedi kadın. "Endişelerim kızı kapsıyor. O sürünün geri kalanı kimin umurunda? Varsa yoksa *café au lait*[1] ve sigara, kıymetli İsviçre çikolataları ve o kahrolası papağanlar. Başka hiçbir şeyin onlar için önemi yok," dedi kadın. "Neyi umursadıkları var? O tayfayı bir daha hiç görmesem yeridir. Beni anlıyor musun?"

"Tabii, anlıyorum," dedi yaşlı adam. "Elbette." Ayaklarını yere bastı, sonra da öbür bacağını dizinin üzerine kaldırdı. "Ama şimdi buna sinirlenme," dedi.

1. (Fr.) Sütlü kahve. (Ç.N.)

"'Sinirlenme,' diyor. Neden aynada kendine bakmıyorsun?" dedi kadın.

"Benim için endişelenme,"dedi yaşlı adam. "Başıma daha kötü şeyler geldiği de oldu ve hâlâ buradayım." Usulca güldü ve başını iki yana salladı. "Benim için endişelenme."

"Senin için endişelenmeden nasıl durayım?" dedi kadın. "Başka kim senin için endişelenecek? Şu çantalı kadın mı senin için endişelenecek?" dedi, Miss Dent'e ters ters bakmaya yetecek kadar durdu. "Ciddiyim, *amico mio.*[1] Kendine bir bak! Tanrı'm, aklımda zaten bu kadar çok şey olmasaydı, şuracıkta sinir krizi geçirebilirdim. Ben endişelenmezsem başka kim senin için endişelenir, söyle bana? Ciddi bir soru soruyorum. Çok biliyorsun ya," dedi kadın, "cevap ver bakalım."

Beyaz saçlı yaşlı adam ayağa kalktı, sonra yine oturdu. "Benim için endişelenme," dedi. "Başkası için endişelen. Endişelenmek istiyorsan, kız ve Kaptan Nick için endişelen. Sen başka bir odadayken Nick dedi ki: 'Ciddi değilim ama onu seviyorum.' Aynen böyle söyledi."

"Böyle bir şey olacağını biliyordum!" diye bağırdı kadın. Parmaklarını kapadı ve ellerini şakaklarına götürdü. "Bana böyle bir şey söyleyeceğini biliyordum! Ama şaşırmadım da. Hayır, şaşırmadım. Can çıkar, huy çıkmaz. Doğru söze ne denir? Yaşa ve öğren. Ama ne zaman uyanacaksın, yaşlı aptal? Bana cevap ver," dedi ona. "Önce gözlerinin arasına kalasla vurmak gereken katır gibi misin? O *Dio mio!*[2] Neden gidip aynada kendine bakmıyorsun?" dedi kadın. "Hazır gitmişken uzun uzun bak."

Yaşlı adam banktan kalkıp sebilin yanına gitti. Bir

1. (İt.) Dostum. (Ç.N.)
2. (İt.) Ah, Tanrı'm! (Ç.N.)

elini arkasına koydu, kolu çevirdi ve içmek için eğildi. Sonra doğruldu ve elinin tersiyle çenesini sildi. İki elini de arkasına koydu ve bir gezinti yolundaymış gibi bekleme salonunda dolaşmaya başladı.

Ama Miss Dent onun gözlerinin yeri, boş bankları, kül tablalarını taradığını görebiliyordu. Kibrit aradığını anladı ve yanında kibrit olmadığına üzüldü.

Kadın yaşlı adamın ilerleyişini takip etmek için dönmüştü. Sesini yükseltip şöyle dedi: "Kentucky Fried Chicken, Kuzey Kutbu'nda! Albay Sanders[1] parka ve bot giymiş. Bu her şeyi mahvetti! Bardağı taşırdı!"

Yaşlı adam cevap vermedi. Salonu turlamaya devam etti ve ön pencerede durdu. Elleri arkasında, pencerenin yanında durup boş otoparka baktı.

Kadın, Miss Dent'e döndü. Elbisesinin kolunun altındaki kumaşı çekiştirdi. "Bir dahaki sefere Point Barrow, Alaska ve yerli Amerikan Eskimoları hakkında ev filmleri seyretmek istiyorum, onları isteyeceğim. Tanrı'm, gülünç denecek kadar saçmaydı! Bazıları her çareye başvurur. Bazıları can sıkıntısından düşmanını öldürmeye kalkar. Ama orada olmalıydın." Kadın, "aksini iddia edemezsin" diye meydan okurcasına Miss Dent'e öfkeyle baktı.

Miss Dent çantayı alıp kucağına koydu. Saate baktı, çok yavaş ilerliyor gibiydi, eğer ilerliyorsa tabii.

"Pek konuşmuyorsun," dedi kadın Miss Dent'e. "Ama bahse girerim biri seni konuşturursa bir sürü şey söyleyebilirsin. Değil mi? Ama kurnazın tekisin. Başkaları dur durak bilmeden konuşurken, sen o küçücük ağzını büzüp oturuyorsun. Haksız mıyım? Yavaş at. Adın bu mu?" diye sordu kadın. "Sana ne diyorlar?"

1. Kentucky Fried Chicken'ın kurucusu Harland David Sanders. (Ç.N.)

"Miss Dent. Ama ben sizi tanımıyorum," dedi Miss Dent.

"Ben de seni tanımıyorum!" dedi kadın. "Seni tanımıyorum, tanımak da istemiyorum. Orada otur ve istediğini düşün. Hiçbir şeyi değiştirmez. Ama ben ne düşündüğümü biliyorum ve bunun berbat bir şey olduğunu düşünüyorum!"

Yaşlı adam pencere kenarındaki yerinden ayrılıp dışarı çıktı. Bir dakika sonra geri geldiğinde, ağızlığında sigara yanıyordu ve morali düzelmiş gibiydi. Omuzları geride, çenesi ilerideydi. Kadının yanına oturdu.

"Kibrit buldum," dedi. "Kaldırımın kenarında bir kutu kibrit vardı. Birisi düşürmüş olmalı."

"Aslında şanslısın," dedi kadın. "Bu da senin durumunda bir artı. Başka kimse bilmese de, ben senin hakkında bunu hep biliyordum. Şans önemlidir." Kadın, Miss Dent'e bir göz atıp şöyle dedi: "Küçükhanım, bahse girerim bu hayatta deneme ve yanılmadan yana payını almışsındır. Aldığını biliyorum. Yüzündeki ifade böyle söylüyor. Ama bu konuda konuşmayacaksın. Öyle olsun, konuşma. Biz konuşalım. Ama yaşlanacaksın. O zaman konuşacak bir şeyin olacak. Benim yaşıma gelene kadar bekle. Ya da onun yaşına," dedi kadın ve başparmağını yaşlı adama salladı. "Tanrı korusun. Ama senin de başına gelecek. Hazır olduğunda, gelecek. Bulmaya çalışmana da gerek kalmayacak. O seni bulacak."

Miss Dent çantasıyla birlikte banktan kalkıp sebile gitti. Sebilden su içti ve dönüp onlara baktı. Yaşlı adam sigarasını bitirmişti. Sigaradan artakalanı ağızlıktan alıp bankın altına attı. Ağızlığı avucuna vurdu, ağza değen yerine üfledi ve ağızlığı gömlek cebine geri koydu. Şimdi o da dikkatini Miss Dent'e verdi. Gözlerini ona dikti ve kadınla beraber bekledi. Miss Dent konuşmak üzere kendini topladı. Nereden başlayacağından emin değildi

ama çantasında silah olduğunu söyleyerek başlayabileceğini düşündü. O gecenin ilk saatlerinde bir adamı öldürmesine ramak kaldığını bile söyleyebilirdi.

Ama o anda treni duydular. Önce düdüğü duyuldu, sonra bir çınlama, bir alarm çanı, hemzemin geçit bariyerleri aşağı indi. Kadın ve beyaz saçlı yaşlı adam banktan kalkıp kapıya ilerlediler. Yaşlı adam yanındakine kapıyı açtı, sonra da gülümsedi ve önünden gitmesi için Miss Dent'e parmaklarıyla küçük bir hareket yaptı. Miss Dent çantayı bluzunun önüne bastırdı ve dışarı çıkan yaşlı kadını takip etti.

Tren, düdüğünü bir kez daha öttürerek yavaşladı, sonra da istasyonun önünde durdu. Lokomotifin makinist mahallindeki ışık, ray üzerinde bir ileri bir geri gitti. Bu küçük treni oluşturan iki vagon iyi ışıklandırılmıştı, dolayısıyla trenin neredeyse boş olduğunu görmek perondaki üç kişi için kolay oldu. Ama bu onları şaşırtmadı. Bu saatte, trende herhangi birini gördüklerine bile şaşırdılar.

Vagonlardaki tek tük yolcular camdan dışarı baktı ve gecenin bu saatinde bir trene binmeye hazırlanan bu insanları peronda bulmanın tuhaf olduğunu düşündüler. Hangi iş onları dışarı çıkarmış olabilirdi? İnsanların yatmayı düşünmeleri gereken saatti bu. İstasyonun arkasındaki tepelerde bulunan evlerin mutfakları temiz ve düzenliydi; bulaşık makineleri bir devir çalışmayı tamamlamıştı, her şey yerli yerindeydi. Çocukların yatak odalarında gece lambaları yanıyordu. Birkaç yeniyetme kız hâlâ roman okuyor olabilirdi, okurken parmakları bir tutam saçı kıvırıyordu. Ama televizyonlar artık kapanıyordu. Karıkocalar gece için kendi hazırlıklarını yapıyorlardı. Tek başlarına iki vagonda oturan yarım düzine kadar yolcu camdan baktı ve perondaki üç kişiyi merak etti.

Üzerinde pembe renkli bir triko elbise olan, ağır mak-

yaşlı, orta yaşlı bir kadının basamakları çıkıp trene girdiğini gördüler. Arkasından, yazlık bir bluz ve etek giymiş, çantasına sıkı sıkı sarılmış genççe bir kadın geldi. Yavaş hareket eden ve vakur bir hali tavrı olan yaşlı bir adam trene kadar onları takip etti. Yaşlı adamın beyaz saçları ve beyaz bir ipek kravatı vardı; ama ayakkabıları yoktu. Yolcular, doğal olarak, trene binen üç kişinin birlikte olduğunu sandılar; o gece bu insanların her ne işi vardıysa, mutlu sona ulaşmadığından da emin oldular. Ama yolcular hayatlarında bundan daha değişik şeyler görmüşlerdi. Gayet iyi bildikleri gibi, dünya çeşit çeşit işle doludur. Bu, belki de, olabileceği kadar kötü değildi. Bu nedenle, koridorda ilerleyip yerlerini alan bu üçlüye –kadın ve beyaz saçlı yaşlı adam yan yana, çantalı genç kadın birkaç koltuk arkalarında– daha fazla kafa yormadılar. Onun yerine, yolcular istasyona baktılar ve kendi işlerini, tren istasyonda durmadan önce onları meşgul eden şeyleri düşünmeye geri döndüler.

Kondüktör raya baktı. Sonra, trenin geldiği yöne bir göz attı. Kolunu kaldırdı ve feneriyle makiniste sinyal verdi. Makinistin beklediği de buydu. Bir düğmeyi çevirdi ve bir kolu aşağı bastırdı. Tren ilerlemeye başladı. Önce yavaş gitti ama sonra hızlanmaya başladı. Giderek hızlanıp bir kez daha karanlık kırlardan geçti, ışıl ışıl vagonları yol yatağına ışıklar saçıyordu.

ATEŞ

Carlyle zor durumdaydı. Haziran başında karısı onu terk ettiğinden beri, bütün yaz zor durumda kalmıştı. Ama kısa bir süre öncesine, lisedeki derslerine başlamadan birkaç gün öncesine kadar, Carlyle'ın bakıcıya ihtiyacı olmamıştı. Bakıcı o olmuştu. Her gün, her gece çocuklara bakmıştı. Annelerinin uzun bir geziye çıktığını söylemişti onlara.

Temasa geçtiği ilk bakıcı Debbie, on dokuz yaşında şişman bir kızdı, Carlyle'a kalabalık bir aileden geldiğini söyledi. Dediğine göre, çocuklar onu severmiş. Referans olarak birkaç isim verdi. Kurşunkalemle bir parça not defteri kâğıdına yazdı. Carlyle isimleri aldı, kâğıt parçasını katlayıp gömlek cebine soktu. Ertesi gün toplantıları olduğunu söyledi. Ertesi sabah işe başlayabileceğini söyledi. Kız, "Tamam," dedi.

Carlyle hayatının yeni bir döneme girmekte olduğunu anladı. Hâlâ karneleri yazdığı sırada Eileen onu terk etmişti. Kendine yeni bir hayat kurmak üzere Güney Kaliforniya'ya gideceğini söylemişti. Carlyle'ın lisedeki meslektaşlarından biri olan Richard Hoopes'la birlikte gitmişti. Hoopes tiyatro öğretmeni ve cam üfleme eğitmeniydi, belli ki notlarını zamanında teslim etmiş, eşyalarını toplamış ve Eileen'le birlikte kasabayı alelace-

le terk etmişti. Şimdi, uzun ve acılı yazı neredeyse arkasında bırakırken ve dersleri yeniden başlamak üzereyken, Carlyle nihayet dikkatini çocuk bakıcısı bulma konusuna vermişti. İlk çabaları başarılı olmamıştı. Çaresizce birini –herhangi birini– ararken, Debbie'yi işe aldı.

Başlangıçta, bu kızın ortaya çıkıp da ihtiyacını karşılamasına minnettar kalmıştı. Sanki bir akrabaymış gibi evi ve çocukları ona emanet etmişti. Yani tek suçlu kendisi, kendi dikkatsizliğiydi; o ilk hafta bir gün okuldan eve erken geldiğinde ve garaj yoluna girip de dikiz aynasında iri bir çift kumaş zar asılı olan bir arabanın yanına yanaştığında, buna ikna olmuştu. Çocuklarını ön bahçede gördüğüne şaşırmıştı, üstleri başları pislik içindeydi, ellerini ısırıp koparacak kadar büyük bir köpekle oynuyorlardı. Oğlu Keith hıçkırıyordu ve ağlamıştı. Kızı Sarah onun arabadan indiğini görünce ağlamaya başladı. Çimenlerde oturuyorlardı, köpek de ellerini ve yüzlerini yalıyordu. Köpek ona hırladı, Carlyle çocuklarına yönelince de biraz uzaklaştı. Carlyle, Keith'i yerden aldı, sonra da Sarah'yı aldı. İki kolunun altında da birer çocuk, sokak kapısına yöneldi. Evin içinde, gramofonun sesi o kadar açılmıştı ki ön pencereler zangırdıyordu.

Oturma odasında, üç yeniyetme oğlan sehpanın etrafında oturdukları yerden ayağa fırladılar. Sehpanın üstünde bira şişeleri duruyor, kül tablasında sigaralar yanıyordu. Müzik setinden Rod Stewart haykırıyordu. Kanepede, şişman kız Debbie başka bir yeniyetme oğlanla birlikte oturuyordu. Carlyle oturma odasına girince, gözlerine inanamayarak ona aptal aptal baktı. Şişman kızın bluzunun düğmeleri açıktı. Bacaklarını altına toplamıştı ve sigara içiyordu. Oturma odası duman ve müzikle doluydu. Şişman kızla arkadaşı telaşla kanepeden kalktılar.

"Mr. Carlyle, durun bir dakika," dedi Debbie. "Açıklayabilirim."

"Açıklama," dedi Carlyle. "Defolun gidin buradan. Hepiniz. Ben sizi dışarı atmadan." Çocukları daha da sıkı tuttu.

"Bana dört günlük borcunuz var," dedi şişman kız, bluzunun düğmelerini iliklemeye çalışırken. Sigara hâlâ parmaklarının arasındaydı. Düğmeleri iliklemeye çalışırken sigaradan küller düşüyordu. "Bugünü unutun. Bugün için borcunuz yok. Mr. Carlyle, göründüğü gibi değil. Şu plağı dinlemek için uğradılar."

"Anlıyorum, Debbie," dedi. Çocukları halının üstüne bıraktı. Ama bacaklarına yapıştılar ve oturma odasındaki insanları seyrettiler. Debbie onlara baktı ve daha önce onları hiç görmemiş gibi başını yavaşça iki yana salladı. "Allah kahretsin, defolun!" dedi Carlyle. "Hemen. Yaylanın. Hepiniz."

Gidip sokak kapısını açtı. Oğlanlar hiç aceleleri yokmuş gibi davranıyorlardı. Biralarını alıp yavaşça kapıya doğru hareketlendiler. Rod Stewart plağı hâlâ çalıyordu. İçlerinden biri, "Bu benim plağım," dedi.

"Al," dedi Carlyle. Oğlana doğru bir adım attı, sonra da durdu.

"Bana dokunma, tamam mı? Bana dokunma," dedi oğlan. Gramofonun yanına gitti, kolu kaldırdı, geriye savurdu ve tabla hâlâ dönerken plağını çıkarıp aldı.

Carlyle'ın elleri titriyordu. "O araba bir dakika, tam bir dakika içinde garaj yolundan çıkmazsa polis çağırıyorum." Öfkeden midesi bulanıyor, başı dönüyordu. Gözlerinin önünde dans eden noktalar gördü, gerçekten gördü.

"Hey, bak, gidiyoruz, tamam mı? Gidiyoruz," dedi oğlan.

Sırayla evden çıktılar. Dışarıda, şişman kız şöyle bir sendeledi. Arabaya doğru ilerlerken zikzaklar çizdi. Carlyle onun durduğunu ve ellerini yüzüne götürdüğünü gördü. Garaj yolunda bir an böyle durdu. Sonra oğlan-

lardan biri onu arkasından itti ve adını söyledi. Kız ellerini indirdi ve arabanın arka koltuğuna bindi.

"Baba size temiz elbiseler giydirecek," dedi Carlyle çocuklarına, sesinin titrememesine gayret ederek. "Size banyo yaptırıp temiz elbiseler giydireceğim. Sonra çıkıp pizza yiyeceğiz. Pizzaya ne dersiniz?"

"Debbie nerede?" diye sordu Sarah ona.

"Gitti," dedi Carlyle.

O akşam, çocukları yatırdıktan sonra Carol'ı aradı; son bir aydır görüştüğü, okuldan bir kadın. Bakıcısıyla olanları anlattı.

"Çocuklarım o koca köpekle bahçedeydi," dedi. "Köpek kurt kadardı. Çocuk bakıcısı bir sürü serseri erkek arkadaşıyla birlikte evdeydi. Rod Stewart'ı sonuna kadar açmışlardı ve çocuklarım dışarıda o yabancı köpekle oynarken, onlar içeride kafayı çekiyorlardı." Parmaklarını şakaklarına götürdü ve konuşurken orada tuttu.

"Tanrı'm," dedi Carol. "Zavallı sevgilim, çok üzüldüm." Sesi belli belirsiz geliyordu. Telefonla konuşurken âdeti olduğu üzere, ahizeyi çenesine kaydırdığını gözünde canlandırdı Carlyle. Daha önce bunu yaptığını görmüştü. Hafiften sinir bozucu bulduğu bir âdetti. Kadın, yanına gelmesini isteyip istemediğini sordu. Gelirdi. Bunu yapmasının iyi olacağını düşündü. Kendi bakıcısını ararda. Sonra da onun yanına gelirdi. İstiyordu. Şefkate ihtiyacı olduğunu söylemekten korkmamalıydı Carlyle. Carol, Carlyle'ın sanat dersleri verdiği lisenin müdürünün ofisindeki sekreterlerden biriydi. Boşanmıştı ve bir çocuğu vardı; babasının, otomobiline ithafen Dodge adını verdiği, on yaşında nevrotik bir çocuk.

"Yok, gerekmez," dedi Carlyle. "Ama teşekkürler. *Teşekkürler*, Carol. Çocuklar yattı; ama sanırım bu gece arkadaş çağırmam biraz tuhaf kaçar, anlarsın ya."

Kadın yeniden teklif etmedi. "Sevgilim, olanlara üzüldüm. Ama bu gece yalnız olmak istemeni anlıyorum. Buna saygı duyuyorum. Yarın okulda görüşürüz."

Carlyle, kadının onun başka bir şey söylemesini beklediğini duyabiliyordu. "Bir haftadan az sürede iki çocuk bakıcısı," dedi. "Kafayı yiyeceğim."

"Tatlım, moralini bozmasına izin verme," dedi kadın. "Bir şey çıkacak. Bu hafta sonu birini bulmana yardım edeceğim. Her şey düzelecek, göreceksin."

"Sana ihtiyacım olduğunda yanımda olduğun için tekrar teşekkürler," dedi Carlyle. "Sen bir tanesin, biliyorsun."

"İyi geceler Carlyle," dedi Carol.

Carlyle telefonu kapadıktan sonra, az önce söylediklerinin yerine keşke başka bir şey söyleseydi, diye düşündü. Hayatında daha önce hiç böyle konuşmamıştı. Bir aşk macerası yaşamıyorlardı, ilişkileri böyle adlandırmazdı; ama ondan hoşlanıyordu. Kadın onun zor bir dönemden geçtiğini biliyordu ve taleplerde bulunmuyordu.

Eileen Kaliforniya'ya gittikten sonra, Carlyle ilk ay boyunca uyumak dışındaki her ânını çocuklarıyla geçirmişti. Buna, onun gidişinin yarattığı şokun neden olduğunu tahmin ediyordu; ama çocukları gözünün önünden ayırmak istemiyordu. Başka kadınlarla görüşmek kesinlikle ilgisini çekmemişti, bir süre de hiç çekmeyeceğini düşündü. Yas tutar gibiydi. Günleri ve geceleri çocuklarının yanında geçiyordu. Onlara yemek pişiriyor –kendisinin iştahı yoktu– giysilerini yıkayıp ütülüyor, onları arabayla kırlara götürüyordu; orada çiçek topluyor ve yağlı kâğıda sarılmış sandviçler yiyorlardı. Onları süpermarkete götürüyor ve istediklerini almalarına izin veriyordu. Birkaç günde bir parka, kütüphaneye ya da hayvanat bahçesine gidiyorlardı. Ördekleri besleyebilmek için hayvanat bahçesine bayat ekmek götürüyorlardı.

Carlyle geceleri, onları yatırmadan önce onlara kitap okuyordu; Ezop, Hans Christian Andersen, Grimm Kardeşler.

"Annem ne zaman dönecek?" diye sorardı bir tanesi masalın ortasında.

"Yakında," derdi. "Bugünlerde. Şimdi şunu dinleyin." Sonra masalı sonuna kadar okur, onları öper ve ışığı söndürürdü.

Onlar uyurken, elinde bir kadehle evinin odalarını dolaşmışlığı, kendine bunu söylemişliği vardı, evet, er ya da geç Eileen dönecekti. Bir an sonra, "Bir daha yüzünü görmek istemiyorum. Seni asla affetmeyeceğim, kaçık orospu," derdi. Ardından, bir dakika sonra: "Geri dön sevgilim, lütfen. Seni seviyorum ve sana ihtiyacım var. Çocukların da sana ihtiyacı var." O yaz bazı geceler televizyonun karşısında uyuyakaldı, uyandığında televizyon hâlâ çalışıyordu ve ekran karlıydı. Uzun bir süre kadınlarla görüşmeyeceğini düşündüğü dönemdi bu, bir daha hiç görüşürse tabii. Geceleri, yanında, kanepenin üstünde açılmamış bir kitap ya da dergiyle televizyonun karşısında otururken sık sık Eileen'i düşünüyordu. Düşündüğünde de, tatlı gülüşünü ya da boynunun tutulduğundan yakınırsa orayı ovan elini hatırlıyordu. Böyle zamanlarda ağlayabileceğini sanıyordu. Böyle şeylerin başkalarının başına geldiğini duyarsın, diye düşünüyordu.

Debbie olayından kısa bir süre önce, şok ve üzüntü biraz geçtiğinde, bir işçi bulma servisini arayıp içinde bulunduğu zor durumdan ve ihtiyaçlarından söz etmişti. Birisi bilgileri kaydetti ve ona geri döneceklerini söyledi. Hem ev işi hem de çocuk bakıcılığı yapmak isteyen çok kişi olmadığını söyledi; ama birini bulacaklardı. Birkaç gün önce toplantılar ve kayıt için liseye gitmesi gerekti, servisi yeniden aradı ve ertesi sabah ilk iş evine birinin geleceği söylendi.

O kişi, küllü kolları ve eskimiş ayakkabılarıyla otuz beş yaşında bir kadındı. Carlyle'la el sıkıştı ve çocuklar hakkında tek soru sormadan onun konuşmasını dinledi; isimlerini bile sormadı. Carlyle onu evin arka tarafına, çocukların oynadığı yere götürdüğünde, hiçbir şey söylemeden bir süre onlara gözlerini dikip baktı. Nihayet gülümsediğinde, Carlyle onun bir dişinin eksik olduğunu ilk kez fark etti. Sarah mum boyalarını bırakıp ayağa kalktı ve gelip yanında durdu. Carlyle'ın elini tuttu ve gözlerini kadına dikip baktı. Keith de ona baktı. Sonra boyamaya geri döndü. Carlyle, zaman ayırdığı için kadına teşekkür etti ve onunla temas kuracağını söyledi.

O akşamüstü, süpermarketteki ilan panosuna raptiyelenmiş bir karttaki numarayı aldı. Birisi çocuk bakıcılığı hizmeti sunuyordu. İstek üzerine referanslar gösterilebilirmiş. Carlyle numarayı aradı ve karşısına şişman kız Debbie çıktı.

Yaz boyunca Eileen çocuklara birkaç kartpostal, mektup, kendi fotoğraflarını ve gittiğinden beri çini mürekkebiyle yaptığı çizimleri yollamıştı. Carlyle'a da, bu konuda *–bu konuda–* anlayış göstermesini istediğini ama mutlu olduğunu söylediği uzun, kopuk kopuk mektuplar yolladı. Mutlu. Sanki, diye düşündü Carlyle, mutluluk hayattaki tek önemli şeymiş gibi. Eileen diyordu ki, Carlyle gerçekten de söylediği gibi ve kendisinin gerçekten inandığı gibi onu seviyorsa –kendisi de onu seviyordu, unutmasındı– o zaman anlayış gösterir ve olayları olduğu gibi kabul ederdi. "Gerçek anlamda bağlanan bir şey asla çözülmez," diye yazıyordu. Carlyle onun kendi ilişkilerinden mi, yoksa Kaliforniya'daki hayat tarzından mı söz ettiğini anlamadı. *Bağlanan* kelimesinden nefret etti. İkisiyle ne ilgisi vardı? Eileen bir ortaklık olduklarını mı düşünüyordu? Böyle konuştuğuna göre Eileen'in ak-

lını kaçırıyor olması gerektiğini düşündü. O bölümü yeniden okudu, sonra da mektubu buruşturdu.

Ama birkaç saat sonra, mektubu atmış olduğu çöp kutusundan aldı, ondan gelen öteki mektuplar ve kartpostallarla beraber dolabının rafındaki bir kutuya koydu. Zarflardan birinin içinde, onun kocaman, sarkık şapkalı ve mayolu bir fotoğrafı vardı. Ve kalın kâğıt üstüne karakalemle bir kadın çizilmişti, incecik bir tuvaletle nehir kıyısında durmuş, ellerini gözlerine siper etmiş, omuzları çökük. Carlyle'ın tahminine göre, Eileen mevcut durum karşısında yaşadığı kalp kırıklığını gösteriyordu. Üniversitede sanat bölümünden mezun olmuştu ve Carlyle'la evlenmeyi kabul etmiş olsa da, yeteneğini kullanmaya niyeti olduğunu söyledi. Carlyle da başka türlüsünü kabul etmeyeceğini belirtti. Eileen'in bunu kendine borçlu olduğunu söyledi. İkisine de borçluydu. O günlerde birbirlerini sevmişlerdi. Carlyle sevdiklerini biliyordu. Bir daha kimseyi onu sevdiği gibi seveceğini hayal edemiyordu. Sevildiğini de hissetmişti. Ardından, sekiz yıl onunla evli kaldıktan sonra, Eileen çekilmişti. Mektubunda dediği gibi, "yüreğinin sesini dinliyordu".

Carol'la konuştuktan sonra çocukları kontrol etti, uyuyorlardı. Sonra mutfağa gidip kendine bir içki hazırladı. Çocuk bakıcısı kriziyle ilgili konuşmak için Eileen'i aramayı düşündü ama aramamaya karar verdi. Telefon numarası ve adresi vardı tabii. Ama sadece bir kez aramıştı ve şimdiye kadar mektup yazmamıştı. Bunun nedeni kısmen durum karşısında yaşadığı şaşkınlık, kısmen de öfke ve aşağılanmaydı. Bir keresinde, yazın başlarında, birkaç içkiden sonra, aşağılanmayı göze alıp aramıştı. Richard Hoopes açtı telefonu. Sanki hâlâ Carlyle'ın arkadaşıymış gibi, "Selam Carlyle," demişti Richard. Sonra da, bir şeyi hatırlamışçasına, "Bekle bir dakika, tamam mı?" demişti.

Telefonu Eileen alıp şöyle demişti: "Carlyle, nasılsın? Çocuklar nasıl? Bana kendinden söz et." Carlyle çocukların iyi olduklarını söyledi. Ama başka bir şey söylemesine fırsat kalmadan, Eileen onun sözünü kesti: "*Onların* iyi olduğunu biliyorum. *Senden* ne haber?" Sonra, uzun zamandır ilk kez kafasının rahat olduğunu söyledi. Ondan sonra Carlyle'ın kafasından ve karmasından söz etmek istedi. Onun karmasına bakmıştı. Bu aralar gelişeceğini söyledi. Carlyle dinledi, kulaklarına inanamıyordu. Sonra, "Kapatmam lazım, Eileen," dedi. Ve telefonu kapadı. Bir dakika kadar sonra telefon çaldı ama açmadı. Telefon sustuğunda, onu askısından aldı ve yatmaya hazırlanana kadar açık bıraktı.

Şimdi onu aramak istiyor ama aramaya korkuyordu. Onu hâlâ özlüyor ve ona içini dökmek istiyordu. Sesini –tatlı, kararlı, aylardır olduğu gibi manik olmayan– duymayı çok istiyordu; ama numarasını çevirirse, telefonu Richard Hoopes açabilirdi. Carlyle, o adamın sesini bir daha duymak istemediğini biliyordu. Richard üç yıldır meslektaşıydı ve galiba bir tür arkadaştı. En azından Carlyle'ın öğretmenler yemekhanesinde birlikte öğle yemeği yediği birisiydi, Tennessee Williams'tan ve Ansel Adams'ın fotoğraflarından söz eden birisi. Ama telefonu Eileen açsa bile, Carlyle'ın karması meselesine girebilirdi.

Elinde kadehle orada oturmuş, biriyle evli ve içli dışlı olmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlamaya çalışırken, telefon çaldı. Ahizeyi kaldırdı, hatta bir cızırtı duydu ve daha kadın onun adını söylemeden, Eileen olduğunu anladı.

"Ben de tam seni düşünüyordum," dedi Carlyle ve söyler söylemez pişman oldu.

"Gördün mü! Aklında olduğumu biliyordum, Carlyle. Ee, ben de seni düşünüyordum. Bu yüzden aradım." Carlyle nefes aldı. Kadın gerçekten aklını kaçırıyordu. Carlyle o

kadarını anlamıştı. Kadın konuşmaya devam etti. "Dinle bak," dedi. "Aramamın başlıca nedeni, şu anda orada işlerin karışık olduğunu bilmem. Nasıl olduğunu sorma; ama biliyorum. Üzgünüm Carlyle. Ama mesele şu: Hâlâ iyi bir kâhya ve bakıcı kombinasyonuna ihtiyacın var, değil mi? Eh, mahallede tam da böyle biri var! Ah, zaten birini bulmuş olabilirsin, durum buysa iyi. Eğer öyleyse, bu şekilde olmalı. Ama bak, ola ki o alanda sorun yaşıyorsan, eskiden Richard'ın annesinin yanında çalışmış bir kadın var. Richard'a olası sorundan söz ettim, o da kendini bu işe verdi. Ne yaptığını bilmek ister misin? Dinliyor musun? Annesini aradı, eskiden evi çekip çeviren bir kadını varmış. Kadının adı Mrs. Webster. Richard'ın teyzesiyle kızı yanına taşınmadan önce annesinin işlerini hallediyormuş. Richard annesi aracılığıyla numarasını buldu. Bugün Mrs. Webster'la konuştu. Richard konuştu. Mrs. Webster seni bu akşam arayacak. Ya da belki sabah arar. Birinden biri. Her neyse, eğer ona ihtiyacın olursa, hizmetlerini sunmaya istekli. İhtiyacın olabilir, hiç belli olmaz. Şu anda durumun iyi olsa bile, ki umarım öyledir. Ama günün birinde ona ihtiyacın olabilir. Ne dediğimi anlıyor musun? Şu anda değilse, başka bir zaman. Tamam mı? Çocuklar nasıl? Neler yapıyorlar?"

"Çocuklar iyi, Eileen. Şimdi uyuyorlar," dedi. Belki de ona her gece ağlaya ağlaya uyuduklarını söylemeliydi. Ona gerçeği söylesem mi acaba, diye düşündü; son birkaç haftadır onu bir kere bile sormadıklarını. Hiçbir şey söylememeye karar verdi.

"Daha önce de aradım ama hat meşguldü. Richard'a muhtemelen kız arkadaşınla konuştuğunu söyledim," dedi Eileen ve güldü. "Olumlu şeyler düşün. Sesin sıkkın geliyor," dedi.

"Kapatmam lazım, Eileen." Telefonu kapamaya davrandı ve ahizeyi kulağından çekti. Ama kadın hâlâ konuşuyordu.

"Keith ve Sarah'ya onları sevdiğimi söyle. Daha çok resim yollayacağımı söyle. Bunu söyle. Annelerinin bir sanatçı olduğunu unutmalarını istemiyorum. Belki henüz büyük bir sanatçı değil, bunun önemi yok. Ama bilirsin, sanatçı işte. Bunu unutmamalılar."

Carlyle, "Söylerim," dedi.

"Richard selam söylüyor."

Carlyle bir şey demedi. Kelimeyi içinden söyledi; *selam*. Adam bununla ne demek istemiş olabilirdi? Sonra, "Aradığın için teşekkürler. O kadınla konuştuğunuz için de teşekkürler," dedi.

"Mrs. Webster!"

"Evet. Artık telefonu kapasam iyi olacak. Sana fazla yazmasını istemem."

Eileen güldü. "Alt tarafı para. Gerekli bir değiştokuş aracı olmak dışında paranın önemi yok. Paradan daha önemli şeyler var. Ama sen zaten biliyorsun bunu."

Carlyle ahizeyi önünde tuttu. Kadının sesinin çıktığı alete baktı.

"Carlyle, senin için işler düzelecek. Düzeleceğini *biliyorum*. Deli olduğumu filan düşünebilirsin," dedi kadın. "Ama bunu unutma."

Neyi unutma? Carlyle telaşla düşündü, onun söylediği bir şeyi kaçırdığını sandı. Ahizeyi yaklaştırdı. "Eileen, aradığın için teşekkürler," dedi.

"Teması kesmememiz lazım," dedi Eileen. "Bütün iletişim hatlarını açık tutmamız lazım. Bence en kötüsü geçti. İkimiz için de. Ben de acı çektim. Ama bu hayattan ne almamız gerekiyorsa onu alacağız, ikimiz de. Ve uzun vadede *daha güçlü* olacağız."

"İyi geceler," dedi Carlyle. Ahizeyi yerine koydu. Sonra telefona baktı. Bekledi. Yeniden çalmadı. Ama bir saat sonra çaldı. Carlyle açtı.

"Mr. Carlyle." Yaşlı bir kadın sesiydi. "Siz beni tanı-

mazsınız, adım Mrs. Jim Webster. Sizinle temas kurmam söylendi."

"Mrs. Webster. Evet," dedi Carlyle. Eileen'in kadından söz edişi geldi aklına. "Mrs. Webster, sabah evime gelebilir misiniz? Erkenden. Saat yedi desek?"

"Bunu kolayca yapabilirim," dedi yaşlı kadın. "Saat yedi. Bana adresinizi verin."

"Size güvenebilmek isterim," dedi Carlyle.

"Bana güvenebilirsiniz," dedi kadın.

"Ne kadar önemli olduğunu anlatamam," dedi Carlyle.

"Endişelenmeyin," dedi yaşlı kadın.

Ertesi sabah, saatin alarmı çaldığında, gözlerini kapalı tutmak ve görmekte olduğu rüyaya devam etmek istedi. Çiftlikle ilgili bir şeydi. İçinde bir şelale de vardı. Birisi, kim olduğunu bilmiyordu, bir şey taşıyarak yol boyunca yürüyordu. Belki de piknik sepetiydi. Rüya onu huzursuz etmemişti. Rüyada bir iyilik duygusu vardı sanki.

Nihayet, yatakta öbür tarafa yuvarlandı ve alarmın vızıltısını kesmek için bir düğmeye bastı. Bir süre daha yataktan çıkmadı. Sonra kalktı, ayaklarına terliklerini geçirdi ve kahve makinesini çalıştırmak için mutfağa gitti.

Tıraş olup giyindi. Sonra kahve ve sigarayla mutfak masasına oturdu. Çocuklar hâlâ yataktaydı. Ama beş dakika içinde mısır gevreği kutularını sofraya koymayı ve kâselerle kaşıkları dizmeyi, sonra da gidip kahvaltı için onları uyandırmayı planlıyordu. Dün gece kendisini arayan yaşlı kadının, söylediği gibi bu sabah çıkageleceğine gerçekten inanamıyordu. Saat yediyi beş geçene kadar beklemeye karar verdi, sonra işyerini arayıp izin alacak ve güvenilir birini bulmak için her türlü çabayı gösterecekti. Kahve fincanını dudaklarına götürdü.

O sırada sokaktan bir gümbürtü duydu. Fincanını

bıraktı ve masadan kalkıp pencereden baktı. Bir kamyonet evin önündeki kaldırıma yanaşmıştı. Motor rölantide çalışırken şoför mahalli sarsılıyordu. Carlyle sokak kapısına gitti, kapıyı açtı ve el salladı. Yaşlı bir kadın el sallayarak karşılık verdi, sonra da araçtan indi. Carlyle şoförün eğilip gösterge panelinin altında gözden kaybolduğunu gördü. Kamyonet kesik kesik sesler çıkardı, bir kez daha sarsıldı ve hareketsiz kaldı.

"Mr. Carlyle?" dedi yaşlı kadın, elinde büyük bir çantayla yürüyüş yolundan yavaş yavaş gelirken.

"Mrs. Webster," dedi Carlyle. "İçeri gelin. Oradaki kocanız mı? Onu da çağırın. Kahve yaptım."

"Sorun değil," dedi kadın. "Onun termosu var."

Carlyle omuz silkti. Ona kapıyı tuttu. Kadın içeri girdi, el sıkıştılar. Mrs. Webster gülümsedi. Carlyle başını salladı. Mutfağa geçtiler. "Beni bugün için mi istediniz?" diye sordu kadın.

"Çocukları kaldırayım," dedi Carlyle. "Ben okula gitmeden önce sizinle tanışmalarını istiyorum."

"İyi olur," dedi kadın. Mutfakta etrafına baktı. Çantasını kurutmalığın üstüne koydu.

"Hemen çocukları getireyim," dedi Carlyle. "Bir-iki dakika sürer."

Kısa bir süre içinde çocukları ortaya çıkarıp takdim etti. Hâlâ pijamalıydılar. Sarah gözlerini ovuşturuyordu. Keith tamamen uyanmıştı. "Bu Keith," dedi Carlyle. "Şuradaki de benim Sarah'm." Sarah'nın elini tutup Mrs. Webster'a döndü. "Birisine ihtiyaçları var, anlıyorsunuz ya. Güvenebileceğimiz birine ihtiyacımız var. Sanırım sorunumuz bu."

Mrs. Webster çocukların yanına gitti. Keith'in pijamasının en üst düğmesini iliklediı. Sarah'nın saçını yüzünden çekti. Bunları yapmasına izin verdiler. "Artık endişelenmeyin, çocuklar," dedi onlara. "Mr. Carlyle, her

şey düzelecek. İyi olacağız. Birbirimizi tanımamız için bize bir-iki gün verin, hepsi bu. Ama eğer kalacaksam, neden Mr. Webster'a her şey yolunda işareti yapmıyorsunuz? Pencereden ona el sallayın," dedi, sonra da dikkatini yeniden çocuklara verdi.

Carlyle cumbaya gidip perdeyi çekti. Yaşlı bir adam kamyonetin şoför mahallinden evi seyrediyordu. Tam o sırada bir termos fincanını dudaklarına götürmekteydi. Carlyle ona el salladı, adam da boştaki elini sallayarak karşılık verdi. Carlyle onun kamyonet camını indirip fincanının içinde kalanı dışarı döktüğünü gördü. Sonra yine gösterge panelinin altına eğildi –Carlyle onun kabloları birbirine değdirdiğini gözünde canlandırdı– biraz sonra kamyonet çalıştı ve sarsılmaya başladı. Yaşlı adam kamyoneti vitese takıp kaldırımdan uzaklaştı.

Carlyle pencereye arkasını döndü. "Mrs. Webster," dedi, "gelmenize sevindim."

"Aynen, Mr. Carlyle," dedi kadın. "Siz işinize geç kalmayın. Hiçbir şey için endişelenmeyin. Biz iyi olacağız. Öyle değil mi çocuklar?"

Çocuklar başlarını salladılar. Keith bir eliyle kadının elbisesini tuttu. Öbür elinin başparmağını ağzına götürdü.

"Teşekkür ederim," dedi Carlyle. "Yüzde yüz daha iyi hissediyorum, gerçekten öyle hissediyorum." Başını iki yana sallayıp sırıttı. Çocuklarının ikisini de öpüp hoşça kal derken göğsünde bir kabarma hissetti. Mrs. Webster'a eve kaçta döneceğini söyledi, paltosunu giydi, bir kez daha hoşça kal, dedi ve evden çıktı. Aylardır ilk kez, üzerindeki yükün biraz olsun hafiflediğini hissediyordu sanki. Arabayla okula giderken, radyoda müzik dinledi.

İlk dönem sanat tarihi dersinde, Bizans resimlerinin slaytlarıyla oyalandı. Detay ve motif nüanslarını sabırla açıkladı. Yapıtların duygusal gücü ve zindeliğine işaret

etti. Ama anonim sanatçıları sosyal tabakalarına yerleştirmeye çalışması o kadar uzun sürdü ki, öğrencilerinin bazıları ayakkabılarını yere sürtmeye ya da öksürerek boğazlarını temizlemeye başladılar. O gün ders planının sadece üçte birini işlediler. Zil çaldığında hâlâ konuşuyordu.

Bir sonraki dersi olan suluboya resimde, kendini olağandışı biçimde sakin ve ferasetli hissetti. "Böyle, böyle," dedi, onların ellerini yönlendirerek. "Nazikçe. Kâğıdı yalayan hafif bir esinti gibi. Sadece bir dokunuş. Böyle. Gördünüz mü?" diyor ve kendini keşfin eşiğinde hissediyordu. "Bütün mesele *ima*," dedi, fırçasını yönlendirdiği Sue Colvin'in parmaklarını hafifçe tutarak. "Kasıtlı görünene kadar yanlışlarınızın üzerinde çalışmalısınız. Anladınız mı?"

Öğretmenler yemekhanesindeki yemek kuyruğunda ilerlerken, Carol'ın birkaç kişi önünde olduğunu gördü. Yemeğinin parasını ödüyordu. Kendi hesabı kasaya işlenirken Carlyle sabırsızlıkla bekledi. Carol yemekhaneyi yarıladığı sırada Carlyle ona yetişti. Elini onun dirseğinin altına kaydırdı ve onu pencere kenarındaki boş bir masaya yönlendirdi.

"Tanrı'm, Carlyle," dedi kadın, oturduktan sonra. Buzlu çay bardağını aldı. Yüzü kıpkırmızıydı. "Mrs. Storr'un bize nasıl baktığını gördün mü? Senin derdin ne? Herkes anlayacak." Buzlu çayını yudumladı ve bardağı masaya koydu.

"Mrs. Storr'un canı cehenneme," dedi Carlyle. "Baksana, sana bir şey söyleyeyim. Tatlım, dün bu saatlerde olduğundan çok daha iyi hissediyorum kendimi. Tanrı'm," dedi.

"Ne oldu?" dedi Carol. "Carlyle, anlat bana." Meyve kâsesini tepsisinin bir kenarına itti ve spagettisinin üzerine peynir serpti. Ama bir şey yemedi. Carlyle'ın devam etmesini bekledi. "Ne olduğunu anlat bana."

Carlyle ona Mrs. Webster'dan söz etti. Hatta Mr. Webster'dan bile söz etti. Adamın kamyoneti çalıştırmak için nasıl düz kontak yaptığını anlattı. Carlyle konuşurken tapyokasını yedi. Sonra sarımsaklı ekmeği yedi. Ne yaptığını anlamadan Carol'ın buzlu çayını da mideye indirdi.

"Sen kaçıksın, Carlyle," dedi kadın, onun tabağındaki, elini bile sürmediği spagettiyi başıyla işaret ederek.

Carlyle başını iki yana salladı. "*Tanrı'm*, Carol. Tanrı'm, kendimi iyi hissediyorum, anlıyor musun? Bütün yaz olduğundan daha iyi hissediyorum." Sesini alçalttı. "Bu gece bana gelir misin?"

Masanın altından uzanıp elini onun dizine koydu. Kadın yine kızardı. Gözlerini kaldırıp yemekhanede etrafına baktı. Ama kimse onlara dikkat etmiyordu. Çabucak başını salladı. Sonra masanın altından uzanıp onun eline dokundu.

Carlyle o akşamüstü geldiğinde evi derli toplu ve çocukları temiz giysiler içinde buldu. Mutfakta, Keith'le Sarah sandalyelerin üstüne çıkmış, Mrs. Webster'a zencefilli kurabiye yapımında yardım ediyorlardı. Sarah'nın saçı yüzünden çekilmiş ve tokayla tutturulmuştu.

"Baba!" diye mutlulukla bağırdı çocukları, onu gördüklerinde.

"Keith, Sarah," dedi Carlyle. "Mrs. Webster, ben..." Ama kadın onun sözünü bitirmesine izin vermedi.

"Güzel bir gün geçirdik, Mr. Carlyle," dedi Mrs. Webster çabucak. Parmaklarını önündeki önlüğe sildi. Üstünde mavi yel değirmenleri olan eski bir önlüktü, bir zamanlar Eileen'e aitti. "Öyle güzel çocuklar ki. Onlar bir hazine. Tam bir hazine."

"Ne diyeceğimi bilemiyorum." Carlyle kurutmalığın yanında durup Sarah'nın hamur açmasını seyretti. Baha-

rat kokusunu alabiliyordu. Paltosunu çıkarıp mutfak masasına oturdu. Kravatını gevşetti.

"Bugün tanışma günüydü," dedi Mrs. Webster. "Yarın başka planlarımız var. Herhalde parka yürürüz. Bu güzel havadan faydalanmamız lazım."

"Güzel bir fikir," dedi Carlyle. "Çok güzel. İyi. Aferin size, Mrs. Webster."

"Şu kurabiyeleri fırına vereyim, o zamana kadar Mr. Webster'ın burada olması lazım. Saat dört mü demiştiniz? Ona dörtte gelmesini söyledim."

Carlyle içtenlikle başını salladı.

"Bugün bir telefon geldi," dedi kadın, elinde çırpma kabıyla eviyeye giderken. "Mrs. Carlyle aradı."

"Mrs. Carlyle demek," dedi Carlyle. Mrs. Webster her ne söyleyecekse onu bekledi.

"Evet. Kendimi tanıttım ama beni burada bulduğuna şaşırmamış gibiydi. Çocukların ikisine de birkaç söz söyledi."

Carlyle, Keith'le Sarah'ya bir göz attı ama dikkatleri başka yerdeydi. Yeni bir fırın kâğıdına kurabiyeleri diziyorlardı.

Mrs. Webster devam etti. "Mesaj bıraktı. Bir bakayım, not aldım ama sanırım hatırlayabilirim. Dedi ki: 'Söyleyin ona,' –yani size– 'ne ekersen onu biçersin.' Bence doğru. Sizin anlayacağınızı söyledi."

Carlyle gözlerini dikip ona baktı. Dışarıda Mr. Webster'ın kamyonetini duydu.

"İşte Mr. Webster," dedi kadın ve önlüğünü çıkardı.

Carlyle başını salladı.

"Sabah saat yedide mi?" diye sordu kadın.

"Çok iyi olur," dedi Carlyle. "Ve tekrar teşekkürler."

O akşam çocukların ikisine de banyo yaptırdı, pijamalarını giydirdi, sonra da onlara kitap okudu. Dualarını

dinledi, üzerlerini örttü ve ışığı söndürdü. Saat dokuza geliyordu. Kendine bir içki hazırladı ve televizyonda bir şey seyretti, derken Carol'ın arabasının garaj yoluna girdiğini duydu.

On sularında, birlikte yatakta oldukları sırada telefon çaldı. Carlyle küfretti ama kalkıp açmadı. Telefon çalmaya devam etti.

"Önemli olabilir," dedi Carol, doğrulup oturarak. "Bakıcım olabilir. Buranın numarası onda var."

"Karımdır," dedi Carlyle. "O olduğunu biliyorum. Aklını kaçırıyor. Deliriyor. Açmayacağım."

"Zaten birazdan gitmem lazım," dedi Carol. "Bu gece gerçekten çok güzeldi, tatlım." Onun yüzüne dokundu.

Güz sömestrinin ortasıydı. Mrs. Webster neredeyse altı haftadır onunlaydı. Bu süre boyunca, Carlyle'ın hayatında bir sürü değişiklik olmuştu. Bir kere, Eileen'in gittiği ve anlayabildiği kadarıyla geri dönmeye niyetinin olmadığı gerçeğini kabulleniyordu. Bunun değişebileceğini hayal etmeyi bırakmıştı. Sadece gecenin geç saatlerinde, Carol'la birlikte olmadığı geceler, Eileen'e hâlâ duyduğu aşkın bir son bulmasını diliyor ve bütün bunlar neden oldu, diye acı çekiyordu. Ama çoğu zaman o ve çocuklar mutluydular; Mrs. Webster'ın ihtimamı altında durumları iyiye gidiyordu. Son zamanlarda, akşam yemeklerini hazırlamayı ve Carlyle okuldan eve dönene kadar fırında tutup ısıtmayı rutine bağlamıştı. Carlyle mutfaktan gelen güzel bir kokuyla kapıdan girer ve Keith'le Sarah'yı sofranın hazırlanmasına yardım ederken bulurdu. Arada bir Mrs. Webster'a cumartesileri fazla mesai yapmak isteyip istemediğini sorardı. Öğleden önce gelmesini gerektirmediği sürece kabul ederdi kadın. Cumartesi sabahları Mr. Webster ve kendisi için yapması gereken işler olduğunu söylerdi. O günlerde

Carol, Dodge'u Carlyle'ın çocuklarıyla bırakırdı, hepsine Mrs. Webster bakardı ve Carol'la Carlyle akşam yemeği için şehir dışındaki bir lokantaya giderlerdi. Carlyle hayatının yeniden başladığına inanıyordu. Altı hafta önceki o telefondan beri Eileen'den haber almamış olsa da, öfkelenmeden ya da ağlamanın eşiğine gelmeden onu düşünebildiğini fark etti.

Okulda, Ortaçağ döneminden çıkıp Gotik'e girmek üzereydiler. Rönesans'a hâlâ biraz zaman vardı, en azından Noel tatilinin sonrasına kadar. Carlyle'ın hastalanması o döneme rastladı. Geceleyin göğsü sıkışır gibi oldu ve başı ağrımaya başladı. Eklemleri kaskatı kesildi. Ortalıkta dolaşırken başı döndü. Baş ağrısı kötüleşti. Bir pazar günü ağrıyla uyandı ve Mrs. Webster'ı arayıp gelmesini ve çocukları bir yere götürmesini istemeyi düşündü. Ona cana yakın davranmışlar, bardak bardak meyve suyu ve gazoz getirmişlerdi. Ama Carlyle onlara bakacak durumda değildi. Hastalığının ikinci sabahı, telefona gidip hastalık iznini ancak alabildi. Telefonu açan kişiye adını, okulunu, bölümünü ve hastalığının özelliklerini söyledi. Sonra, yerine bakması için Mel Fisher'ı tavsiye etti. Fisher, haftanın üç-dört günü, günün on altı saati soyut yağlıboya resimler yapan ama eserlerini satmayan, hatta sergilemeyen bir adamdı. Carlyle'ın arkadaşıydı. "Mel Fisher'ı çağırın," dedi Carlyle hattın öbür ucundaki kadına. "Fisher," diye fısıldadı.

Yatağına geri döndü, örtülerin altına girdi ve uykuya daldı. Uykusunda, dışarıda çalışan kamyonet motorunu, sonra da kontak kapatılırken motordan çıkan patlama seslerini duydu. Bir süre sonra yatak odası kapısının önünde Mrs. Webster'ın sesini duydu.

"Mr. Carlyle?"

"Evet, Mrs. Webster." Sesi kendisine tuhaf geldi. Gözlerini kapalı tuttu. "Bugün hastayım. Okulu aradım. Bugün yataktan çıkmayacağım."

"Anlıyorum. Endişelenmeyin o halde," dedi kadın. "Ben buradaki işleri hallederim."

Carlyle gözlerini kapadı. Ânında, hâlâ uyku ile uyanıklık arasında, sokak kapısının açılıp kapandığını duyduğunu sandı. Mutfakta bir adamın alçak sesle bir şeyler söylediğini ve bir sandalyenin masadan çekildiğini duydu. Çok geçmeden çocukların seslerini duydu. Biraz sonra –ne kadar zaman geçtiğinden emin değildi– kapının önünde Mrs. Webster'ı duydu.

"Mr. Carlyle, doktor çağırayım mı?"

"Hayır, gerek yok," dedi Carlyle. "Sanırım sadece ağır bir nezle. Ama sıcak bastı. Sanırım çok fazla örtü örtmüşüm. Evin içi de çok sıcak. Belki kaloriferi kısarsınız." Sonra tekrar uykuya kapılıp gittiğini hissetti.

Kısa bir süre sonra, çocukların oturma odasında Mrs. Webster'la konuştuklarını duydu. İçeri mi giriyorlardı, yoksa dışarı mı çıkıyorlardı? Carlyle merak etti. Ertesi gün olmuş olabilir miydi?

Uykuya geri döndü. Ama sonra kapısının açıldığını fark etti. Mrs. Webster yatağının yanı başında belirdi. Elini onun alnına koydu.

"Yanıyorsunuz," dedi. "Ateşiniz var."

"Düzelirim," dedi Carlyle. "Sadece biraz daha uyumam lazım. Belki siz de kaloriferi kısabilirsiniz. Bana aspirin getirebilirseniz çok makbule geçer. Başım çok ağrıyor."

Mrs. Webster odadan çıktı. Ama kapı açık kaldı. Carlyle televizyonun çalıştığını duyabiliyordu. Kadının, "Sesini kıs, Jim," dediğini duydu ve ses hemen kısıldı. Carlyle yeniden uykuya daldı.

Ama bir dakikadan fazla uyumuş olamazdı; çünkü Mrs. Webster birden elinde tepsiyle odasına döndü. Yatağının kenarına oturdu. Carlyle kalktı ve doğrulup oturmaya çalıştı. Kadın onun sırtına yastık koydu.

"Bunları alın," dedi ve ona birtakım haplar verdi. "Şunu için." Ona bir bardak meyve suyu uzattı. "Size irmik lapası da getirdim. Yemenizi istiyorum. Size iyi gelecek."

Carlyle aspirini aldı ve meyve suyunu içti. Başını salladı. Ama gözlerini bir kez daha kapadı. Uykuya geri dönecekti.

"Mr. Carlyle," dedi kadın.

Carlyle gözlerini açtı. "Uyanığım," dedi. "Özür dilerim." Biraz doğrulup oturdu. "Çok sıcakladım, hepsi bu. Saat kaç? Sekiz buçuk oldu mu?"

"Dokuz buçuğu biraz geçiyor," dedi kadın.

"Dokuz buçuk ha," dedi Carlyle.

"Şimdi size bu irmik lapasını yedireceğim. Siz de ağzınızı açıp yiyeceksiniz. Altı lokma, hepsi bu. Alın, bu ilk lokma. Açın," dedi kadın. "Bunu yedikten sonra kendinizi daha iyi hissedeceksiniz. Sonra bırakacağım, uyuyun. Bunu yiyin, sonra istediğiniz kadar uyuyabilirsiniz."

Kadının kaşıkla ona verdiği irmik lapasını yedi ve biraz daha meyve suyu istedi. Meyve suyunu içip yeniden yatağa gömüldü. Tam uykuya dalacakken, kadının üzerine bir battaniye daha örttüğünü hissetti.

Bir dahaki sefer uyandığında, akşamüstüydü. Penceresinden giren soluk ışıktan akşamüstü olduğunu anlayabiliyordu. Uzanıp perdeyi çekti. Dışarıda havanın kapalı olduğunu görebiliyordu; kış güneşi bulutların arkasındaydı. Yavaşça yataktan çıktı, terliklerini buldu ve sabahlığını giydi. Banyoya gidip aynada kendine baktı. Sonra yüzünü yıkayıp bir tane daha aspirin aldı. Havluyu kullandı, sonra da oturma odasına gitti.

Mrs. Webster yemek masasına birkaç gazete yaymıştı, o ve çocuklar mıncıklayarak kilden heykelcikler yapıyorlardı. Uzun boyunlu ve pörtlek gözlü, zürafaya ya da dinozora benzeyen birtakım yaratıklar yapmışlardı. Car-

lyle masanın yanına gelince Mrs. Webster başını kaldırıp baktı.

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?" diye sordu Mrs. Webster, Carlyle kanepeye kurulunca. Mrs. Webster'la çocukların masada oturdukları yemek odası alanını görebiliyordu.

"Daha iyiyim, teşekkürler. Biraz daha iyiyim," dedi. "Hâlâ başım ağrıyor ve biraz sıcaklık hissediyorum." Elinin tersini alnına götürdü. "Ama daha iyiyim. Evet, daha iyiyim. Bu sabahki yardımınız için teşekkürler."

"Şimdi bir şey getirebilir miyim size?" dedi Mrs. Webster. "Biraz daha meyve suyu ya da biraz çay? Kahvenin zararı olacağını sanmıyorum ama bence çay daha iyi olur. Meyve suyu hepsinden iyi olur."

"Hayır, hayır, teşekkürler," dedi Carlyle. "Bir süre burada oturacağım. Yataktan çıkmak güzel. Sadece biraz halsiz hissediyorum. Mrs. Webster?"

Kadın ona bakıp bekledi.

"Bu sabah evde Mr. Webster'ı mı duydum? Sakıncası yok tabii. Onunla tanışıp merhaba deme fırsatı bulamadığıma üzüldüm sadece."

"Oydu," dedi kadın. "O da sizinle tanışmak istiyordu. İçeri çağırdım. Sadece yanlış sabahı seçti, siz böyle hastasınız filan. Size Mr. Webster'la benim planlarımızdan söz etmek istemiştim; ama bu sabah bunun için iyi bir zaman değildi."

"Ne söyleyecektiniz bana?" dedi Carlyle, tetikte, yüreğinde bir korku.

Kadın başını iki yana salladı. "Sorun değil," dedi. "Bekleyebilir."

"Ne söyleyecektiniz ona?" dedi Sarah. "Ne söyleyecektiniz ona?"

"Ne, ne?" diye tutturdu Keith. Çocuklar yapmakta oldukları şeyi bıraktılar.

"Siz ikiniz, bir dakika," dedi Mrs. Webster, ayağa kalkarken.

"Mrs. Webster, Mrs. Webster!" diye bağırdı Keith.

"Buraya bak, küçük bey," dedi Mrs. Webster. "Babanla konuşmam gerek. Baban bugün hasta. Sakin ol bakalım. Gidip kilinle oyna. Dikkat etmezsen, kız kardeşin bu yaratıklarla seni geçecek."

Tam oturma odasına doğru ilerlemeye başladığı sırada telefon çaldı. Carlyle kanepenin ucundaki sehpaya uzanıp ahizeyi kaldırdı.

Daha önceki gibi, hatta hafif bir çınlama duydu ve Eileen olduğunu anladı. "Evet," dedi. "Ne var?"

"Carlyle," dedi karısı, "şu sıra işlerin pek yolunda gitmediğini biliyorum, nereden bildiğimi sorma. Hastasın, değil mi? Richard da hastalandı. Etrafta bir şey dolaşıyor. Midesinde hiçbir şey tutamıyor. Hazırlamakta olduğu oyunun bir haftalık provasını kaçırdı. Kendim gidip sahnelerin düzenlenmesinde asistanına yardım etmek zorunda kaldım. Ama bunu söylemek için aramadım seni. Orada işler nasıl, anlat bana."

"Anlatacak bir şey yok," dedi Carlyle. "Hastayım, hepsi bu. Hafif bir grip. Ama iyileşiyorum."

"Hâlâ hatıra defterine yazıyor musun?" diye sordu kadın. Bu soru Carlyle'ı gafil avladı. Yıllar önce, ona hatıra defteri tuttuğunu söylemişti. Günlük değil, demişti, hatıra defteri; bu bir şeyi açıklıyormuş gibi. Ama ona hiç göstermemişti ve bir yıldan fazladır yazmamıştı. Unutmuş gitmişti.

"Çünkü," dedi kadın, "bu dönemde hatıra defterine bir şeyler yazmalısın. Nasıl hissettiğini ve neler düşündüğünü. Bu hastalık döneminde aklının nerede olduğunu, anlarsın ya. Unutma, hastalık sağlığınla ve iyiliğinle ilgili bir mesajdır. Sana bir şeyler söyler. Kayıt tut. Ne demek istediğimi anlıyor musun? İyileştiğinde dönüp

bakabilir ve mesajın ne olduğunu anlayabilirsin. Daha sonra okuyabilirsin, olaydan sonra. Colette böyle yapmış," dedi Eileen. "Ateşi çıktığı zaman."

"Kim?" dedi Carlyle. "Ne dedin?"

"Colette," diye cevap verdi Eileen. "Fransız yazar. Kimden söz ettiğimi biliyorsun. Evde onun bir kitabı vardı. *Gigi* gibi bir şey. O kitabı okumadım; ama buraya geldiğimden beri Colette okuyorum. Richard beni ona alıştırdı. Bunun nasıl bir şey olduğu, ateşi çıktığı onca zaman neler düşündüğü ve hissettiği hakkında küçük bir kitap yazmış. Bazen ateşi kırk ikiye çıkıyormuş. Bazen daha düşükmüş. Belki kırk ikinin de yukarısına çıkmıştır. Ama kırk iki ölçtüğü en yüksek ateşiymiş ve bu ateşin ne zaman çıktığını da yazmış. Her neyse, bunun hakkında yazmış işte. Söylediğim şey bu. Nasıl bir şey olduğunu yazmaya çalış. Oradan bir şey çıkabilir," dedi Eileen ve Carlyle'a anlaşılmaz gelen bir biçimde güldü. "En azından sonradan, hastalığının saat saat tutulmuş bir kaydı olur elinde. Dönüp bakmak için. En azından göstermek için olur elinde. Şu anda sadece sıkıntın var. Bunu işe yarar bir şeye çevirmen gerek."

Carlyle parmak uçlarını şakağına bastırdı ve gözlerini kapadı. Ama kadın hâlâ hattaydı, onun bir şey söylemesini bekliyordu. Ne söyleyebilirdi? Kadının deli olduğu belliydi.

"Tanrı'm," dedi. "Tanrı'm, Eileen. Buna ne diyeceğimi bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum. Şimdi kapatmalıyım. Aradığın için teşekkürler," dedi.

"Sorun değil," dedi kadın. "İletişim kurabilmeliyiz. Çocukları benim için öp. Onları sevdiğimi söyle. Richard da sana selamlarını yolluyor. İki seksen yatsa da."

"Hoşça kal," dedi Carlyle ve telefonu kapadı. Sonra ellerini yüzüne götürdü. Şişman kızın arabaya doğru ilerlerken aynı hareketi yaptığını gördüğünü hatırladı ne-

dense. Ellerini indirdi ve kendisini seyreden Mrs. Webster'a baktı.

"Kötü haber değildir umarım," dedi Mrs Webster. Yaşlı kadın, kendisinin kanepede oturduğu yerin yakınına bir sandalye çekmişti.

Carlyle başını iki yana salladı.

"Güzel," dedi Mrs. Webster. "Güzel. Şimdi, Mr. Carlyle, bu konuda konuşmak için en uygun zaman olmayabilir..." Yemek odasına bir göz attı. Masada, çocuklar başlarını kilin üzerine eğmişlerdi. "Ama yakın zamanda konuşulması gerektiğinden ve sizinle çocukları ilgilendirdiğinden, şimdi de ayağa kalktığınızdan, size söylemem gereken bir şey var. Jim'le ben yaşlanıyoruz. Mesele şu ki, halihazırda elimizde olandan daha fazlasına ihtiyacımız var. Ne dediğimi anlıyor musunuz? Bu benim için zor," dedi ve başını iki yana salladı. Carlyle yavaşça başını salladı. Ayrılması gerektiğini söyleyeceğini biliyordu. Yüzünü sabahlığının koluna sildi. "Jim'in önceki evliliğinden olan oğlu Bob –adam kırk yaşında– dün arayıp bizi Oregon'a davet etti ve vizon çiftliğinde ona yardım etmemizi istedi. Vizonlarla ne yapıyorlarsa Jim de onu yapar, bense yemek pişiririm, mutfak alışverişi yaparım, evi temizlerim ve yapılması gereken başka her şeyi yaparım. İkimiz için de iyi bir fırsat bu. Yemek, oda filan da veriyorlar. Jim'le ben bize ne olacağı konusunda endişelenmek zorunda kalmayacağız artık. Ne dediğimi anlıyorsunuz. Şu anda Jim'in işi yok," dedi. "Geçen hafta altmış iki yaşına bastı. Bir süredir işi yok. Bu sabah size kendisi anlatmak için geldi; çünkü istifa etmem gerekecekti, anlarsınız ya. Düşündük ki –*ben* düşündüm ki– ben size söylerken Jim'in de burada olmasının yardımı dokunur." Carlyle'ın bir şey söylemesini bekledi. Söylemeyince, devam etti. "Haftayı tamamlayacağım, ihtiyaç olursa önümüzdeki haftanın birkaç günü de kalabilirim.

Ama sonra, eminim anlarsınız, gerçekten gitmemiz gerek, siz de bize şans dilemelisiniz. Yani, Oregon'a kadar onca yolu şu bizim külüstürle gittiğimizi düşünebiliyor musunuz? Ama bu ufaklıkları özleyeceğim. Pırlanta gibiler."

Bir süre sonra, Carlyle hâlâ ona cevap vermeye yeltenmeyince, kadın sandalyesinden kalktı ve gidip onunkinin yanındaki mindere oturdu. Sabahlığının koluna dokundu. "Mr. Carlyle?"

"Anlıyorum," dedi Carlyle. "Buradaki varlığınızın ben ve çocuklar için büyük bir fark yarattığını bilmenizi isterim." Başı o kadar ağrıyordu ki, gözlerini kısmak zorunda kaldı. "Bu baş ağrısı," dedi. "Bu baş ağrısı beni öldürüyor."

Mrs. Webster uzanıp elinin tersini onun alnına koydu. "Hâlâ biraz ateşiniz var," dedi ona. "Daha aspirin getireyim. Düşmesine yardımcı olur. Bu vakaya hâlâ ben bakıyorum," dedi. "Doktor hâlâ benim."

"Karım bunun neye benzediğini yazmam gerektiğini düşünüyor," dedi Carlyle. "Ateşin neye benzediğini tarif etmenin iyi bir fikir olabileceğini düşünüyor. Böylece sonradan geriye bakıp mesajı alabilirmişim." Güldü. Gözlerine yaşlar doldu. Başparmağının alt kısmıyla onları sildi.

"Bence ben aspirininizle meyve suyunuzu getireyim, sonra da çocuklarla dışarı çıkayım," dedi Mrs. Webster. "Kile duydukları ilgiyi kaybettiler gibime geliyor."

Carlyle onun öbür odaya gidip kendisini tek başına bırakacağından korkuyordu. Onunla konuşmak istiyordu. Öksürerek boğazını temizledi. "Mrs. Webster, bilmenizi istediğim bir şey var. Uzun bir süre, karımla ben birbirimizi dünyadaki her şeyden ve herkesten çok sevdik. Buna şu çocuklar da dahil. Birlikte yaşlanacağımızı düşünüyor, hatta *biliyorduk*. Dünyada yapmak istediğimiz her şeyi yapacağımızı ve onları birlikte yapacağımızı biliyorduk." Başını iki yana salladı. Şimdi ona en üzücü

gelen tarafı buydu; bundan böyle her ne yapacaklarsa, her biri diğeri olmadan yapacaktı.

"Haydi, sorun değil," dedi Mrs. Webster. Onun elini sıvazladı. Carlyle öne doğru oturdu ve yeniden konuşmaya başladı. Bir süre sonra, çocuklar oturma odasına geldi. Mrs. Webster dikkatlerini çekti ve parmağını dudaklarına götürdü. Carlyle onlara baktı ve konuşmaya devam etti. Dinlesinler, diye düşündü. Onları da ilgilendiriyor. Çocuklar sessiz kalmaları, hatta ilgileniyormuş gibi yapmaları gerektiğini anlamışlardı sanki, Mrs. Webster'ın bacaklarının yanına oturdular. Sonra halıya yüzüstü yattılar ve kıkırdamaya başladılar. Ama Mrs. Webster onlardan yana sertçe baktı, bu da kıkırdamayı durdurdu.

Carlyle konuşmaya devam etti. İlk başta, başı hâlâ ağrıyordu ve pijamasıyla kanepede bu yaşlı kadının yanında oturmak ona yakışıksız geliyordu; kadın onun bir sonraki konuya geçmesini sabırla bekliyordu. Ama sonra baş ağrısı geçti. Çok geçmeden yakışıksız hissetmeyi bıraktı ve nasıl hissetmesi gerektiğini unuttu. Hikâyesine ortalardan bir yerden, çocukların doğumundan sonra başlamıştı. Ama sonra geriye gitti ve başından başladı, Eileen on sekiz, kendisi ise on dokuz yaşındayken; birbirine sırılsıklam âşık bir oğlanla kız.

Durup alnını sildi. Dudaklarını hafifçe ıslattı.

"Devam edin," dedi Mrs. Webster. "Ne söylediğinizi anlıyorum. Siz konuşmaya devam edin, Mr. Carlyle. Bazen konuşmak iyidir. Bazen konuşmak gerekir. Hem dinlemek istiyorum. Sonrasında da kendinizi daha iyi hissedeceksiniz. Bir keresinde benim başıma da aynen böyle bir şey geldi, tarif ettiğiniz gibi bir şey. Aşk. İşte bu."

Çocuklar halıda uykuya daldılar. Keith'in başparmağı ağzındaydı. Carlyle hâlâ konuştuğu sırada Mr. Webster kapıya geldi, kapıyı çaldı, sonra da Mrs. Webster'ı almak için içeri girdi.

"Otursana Jim," dedi Mrs. Webster. "Acelemiz yok. Sözlerinize devam edin, Mr. Carlyle."

Carlyle yaşlı adamı başıyla selamladı, yaşlı adam da başıyla karşılık verdi, sonra yemek odası sandalyelerinden birini alıp oturma odasına taşıdı. Sandalyeyi kanepeye yaklaştırdı ve iç çekerek oturdu. Sonra kasketini çıkardı ve yorgun argın bacak bacak üstüne attı. Carlyle yeniden konuşmaya başladığında, yaşlı adam iki ayağını da yere bastı. Çocuklar uyandı. Halıda doğrulup oturdular ve başlarını ileri geri salladılar. Ama o sırada Carlyle söyleyeceği her şeyi söylemişti, bu yüzden konuşmayı kesti.

"Güzel. Aferin size," dedi Mrs. Webster, onun bitirdiğini görünce. "Hamurunuz iyi. Onunki de; Mrs. Carlyle'ınki. Bunu unutmayın. Bu durum geçtikten sonra ikiniz de iyi olacaksınız." Ayağa kalkıp üzerindeki önlüğü çıkardı. Mr. Webster da ayağa kalkıp kasketini yeniden taktı.

Kapıda, Carlyle, Webster'ların ikisiyle de el sıkıştı.

"Şimdilik hoşça kalın," dedi Jim Webster. Kasketinin siperliğine dokundu.

"Size iyi şanslar," dedi Carlyle.

Mrs. Webster, sabah her zamanki gibi erkenden görüşeceklerini söyledi.

Önemli bir şeye karar verilmişçesine, "Tamam!" dedi Carlyle.

Yaşlı çift dikkatle yürüyüş yolundan geçip kamyonetlerine bindi. Jim Webster gösterge panelinin altına eğildi. Mrs. Webster, Carlyle'a bakıp el salladı. O sırada, pencerede dururken, bir şeyin sona erdiğini hissetti Carlyle. Eileen'le ve bundan önceki hayatla ilgisi vardı. Ona el sallamış mıydı hiç? Sallamış olmalıydı tabii, salladığını biliyordu, ne var ki şu anda hatırlayamıyordu. Ama bittiğini anladı ve onu bırakabileceğini hissetti. Ortak hayatlarının onun söylediği şekilde gerçekleştiğinden emindi. Ama geçmiş, bitmiş bir şeydi. O geçiş de –imkânsız görünmüş

ve buna karşı savaşmış olsa da– onun bir parçası olacaktı artık, geride bıraktığı başka her şey gibi.

Kamyonet yalpalayarak ilerlerken, kolunu bir kez daha kaldırdı. Yaşlı çiftin uzaklaşırken ona doğru şöyle bir eğilip baktığını gördü. Sonra kolunu indirdi ve çocuklarının yanına döndü.

AT BAŞLIĞI

Minnesota plakalı eski bir steyşın vagon, pencerenin önündeki boş park yerine giriyor. Ön koltukta bir adamla kadın, arkada da iki oğlan çocuğu var. Aylardan temmuz, sıcaklık kırkın üzerinde. Bu insanlar bitkin görünüyorlar. İçeride giysiler asılı; valizler, kutular ve benzeri şeyler arkaya yığılmış. Harley'yle benim sonradan parçaları birleştirip anladığımız kadarıyla Minnesota'daki banka evlerini, kamyonetlerini, traktörlerini, çiftlik aletlerini ve birkaç ineklerini aldıktan sonra ellerinde kalanların hepsi bu.

Arabanın içindekiler kendilerini toplarmışçasına bir süre oturuyorlar. Dairemizdeki havalandırma sonuna kadar açık. Harley arka tarafta çimleri biçiyor. Ön koltukta bir tartışma var, sonra da kadınla adam arabadan inip sokak kapısına yöneliyorlar. Saçımın düzgün olduğundan emin olmak için elimle sıvazlıyor ve kapı ziline ikinci kez basmalarını bekliyorum. Sonra gidip onları içeri alıyorum. "Ev mi arıyorsunuz?" diyorum. "İçeri gelin, burası serin." Onları oturma odasına buyur ediyorum. Oturma odası benim iş yaptığım yer. Kiraları topladığım, makbuzları yazdığım ve ilgili taraflarla konuştuğum yer. Saç da yapıyorum. Kendime *stilist* diyorum. Kartvizitim öyle diyor. *Güzellik uzmanı* lafını sevmiyorum. Eskimiş bir laf. Otur-

ma odasının bir köşesinde sandalyem var, bir de sandalyenin arkasına çekebildiğim saç kurutma makinesi. Harley'nin birkaç yıl önce taktığı lavabo da var. Sandalyenin yanında, üstünde dergiler olan bir masam var. Dergiler eski. Bazılarının kapağı gitmiş. Ama insanlar saç kurutma makinesinin altındayken her şeye bakarlar.

Adam adını söylüyor.

"Adım Holits."

Kadının karısı olduğunu söylüyor. Ama kadın bana bakmıyor. Onun yerine tırnaklarına bakıyor. O ve Holits oturmuyorlar da. Adam, mobilyalı dairelerden biriyle ilgilendiklerini söylüyor.

"Kaç kişisiniz?" Her zaman söylediğim şeyi söylüyorum sadece. Kaç kişi olduklarını biliyorum. Arka koltuktaki iki oğlanı gördüm. İki artı iki eşittir dört.

"Ben, o ve oğlanlar. Oğlanlar on üç ve on dört yaşında ve her zaman olduğu gibi bir odayı paylaşacaklar."

Kadın kollarını kavuşturmuş, bluzunun yenlerini tutuyor. Sandalyeyi ve lavaboyu, daha önce benzerlerini hiç görmemiş gibi süzüyor. Belki de görmemiştir.

"Saç yapıyorum," diyorum.

Başını sallıyor. Sonra dua çiçeğime şöyle bir göz atıyor. Üzerinde tam beş yaprak var.

"Sulanması gerek," diyorum. Yanına gidip yapraklarından birine dokunuyorum. "Buralarda her şeyin suya ihtiyacı var. Havada yeterince su yok. Şansımız varsa yılda üç kez yağmur yağar. Ama alışırsınız. Biz de alışmak zorunda kaldık. Ama burada her yer klimalıdır."

"Ev kaç para?" diye soruyor Holits.

Ona söylüyorum, o da ne düşündüğünü anlamak için kadına dönüyor. Ama duvara baksa yeridir. Kadın onun bakışına karşılık vermiyor. "Sanırım bize göstermeniz gerekecek," diyor adam. Gidip 17 numaranın anahtarını getiriyorum ve içeri giriyoruz.

Harley'yi görmeden önce duyuyorum.

Sonra binaların arasından görünüyor. Motorlu çim biçme makinesinin ardı sıra yürüyor, üzerinde bermuda şortu ve tişörtü, başında Nogales'ten satın aldığı hasır şapka. Zamanını çim biçerek ve ufak tefek bakım işlerini yaparak geçiriyor. Fulton Terrace A.Ş. diye bir kuruluş için çalışıyoruz. Buranın sahibi onlar. Klima arızası ya da su tesisatında ciddi bir sorun gibi, büyük bir terslik olduğunda kullanmak için bir telefon numarası listemiz var.

El sallıyorum. Mecburum. Harley bir elini çim biçme makinesinin sapından kaldırıp işaret ediyor. Sonra şapkayı alnına çekip dikkatini yaptığı işe veriyor. Biçmenin sonuna geliyor, dönüşünü yapıyor ve sokağa doğru yollanıyor.

"Bu Harley." Bağırmak zorunda kalıyorum. Binanın yan tarafından içeri girip merdiveni çıkıyoruz. "Ne tür bir iş yapıyorsunuz, Mr. Holits?" diye soruyorum ona.

"Kendisi çiftçidir," diyor kadın.

"Artık değil."

"Buralarda çiftçilik yapacak pek bir yer kalmadı." Düşünmeden söylüyorum bunu.

"Minnesota'da çiftliğimiz vardı. Buğday yetiştiriyorduk. Birkaç sığır. Holits atlardan da anlar. Atlarla ilgili her şeyden anlar."

"Bu kadar yeter, Betty."

Resmin bir parçası gözlerimin önüne geliyor. Holits işsiz. Bu beni ilgilendirmez ve eğer böyleyse üzülürüm –böyle olduğu ortaya çıkıyor– ama dairenin önünde durduğumuzda, bir şey söylemem gerekiyor. "Eğer karar verirseniz, ilk ayı, son ayı ve depozito olarak yüz elli ödeyeceksiniz." Bunu söylerken havuza bakıyorum. Bazıları şezlonglarda oturuyor, suda da birisi var.

Holits elinin tersiyle yüzünü siliyor. Harley'nin çim biçme makinesi tıkırdayarak uzaklaşıyor. Daha ötede, ara-

balar Calle Verde'den hızla geçiyor. İki oğlan steyşın vagondan inmiş. Bir tanesi hazır ol vaziyetinde duruyor, bacaklar bitişik, kollar iki yanında. Ama onu seyrederken, havalanıp uçmaya niyetliymiş gibi kollarını yukarı aşağı çırpmaya ve zıplamaya başladığını görüyorum. Öbürü steyşın vagonun şoför mahalli tarafında çömeliyor, diz bükme hareketleri yapıyor.

Holits'e dönüyorum.

"Bir bakalım," diyor.

Anahtarı çeviriyorum, kapı açılıyor. İki yatak odalı, mobilyalı küçük bir daire. Herkes bunlardan düzinelerce görmüştür. Holits banyoda durup sifonu çekiyor. Hazne dolana kadar seyrediyor. Daha sonra, "Burası bizim odamız olabilir," diyor. Havuza bakan yatak odasından söz ediyor. Mutfakta, kadın kurutmalığın kenarına tutunup pencereden bakıyor.

"Bu da yüzme havuzu," diyorum.

Başını sallıyor. "Yüzme havuzu olan bazı motellerde kaldık. Ama havuzun birinde suya çok fazla klor atmışlardı."

Devam etmesini bekliyorum. Ama bütün söylediği bu. Benim de aklıma başka bir şey gelmiyor.

"Sanırım daha fazla zaman harcamayacağız. Sanırım tutacağız." Holits bunu söylerken kadına bakıyor. Bu kez göz göze geliyorlar. Kadın başını sallıyor. Adam dişlerinin arasından nefes veriyor. Sonra kadın bir şey yapıyor. Parmaklarını şaklatmaya başlıyor. Bir eli hâlâ kurutmalığın kenarını tutuyor; ama öbür eliyle parmaklarını şaklatmaya başlıyor. Şak, şak, şak, köpeğini çağırırmış ya da birinin dikkatini çekmeye çalışırmış gibi. Sonra durup tırnaklarını tezgâha sürüyor.

Ne anlam vereceğimi bilmiyorum. Holits de bilmiyor. Ayaklarını kıpırdatıyor.

"Ofise geri dönüp işi resmileştirelim," diyorum. "Sevindim."

Gerçekten sevinmiştim. Yılın bu zamanı bir sürü boş dairemiz vardı. Ve bu insanlar güvenilir insanlara benziyorlardı. Şansları yaver gitmemiş, hepsi bu. Bunda utanılacak bir şey yok.

Holits nakit ödüyor; ilk ayı, son ayı ve yüz elli dolarlık depozitoyu. Ben seyrederken elli dolarlık banknotları sayıyor. Amerikan Grant'leri,[1] der Harley elliliklere, onlardan pek fazla görmemiş olsa da. Makbuzu yazıyor ve ona iki anahtar veriyorum. "Her şey tamam."

Anahtarlara bakıyor. Birini kadına veriyor. "Evet, Arizona'dayız. Arizona'yı göreceğini hiç düşünmemiştin, değil mi?"

Kadın başını iki yana sallıyor. Dua çiçeği yapraklarından birine dokunuyor.

"Sulanması gerek," diyorum.

Yaprağı bırakıp pencereye dönüyor. Onun yanına gidiyorum. Harley hâlâ çim biçiyor. Ama dolaşıp öne gelmiş. Çiftçilikten konuşuldu ya, bir an Harley'nin, Black and Decker marka motorlu çim biçme makinesinin yerine bir sabanın ardı sıra yürüdüğünü düşünüyorum.

Kutularını, valizlerini ve giysilerini arabadan indirmelerini seyrediyorum. Holits, üzerinden kayışlar sarkan bir şeyi içeri taşıyor. Çok kısa sürüyor; ama sonra at başlığı olduğunu anlıyorum. Bundan sonra ne yapacağımı bilmiyorum. Canım bir şey yapmak istemiyor. Ben de Grant'leri para kutusundan çıkarıyorum. İçine koyuyorum, yeniden çıkarıyorum. Banknotlar Minnesota'dan geldi. Haftaya bu saatlerde nerede olacaklarını kim bilir? Las Vegas'ta olabilirler. Las Vegas hakkında tek bildiğim, televizyonda gördüklerim; fındık kabuğunu doldurmaz.

1. 50 dolarlık banknotun üstünde Amerikan başkanlarından Ulysses S. Grant'in resmi vardır. (Ç.N.)

Grant'lerden bir tanesinin bir yolunu bulup Waikiki Sahili'ne ya da başka bir yere gittiğini hayal edebiliyorum. Miami ya da New York City. New Orleans. Banknotlardan birinin Mardi Gras Kamavalı'nda el değiştirdiğini düşünüyorum. Her yere gidebilirler ve onlar yüzünden her şey olabilir. Grant'in geniş yaşlı alnına mürekkeple adımı yazıyorum: MARGE. Büyük harflerle yazıyorum. Her birine yapıyorum. Kalın kaşlarının tam üzerine. İnsanlar parayı harcarken durup merak edecekler. Kim bu Marge? Kendilerine bunu soracaklar: Kim bu Marge?

Harley dışarıdan içeri giriyor ve ellerini lavabomda yıkıyor. Yapmasından hoşlanmadığım bir şey olduğunu biliyor. Ama yine de yapıyor.

"Şu Minnesota'dan gelenler," diyor. "İsveçliler. Evden çok uzaktalar." Ellerini kâğıt havluya kuruluyor. Bildiklerimi ona anlatmamı istiyor. Ama hiçbir şey bilmiyorum. İsveçliye benzemiyorlar, İsveçli gibi de konuşmuyorlar.

"İsveçli değiller," diyorum ona. Ama beni duymamış gibi yapıyor.

"Adam ne iş yapıyormuş?"

"Çiftçiymiş."

"Bu konuda sen ne bilirsin ki?"

Harley şapkasını çıkarıp sandalyemin üstüne koyuyor. Bir elini saçında gezdiriyor. Sonra şapkaya bakıp onu yeniden takıyor. Kafasına tutkallasa yeridir. "Buralarda çiftçilik yapacak pek bir yer kalmadı. Ona bunu söyledin mi?" Buzdolabından bir kutu gazoz alıyor ve gidip baba koltuğuna oturuyor. Uzaktan kumandayı alıyor, bir tuşa basıyor ve televizyondan cızırtılar çıkıyor. Aradığını bulana kadar birkaç tuşa daha basıyor. Bir hastane programı. "İsveçli başka ne yapıyormuş? Çiftçilikten başka?"

Bilmiyorum, o yüzden bir şey söylemiyorum. Ama Harley programla çok meşgul. Muhtemelen bana bu so-

ruyu sorduğunu unutmuştur. Bir siren çalıyor. Lastiklerin gıcırtısını duyuyorum. Ekranda bir ambulans, acil servis girişinin önünde durmuş, kırmızı ışıkları yanıp sönüyor. Bir adam ambulanstan atlıyor ve arkayı açmak için etrafından dolanıyor.

Ertesi akşamüstü oğlanlar hortumu ödünç alıp steyşın vagonu yıkıyorlar. Dışını ve içini temizliyorlar. Biraz sonra kadının arabayla uzaklaştığını fark ediyorum. Ayağında topuklu ayakkabılar, üzerinde de hoş bir elbise var. İş avına çıkıyor, bana kalırsa. Bir süre sonra, oğlanların havuzun etrafında mayolarıyla dolandıklarını görüyorum. Bir tanesi tramplenden atlıyor ve suyun altından havuzun öbür ucuna kadar yüzüyor. Su püskürterek ve başını iki yana sallayarak çıkıyor. Öbür oğlan, önceki gün diz bükme hareketleri yapan, havuzun uzak tarafında bir havlunun üstünde yüzüstü yatıyor. Ama ilki havuzun bir ucundan öbür ucuna ileri geri yüzüp duruyor, duvara dokunup küçük bir tekmeyle geri dönüyor.

Havuz başında iki kişi daha var. İkisi de havuzun birer tarafında şezlonga oturmuş. Bir tanesi Irving Cobb, Denny'nin Yeri'nde aşçı. Kendine Spuds der. İnsanlar onu Irv diye ya da başka bir lakapla çağırmak yerine Spuds diye çağırmaya alıştı. Spuds elli beş yaşında ve kel. Zaten marsık gibi yanmış; ama daha da güneş istiyor. Yeni karısı Linda Cobb şu anda K Mart mağazasında işbaşında. Spuds geceleri çalışıyor. Ama o ve Linda Cobb cumartesi ve pazarları izin kullanacak şekilde ayarlama yapmışlar. Connie Nova öbür şezlongda. Doğrulup oturmuş, bacaklarına losyon sürüyor. Neredeyse çıplak; el kadar bir bikini örtüyor vücudunu. Connie Nova bir kokteyl garsonu. Sözümona nişanlısı olan alkolik bir avukatla birlikte altı ay önce taşındı buraya. Ama onu başından attı. Şimdi Rick adında uzun saçlı bir üniversiteliyle bir-

likte yaşıyor. Rick'in şu sıralar ailesini ziyarete gittiğinden haberdarım. Spuds ve Connie koyu renk gözlük takmışlar. Connie'nin portatif radyosu çalışıyor.

Spuds bir yıl kadar önce buraya taşındığında taze bir duldu. Ama birkaç ay bekâr kaldıktan sonra Linda'yla evlendi. Linda otuzlarında, kızıl saçlı bir kadın. Nasıl tanıştıklarını bilmiyorum. Ama birkaç ay önce bir akşam Spuds ve yeni Mrs. Cobb, Harley'yle beni, Spuds'ın hazırladığı güzel bir akşam yemeğine çağırdılar. Yemekten sonra, oturma odalarında oturup büyük bardaklardan tatlı içkiler içtik. Spuds ev filmleri seyretmek isteyip istemediğimizi sordu. Tabii, dedik. Spuds da ekranını ve projektörünü kurdu. Linda Cobb o tatlı içkiden biraz daha koydu. Ne zararı olur ki? diye sordum kendi kendime. Spuds, o ve ölen karısının Alaska'ya yaptıkları bir gezinin filmini göstermeye başladı. Film, kadının Seattle'dan uçağa binmesiyle başladı. Spuds projektörü çalıştırırken konuşuyordu. Rahmetli ellilerindeymiş, güzelmiş, belki biraz kiloluymuş gerçi. Saçları güzelmiş.

"Bu, Spuds'ın ilk karısı," dedi Linda Cobb. "Bu, ilk Mrs. Cobb."

"Bu Evelyn," dedi Spuds.

İlk karısı ekranda uzun süre kaldı. Onu görmek ve onun hakkında böyle konuştuklarını duymak tuhaftı. Harley bana bir bakış attı, onun da bir şey düşündüğünü anladım. Linda Cobb bir içki ya da acıbadem kurabiyesi daha isteyip istemediğimizi sordu. İstemiyorduk. Spuds ilk Mrs. Cobb hakkında bir şeyler söylüyordu yine. Kadın hâlâ uçağın girişindeydi, gülümsüyor ve ağzını kıpırdatıyordu, oysa tüm duyabildiğiniz, projektörden geçen filmin sesiydi. İnsanlar uçağa binmek için onun etrafından dolanmak zorunda kalıyorlardı. Kameraya el sallayıp duruyordu, Spuds'ın oturma odasında bize el sallıyordu. El salladı da salladı. "İşte yine Evelyn," diyordu yeni Mrs. Cobb, ilk Mrs. Cobb'un ekranda her belirişinde.

Spuds'a kalsa bütün gece film gösterirdi; ama gitmemiz gerektiğini söyledik. Harley bir bahane uydurdu.

Ne dediğini hatırlamıyorum.

Connie Nova şezlongda sırtüstü yatıyor, koyu renk gözlük yüzünün yarısını kaplıyor. Bacakları ve karnı yağdan parlıyor. Bir gece, buraya taşınmasının üzerinden uzun bir süre geçmeden, bir parti verdi. Avukatı def edip uzun saçlıyla takılmaya başlamasından önceydi. Partisine "yeni eve taşınma partisi" adını verdi. Harley'yle ben davetliydik, bir dolu başka insan daha. Gittik; ama konuklar hoşumuza gitmedi. Kapıya yakın, oturacak bir yer bulduk, ayrılana kadar da orada kaldık. O kadar uzun sürmedi zaten. Connie'nin erkek arkadaşı çekilişle ödül veriyordu. Bir boşanma davasına bakmak için yasal hizmetlerini sunacaktı, hem de ücretsiz. Herhangi bir boşanma. İsteyen herkes, onun elden ele dolaştırdığı kâseden bir kart çekebilirdi. Kâse bize doğru geldiğinde, herkes gülmeye başladı. Harley'yle bakıştık. Ben çekmedim. Harley de çekmedi. Ama onun kâsenin içindeki kart yığınına baktığını gördüm. Sonra başını iki yana salladı ve kâseyi yanındakine verdi. Spuds'la yeni Mrs. Cobb bile kart çektiler. Kazanan kartın arkasında bir şey yazıyordu. "Hamiline bir adet bedava anlaşmalı boşanma hakkı verir", bir de avukatın imzası ve tarih. Avukat ayyaşın tekiydi; ama bence hayatınızı böyle idare edemezsiniz. Bizden başka herkes kâseye elini atmıştı, sanki eğlenceli bir şeymiş gibi. Kazanan kartı çeken kadın ellerini çırptı. Televizyondaki eğlence programlarından biri gibiydi. "Vay canına, hayatımda ilk kez bir şey kazanıyorum!" Kocasının askerde olduğunu duydum. Kadın hâlâ onunla beraber mi, yoksa boşandı mı, bunu bilmek mümkün değil; çünkü Connie Nova'yla avukat yollarını ayırdıktan sonra Connie farklı arkadaşlar edindi.

Çekilişten hemen sonra partiden ayrıldık. Olay üstümüzde öyle bir etki yaptı ki fazla bir şey söyleyemedik, birimizin şunu söylemesi dışında: "Gördüğümü sandığım şeyi gördüğüme inanmıyorum."

Belki de ben söylemişimdir.

Bir hafta sonra Harley, İsveçlinin –Holits'i kastediyor– iş bulup bulmadığını soruyor. Az önce öğle yemeği yedik ve Harley elinde gazoz kutusuyla koltuğunda. Ama televizyonunu açmadı. Bilmediğimi söylüyorum. Bilmiyorum da. Başka ne söyleyeceğini görmek için bekliyorum. Ama başka bir şey söylemiyor. Başını iki yana sallıyor. Bir şey düşünüyor sanki. Sonra bir tuşa basıyor ve televizyon canlanıyor.

Kadın iş buluyor. Buradan birkaç sokak ötedeki bir İtalyan restoranında garson olarak çalışmaya başlıyor. Bölünmüş vardiyalı çalışıyor, öğle yemeklerine bakıp sonra eve gidiyor, sonra da akşam yemeği vardiyası için tam zamanında işe geri dönüyor. Gidip gelirken kendisiyle yarışıyor. Oğlanlar bütün gün yüzüyorlar, Holits ise daireden çıkmıyor. İçeride ne yaptığını bilmiyorum. Bir keresinde, kadının saçını yaptım ve bana birkaç şey anlattı. Liseyi yeni bitirdiğinde garsonluk yaptığını, Holits'le de orada tanıştığını anlattı. Minnesota'da bir yerde ona krep servisi yapmış.

O sabah aşağı indi ve ona bir iyilik yapıp yapamayacağımı sordu. Öğle yemeği vardiyasından sonra saçını yapmamı ve onu akşam yemeği vardiyasına yetiştirmemi istedi. Yapabilir miydim? Randevu defterine bakacağımı belirttim. İçeri girmesini söyledim. Dışarısı şimdiden kırk derece olmalıydı.

"Habersiz geldiğimi biliyorum," dedi. "Ama dün gece işten eve geldiğimde aynaya baktım ve dip boyamın geldiğini gördüm. 'Bakıma girmeliyim,' dedim kendi kendime. Başka nereye gideceğimi bilmiyorum."

14 Ağustos Cuma'yı buluyorum. Sayfada bir şey yok.

"Seni iki buçukta ya da üçte alabilirim," diyorum.

"Üç daha iyi olur," diyor. "Acele edeyim de işe geç kalmayayım. Patronum tam bir piç kurusu. Sonra görüşürüz."

İki buçukta, Harley'ye müşterim olduğunu söylüyorum, yani beyzbol maçını yatak odasında izlemesi gerekecek. Homurdanıyor ama kordonu dolayıp topluyor ve televizyonu tekerlekleri üzerinde iterek arka tarafa götürüyor. Kapıyı kapatıyor. İhtiyaç duyduğum her şeyin hazır olduğundan emin oluyorum. Dergileri kolay erişilecek biçimde koyuyorum. Sonra saç kurutma makinesinin yanına oturup tırnaklarımı törpülüyorum. Saç yaptığımda giydiğim pembe renkli üniforma var üzerimde. Tırnaklarımı törpülemeye ve zaman zaman başımı kaldırıp pencereye bakmaya devam ediyorum.

Pencerenin önünden geçiyor, sonra da kapı zilini çalıyor. "İçeri gel," diye sesleniyorum. "Kapı kilitli değil."

İşte giydiği siyah beyaz üniforma var üzerinde. İkimizin de üniformalı olduğunu görebiliyorum. "Otur da başlayalım, tatlım." Tırnak törpüsüne bakıyor. "Manikür de yapıyorum," diyorum.

Koltuğa kurulup bir nefes alıyor.

Diyorum ki: "Başını geriye yatır. İşte böyle. Şimdi, neden gözlerini kapamıyorsun? Gevşe. Önce saçını şampuanlayacağım ve saç diplerine rötuş yapacağım. Sonra devam ederiz. Ne kadar zamanın var?"

"Beş buçukta dönmüş olmam gerek."

"Seni yetiştiririz."

"Yemeği işyerinde yiyebilirim. Ama Holits'le oğlanlar yemek işini ne yaparlar, bilmiyorum."

"Sensiz idare ederler."

Sıcak suyu açıyorum, derken Harley'nin bana toprak ve çimen bırakmış olduğunu fark ediyorum. Pisliğini temizleyip yeni baştan başlıyorum.

Diyorum ki: "Eğer isterlerse, yürüyerek sokağın aşağısındaki hamburgerciye gidebilirler. Pulları dökülmez."

"Bunu yapmazlar. Oraya gitmek zorunda kalmalarını istemem zaten."

Beni ilgilendirmez, o yüzden başka bir şey söylemiyorum. Güzel bir köpük yapıp işe koyuluyorum. Şampuanı yaptıktan, saçı durulayıp hazırladıktan sonra, onu saç kurutma makinesinin altına oturtuyorum. Gözleri kapandı. Uyumuş olabileceğini düşünüyorum. Ben de ellerinden birini alıp başlıyorum.

"Manikür yok." Gözlerini açıp elini çekiyor.

"Sorun değil, tatlım. İlk manikür her zaman ücretsizdir."

Elini geri veriyor ve dergilerden birini alıp kucağına koyuyor. "Oğlanlar onun," diyor. "İlk evliliğinden. Tanıştığımızda boşanmıştı. Ama kendi çocuklarım gibi seviyorum onları. Özellikle uğraşsam bu kadar sevemezdim. Gerçek anneleri olsam bile bu kadar sevemezdim."

Saç kurutma makinesini bir derece düşürüyorum, öyle ki alçak, hafif bir ses çıkarıyor. Tırnaklarını yapmaya devam ediyorum. Elleri gevşemeye başlıyor.

"On yıl önce yılbaşı günü Holits'le oğlanları bırakıp gitmiş. Bir daha da ondan haber almamışlar." Bana bunu anlatmak istediğini görebiliyorum. Bence hava hoş. Koltukta otururken konuşmak isterler. Tırnaklarını törpülemeye devam ediyorum. "Holits boşanmış. Sonra o ve ben çıkmaya başladık. Sonra da evlendik. Uzun süre bir hayatımız vardı. İnişli çıkışlı. Ama bir yere ulaşmakta olduğumuzu sanıyorduk." Başını iki yana sallıyor. "Ama bir şey oldu. Holits'e bir şey oldu, demek istiyorum. Bir tanesi, atlara ilgi duyması oldu. Belirli bir yarış atına ilgi duydu, onu satın aldı, anlarsın ya; durum kötüleşti, her ay bir şey çıktı. Onu pistlere götürmeye başladı. Hâlâ gün doğmadan kalkıyordu, her zamanki gibi, hâlâ ufak tefek

işleri filan yapıyordu. Her şeyin yolunda olduğunu sanıyordum. Meğer hiçbir şey bilmiyormuşum. Aslını istersen, masalara servis yapmakta o kadar iyi değilim. Bence, o makarnacılara[1] bir sebep verirsem, beni derhal kovarlar. Ya da sebepsiz yere. Ya kovulursam? O zaman ne olur?"

Diyorum ki: "Endişelenme tatlım. Seni kovmayacaklar."

Çok geçmeden başka bir dergi alıyor. Ama açmıyor. Sadece elinde tutuyor ve konuşmaya devam ediyor. "Her neyse, atı vardı işte. Hızlı Betty. Betty kısmı bir espri. Ama ata benim adımı verirse, şampiyon olmaktan başka çaresi kalmayacağını söylüyor. Büyük bir şampiyon. Gerçek şu ki, ne zaman koşsa kaybetti. Her yarışı. Riskli Betty; adı böyle olmalıydı. Başlangıçta, birkaç yarışa gittim. Ama at hep doksan dokuza bir koşuyordu. Böyle bahisler. Ama Holits inatçının tekidir. Pes etmedi. Bahislerde ata oynadı da oynadı. Yirmi dolar. Elli dolar. Artı, bir ata bakmanın getirdiği diğer bütün maliyetler. Büyük bir meblağ gibi gelmediğini biliyorum. Ama birikiyor. Bahisler de böyle olunca –doksan dokuza bir, anlarsın ya– bazen kombine bilet alıyordu. At birinci gelirse ne kadar para kazanacağımızı anlayıp anlamadığını soruyordu. Ama birinci gelmedi, ben de yarışlara gitmeyi bıraktım."

Yaptığım işe devam ediyorum. Dikkatimi tırnaklarına veriyorum. "Tırnak diplerin güzel," diyorum. "Tırnak diplerine bak. Şu küçük yarımayları görüyor musun? Kanın iyi demektir."

Elini yaklaştırıp bakıyor. "Bu konuda sen ne bilirsin ki?" Omuz silkiyor. Yeniden elini tutmama izin veriyor. Hâlâ anlatacağı şeyler var. "Bir keresinde, ben lisedeyken, bir danışman odasına gelmemi istedi. Bütün kızlarla bu-

1. İtalyan göçmenler için kullanılan aşağılayıcı bir söz. (Y.N.)

nu yapmıştı, birer birer. 'Ne gibi düşlerin var?' diye sordu bu kadın bana. 'On yıl içinde kendini nerede görüyorsun? Yirmi yıl?' On altı-on yedi yaşlarındaydım. Daha çocuktum. Ne cevap vereceğimi bilemedim. Öküz gibi oturdum. Bu danışman benim şimdiki yaşlarımdaydı. *Yaşlı* olduğunu düşündüm. Yaşlı, dedim kendi kendime. *Onun* hayatının yarı yarıya bittiğini biliyordum. Ve onun bilmediği bir şey biliyormuşum gibi hissediyordum. Asla bilemeyeceği bir şey. Bir sır. Kimsenin bilmediği, hatta konuşmadığı bir şey. O yüzden sesimi çıkarmadım. Başımı iki yana sallamakla yetindim. Aptalım diye benden ümidi kesmiş olmalı. Ama hiçbir şey söyleyemedim. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Tahmin edemeyeceği şeyler bildiğimi sanıyordum. Şimdi, birisi bana o soruyu yeniden sorsa, düşlerimi filan, anlatırdım."

"Ne anlatırdın tatlım?" Öbür eline geçtim. Ama tırnaklarını yapmıyorum. Sadece elini tutuyor, söyleyeceği şeyi duymayı bekliyorum.

Koltukta öne geliyor. Elini geri almaya çalışıyor.

"Ne anlatırdın?"

İç çekip arkasına yaslanıyor. Elini tutmama izin veriyor. "Derdim ki: 'Düşler, anlarsın ya, uyandığında yok olan şeylerdir.' Böyle söylerdim." Eteğinin ön tarafını düzeltiyor. "Birisi sorsa, böyle söylerdim. Ama sormaz." Yeniden nefesini koyveriyor. "Ne kadar kaldı?" diyor.

"Fazla değil," diyorum.

"Nasıl olduğunu bilemezsin."

"Evet, bilirim," diyorum. Tabureyi bacaklarının yanı başına çekiyorum. Buraya taşınmadan önceki durumumuzu, hâlâ da öyle olduğunu anlatmaya başlıyorum. Ama Harley yatak odasından çıkmak için tam o ânı seçiyor. Bize bakmıyor. Yatak odasında televizyonun bir şeyler gevelediğini duyuyorum. Lavaboya gidip bir bardak su dolduruyor. Başını arkaya yatırıp içiyor. Âdemelması boğazında bir aşağı bir yukarı oynuyor.

Saç kurutma makinesini çekip başının iki yanındaki saçlarına dokunuyorum. Buklelerden birini azıcık kaldırıyorum.

Diyorum ki: "Yepyeni görünüyorsun, tatlım."

"Keşke."

Oğlanlar, okulları başlayana kadar her gün, bütün gün yüzmeye devam ediyorlar. Betty işine devam ediyor. Ama nedense saçını yaptırmak için tekrar gelmiyor. Bunun nedenini bilmiyorum. Belki de iyi bir iş çıkardığımı düşünmüyordur. Bazen uyanık halde yatıyorum –Harley yanımda horul horul uyuyor– ve kendimi Betty'nin yerine koymaya çalışıyorum. O zaman ne yapardım, merak ediyorum.

Holits, 1 Eylül'de ve 1 Ekim'de oğullarından biriyle kirayı yolluyor. Hâlâ nakit ödüyor. Parayı oğlandan alıyor, banknotları hemen oracıkta gözünün önünde sayıyor, sonra da makbuzu yazıyorum. Holits bir çeşit iş buldu. En azından ben öyle düşünüyorum. Her gün steyşın vagonla gidiyor. Sabah erkenden gittiğini ve akşama doğru döndüğünü görüyorum. Betty on buçukta pencerenin önünden geçiyor ve üçte dönüyor. Beni görürse şöyle bir el sallıyor. Ama gülümsemiyor. Sonra Betty'yi beşte yeniden görüyorum, restorana dönüyor. Holits biraz daha geç geliyor. Ekimin ortasına kadar böyle devam ediyor bu.

Bu arada, Holits çifti, Connie Nova ve uzun saçlı arkadaşı Rick'le tanıştı. Spuds ve yeni Mrs. Cobb'la da görüştüler. Bazen, bir pazar akşamüstü, hepsini havuzun etrafında oturmuş, ellerinde içkiler, Connie'nin portatif radyosunu dinlerken görürdüm. Bir keresinde Harley hepsini binanın arkasında, mangal alanında gördüğünü söyledi. O zaman da üzerlerinde mayoları varmış. Harley, İsveçlinin boğa gibi bir göğsü olduğunu söyledi. Harley sosisli sandviç yiyip viski içtiklerini söyledi. Sarhoş olduklarını söyledi.

Günlerden cumartesiydi ve saat gece on biri geçiyordu. Harley koltuğunda uyukluyordu. Çok geçmeden kalkıp televizyonu kapatmam gerekecekti. Bunu yaptığımda uyanacağını biliyordum. "Neden kapattın? Programı seyrediyordum." Böyle diyecekti. Hep böyle derdi. Her neyse, televizyon çalışıyordu, kafamda bigudiler, kucağımda bir dergi vardı. Ara sıra başımı kaldırıp bakıyordum. Ama aklımı programa veremiyordum. Hepsi dışarıda, havuz başındaydı; Spuds'la Linda Cobb, Connie Nova'yla uzun saçlı, Holits'le Betty. Saat ondan sonra orada bulunulmaması kuralımız var. Ama o gece kuralları umursamıyorlardı. Harley uyanırsa, çıkıp laf ederdi. Bence eğlenmelerinde sakınca yoktu; ama bu kadarı da yeterdi. Boyuna yerimden kalkıp pencerenin yanına gidiyordum. Betty dışında hepsinde mayo vardı. O hâlâ üniformalıydı. Ama ayakkabılarını çıkarmıştı, elinde bir kadeh, geri kalanlarla beraber içiyordu. Televizyonu kapatmayı erteleyip duruyordum. Derken içlerinden biri bağırarak bir şey söyledi, başka biri de onu üzerine alınıp gülmeye başladı. Baktım ve Holits'in içkisini bitirdiğini gördüm. Kadehi şezlongun üstüne bıraktı. Sonra soyunma kabinine doğru yürüdü. Masalardan birini çekip üstüne çıktı. Sonra –zahmetsizce yapıyormuş gibiydi– kendini kabinin çatısına çekti. Doğruymuş, diye düşündüm; güçlüymüş. Uzun saçlı desteklermiş gibi ellerini çırpıyor. Geri kalanlar da Holits'e tezahürat yapıyorlar. Oraya gidip bunu durdurmam gerekeceğini biliyorum.

Harley koltuğuna gömülmüş durumda. Televizyon hâlâ çalışıyor. Kapıyı yavaşça açıp dışarı çıkıyor, sonra da arkamdan çekip kapatıyorum. Holits kabinin çatısında. Onu gaza getiriyorlar. "Haydi, yapabilirsin," diyorlar. "Göbek üstü atlama." "Hayatta cesaret edemezsin." Böyle şeyler.

Derken Betty'nin sesini duyuyorum. "Holits, ne yap-

tığını bir düşün." Ama Holits kenarda duruyor. Aşağıdaki suya bakıyor. Oraya ulaşmak için ne kadar gerilmesi gerekeceğini kestirmeye çalışır gibi. Çatının uzak ucuna doğru geri geri gidiyor. Avuç içine tükürüp ellerini ovuşturuyor. Spuds sesleniyor: "İşte bu oğlum! Başaracaksın."

Baş aşağı düştüğünü görüyorum. Sesini de duyuyorum.

"Holits!" diye haykırıyor Betty.

Hepsi yanına koşturuyor. Ben oraya gittiğimde, doğrulmuş oturuyor. Rick onu omuzlarından tutmuş, yüzüne bağırıyor. "Holits! Hey, ahbap!"

Holits'in alnında derin bir kesik var, gözleri de cam gibi. Spuds'la Rick bir sandalyeye oturmasına yardım ediyorlar. Birisi ona havlu veriyor. Ama Holits, onunla ne yapacağını bilmiyormuş gibi tutuyor havluyu. Başka biri ona içki veriyor. Ama Holits onunla da ne yapacağını bilmiyor. İnsanlar ona bir şeyler söyleyip duruyorlar. Holits havluyu yüzüne götürüyor. Sonra yüzünden çekip üstündeki kana bakıyor. Ama sadece bakıyor. Bir şey anlayabiliyor gibi değil.

"İzin verin de bir bakayım." Aralarından sıyrılıp onun karşısına geçiyorum. Durum kötü. "Holits, iyi misin?" Ama Holits bana bakmakla yetiniyor, sonra da gözleri kayıp gidiyor. "Bence acile gitmeli." Bunu söylediğimde Betty bana bakıyor ve başını iki yana sallamaya başlıyor. Tekrar Holits'e bakıyor. Ona bir havlu daha veriyor. Bence ayık. Ama geri kalanlar sarhoş. En hafif ifadeyle sarhoş.

Spuds dediğimi algılıyor. "Onu acile götürelim."

Rick, "Ben de gelirim," diyor.

"Hepimiz geliriz," diyor Connie Nova.

"Birbirimizden ayrılmasak iyi olur," diyor Linda Cobb.

"Holits." Yeniden adını söylüyorum.

"Yapamam," diyor Holits.

"Ne dedi?" diye soruyor bana Connie Nova.

"Yapamayacağını söyledi," diyorum ona.

"Neyi yapamazmış? Neden söz ediyor?" diye soruyor Rick.

"Bir daha söyler misin?" diyor Spuds. "Duymadım."

"Yapamayacağını söylüyor. Neden söz ettiğini bildiğini sanmıyorum. En iyisi onu hastaneye götürün," diyorum. Sonra Harley'yi ve kuralları hatırlıyorum. "Dışarıda olmamalıydınız. Hiçbiriniz. Kurallarımız var. Haydi, onu hastaneye götürün."

"Onu hastaneye götürelim," diyor Spuds, az önce aklına gelen bir şeymiş gibi. Hepsinden daha sarhoş olabilir. Bir kere kıpırdamadan duramıyor. Sallanıyor. Ve boyuna ayaklarını kaldırıp tekrar yere basıyor. Tepemizdeki havuz ışıklarının altında göğsündeki kıllar bembeyaz.

"Ben arabayı getireyim." Uzun saçlı söylüyor bunu. "Connie, anahtarları alayım."

"Yapamam," diyor Holits. Havlu çenesine inmiş. Ama kesik, alnında.

"Şu bornozu giydirin. Hastaneye böyle gidemez." Linda Cobb söylüyor bunu. "Holits! Holits, biziz." Bekliyor, sonra da viski kadehini Holits'in parmaklarının arasından alıp içiyor.

Pencerelerin bazılarında insanlar görebiliyorum, aşağıdaki hengâmeye bakıyorlar. Işıklar yanıyor. "Gidip yatın!" diye bağırıyor birisi.

Nihayet, uzun saçlı, Connie'nin Datsun marka arabasını binanın arkasından getirip havuzun yakınına çekiyor. Ön farlar ışıl ışıl. Motora gaz veriyor.

"Tanrı aşkına, gidip yatın!" diye bağırıyor aynı kişi. Daha fazla insan pencerelere çıkıyor. Her an Harley'nin çıkmasını bekliyorum, başında şapkası, burnundan soluyarak. Sonra şöyle düşünüyorum: Hayır, uyanmaz. Boş ver Harley'yi.

Spuds'la Connie Nova, Holits'in iki yanına geçiyorlar. Holits düzgün yürüyemiyor. Yalpalıyor. Kısmen, sarhoş olduğu için. Ama yaralandığına şüphe yok. Onu arabaya bindiriyorlar, hepsi de içeri doluşuyor. Son binen Betty. Birinin kucağına oturmak zorunda kalıyor. Sonra basıp gidiyorlar. Bağıran her kimse, pencereyi çarparak kapatıyor.

Ertesi hafta boyunca Holits evden ayrılmıyor. Bence Betty de işinden ayrılmış olmalı; çünkü artık pencerenin önünden geçtiğini görmüyorum. Oğlanları geçerken gördüğümde, dışarı çıkıp lafı dolandırmadan soruyorum: "Babanız nasıl?"

"Başını incitmiş," diyor bir tanesi.

Bir şeyler daha söylemelerini umutla bekliyorum. Ama söylemiyorlar. Omuz silkip yemek torbaları ve klasörleriyle okula gidiyorlar. Sonradan, üvey annelerini sormadığıma üzüldüm.

Holits'i, başında sargı, balkonunda dururken gördüğümde, başıyla selam bile vermiyor. Yabancıymışım gibi davranıyor. Beni tanımıyor ya da tanımak istemiyor sanki. Harley de aynı muameleyi gördüğünü söylüyor. Hoşuna gitmiyor. "Nesi var?" diye soruyor Harley. "Kahrolası İsveçli. Ne olmuş kafasına? Biri pataklamış mı, ne yapmış?" Bunu söylediğinde Harley'ye hiçbir şey anlatmıyorum. Konuya hiç girmiyorum.

Derken, o pazar akşamüstü oğlanlardan birinin bir kutuyu dışarı taşıyıp steyşın vagona koyduğunu görüyorum. Tekrar üst kata çıkıyor. Ama çok geçmeden başka bir kutuyla aşağı inip onu da arabaya koyuyor. Gitmeye hazırlandıklarını o zaman anlıyorum. Ama anladığımı Harley'ye söylemiyorum. Çok yakında o da her şeyi anlayacak.

Ertesi sabah, Betty oğlanlardan birini aşağı yolluyor.

Üzgün olduğunu ama taşınmak zorunda olduklarını söyleyen bir not gönderiyor. Indio'daki kız kardeşinin adresini veriyor, depozitoyu oraya yollayabileceğimizi söylüyor. Kira süreleri dolmadan sekiz gün önce ayrıldıklarına işaret ediyor. Otuz günlük ihbar süresini kullanmamış olsalar da, bir iade yapılmasını umuyor. Diyor ki: "Her şey için teşekkürler. O zaman saçımı yaptığın için teşekkürler." Notu şöyle bitiriyor: "Saygılarımla, Betty Holits."

"Adın ne?" diye soruyorum oğlana.

"Billy."

"Billy, ona gerçekten üzgün olduğumu söyle."

Harley kadının yazdıklarını okuyor ve ancak balık kavağa çıkarsa Fulton Terrace'tan paralarını geri alabileceklerini söylüyor. Bu insanları anlayamadığını söylüyor. "Sanki dünya onların geçimini sağlamakla yükümlüymüş gibi hayatın içinde salınan insanlar." Nereye gittiklerini soruyor bana. Ama nereye gittikleri hakkında hiçbir fikrim yok. Belki de Minnesota'ya geri dönüyorlardır. Nereye gittiklerini ben nereden bileyim? Ama Minnesota'ya geri döneceklerini sanmıyorum. Bence şanslarını denemek için başka bir yere gidiyorlar.

Connie Nova'yla Spuds'ın şezlongları her zamanki yerlerinde, havuzun birer tarafında. Zaman zaman, steyşın vagona eşya taşıyan Holits oğlanlarına bir bakış atıyorlar. Derken Holits'in kendisi kolunda giysilerle dışarı çıkıyor. Connie Nova'yla Spuds bağırıp el sallıyorlar. Holits tanımıyormuş gibi bakıyor onlara. Ama sonra boştaki elini kaldırıyor. Sadece kaldırıyor, hepsi bu. Onlar el sallıyor. Sonra Holits el sallıyor. Onlar durduktan sonra bile el sallamaya devam ediyor. Betty aşağı inip onun koluna dokunuyor. Betty el sallamıyor. Bu insanlara bakmıyor bile. Holits'e bir şeyler söylüyor, o da arabanın yanına gidiyor. Connie Nova şezlongunda arkasına yaslanıyor ve uzanıp portatif radyosunu açıyor. Spuds

elinde güneş gözlüğüyle bir süre Holits ve Betty'yi seyrediyor. Sonra gözlüğü takıyor. Şezlonga kurulup kösele gibi vücudunu yakmaya devam ediyor.

Nihayet her şeyi arabaya yüklüyor ve harekete hazır hale geliyorlar. Oğlanlar arkada, Holits direksiyonun başında, Betty onun hemen yanındaki koltukta. Tıpkı buraya geldiklerinde olduğu gibi.

"Neye bakıyorsun?" diyor Harley.

Mola verdi. Koltuğunda televizyon seyrediyor. Ama ayağa kalkıp pencerenin yanına geliyor.

"Eh, gidiyorlar işte. Nereye gideceklerini ya da ne yapacaklarını bilmiyorlar. Çılgın İsveçli."

Otoparktan çıkmalarını ve onları otobana götürecek yola sapmalarını seyrediyorum. Sonra yeniden Harley'ye bakıyorum. Koltuğuna kuruluyor. Elinde gazoz kutusu, başında hasır şapkası var. Hiçbir şey olmamış ya da olmayacakmış gibi davranıyor.

"Harley?"

Ama tabii beni duyamıyor. Yanına gidip koltuğunun önünde duruyorum. Şaşırıyor. Ne anlam çıkaracağını bilmiyor. Arkasına yaslanıyor, bana bakarak öylece oturuyor.

Telefon çalmaya başlıyor.

"Şuna bakar mısın?" diyor.

Ona cevap vermiyorum. Niye vereyim ki?

"O zaman bırak çalsın," diyor.

Gidip paspas süpürge, birkaç bez, sabunlu ovma teli ve bir kova buluyorum. Telefon susuyor. Harley hâlâ koltuğunda oturuyor. Ama televizyonu kapatmış. Ana anahtarı alıp merdivenden 17 numaraya çıkıyorum. İçeri giriyor ve oturma odasından geçip mutfaklarına gidiyorum; eskiden mutfakları olan yere.

Tezgâhlar silinmiş, eviye ve dolaplar temiz. O kadar da kötü değil. Temizlik gereçlerini ocağın üstüne bırakıp

banyoya bakmaya gidiyorum. Küçük bir ovma telinin icabına bakamayacağı bir durum yok. Sonra, havuza bakan yatak odasının kapısını açıyorum. Storlar yukarı çekilmiş, yatak çarşafları çıkarılmış. Zemin parlıyor. "Teşekkürler," diyorum yüksek sesle. Kadın her nereye gidiyorsa, ona şans diliyorum. "İyi şanslar, Betty." Şifoniyer çekmecelerinden biri açık, kapatmaya gidiyorum. Çekmecenin arka tarafındaki bir köşede, Holits'in ilk geldiğinde içeri taşıdığı at başlığını görüyorum. Aceleden gözlerinden kaçmış olmalı. Ama belki de kaçmadı. Belki de adam onu bilerek bıraktı.

"At başlığı," diyorum. Onu pencereye tutup ışıkta bakıyorum. Süslü değil, altı üstü eski, koyu renk bir deri at başlığı. Bunlardan pek anlamam. Ama bir parçasının ağıza girdiğini biliyorum. O parçaya "gem" denir. Çelikten yapılır. Dizginler hayvanın kafasının üzerinden geçip boynunda parmakların arasında tutulur. Binici dizginleri sağa sola çeker ve at döner. Basit. Gem ağır ve soğuk. Bu şeyi dişlerinin arasında taşıman gerekse, herhalde bir çırpıda kavrardın. Onun çekildiğini hissettiğinde, zamanın geldiğini anlardın. Bir yere gideceğini anlardın.

KATEDRAL

Şu kör adam, karımın eski bir arkadaşı, geceyi bizde geçirecekti. Karısı ölmüş. O da ölen karısının Connecticut'taki akrabalarını ziyaret ediyormuş. Akrabaların evinden karımı aradı. Ayarlamalar yapıldı. Trenle gelecekti, beş saatlik bir yolculuk, karım da onu istasyonda karşılayacaktı. On yıl önce bir yaz Seattle'da yanında çalıştığından beri onu görmemişti karım. Ama o ve kör adam teması kesmemişlerdi. Teyp bantları doldurup birbirlerine postalıyorlardı. Adamın ziyareti beni heyecanlandırmamıştı. Tanıdığım biri değildi. Kör oluşu da beni rahatsız ediyordu. Körlüğe ilişkin fikrim filmlerden geliyordu. Filmlerde, körler yavaş hareket eder ve hiç gülmezlerdi. Bazen rehber köpekler onları yönlendirirdi. Evime kör bir adamın gelmesi, dört gözle beklediğim bir şey değildi.

O yaz Seattle'da karımın iş bulması gerekmiş. Parası yokmuş. Yaz sonunda evleneceği adam subay eğitim okulundaymış. Onun da parası yokmuş. Ama karım adama âşıkmış, adam da karıma, falan filan. Karım gazetede bir şey görmüş: "Bir Köre Okuma Yapacak – YARDIMCI ARANIYOR", bir de telefon numarası. Karım telefon edip oraya gitmiş, derhal işe alınmış. Bütün yaz bu kör adamla çalışmış. Ona bir şeyler okuyormuş, durum incelemeleri, raporlar, bu tür şeyler. İlçe Sosyal Hizmetler

Dairesi'ndeki küçük ofisini düzenlemesine yardımcı olmuş. İyi arkadaş olmuşlar, karımla kör adam. Bunları nereden mi biliyorum? Karım bana anlattı. Başka bir şey daha anlattı. Ofisteki son gününde, kör adam onun yüzüne dokunup dokunamayacağını sormuş. Karım kabul etmiş. Parmaklarını yüzünün her yerine dokundurduğunu anlattı, burnuna, hatta boynuna bile! Bunu hiç unutmamış. Bunun hakkında bir şiir yazmaya bile çalışmış. Hep şiir yazmaya çalışıyordu. Her yıl bir-iki şiir yazardı, genellikle başına gerçekten önemli bir şey geldikten sonra.

İlk çıkmaya başladığımızda, bana şiiri gösterdi. Şiirde, onun parmaklarını ve yüzünde nasıl dolaştıklarını anımsıyordu. Şiirde, o zaman neler hissettiğinden, kör adam burnuna ve dudaklarına dokunduğunda aklından neler geçtiğinden söz ediyordu. Şiiri pek beğenmediğimi hatırlıyorum. Tabii bunu ona söylemedim. Belki de ben şiirden anlamıyorumdur. İtiraf etmem gerekirse okuyacak bir şey seçerken elimi atacağım ilk şey şiir değildir.

Her neyse, karımın tadına ilk bakan bu adam, müstakbel subay, onun çocukluk aşkıymış. Yani tamam. Diyeceğim, yaz sonunda karım, kör adamın ellerini yüzünde gezdirmesine izin vermiş, ona veda etmiş, artık muvazzaf subay olan çocukluk bilmem nesiyle evlenmiş ve Seattle'dan taşınmış. Ama teması kesmemişler, o ve kör adam. Karım ilk bağlantıyı bir yıl kadar sonra kurmuş. Bir gece Alabama'daki bir hava kuvvetleri üssünden onu aramış. Konuşmak istemiş. Konuşmuşlar. Adam kendisine bir teyp bandı yollamasını ve hayatından söz etmesini istemiş. Karım bunu yapmış. Bandı yollamış. Bantta, kör adama kocasından ve orduda birlikte sürdürdükleri hayattan söz etmiş. Kör adama kocasını sevdiğini ama yaşadıkları yerden ve kocasının askerî endüstrinin bir parçası olmasından hoşlanmadığını söylemiş. Kör adama, bir şiir yazdığını ve içinde onun da olduğunu söylemiş.

Bir hava kuvvetleri subayının karısı olmanın nasıl bir şey olduğu hakkında bir şiir yazmakta olduğunu söylemiş ona. Şiir henüz bitmemiş. Hâlâ yazıyormuş. Kör adam bir bant doldurmuş. Karıma bandı yollamış. Karım bir bant doldurmuş. Yıllarca devam etmiş bu. Karımın subay kocası bir üsten öbürüne atanıyormuş. Karım Moody Hava Kuvvetleri Üssü, McGuire, McConnell ve nihayet Sacramento yakınlarındaki Travis'ten bantlar yollamış; Travis'te bir gece kendini yalnız hissetmiş, oradan oraya dolaşarak geçen hayatında kaybettiği insanlardan koptuğunu hissetmiş. Bir adım daha atamayacağını hissetmiş. İçeri gidip ecza dolabındaki bütün hapları ve kapsülleri yutmuş, üstüne de bir şişe cin içmiş. Sonra sıcak bir banyo yapıp kendinden geçmiş.

Ama ölmek yerine midesi bulanmış. Kusmuş. Subay kocası –neden bir ismi olsun ki? Çocukluk aşkıymış işte, daha ne istiyor!– bir yerden eve gelmiş, onu bulmuş ve ambulans çağırmış. Karım zamanı gelince hepsini banda kaydetmiş ve bandı kör adama yollamış. Yıllar boyunca, akla gelebilecek her şeyi bantlara kaydetmiş ve bantları çabucak yollamış. Her yıl bir şiir yazmanın yanı sıra, başlıca eğlencesi buymuş bence. Bir bantta, kör adama bir süre subay kocasından ayrı yaşamaya karar verdiğini söylemiş. Başka bir bantta, ona boşandığından söz etmiş. Onunla ben çıkmaya başladık; tabii kör adamına bundan da söz etmiş. Ona her şeyi anlatmış ya da bana öyle geldi. Bir keresinde bana, kör adamdan gelen son bandı dinlemek isteyip istemediğimi sordu. Bir yıl önceydi bu. Bantta benim de olduğumu söyledi. Ben de tamam, dedim, dinleyecektim. Bize içki getirdim, oturma odasına kurulduk. Dinlemeye hazırlandık. Önce bandı teybe koydu ve birkaç ayar yaptı. Sonra bir düğmeye bastı. Bant gıcırdadı ve birisi yüksek sesle konuşmaya başladı. Karım sesi kıstı. Birkaç dakika süren zararsız bir geveze-

likten sonra, hiç tanımadığım bu yabancının, bu kör adamın dudaklarından kendi adımın döküldüğünü duydum! Sonra da şu: "Onun hakkında söylediklerinden çıkarabileceğim tek sonuç..." Ama işimiz yarıda kesildi, kapı çalındı galiba, bir daha da banda dönmedik. Belki de iyi oldu. Daha fazlasını duymak istemiyordum zaten.

Şimdi bu kör adam evime yatıya geliyordu.

"Belki onu bovlinge götürebilirim," dedim karıma. Kurutmalığın başında soslu patates yapıyordu. Elindeki bıçağı bırakıp bana döndü.

"Beni seviyorsan," dedi, "benim için bunu yaparsın. Beni sevmiyorsan, tamam. Ama senin bir arkadaşın olsa, herhangi bir arkadaşın, o arkadaş bizi ziyarete gelse, ben onu rahat ettirirdim." Kurulama bezine ellerini sildi.

"Benim kör arkadaşım yok," dedim.

"Senin *hiç* arkadaşın yok," dedi. "Nokta. Hem," dedi, "kahretsin, karısı yeni öldü! Anlamıyor musun? Adam karısını kaybetti!"

Cevap vermedim. Kör adamın karısından biraz söz etmişti. İsmi Beulah'ymış. Beulah! Siyahi bir kadına verilir bu isim.

"Karısı zenci miymiş?" diye sordum.

"Deli misin sen?" dedi karım. "Keçileri mi kaçırdın yoksa?" Bir patates aldı. Patatesin yere düştüğünü, sonra da ocağın altına yuvarlandığını gördüm. "Senin neyin var?" dedi. "Sarhoş musun?"

"Sadece soruyorum," dedim.

Bunun üzerine karım, bilmek istediğimden fazla ayrıntıya boğdu beni. Kendime bir içki hazırladım ve mutfak masasına oturup dinledim. Hikâyenin parçaları yerine oturmaya başladı.

Karım kör adamın yanında çalışmayı bıraktıktan sonra o yaz Beulah onun yanında çalışmaya başlamış. Çok geçmeden Beulah'yla kör adam kilisede evlenmişler. Kü-

çük bir düğünmüş –böyle bir düğüne kim gitmek ister ki zaten?– sadece ikisi, artı papaz ve papazın karısı. Ama yine de bir kilise düğünüymüş. Kör adamın söylediğine göre, Beulah istemiş düğünü. Ama o zaman bile Beulah'nın lenf bezlerinde kanser varmış. Sekiz yıl boyunca ayrılmaz bir ikili olduktan sonra –karımın deyişiyle *ayrılmaz bir ikili*– Beulah'nın sağlığı hızla bozulmuş. Seattle'da bir hastane odasında ölmüş, kör adam yatağın başucunda oturmuş, onun elini tutarken. Evlenmişler, birlikte yaşayıp çalışmışlar, birlikte uyumuşlar –seks yapmışlardır tabii– ve sonra kör adam onu toprağa vermek zorunda kalmış. Tüm bunlar olurken, kahrolası kadının neye benzediğini hiç görmemiş. Benim bunu anlamam mümkün değildi. Bunu duyunca, kör adama biraz acıdım. Sonra da, bu kadının nasıl da acınası bir hayat sürmüş olması gerektiğini düşünürken buldum kendimi. Bir kadın düşünün, sevdiğinin gözünden hiç göremiyor kendini. Bir gün olsun sevgilisinden en ufak bir iltifat duymuyor. Yüzündeki ifadeyi kocası hiç okuyamıyor, ister acı isterse daha iyi bir şey olsun. Makyaj yapmış, yapmamış; adam için ne fark eder? İsterse bir gözüne yeşil far sürsün, burun deliğine topluiğne soksun, sarı bol pantolon ve mor ayakkabılar giysin, fark etmez. Ölüme giderken de, kör adamın eli onun elinde, kör gözlerinden yaşlar boşanırken –gözümde canlandırıyorum– kadının son düşüncesi belki de şu olmuştur: Adam onun neye benzediğini hiç bilemedi, o ise hızla mezarı boyluyor. Robert'a küçük bir sigorta poliçesi ve madenî yirmi Meksika pezosunun yarısı kalmış. Madenî paranın öbür yarısı kadınla birlikte tabuta girmiş. İçler acısı.

Zamanı geldiğinde, karım istasyona onu almaya gitti. Beklemekten başka yapacak işim olmadığından –bunun için adamı suçluyordum tabii– içki içip televizyon seyrediyordum ki, arabanın garaj yoluna girdiğini duy-

dum. Elimde içkimle kanepeden kalktım ve şöyle bir bakmak için pencereye gittim.

Karımın arabayı park ederken güldüğünü gördüm. Arabadan inip kapıyı kapadığını gördüm. Yüzünde hâlâ bir gülümseme vardı. Hayret doğrusu. Arabanın öbür tarafına dolandı, kör adam zaten inmeye koyulmuştu. Bu kör adamın, buraya dikkat edin, koca bir sakalı vardı! Kör bir adamda sakal! Bence bu kadarı da fazla. Kör adam arka koltuğa uzanıp bir valizi sürükleyerek çıkardı. Karım onun koluna girdi, arabanın kapısını kapadı ve yol boyunca konuşarak onu garaj yolundan geçirip basamaklardan ön verandaya çıkardı. Televizyonu kapadım. İçkimi bitirdim, bardağı çalkaladım, ellerimi kuruladım. Sonra kapıya gittim.

Karım dedi ki: "Robert'la tanışmanı istiyorum. Robert, bu benim kocam. Sana ondan söz etmiştim." Gözlerinin içi gülüyordu. Kör adamı paltosunun kolundan tutmuştu.

Kör adam valizini yere bırakıp elini uzattı.

Elini tuttum. Sertçe sıktı, bir an elimi tuttu, sonra da bıraktı.

"Çoktan tanışıyormuşuz gibi hissediyorum," dedi gür bir sesle.

"Aynen," dedim. Başka ne söyleyeceğimi bilemedim. Sonra dedim ki: "Hoş geldiniz. Hakkınızda çok şey duydum." Sonra küçük bir grup halinde verandadan oturma odasına ilerlemeye başladık, karım onu kolundan tutup yolu gösterdi. Kör adam valizini öbür elinde taşıyordu. Karım şöyle şeyler söylüyordu: "Sola dön Robert. Tamam. Dikkat et, sandalye var. Oldu. Buraya otur. Kanepeye geldik. Bu kanepeyi iki hafta önce aldık."

Eski kanepeyle ilgili bir şeyler söyleyecek oldum. O eski kanepeyi severdim. Ama hiçbir şey söylemedim. Sonra, laf olsun diye, Hudson Nehri boyunca yapılan

manzaralı yolculuktan söz etmek istedim. New York'a *giderken* trenin sağ tarafında, New York'tan *gelirken* ise sol tarafında oturmak gerektiğinden.

"Tren yolculuğunuz iyi geçti mi?" dedim. "Trenin hangi tarafında oturdunuz, bu arada?"

"Soruya bak, hangi tarafmış!" dedi karım. "Hangi taraf olduğunun ne önemi var?" dedi.

"Öylesine sordum," dedim.

"Sağ taraf," dedi kör adam. "Neredeyse kırk yıldır trene binmemiştim. Çocukluğumdan beri. Çocukken ailemle binerdim. Uzun zaman oldu. O heyecanı neredeyse unutmuşum. Sakalıma aklar düştü artık," dedi. "Öyle diyorlar, en azından. Saygın görünüyor muyum, canım?" dedi kör adam karıma.

"Saygın görünüyorsun Robert," dedi karım. "Robert," dedi. "Robert, seni görmek çok güzel."

Karım nihayet gözlerini kör adamdan alıp bana baktı. Gördüğü şeyden hoşlanmadığı duygusuna kapıldım. Omuz silktim.

Kör olan biriyle hiç karşılaşmamış ya da tanışmamıştım. Bu kör adam ellisine merdiven dayamış, tıknaz, kafası kelleşmeye başlamış bir adamdı, sanki büyük bir yük taşıyormuş gibi omuzları çökmüştü. Kahverengi bol pantolon, kahverengi ayakkabılar, açık kahverengi gömlek, spor ceket giymiş, kravat takmıştı. İki dirhem bir çekirdek. Bir de şu koca sakalı vardı. Ama baston kullanmıyordu, koyu renk gözlük de takmamıştı. Koyu renk gözlüklerin körler için bir zorunluluk olduğunu düşünmüşümdür hep. Gerçek şu ki, onda da olmasını isterdim. İlk bakışta, gözleri başka herkesin gözlerine benziyordu. Ama yakından bakarsanız, onlarda bir farklılık vardı. Bir kere irisleri fazla beyazdı, gözbebekleri ise o farkında olmadan ya da durduramadan gözyuvarlarında dönüyor gibiydi. Tüyler ürpertici. Yüzüne bakınca, sol gözbebeği-

nin burnuna doğru döndüğünü, ötekininse bir yerde kalmak için çabaladığını gördüm. Ama bu bir çabadan öteye geçemiyordu; çünkü o göz adam farkında olmadan ya da istemeden dolaşmaya çıkmıştı.

Dedim ki: "Size bir içki getireyim. Ne istersiniz? Her şeyden biraz var. Başlıca eğlencelerimizden biridir."

"Dostum, ben bir İskoç erkeğiyim," dedi o gür sesiyle çabuk çabuk.

"Doğru ya," dedim. Dostummuş! "Öylesiniz tabii. Biliyordum."

Parmaklarını kanepenin yanında durmakta olan valizine dokundurdu. Kerteriz alıyordu. Bunun için onu suçlamadım.

"Bunu odana çıkarayım," dedi karım.

"Hayır, dursun," dedi kör adam yüksek sesle. "Ben çıkarken o da çıkar."

"Viskinize biraz su?" dedim.

"Çok az," dedi.

"Biliyordum," dedim.

Dedi ki: "Bir gıdım. İrlandalı aktör Barry Fitzgerald var ya... Ben o adam gibiyim. Su içeceksem, derdi Fitzgerald, su içerim. Viski içeceksem, viski içerim." Karım güldü. Kör adam elini kaldırıp sakalının altına götürdü. Sakalını yavaşça kaldırıp bıraktı.

İçkileri hazırladım, üç büyük bardak İskoç viskisi, her birine de azıcık su. Sonra koltuklara kurulup Robert'ın seyahatlerinden söz ettik. Önce, Batı Kıyısı'ndan Connecticut'a yaptığı uzun uçuş, onu hallettik. Sonra, Connecticut'tan buraya trenle gelişi. Gezinin o ayağını konuşurken birer içki daha içtik.

Bir yerlerde okuduğum bir şeyi hatırladım: Körler, rivayete göre, üfledikleri dumanı göremedikleri için sigara içmezlermiş. Kör insanlar hakkında bu kadarını, sadece bu kadarını bildiğimi düşünüyordum. Ama bu kör adam

sigarasını dibine kadar içti ve bir tane daha yaktı. Bu kör adam kül tablasını doldurdu, karım da boşalttı.

Akşam yemeği için sofraya oturduğumuzda, birer içki daha aldık. Karım Robert'ın tabağını kuşbaşı et, soslu patates ve taze fasulyeyle doldurdu. Ben de onun için iki dilim ekmeğe tereyağı sürdüm. "Tereyağlı ekmekleriniz," dedim. İçkimin birazını mideye indirdim. "Şimdi dua edelim," dedim, kör adam başını eğdi. Karım bana baktı, şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı. "Dua edelim de telefon çalmasın ve yemek soğumasın," dedim.

Yumulduk. Masada yenecek her şeyi yedik. Kıtlıktan çıkmış gibi yedik. Konuşmadık. Yedik. Hapır hupur yedik. Masayı silip süpürdük. Tıka basa yedik. Kör adam yemeklerinin yerini hemen belirlemişti, tabağındaki her şeyin yerini biliyordu. Çatal ve bıçağını et üzerinde kullanışını hayranlıkla izledim. Etten iki parça kesiyor, eti çatalla ağzına götürüyor, sonra soslu patatese ve fasulyeye girişiyor, sonra da iri bir parça tereyağlı ekmek koparıp yiyordu. Bunu koca bir yudum süt takip ediyordu. Arada bir parmaklarını kullanmak da onu rahatsız etmiyor gibiydi.

Her şeyi bitirdik, çilekli turtanın yarısı dahil. Birkaç dakika sersemlemiş gibi oturduk. Yüzlerimizde ter damlacıkları vardı. Nihayet sofradan kalktık ve kirli tabakları olduğu gibi bıraktık. Arkamıza bakmadık. Oturma odasına geçip yeniden yerlerimize çöktük. Robert'la karım kanepeye oturdular. Ben büyük koltuğa geçtim. Onlar son on yılda başlarından geçen önemli olaylardan söz ederken iki-üç kadeh daha içtik. Sohbetin büyük kısmında ben sadece dinledim. Ara sıra katıldım. Adamın odadan çıktığını sanmasını istemiyordum, karımın kendimi dışlanmış hissettiğimi sanmasını da istemiyordum. Şu son on yılda onların –onların!– başına gelenlerden söz ettiler. Karımın tatlı dudaklarından adımı duymayı boşuna bek-

ledim: "Sonra da sevgili kocam hayatıma girdi..." Bunun gibi bir şey. Ama bu tür bir şey duymadım. Daha çok Robert'tan söz edildi. Anlaşılan Robert her şeyden biraz yapmıştı, tam bir "elinden her iş gelen" kör. Ama en son o ve karısı Amway distribütörlüğü almışlar, anladığım kadarıyla geçimlerini bundan sağlıyorlarmış. Kör adam aynı zamanda amatör telsizciymiş. Guam, Filipinler, Alaska, hatta Tahiti'deki telsizci arkadaşlarıyla yaptığı sohbetleri anlattı gür sesiyle. Oralara gitmek isterse, bir sürü arkadaşı olduğunu söyledi. Zaman zaman kör yüzünü bana doğru çeviriyor, elini sakalının altına götürüyor, bana bir şey soruyordu. Ne zamandır şimdiki görevimdeydim? (Üç yıl.) İşimi seviyor muydum? (Sevmiyordum.) Bu işte mi kalacaktım? (Başka seçeneğim var mıydı?) Nihayet, sorularının sonuna gelmeye başladığını düşündüğümde, ayağa kalkıp televizyonu açtım.

Karım bana öfkeyle baktı. Patlamak üzereydi. Sonra kör adama bakıp şöyle dedi: "Robert, televizyonun var mı?"

Kör adam dedi ki: "Canım, iki televizyonum var. Bir tane renkli, bir tane de siyah beyaz, eskiden kalma. Tuhaf ama televizyonu açarsam, ki hep açıyorum, renkliyi açarım. Tuhaf, sence de öyle değil mi?"

Ne diyeceğimi bilemedim. Kesinlikle diyecek bir şeyim yoktu. Hiçbir fikrim yoktu. Ben de haber programını izledim ve spikerin söylediklerini dinlemeye çalıştım.

"Bu televizyon renkli," dedi kör adam. "Nasıl bildiğimi sormayın; ama anlayabiliyorum."

"Bir süre önce değiştirdik," dedim.

Kör adam içkisinden bir yudum daha aldı. Sakalını kaldırdı, kokladı ve bıraktı. Kanepede öne doğru eğildi. Kül tablasını sehpaya koydu, sonra çakmakla sigarasını yaktı. Kanepede arkasına yaslanıp bacaklarını bileklerinden çaprazladı.

Karım eliyle ağzını örttü, sonra da esnedi. Gerindi. "Yukarı çıkıp sabahlığımı giyeceğim. Üstümü değiştireceğim. Robert, sen rahatına bak," dedi.

"Rahatım," dedi kör adam.

"Bu evde kendini rahat hissetmeni istiyorum," dedi karım.

"Ben rahatım," dedi kör adam.

Karım odadan ayrıldıktan sonra, adamla ben hava durumunu, sonra da spor özetlerini dinledik. Karım gideli o kadar uzun zaman olmuştu ki, geri dönüp dönmeyeceğini bilmiyordum. Yatmış olabileceğini düşündüm. Keşke tekrar aşağı inseydi. Kör bir adamla yalnız kalmak istemiyordum. Bir içki daha isteyip istemediğini sordum, o da olur, dedi. Sonra, benimle ot içmek isteyip istemeyeceğini sordum. Daha yeni birkaç tane sardığımı söyledim. Sarmamıştım; ama iki dakikaya kadar bunu yapmayı planlıyordum.

"Seninle denerim," dedi.

"Tamamdır," dedim. "İşte bu."

İçkilerimizi alıp onunla beraber kanepeye oturdum. Sonra bize iki tane kalın sigara sardım. Birini yakıp ona uzattım. Parmaklarına götürdüm. Alıp içine çekti.

"Tutabildiğin kadar tut," dedim. Bu işten hiç anlamadığı belliydi.

Karım pembe sabahlığı ve pembe terlikleriyle aşağı indi.

"Bu koku da ne?" dedi.

"Biraz esrar içelim dedik," dedim.

Karım bana vahşi bir bakış attı. Sonra kör adama bakıp şöyle dedi: "Robert, senin içtiğini bilmiyordum."

Adam dedi ki: "Artık içiyorum, canım. Her şeyin bir ilki vardır. Ama henüz bir şey hissetmiyorum."

"Bu mal bayağı hafif," dedim. "Bu mal yumuşak. Sana uyabilecek bir ot," dedim. "Seni altüst etmez."

"Pek etmedi dostum," dedi ve güldü.

Karım kanepede kör adamla aramıza oturdu. Sigarayı ona uzattım. Alıp bir fırt çekti, sonra bana geri verdi. "Ne tarafa gidiyor bu?" dedi. Sonra dedi ki: "Bunu içmemeliyim. Gözlerimi zar zor açık tutabiliyorum. Yemek canıma okudu. O kadar çok yememeliydim."

"Çilekli turta," dedi kör adam. "Ondan olmuştur," dedi ve bir kahkaha patlattı. Sonra başını iki yana salladı.

"Daha çilekli turta var," dedim.

"Biraz daha ister misin, Robert?" dedi karım.

"Belki biraz sonra," dedi adam.

Dikkatimizi televizyona verdik. Karım yeniden esnedi. Dedi ki: "Yatmak istersen yatağın hazır, Robert. Uzun bir gün geçirdiğini biliyorum. Yatmaya hazırsan söyle." Onun kolunu çekiştirdi. "Robert?"

Adam kendine gelip şöyle dedi: "Çok güzel vakit geçirdim. Bantlara beş basar, değil mi?"

"Sıra sende," dedim ve sigarayı parmaklarının arasına tutuşturdum. İçine çekti, dumanı tuttu, sonra da saldı. Sanki dokuz yaşından beri yapıyormuş gibiydi.

"Teşekkürler, dostum," dedi. "Ama bana bu kadarı yeter. Hissetmeye başlıyorum galiba," dedi. Yanmakta olan izmariti karıma uzattı.

"Al benden de o kadar," dedi karım. "Benden de paso." İzmariti alıp bana uzattı. "Gözlerimi kapayıp bir süre aranızda oturayım. Ama sizi rahatsız etmeyeyim? İkinizi de. Rahatsız edersem söyleyin. Yoksa siz yatmaya hazır olana kadar burada gözlerim kapalı otururum," dedi. "Yatağın hazır, Robert, eğer sen de hazırsan. Merdivenden çıkınca, bizim odamızın hemen yanında. Hazır olduğunda seni yukarı götürürüz. Uyuyakalırsam beni uyandırın çocuklar." Böyle söyledi, sonra da gözlerini kapayıp uykuya daldı.

Haber programı sona erdi. Kalkıp kanal değiştirdim.

Tekrar kanepeye oturdum. Keşke karımın pili bitmeseydi. Başı kanepenin arkalığına dayanmıştı, ağzı açıktı. Öyle bir dönmüştü ki sabahlığı bacaklarından sıyrılmış, iç gıcıklayıcı kalçasını gözler önüne sermişti. Sabahlığını üzerine çekmek için uzandım, tam o sırada kör adama bir göz attım. Canı cehenneme! Sabahlığı yeniden açıverdim.

"Çilekli turta istersen söylersin," dedim.

"Söylerim," dedi adam.

Dedim ki: "Yorgun musun? Seni yatağına götürmemi ister misin? Kafayı vurup yatmaya hazır mısın?"

"Henüz değil," dedi. "Hayır, seninle kalacağım dostum. Sakıncası yoksa. Sen yatana kadar kalırım. Konuşma fırsatı bulamadık. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Ben ve o, akşamı tekelimize aldık gibi geliyor." Sakalını kaldırıp bıraktı. Sigarasıyla çakmağını aldı.

"Sorun değil," dedim. Sonra dedim ki: "Bana arkadaşlık etmene sevinirim."

Sanırım gerçekten öyleydi. Her gece ot içer ve uykuya dalmadan önce oturabildiğim kadar otururdum. Karımla ben yatağa aynı anda pek giremezdik. Yatmaya gittiğimde de o rüyaları görürdüm. Bazen kalbim deli gibi çarparak uyanırdım.

Televizyonda kilise ve Ortaçağ hakkında bir şeyler vardı. Alelade televizyon eğlencesi değil. Başka bir şey seyretmek istedim. Öbür kanallara baktım. Ama onlarda da bir şey yoktu. Ben de ilk kanala döndüm ve özür diledim.

"Dostum, sorun değil," dedi kör adam. "Benim için hava hoş. Sen ne seyretmek istiyorsan tamamdır. Hep bir şeyler öğreniyorum. Öğrenmenin sonu yok. Bu gece de bir şey öğrenmemin zararı dokunmaz. Kulaklarım var," dedi.

Bir süre hiçbir şey söylemedik. Başı bana dönük, sağ kulağı televizyonun bulunduğu yöne çevrili halde öne

doğru eğiliyordu. Çok şaşırtıcı. Ara sıra gözkapakları düşüyor, sonra yine açılıveriyordu. Ara sıra, televizyonda duyduğu bir şey üzerine düşünüyormuş gibi parmaklarını sakalına sokup çekiştiriyordu.

Ekranda, kukuletalı cüppe giymiş bir grup adam, iskelet kostümlü ve şeytan kılığına girmiş adamlardan eziyet görüyorlardı. Şeytan kılığındaki adamlarda şeytan maskeleri, boynuzlar ve uzun kuyruklar vardı. Bu gösteri bir geçit töreninin parçasıydı. Programın anlatıcılığını yapan İngiliz, bunun İspanya'da yılda bir kez gerçekleştirildiğini söyledi. Neler olup bittiğini kör adama açıklamaya çalıştım.

"İskeletler ha," dedi. "İskeletlerden anlarım," dedi ve başını salladı.

Televizyonda bir katedral gösterildi. Sonra başka bir tanesine uzun uzun, ağır ağır bakıldı. Nihayet görüntü, kemerli payandaları ve bulutlara uzanan kule külahlarıyla Paris'teki ünlü katedrale geçti. Kent siluetinin üzerinde yükselen katedrali bütünüyle göstermek için kamera açıldı.

Programı anlatan İngiliz'in sustuğu, kameranın başka katedraller üzerinde gezinmesine izin verdiği zamanlar oluyordu. Ya da kamera kırsal bölgeyi turluyor, tarlalarda adamlar sığırların arkasında yürüyorlardı. Bekleyebildiğim kadar bekledim. Sonra bir şey söylemem gerektiğini hissettim. Dedim ki: "Bu katedralin dışını gösteriyorlar şimdi. Hayvan başlı oluk ağızları. Yontularak canavara benzetilmiş küçük heykeller. Şimdi sanırım İtalya'dalar. Evet, İtalya'dalar. Bu kilisenin duvarlarında resimler var."

"Fresk mi bunlar, dostum?" diye sordu ve içkisini yudumladı.

Bardağıma uzandım. Ama boştu. Hatırlayabildiğim kadarını hatırlamaya çalıştım. "Bunların fresk olup ol-

madığını mı soruyorsun?" dedim. "Güzel soru. Bilmiyorum."

Kamera Lizbon dışındaki bir katedrale döndü. Fransız ve İtalyan katedralleriyle karşılaştırıldığında Portekiz katedrali pek farklı değildi. Ama yine de fark vardı. Çoğunlukla içeride kullanılan malzemelerde. Derken aklıma bir şey geldi ve dedim ki: "Aklıma bir şey geldi. Katedralin ne olduğu hakkında bir fikrin var mı? Yani, neye benzediği hakkında? Beni dinliyor musun? Biri sana katedral dese, neden söz ettiği konusunda herhangi bir fikrin olur mu? Diyelim ki, katedral ile Baptist kilisesi arasındaki farkı biliyor musun?"

Dumanı ağzından azar azar saldı. "Yüzlerce işçinin katedral inşa etmesinin elli ya da yüz yıl aldığını biliyorum," dedi. "Az önce adamın bunu söylediğini duydum tabii. Aynı aileden birçok neslin bir katedral inşaatında çalıştığını biliyorum. Onun bunu söylediğini de duydum. Hayatlarının eserine başlayan adamlar, eserlerinin tamamlandığını görecek kadar yaşamamışlar. Bu açıdan, dostum, geri kalanlarımızdan farklı değiller, değil mi?" Güldü. Sonra gözkapakları yine düştü. Başı öne sallandı. Kestiriyor gibiydi. Belki de kendini Portekiz'de hayal ediyordu. Televizyonda başka bir katedral gösteriyorlardı şimdi. Bu seferki Almanya'daydı. İngiliz, tekdüze bir ses tonuyla konuşmaya devam etti. "Katedraller," dedi kör adam. Doğrulup oturdu ve başını ileri geri salladı. "Aslını istersen, dostum, tüm bildiğim bu kadar. Az önce ne söylediysem. Onun ne söylediğini duyduysam. Ama belki de sen bana bir katedral tarif edebilirsin. Keşke yapsan. Hoşuma giderdi. Doğrusunu istersen, aslında pek bir fikrim yok."

Televizyondaki katedral çekimine gözlerimi dikip dikkatle baktım. Tarif etmeye neresinden başlayabilirdim ki? Ama diyelim ki hayatım buna bağlıydı. Diyelim

ki delinin teki hayatımı tehdit ediyordu, ya tarif edecektim ya da...

Ben katedrale biraz daha baktıktan sonra görüntü kırsal bölgeye geçti. İşe yaramazdı. Kör adama dönüp şöyle dedim: "Her şeyden önce çok yüksektirler." İpucu vermek için odada etrafıma bakınıyordum. "Yukarıya uzanırlar. Gittikçe yukarıya. Gökyüzüne doğru. Bazıları öyle büyüktür ki, destek konulması gerekir. Deyim yerindeyse, ayakta kalmalarına yardımcı olmak için. Bu desteklere payanda denir. Nedense bana viyadükleri hatırlatıyorlar. Ama sen belki viyadük de bilmezsin. Bazen katedrallerin ön cephesine şeytanlar filan oyulur. Bazen de lordlar ve leydiler. Nedenini sorma," dedim.

Başını sallıyordu. Vücudunun üst kısmı olduğu gibi ileri geri sallanıyordu sanki.

"Pek de iyi gitmiyorum, değil mi?" dedim.

Baş sallamayı bıraktı ve kanepenin kenarından öne doğru eğildi. Beni dinlerken parmaklarını sakalında gezdiriyordu. Ona derdimi anlatamadığımı görebiliyordum. Ama yine de devam etmemi bekledi. Beni yüreklendirmeye çalışırcasına başını salladı. Başka ne söyleyebileceğimi düşünmeye çalıştım. "Gerçekten büyükler," dedim. "Muazzamlar. Taştan yapılırlar. Bazen de mermerden. O eski günlerde, insanlar katedral inşa ederken Tanrı'ya yakın olmak istemişler. O eski günlerde, Tanrı herkesin hayatının önemli bir parçasıymış. Bunu katedral inşa etmelerinden anlayabilirsin. Kusura bakma," dedim, "ama görünüşe bakılırsa senin için yapabileceğimin en iyisi bu. Bu işlerde iyi değilim."

"Sorun değil dostum," dedi kör adam. "Dinle bak. Umarım sormamda sakınca yoktur. Sana bir şey sorabilir miyim? Sana basit bir soru sorayım, evet ya da hayır diye cevapla. Sadece merak ediyorum, darılmaca yok. Sen benim ev sahibimsin. Herhangi bir şekilde dindar olup olmadığını sorsam? Sormamda sakınca yok, değil mi?"

Başımı iki yana salladım. Gerçi o bunu göremedi. Kör bir adama ha göz kırpmışsın ha başını sallamışsın. "Sanırım inanmıyorum. Hiçbir şeye. Bazen zor oluyor. Ne dediğimi anlıyor musun?"

"Tabii anlıyorum," dedi.

"Tamam," dedim.

İngiliz, lafı uzattıkça uzatıyordu. Karım uykusunda iç çekti. Uzun bir nefes aldı ve uyumaya devam etti.

"Beni bağışla," dedim. "Ama bir katedralin neye benzediğini sana anlatamam. Bunu yapabilecek beceriye sahip değilim. Elimden bundan fazlası gelmez."

Kör adam beni dinlerken başı eğik, sessizce oturdu.

Dedim ki: "İşin aslı, katedrallerin benim için özel bir anlamı yok. Hiç yok. Katedraller. Televizyonda gecenin geç saatlerinde seyredilecek şeyler. Hepsi bu."

O sırada kör adam öksürerek boğazını temizledi. Kusacak gibi oldu. Arka cebinden mendil çıkardı. Sonra dedi ki: "Ben hallederim dostum. Önemli değil. Olur böyle şeyler. Endişelenme," dedi. "Hey, dinle beni. Bana bir iyilik yapar mısın? Bir fikrim var. Neden bize kalın bir kâğıt bulmuyorsun? Bir de kalem. Bir şey yapacağız. Birlikte bir katedral çizeceğiz. Kalem ve kalın kâğıt getir. Haydi, dostum, git de getir," dedi.

Ben de yukarı çıktım. Bacaklarımda derman kalmamış gibiydi. Koştuktan sonra da böyle oluyorlardı. Karımın odasında etrafıma baktım. Masasının üstündeki küçük bir sepette birkaç tane tükenmezkalem buldum. Sonra da adamın söz ettiği türden kâğıdı nereden bulacağımı düşünmeye çalıştım.

Alt katta, mutfakta, bir kâğıt torba buldum, dibinde soğan kabukları vardı. Torbayı boşaltıp silkeledim. Oturma odasına götürüp onun bacaklarının yanına oturdum. Bir şeyleri kenara ittim, torbanın kırışıklarını düzelttim, onu sehpanın üstüne yaydım.

Kör adam kanepeden yere indi ve yanıma, halının üstüne oturdu.

Parmaklarını kâğıdın üzerinde gezdirdi. Kâğıdın iki tarafında bir aşağı bir yukarı gitti geldi. Kenarlarda, kenarlarda bile. Köşeleri yokladı.

"Tamam," dedi. "Tamam, haydi yapalım."

Elimi buldu, kalemi tutan elimi. Elini elimin üzerine kapadı. "Haydi, dostum, çiz," dedi. "Çiz. Göreceksin. Seni takip edeceğim. Güzel olacak. Sana söylediğim gibi başla şimdi. Göreceksin. Çiz," dedi kör adam.

Ben de başladım. Önce eve benzeyen bir kutu çizdim. İçinde yaşadığım ev olabilirdi. Sonra tepesine bir çatı kondurdum. Çatının her iki ucuna kule külahları çizdim. Delilik.

"Mükemmel," dedi. "Harika. İyi gidiyorsun," dedi. "Ömründe böyle bir şey olabileceğini hiç düşünmezdin, değil mi dostum? Eh, hayat tuhaf, hepimiz bunu biliyoruz. Haydi, devam. Çizmeye devam."

Kemerli pencereler yaptım. Kemerli payandalar çizdim. Büyük kapılar taktım. Duramıyordum. Televizyon yayını bitti. Kalemi bıraktım ve parmaklarımı sıkıp açtım. Kör adam eliyle kâğıdı yokladı. Parmak uçlarını kâğıdın üzerinde, çizdiklerimin üzerinde gezdirdi ve başını salladı.

"İyi gidiyor," dedi kör adam.

Kalemi yeniden aldım, adam elimi buldu. Devam ettim. Ben sanatçı değilim. Ama yine de çizmeye devam ettim.

Karım gözlerini açıp bize uzun uzun baktı. Kanepede doğrulup oturdu; sabahlığının önü açıktı. Dedi ki: "Ne yapıyorsunuz? Söyleyin bana, bilmek istiyorum."

Ona cevap vermedim.

Kör adam dedi ki: "Bir katedral çiziyoruz. Ben ve o, üzerinde çalışıyoruz. Kalemi bastır," dedi bana. "Tamam.

Güzel," dedi. "Tabii. Becerdin dostum. Ben anlarım. Yapabileceğini sanmıyordun. Ama yapabiliyorsun, değil mi? Artık kolayını aldın. Ne dediğimi anlıyor musun? Bir dakikaya kadar gerçekten elimizde olacak. Kolun nasıl?" dedi. "Şimdi içine insanlar koy. İnsansız katedral olur mu?"

Karım dedi ki: "Neler oluyor? Robert, ne yapıyorsunuz? Neler oluyor?"

"Her şey yolunda," dedi adam ona. "Şimdi gözlerini kapa," dedi kör adam bana.

Yaptım. Aynen dediği gibi gözlerimi kapadım.

"Kapadın mı?" dedi. "Numara yapma."

"Kapadım," dedim.

"Kapalı tut," dedi. "Durma. Çiz."

Böylece devam ettik. Elim kâğıdın üzerinde gidip gelirken, parmakları parmaklarımı hareket ettiriyordu. Şimdiye kadar hiç böyle bir şey yaşamamıştım.

Sonra dedi ki: "Bence oldu. Bence becerdin. Bir bak bakalım. Ne düşünüyorsun?"

Ama gözlerim kapalıydı. Kısa bir süre daha kapalı tutmayı düşündüm. Bunun yapmam gereken bir şey olduğunu düşündüm.

"Ee?" dedi. "Bakıyor musun?"

Gözlerim hâlâ kapalıydı. Evimdeydim. Bunu biliyordum. Ama herhangi bir şeyin içindeymişim gibi gelmiyordu.

"Müthiş bir şey," dedim.

Gazete her gün eve gelirdi. Erkek ilk sayfadan sonuna kadar okurdu. Sandy onun her şeyi okuduğunu görürdü, ölüm ilanlarına varana kadar, belli başlı şehirlerin hava sıcaklıklarını gösteren bölümü de, şirket birleşmeleri ve faiz oranlarını yazan ekonomi sayfasını da. Sabahları, erkek ondan önce kalkar ve tuvaleti kullanırdı. Sonra televizyonu açar ve kahve yapardı. Sandy onun günün o saatinde iyimser ve neşeli göründüğünü düşünürdü. Ama Sandy işe gitmek için evden çıktığı sırada, erkek kanepeye kurulmuş, televizyon da açık olurdu. Çoğunlukla akşamüstü Sandy eve döndüğünde televizyon hâlâ açık olurdu.

Yaşamın acı yüzüyle bu kadar erken tanışmasaydı, kuşkusuz yine yazar olurdu ama hiçbir zaman okurları tarafından böyle sahiplenilmezdi Raymond Carver. Gençlerin haytalık yapıp havai aşklar kovaladığı yaşlarda o, evli ve iki çocuk babasıydı. Hayatı öğrenmenin yolu, bulduğu her işte çalışmaktı. Benzincide çalıştı, hademelik, garsonluk yaptı. Yaşananlar, kâğıda döküldüğünde bazen Çehov tadındaydı, bazen Kafka... İnsanların yaşamlarında barınan, gizlenen öyküleri, yalın, gerçekçi, acıtan şiirsel bir dille yansıttı. Yenilenler içkiye sığınırken, kısa öykü türünü yeniden var eden Carver, her başarısında içti, çok içti, ölümüne içti...

Yazarın en başarılı eseri olarak değerlendirilen *Katedral*, kitaba adını veren öykünün yanı sıra, "Küçük, İyi Bir Şey" ve "Nereden Aradığım" gibi ödüllü öyküleri de içeriyor.

can

18 TL
KDV DAHİL

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi